

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
práce a sociálních věcí

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

PEČUJÍCÍ A ZÁVISLÉ OSOBY V ČR V KONTEXTU PŘÍSPĚVKU NA PÉČI

Hlavní studie projektu

*Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově
specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního
pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225*

V rámci Informační základny (IZ) jsou sledovány **pouze osoby závislé na péči v domácím prostředí**, tedy v rámci tzv. neformální péče. Počet těchto osob nezahrnuje příjemce péče v institucionálních zařízeních, kde je poskytována tzv. formální péče. Ve veřejně dostupných datech je však uváděn celkový počet osob závislých na péči, zahrnující jak neformální, tak formální péči.

Autoři (abecedně)

Ing. Pavel Kaczor, Ph.D.

Ing. Jiří Vopátek, Ph.D.

BŘEZEN 2026

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Použité zkratky

AIS – agendový informační systém

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

DVZ – denní vyměřovací základ

ID – invalidní důchod

IPZS – Institut posuzování zdravotního stavu

IRVVPO – individuální relativní výše výdělku pečující osoby

IZ – Informační základna; dle kontextu též intenzita zaměstnanosti

M – muž

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

MZ – míra zaměstnanosti

NSS – Nejvyšší správní soud ČR

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná (podnikatel)

p. b. – procentní bod

PNO – podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu

PnP – příspěvek na péči

PvN – podpora v nezaměstnanosti

SD – starobní důchod

UoZ – uchazeč o zaměstnání

Ž – žena

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Anotace

Předkládaný text je prioritně zaměřený na segment osob, které pečují o závislou osobu pobírající příspěvek na péči dle zákona o sociálních službách (z. č. 108/2006 Sb., část druhá; účinnost od 1. 1. 2007). Vedle informací o těchto tzv. pečujících osobách jsou součástí této studie rovněž základní informace o segmentu osob, na které je tato péče cílena, tj. o závislých osobách, resp. příjemcích zmíněného příspěvku na péči.

Úvodní kapitola č. 1 obsahuje základní statistická fakta o pečujících osobách v ČR, tj. jejich počet a strukturu, včetně vývoje těchto charakteristik v čase. Analyzovány jsou zde rovněž tzv. vazby péče, tedy situace, kdy jedna pečující osoba zajišťuje péči o více závislých osob. Také v rámci těchto vazeb péče je pozornost věnována jejich genderové, věkové či regionální struktuře, včetně vývoje v čase.

Kapitola č. 2 se zaměřuje na ekonomickou aktivitu pečujících osob. Konkrétně na míru jejich zaměstnanosti dle pohlaví i věku, ale také na tzv. intenzitu zaměstnanosti – tedy v zásadě rozsah, ve kterém je ekonomická aktivita pečujících osob vykonávána. Stranou pozornosti nezůstává ani výše výdělku pečujících osob, která je charakterizována prostřednictvím námi definovaného speciálního ukazatele IRVVPO (*individuální relativní výše výdělku pečující osoby*).

Kapitola č. 3 představuje vybrané dávky a benefity sociálního systému ČR v kontextu pečujících osob coby jejich příjemců. Jednotlivé subkapitoly se věnují pečujícím osobám evidovaným na Úřadu práce ČR, dále pak pečujícím osobám pobírajícím invalidní či starobní důchod, stejně jako těm pečujícím, kteří jsou sami příjemcem příspěvku na péči (u nižších stupňů závislosti není tato „dvojrole“ zcela vyloučena).

Kapitola č. 4 prezentuje základní statistická fakta týkající se závislých osob na péči v ČR, tj. příjemců příspěvku na péči dle z. č. 108/2006 Sb., ať už se jedná o jejich počet nebo strukturu dle věku, pohlaví, stupně závislosti nebo regionu.

Text studie ústí v sumarizaci hlavních zjištění.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Cíl

Primárním cílem této studie je **sumarizace základních informací o pečujících osobách v ČR** (péče o závislou osobu pobírající příspěvek na péči dle zákona o sociálních službách, z. č. 108/2006 Sb.). Analyzován bude jejich počet, struktura, ekonomická aktivita a také pobírání vybraných dávek sociálního systému v tomto segmentu osob (*podpora v nezaměstnanosti, pobírání invalidního či starobního důchodu, resp. příspěvku na péči*). Všechny analyzované atributy budou prezentovány též z hlediska jejich vývoje v čase a komparovány na úrovni jednotlivých krajů ČR.

Sekundárním cílem této studie je doplnit informaci o pečujících osobách v ČR také základní deskripcí závislých osob (příjemců příspěvku na péči), v tomto případě pouze v rozsahu jejich počtu a struktury, včetně vývoje v čase.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Obsah

ÚVOD	7
1 Pečující osoby v ČR	9
1.1 Počet a struktura pečujících osob	9
1.1.1 Genderová struktura pečujících osob dle krajů	11
1.1.2 Věková struktura pečujících osob	14
1.1.3 Počet a struktura pečujících osob v krajích ČR dle věku	16
1.1.4 Struktura pečujících osob v postproduktivním věku (65+).....	18
1.1.5 Pečující v postproduktivním věku v krajích ČR	20
1.1.6 Pečující osoby v ČR dle pohlaví a věku	23
1.2 Vazby péče	25
1.2.1 Genderová struktura vazeb péče	25
1.2.2 Věková struktura vazeb péče.....	29
1.2.3 Vazby péče v kategorii postproduktivního věku (65+).....	34
1.2.4 Vazby péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby ...	36
1.2.5 Vazby péče dle pohlaví pečující a stupně závislosti v krajích ČR	40
1.2.6 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby	41
1.2.7 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby v krajích ČR	48
1.3 Komparace – fyzické pečující osoby versus vazby péče.....	51
1.3.1 Vazby péče připadající na 1 pečující osobu dle pohlaví	51
1.3.2 Vazby péče připadající na 1 pečující osobu dle věku pečující osoby	54
1.4 Sumarizace hlavních zjištění	56
2 Ekonomická aktivita pečujících osob.....	59
2.1 Míra zaměstnanosti pečujících osob	59
2.1.1 Míra zaměstnanosti pečujících osob dle pohlaví.....	60
2.1.2 Míra zaměstnanosti pečujících osob dle věku.....	61

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.2	Intenzita zaměstnanosti pečujících osob	63
2.2.1	Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle pohlaví	63
2.2.2	Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle věku	67
2.2.3	Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle jejího typu	70
2.2.4	Struktura pečujících osob dle typu vykonávané ekonomické aktivity	72
2.3	Výše výdělku ekonomicky aktivních pečujících osob	73
2.3.1	Úroveň výdělků pečujících osob dle pohlaví	75
2.3.2	Úroveň výdělků pečujících osob dle věku	78
2.3.3	Úroveň výdělků pečujících osob dle typu vykonávané ekonomické aktivity	82
2.4	Sumarizace hlavních zjištění	85
3	Pečující osoby pobírající vybrané dávky sociálního systému	88
3.1	Pečující osoby evidované na Úřadu práce ČR	88
3.1.1	Pečující osoby evidované na ÚP ČR dle pohlaví	88
3.1.2	Pečující osoby evidované na ÚP s podporou v nezaměstnanosti	90
3.1.3	Pečující osoby evidované na ÚP ČR dle věku	91
3.1.4	Regionální rozdíly v nezaměstnanosti pečujících osob v ČR	92
3.2	Pečující osoby pobírající invalidní důchod	96
3.2.1	Počet a struktura pečujících s nárokem na ID	96
3.2.2	Struktura pečujících osob s ID dle stupně a typu přiznaného ID	98
3.2.3	Počet a struktura pečujících osob s ID dle věku	99
3.2.4	Regionální specifika pečujících příjemců s ID	101
3.3	Pečující osoby pobírající starobní důchod	108
3.3.1	Počet a struktura pečujících s nárokem na starobní důchod	108
3.3.2	Struktura pečujících osob s nárokem na SD dle typu pobíraného SD	110
3.3.3	Počet a struktura pečujících SD dle věku	111
3.3.4	Regionální specifika pečujících příjemců SD	113
3.4	Pečující osoby samy pobírající příspěvek na péči	120

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.4.1	Počet a struktura pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči	121
3.4.2	Struktura pečujících příjemců příspěvku na péči dle věku	123
3.4.3	Regionální specifika pečujících příjemců příspěvku na péči	124
3.5	Sumarizace hlavních zjištění	127
4	Závislé osoby v domácí péči v ČR	131
4.1	Počet závislých osob	131
4.1.1	Genderová struktura závislých osob	133
4.1.2	Věková struktura závislých osob	135
4.1.3	Struktura závislých osob dle stupně závislosti	136
4.1.4	Regionální specifika – vývoj počtu závislých osob	142
4.2	Sumarizace hlavních zjištění	146
5	Závěr	148
	Zdroje	150
	Přílohy	151
	Péče v kontextu legislativy.....	151
	Vymezení účelu příspěvku na péči	151
	Existující stupně závislosti	151
	Testované okruhy základních životních potřeb	152
	Výše příspěvku na péči	153
	Zvýšení příspěvku na péči	154
	Řízení o příspěvku na péči.....	154
	Kdo může být poskytovatelem pomoci závislé osobě	155
	Podpora péče ze strany státu – nároky pečujících osob	156
	Obecné pojmy	158

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

ÚVOD

Tato studie primárně cílí na osoby, které pečují o jedince závislé na péči, tj. o osoby, kterým vznikl nárok na výplatu takzvaného *příspěvku na péči*, o které je pečováno v domácím prostředí. Předmětná oblast je legislativně upravena zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb., v platném znění; účinnost od 1. 1. 2007). Tato skupina osob v domácí (neformální) péči je velmi důležitou součástí sociálního systému ČR, neboť ve významné míře eliminuje narůstající nedostatek kapacit institucionální péče o jedince, kteří nejsou plně soběstační.

V předkládané studii jsme se zaměřili především na takové charakteristiky pečujících osob v ČR, které nejsou v rámci běžně dostupných zdrojů nikde statisticky publikovány. Informační základna (IZ) tuto datovou absenci odstraňuje, což napomáhá hlubšímu poznání pečujících osob spolu s analyzováním jejich typického chování, například v kontextu jejich ekonomické aktivity či různých bariér. Taková zjištění by mohla být zajímavým východiskem například pro definování různých motivačních nástrojů, které by ještě více podpořily péči o závislé osoby v jejich přirozeném domácím prostředí.

Péče o závislou osobu v domácím prostředí (= neformální péče) má nesporné dopady nejen do rodinného či soukromého života pečujících osob, stejně jako do jejich ekonomického statusu, resp. ekonomické aktivity. Velmi často se fenomén péče promítá také do rozhodování o předčasném starobním důchodu, zejména u pečujících osob ve věku těsně před dosažením nároku na řádný starobní důchod. To všechno činí z péče o závislou osobu fenomén s četnými sociálními, ale také ekonomickými důsledky a souvislostmi. Domácí péče tak představuje důležitou alternativu k péči institucionální, jejíž kapacity v ČR jsou limitující.

Při hodnocení stavu (časové řady) a vývoje sledovaných atributů **jsou preferovány relativní, tj. procentní ukazatele**. Ty mají větší vypovídací schopnost, včetně lepšího potenciálu objektivního hodnocení změn sledovaných veličin v čase.

Kvalita dílčích dat uvnitř Informační základny (IZ) může být částečně ovlivněna časovými okamžiky, kdy docházelo k zásadním změnám v koncepci databází, ze kterých IZ čerpá. Jedná se například o roky 2012 a 2013, kdy byla agenda příspěvku na péči dočasně administrována v jiném informačním systému (AIS). Zmíněné vlivy demonstruje navazující schéma 1.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Schéma 1 Vývoj dávkové podpory péče, rizika neúplnosti a nepřesnosti dat

Vývoj dávkové podpory péče, riziko neúplnosti a nepřesnosti dat (příspěvek na péči)

Příspěvek na péči (PnP)																								
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Výkon agendy zajišťuje:												Úřad práce ČR												
Okresní úřady						Městské úřady (samospráva)						příspěvek na péči (dle z. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, účinný od 1. 1. 2007)												
příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu (z.č. 100/1988 Sb.), souběžně bylo vypláceno zvýšení důchodu pro bezmocnost - ČSSZ						Agenda je administrována v programu/aplikaci:																		
GINIS						OK NOUZE						nová aplikace (AIS) (Dr. Jaromír Drábek)						OK NOUZE						
Legislativní úprava dávky platná do 31. 12. 2006 je principiálně velmi odlišná od nové koncepce, která začala platit od 1. 1. 2007. Časovou řadu, která by zahrnovala také data před 1. 1. 2007 tedy nelze statisticky považovat za konzistentní → nepracujeme s nimi						riziko vady dat je minimální - při vkládání funguje automatická kontrola skrze KRK (Kontrolní registr klientů), ani při stěhování žádosti nedochází k duplicitám či jiným vadám dat						migrace dat (2x) data z tohoto období mohou být duplicitní, neúplná nebo nepřesná (důvod: problematická migrace dat do a z AIS)						riziko vady dat je minimální - při vkládání funguje automatická kontrola skrze KRK (Kontrolní registr klientů), ani při stěhování žádosti (klienta) nedochází k duplicitám či jiným podobným vadám dat						
Poznámka 1: Legislativní úprava příspěvku na péči po 1. 1. 2007 je víceméně konzistentní a data jsou srovnatelná i v delší časové řadě. K parametrickým úpravám PnP ovšem dochází průběžně - například se historicky měnil počet posuzovaných okruhů závislosti (z 36 na 10, od 1. 1. 2012), stejně tak se upravovaly částky PnP v jednotlivých stupních závislosti atp. Pro některé výstupy z datové základny je vhodné brát tyto "nejednotnosti" v potaz, nicméně validitu dat v hlavní studii nenarušují.																								
Poznámka 2: Průběžně existující riziko vady dat spočívá zejména v oblasti porušení oznamovací povinnosti na straně klienta, které ovšem nelze nikdy zcela eliminovat. Jako příklad lze u PnP uvést nenahlášení úmrtí klienta, kdy je výplata dávky zastavena až se zpožděním. Toto riziko je částečně jištěno sehráváním dat z matrik, ale zejména z velkých měst jsou data k dispozici také se zpožděním. Podobně se vyskytují i případy nenahlášené hospitalizace klienta (celý kalendářní měsíc), kdy dávka rovněž nenáleží, ale ÚP ČR se o této skutečnosti dozví až s časovým zpožděním. Takové chyby nelze v IZ zcela eliminovat, nicméně četností výskytu se jedná o velmi marginální případy.																								

Zdroj: vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1 Pečující osoby v ČR

1.1 Počet a struktura pečujících osob

V kontextu fenoménu péče o závislou osobu v ČR je důležitou výchozí informací jeho kvantifikace, tj. vymezení počtu pečujících fyzických osob, které pečují o nějakou závislou osobu (příjemce příspěvku na péči). Vývoj počtu pečujících osob ve sledovaném období 2008 až 2024 prezentuje následující tabulka. Připomínáme (viz úvodní kapitola), že zákon č. 108/2006 Sb., dle kterého je příspěvek na péči vyplácen, je účinný od 1. 1. 2007, nicméně první rok účinnosti tohoto zákona jsme do časové řady nezahrnuli z důvodu jeho četných specifik (zejména postupný náběh žádostí o dávku).

Tabulka 1 Vývoj počtu a genderové struktury fyzických pečujících osob v ČR v období 2008 až 2024

Stav k 31. 12.	Osob			%		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
2008	185 333	81 257	266 590	69,5 %	30,5 %	100 %
2009	193 867	85 621	279 488	69,4 %	30,6 %	100 %
2010	193 453	84 972	278 425	69,5 %	30,5 %	100 %
2011	190 356	83 555	273 911	69,5 %	30,5 %	100 %
2012	162 907	69 294	232 201	70,2 %	29,8 %	100 %
2013	185 802	78 949	264 751	70,2 %	29,8 %	100 %
2014	198 376	85 014	283 390	70,0 %	30,0 %	100 %
2015	203 735	87 337	291 072	70,0 %	30,0 %	100 %
2016	208 890	90 694	299 584	69,7 %	30,3 %	100 %
2017	212 186	92 977	305 163	69,5 %	30,5 %	100 %
2018	213 000	93 873	306 873	69,4 %	30,6 %	100 %
2019	215 107	95 285	310 392	69,3 %	30,7 %	100 %
2020	211 837	93 469	305 306	69,4 %	30,6 %	100 %
2021	207 994	91 603	299 597	69,4 %	30,6 %	100 %
2022	210 717	92 846	303 563	69,4 %	30,6 %	100 %
2023	212 894	93 460	306 354	69,5 %	30,5 %	100 %
2024	213 457	93 936	307 393	69,4 %	30,6 %	100 %
Průměr 2008–2024	201 171	87 891	289 062	69,6 %	30,4 %	100 %

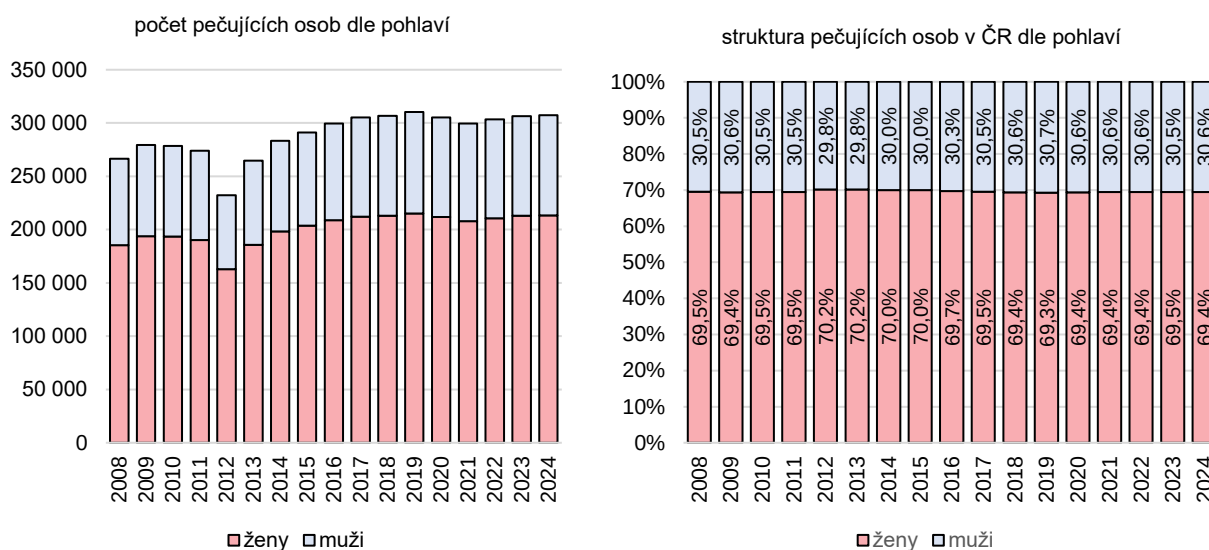
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z tabulky 1 je patrné, že v prvních letech účinnosti zákona (resp. existence příspěvku na péči) počet pečujících osob relativně dynamicky narůstal. Poté (cca od roku 2017) lze hovořit spíše o stagnaci počtu pečujících kolem hranice 300 000 osob. Poněkud nestandardně se v trendu vývoje počtu pečujících osob jeví roky 2012 a 2013 (pokles počtu pečujících osob). Nicméně v těchto dvou letech výkyv počtu pečujících osob velmi pravděpodobně souvisí s výše uvedeným dočasným přechodem agendy do nového informačního systému (AIS). V roce 2012 došlo k migraci dat z původního informačního systému (OK Nouze) do nového (AIS), kdy v některých případech automatická migrace neproběhla dokonale, a data musela být postupně ručně opravována a doplňována. Navzdory tomuto dílčímu nedostatku lze považovat časovou řadu za validní. Zmíněnou informaci ve vizuálně přehlednější podobě poskytuje též graf 1.

Graf 1 Vývoj počtu a genderové struktury fyzických pečujících osob v ČR v období 2008 až 2024

Poznámka: stav k 31. 12. příslušného roku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z uvedených údajů je rovněž zřejmé, že zatímco počet pečujících osob se měnil (zejména v počátečních letech po zavedení příspěvku na péči do sociálního systému ČR), strukturu pečujících osob lze označit za dlouhodobě velmi stabilní – cca v poměru 70 % (pečující ženy) a 30 % (pečující muži). Tato relace není narušena ani ve výše zmíněných letech 2012 a 2013 (dílní problém s migrací části dat z OK Nouze do AIS).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.1.1 Genderová struktura pečujících osob dle krajů

Při analýze počtu pečujících osob v ČR je vhodné zohlednit i regionální hledisko, které může odhalit významné regionální rozdíly v jejich počtu. V tomto případě jsme se zaměřili na difference v počtu a struktuře pečujících osob dle krajů. Zejména v případě počtu pečujících osob je ovšem důležité zdůraznit, že jednotlivé kraje ČR se liší svou velikostí i počtem obyvatel, tudíž nelze níže uvedené absolutní počty pečujících zcela objektivně komparovat.

Tabulka 2 Srovnání počtu pečujících osob v ČR dle pohlaví a krajů (2008 a 2024)

Kraj	31. 12. 2008			31. 12. 2024		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
Hl. m. Praha	15 170	7 548	22 718	17 818	8 647	26 465
Jihočeský	10 859	5 066	15 925	12 264	5 533	17 797
Jihomoravský	20 402	8 111	28 513	26 426	11 246	37 672
Karlovarský	3 362	1 367	4 729	5 461	2 396	7 857
Vysočina	9 238	4 286	13 524	10 520	4 781	15 301
Královéhradecký	9 638	4 580	14 218	12 399	5 527	17 926
Liberecký	7 695	3 463	11 158	9 681	4 271	13 952
Moravskoslezský	23 318	9 261	32 579	25 547	10 966	36 513
Olomoucký	10 977	4 714	15 691	13 269	5 896	19 165
Pardubický	9 036	4 096	13 132	11 057	4 937	15 994
Plzeňský	8 085	3 878	11 963	12 114	5 408	17 522
Středočeský	16 888	7 363	24 251	24 148	10 112	34 260
Ústecký	12 393	4 980	17 373	16 947	6 788	23 735
Zlínský	11 586	4 541	16 127	13 090	5 419	18 509
Nezařazeno	16 686	8 003	24 689	2 716	2 009	4 725
ČR celkem:	185 333	81 257	266 590	213 457	93 936	307 393

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Je zřejmé, že největší počet pečujících byl na začátku i na konci sledovaného období v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. V tomto kontextu není nezajímavé, že nejde o nejlidnatější kraje ČR. Dle ČSÚ měl v roce 2024 počtem pečujících osob dominující Jihomoravský kraj až 3. nejvyšší počet obyvatel, zatímco Moravskoslezský byl dokonce až na 4. místě. Nicméně v případě kraje s nejnižším počtem pečujících osob (Karlovarský kraj) naopak platí, že jde zároveň o kraj s nejnižším počtem obyvatel. Ve všech krajích bez výjimky se počet pečujících osob během sledovaného období

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

významně zvýšil, v průměru cca o 15 % (resp. 15,3 %). V některých krajích byl ovšem nárůst počtu pečujících v uvedeném mezidobí oproti průměru násobně vyšší. Například v Karlovarském kraji činil nárůst 66 %, v Plzeňském kraji 46 % apod.

Za zmínku stojí významný nárůst počtu pečujících mužů v Karlovarském kraji, a to více než o 75 %. Naopak nejnižší nárůst počtu pečujících osob mezi lety 2008 a 2024 byl zaznamenán v Jihočeském kraji, nicméně i zde jde o nárůst dvojčírný (+11,8 %). V případě absolutního počtu pečujících osob je zjevný nejvyšší nárůst ve Středočeském kraji (+10 009 pečujících osob).

Údaje o změně počtu pečujících osob v jednotlivých krajích ČR seřazené sestupně dle indexu změny celkového počtu pečujících prezentuje tabulka 3.

Tabulka 3 *Změny v počtu pečujících osob v ČR dle krajů (rok 2024 oproti roku 2008)*

Kraj	Index změny 2024/2008			Změna v počtu pečujících osob 2024 vs. 2008		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
Karlovarský	1,624	1,753	1,661	2 099	1 029	3 128
Plzeňský	1,498	1,395	1,465	4 029	1 530	5 559
Středočeský	1,430	1,373	1,413	7 260	2 749	10 009
Ústecký	1,367	1,363	1,366	4 554	1 808	6 362
Jihomoravský	1,295	1,387	1,321	6 024	3 135	9 159
Královéhradecký	1,286	1,207	1,261	2 761	947	3 708
Liberecký	1,258	1,233	1,250	1 986	808	2 794
Olomoucký	1,209	1,251	1,221	2 292	1 182	3 474
Pardubický	1,224	1,205	1,218	2 021	841	2 862
Hl. m. Praha	1,175	1,146	1,165	2 648	1 099	3 747
Zlínský	1,130	1,193	1,148	1 504	878	2 382
Vysočina	1,139	1,115	1,131	1 282	495	1 777
Moravskoslezský	1,096	1,184	1,121	2 229	1 705	3 934
Jihočeský	1,129	1,092	1,118	1 405	467	1 872
Nezařazeno	0,163	0,251	0,191	-13 970	-5 994	-19 964
ČR celkem:	1,152	1,156	1,153	28 124	12 679	40 803

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Skupina ‚nezařazeno‘ uvedená v tabulkách 2 a 3 zahrnuje případy, kdy nelze konkrétní osobu podle standardní metodiky jednoznačně přiřadit ke konkrétnímu kraji. Jedná se například o bydliště v zahraničí, nestandardní PSČ apod. Počet těchto obtížně lokalizovatelných pečujících osob během sledovaného období významně poklesl.

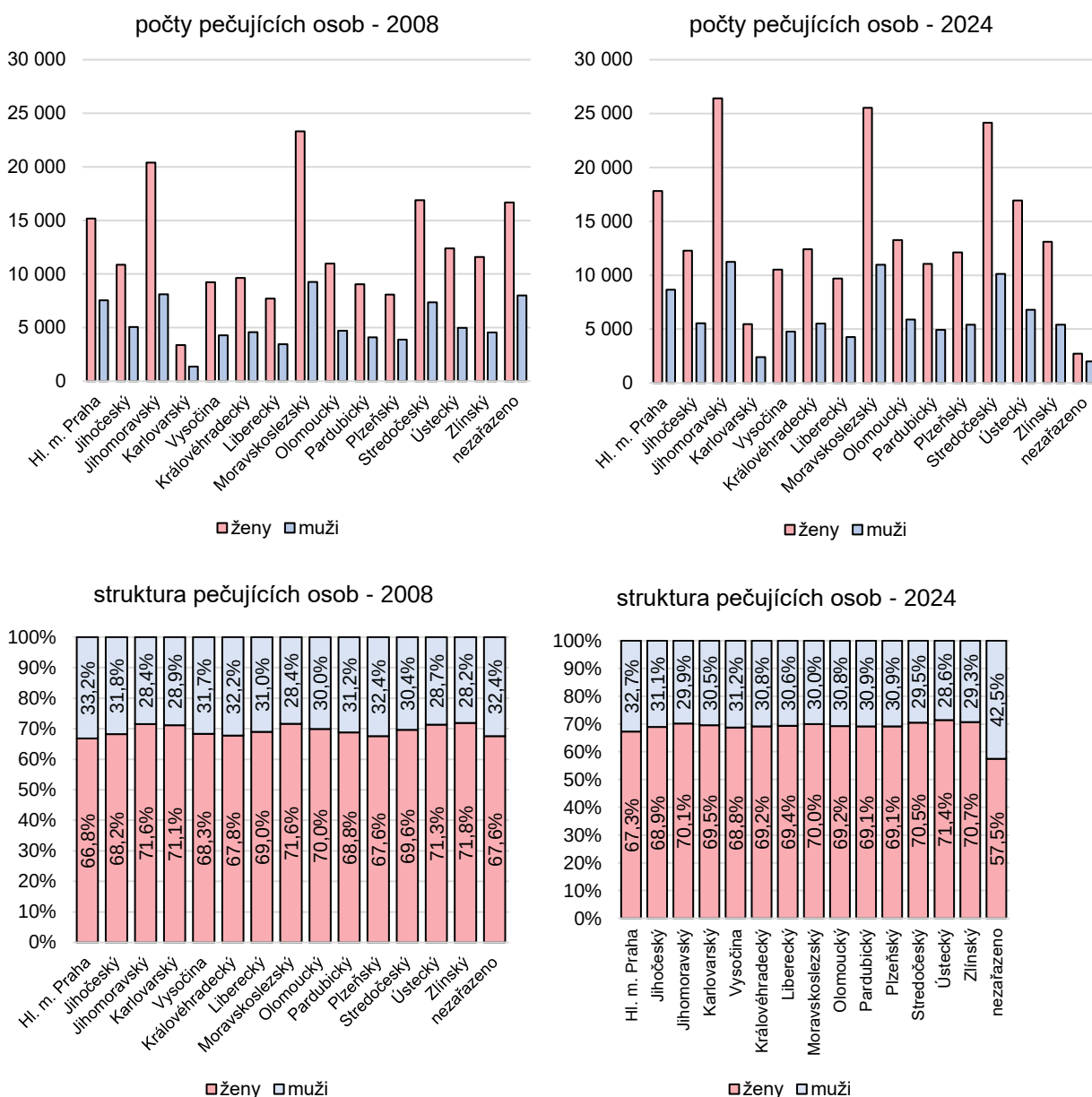

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Je zřejmé, že ve všech krajích dlouhodobě dominují ženy v roli pečujících osob. Situace ve všech krajích víceméně odpovídá celorepublikovému průměru, tj. cca 70 % žen versus cca 30 % mužů.

Informace o počtu a struktuře pečujících osob v krajích ČR, včetně jejího vývoje mezi roky 2008 a 2024 je dobře parná také z následujících grafů.

Graf 2 Vývoj počtu a genderové struktury pečujících osob v krajích ČR (2008 a 2024)

Poznámka: stav vždy k 31. 12. příslušného roku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.1.2 Věková struktura pečujících osob

Další důležitou charakteristikou pečujících osob je jejich věk. Základní informace o vývoji počtu pečujících osob v ČR podle jednotlivých věkových skupin za sledované období 2008 až 2024 jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 4 Vývoj věkové struktury pečujících osob v ČR v období 2008 až 2024

Stav k 31. 12.	Pečující osoby					%				
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	celkem	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	celkem
2008	30 739	64 770	121 476	49 605	266 590	11,5 %	24,3 %	45,6 %	18,6 %	100 %
2009	31 370	68 522	126 597	52 999	279 488	11,2 %	24,5 %	45,3 %	19,0 %	100 %
2010	29 929	69 412	125 105	53 979	278 425	10,7 %	24,9 %	44,9 %	19,4 %	100 %
2011	28 099	69 181	120 466	56 165	273 911	10,3 %	25,3 %	44,0 %	20,5 %	100 %
2012	24 555	62 715	97 719	47 212	232 201	10,6 %	27,0 %	42,1 %	20,3 %	100 %
2013	25 994	70 838	109 644	58 275	264 751	9,8 %	26,8 %	41,4 %	22,0 %	100 %
2014	26 261	75 545	116 176	65 408	283 390	9,3 %	26,7 %	41,0 %	23,1 %	100 %
2015	25 482	77 205	117 981	70 404	291 072	8,8 %	26,5 %	40,5 %	24,2 %	100 %
2016	24 911	79 031	120 156	75 486	299 584	8,3 %	26,4 %	40,1 %	25,2 %	100 %
2017	24 575	80 651	120 425	79 512	305 163	8,1 %	26,4 %	39,5 %	26,1 %	100 %
2018	23 730	81 396	119 178	82 569	306 873	7,7 %	26,5 %	38,8 %	26,9 %	100 %
2019	23 268	82 856	118 667	85 601	310 392	7,5 %	26,7 %	38,2 %	27,6 %	100 %
2020	22 546	82 531	115 331	84 898	305 306	7,4 %	27,0 %	37,8 %	27,8 %	100 %
2021	22 146	82 541	112 292	82 618	299 597	7,4 %	27,6 %	37,5 %	27,6 %	100 %
2022	21 886	83 464	113 917	84 296	303 563	7,2 %	27,5 %	37,5 %	27,8 %	100 %
2023	21 647	82 956	115 962	85 789	306 354	7,1 %	27,1 %	37,9 %	28,0 %	100 %
2024	21 171	80 996	118 889	86 337	307 393	6,9 %	26,3 %	38,7 %	28,1 %	100 %
Průměr 2008-2024	25 195	76 154	117 058	70 656	289 062	8,8 %	26,3 %	40,6 %	24,2 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

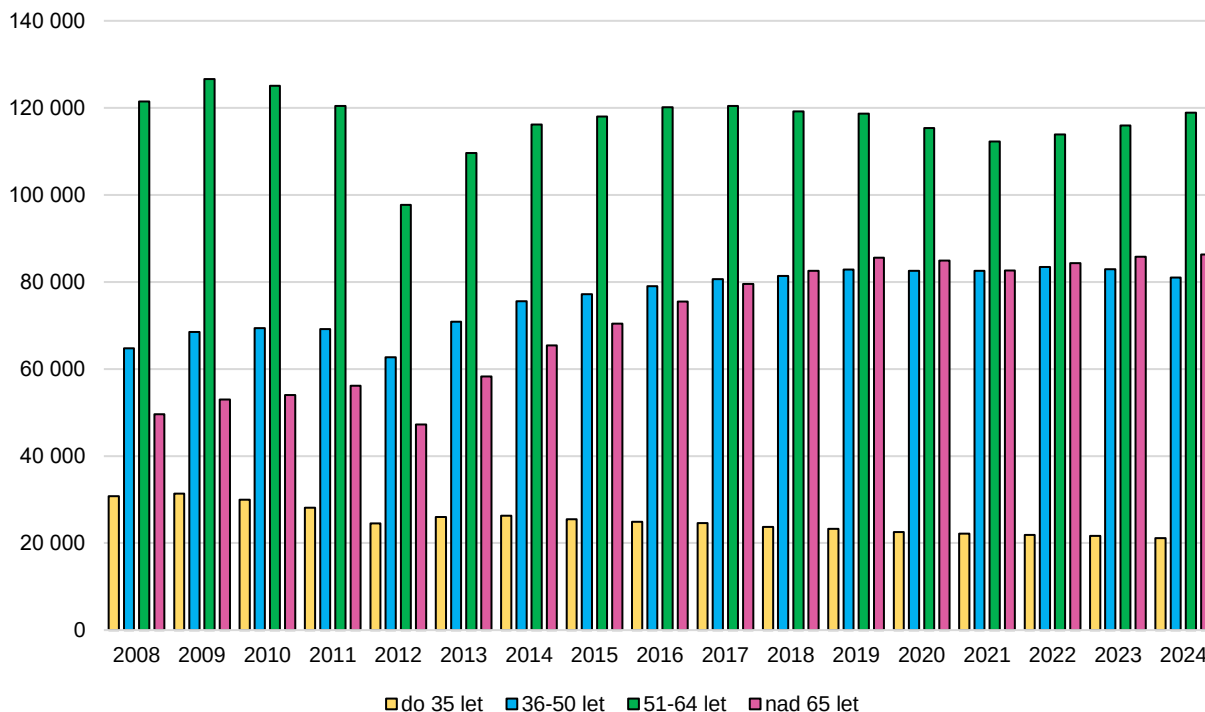
Zvolené věkové kategorie jsou: **mladší produktivní věk** (do 35 let), **střední produktivní věk** (36–50 let), **starší produktivní věk** (51–64 let) a **postproduktivní věk** (65 a více let).

Informace o počtu a struktuře pečujících osob dle jednotlivých věkových kategorií je dobře patrná také z následujících grafů.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 3 Vývoj počtu pečujících osob v ČR dle věku (2008 až 2024)

Graf 4 Vývoj struktury pečujících osob v ČR dle věku (2008 až 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

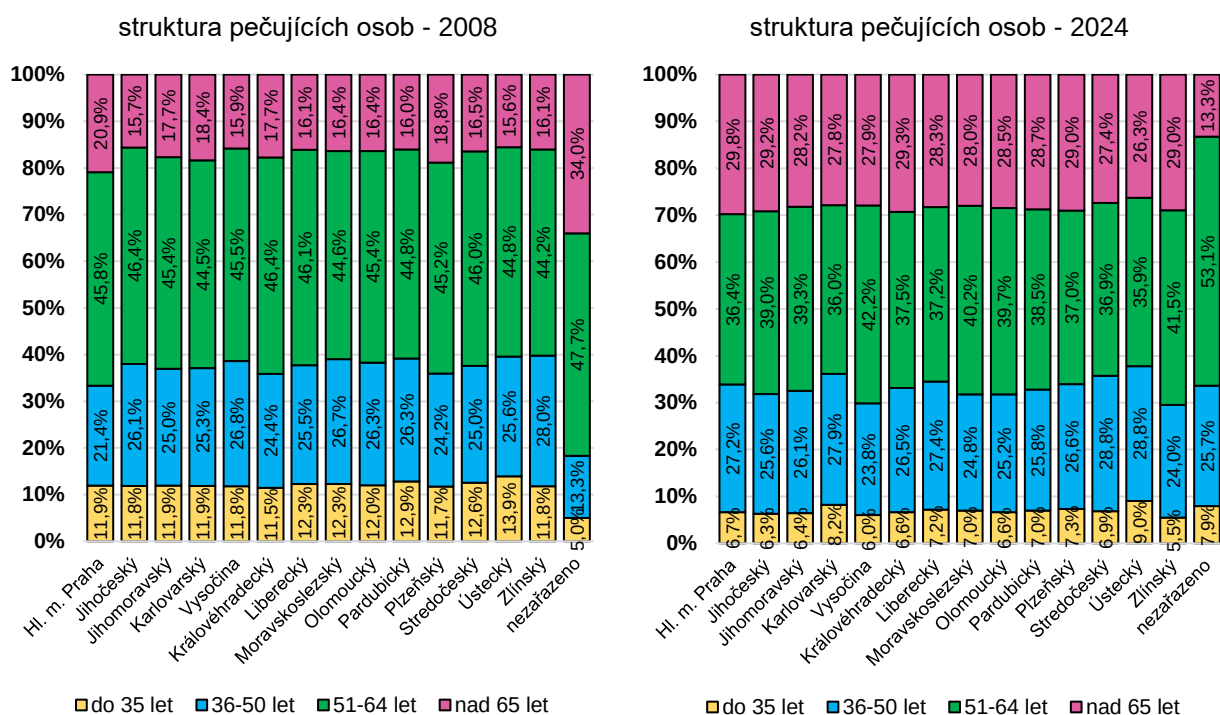

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.1.3 Počet a struktura pečujících osob v krajích ČR dle věku

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů a počtu jejich obyvatel se jako neobjektivnější forma porovnání jeví analýza věkové struktury pečujících osob na začátku a na konci sledovaného období.

Graf 5 Vývoj struktury pečujících osob dle věku v krajích ČR (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z hlediska věkové struktury pečujících osob lze konstatovat, že mezi jednotlivými kraji ČR neexistují zásadní rozdíly v relativním věkovém složení pečujících osob. Nejvíce zastoupena je mezi nimi skupina staršího produktivního věku (51–64 let), naopak nejméně skupina mladšího produktivního věku (do 35 let). U této nejmladší věkové kategorie lze navíc hovořit o jejím stále se snižujícím zastoupení (za celou ČR z 11,5 % v roce 2008 na 6,9 % v roce 2024). Stejně tak se v trendu mírně snižuje též zastoupení stále nejpočetnější skupiny pečujících ve věku 51–64 let (za celou ČR z 45,6 % v roce 2008 na 38,7 % v roce 2024). Z grafu 5 je zřejmé, že podobný vývoj nastává také v jednotlivých krajích ČR. Poklesy podílu pečujících osob v uvedených věkových kategoriích jsou kompenzovány zejména nárůstem pečujících v kategorii postproduktivního věku (65+).

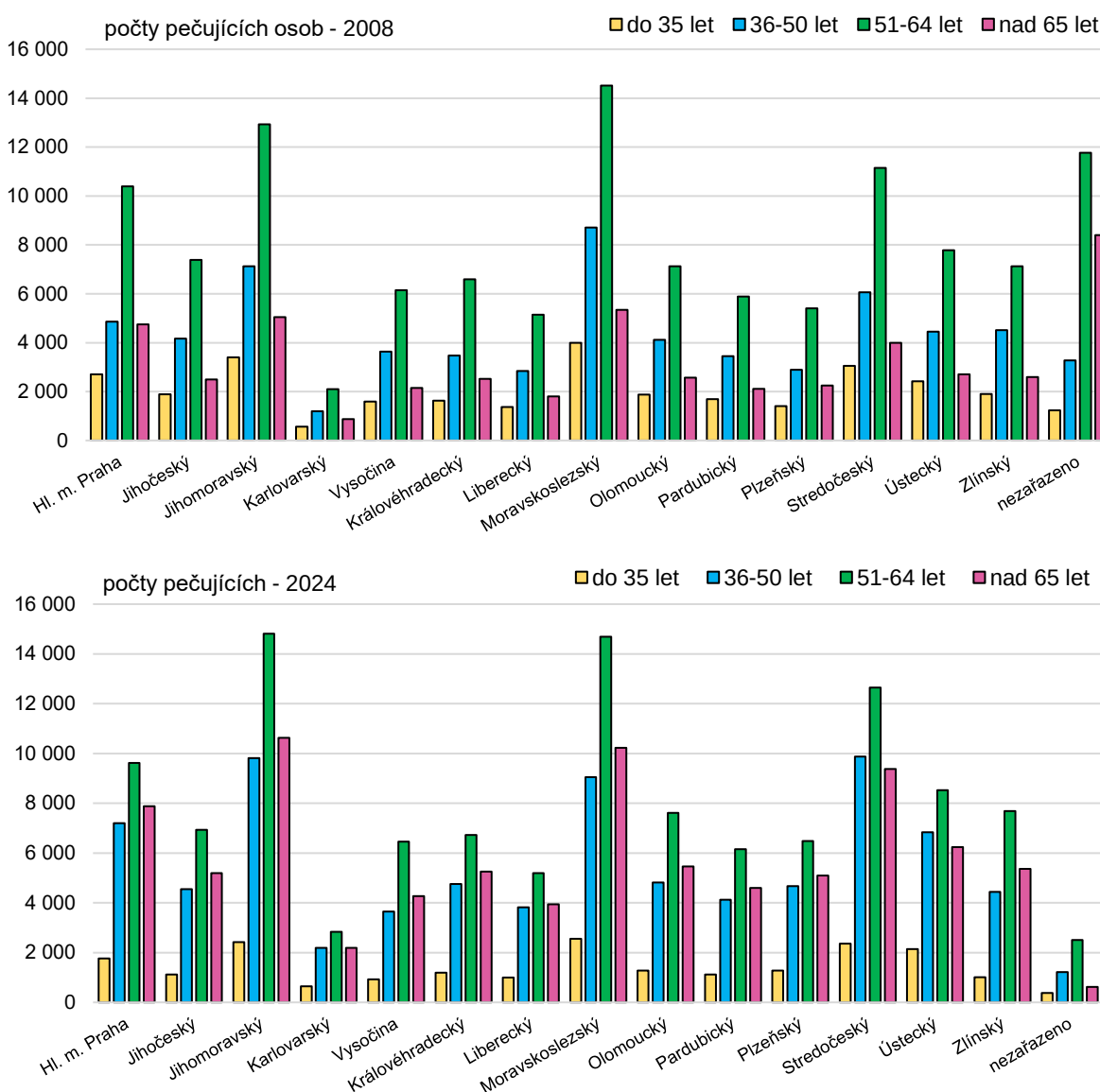

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Její podíl ve sledovaném období narostl za celou ČR z 18,6 % na 28,1 %. Podobný vývoj naznačují i data z jednotlivých krajů ČR.

Níže uvedený graf uvádí absolutní počty pečujících osob v krajích ČR. Také zde jsou patrné výše zmíněné trendy, tj. dominance pečujících osob v kategorii 51–64 let, a naopak spíše marginálnější postavení nejmladší věkové kategorie do 35 let. Ve srovnání let 2008 a 2024 je též patrný všeobecný nárůst počtu pečujících osob (s výjimkou kategorie do 35 let), a to nejvíce v kategorii postproduktivního věku.

Graf 6 Vývoj počtu pečujících osob dle věku v krajích ČR (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.1.4 Struktura pečujících osob v postproduktivním věku (65+)

Jak je zřejmé z předchozího textu, nejdynamičtější nárůst v segmentu pečujících osob v ČR vykazuje skupina postproduktivního věku, tj. 65+. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně široký interval věku, je tato skupina pečujících osob podrobněji analyzována rozdělením do pětiletých intervalů, s výjimkou posledního (85+). V případě věku 85+ se již jedná o poměrně vysoký věk, kde už většina pečujících logicky naráží na přirozené limity svých možností v kontextu náročnosti role pečující osoby. Hypoteticky bylo očekáváno, že četnost zastoupení pečujících osob v jednotlivých intervalech kategorie 65+ bude klesat v závislosti na rostoucím věku. Tuto domněnku reálná data silně potvrdila, jak ukazuje tabulka 5.

Tabulka 5 Vývoj věkové struktury pečujících osob v ČR v postproduktivním věku (2008 až 2024)

Stav k 31. 12.	Pečující osoby – postproduktivní věk						%					
	65–69	70–74	75–79	80–84	85+	celkem	65–69	70–74	75–79	80–84	85+	celkem
2008	20 142	12 038	10 300	5 400	1 725	49 605	40,6 %	24,3 %	20,8 %	10,9 %	3,5 %	100 %
2009	22 426	12 714	10 364	5 648	1 847	52 999	42,3 %	24,0 %	19,6 %	10,7 %	3,5 %	100 %
2010	22 897	13 295	9 878	5 924	1 985	53 979	42,4 %	24,6 %	18,3 %	11,0 %	3,7 %	100 %
2011	24 650	13 573	9 765	6 025	2 152	56 165	43,9 %	24,2 %	17,4 %	10,7 %	3,8 %	100 %
2012	21 560	11 630	7 536	4 799	1 687	47 212	45,7 %	24,6 %	16,0 %	10,2 %	3,6 %	100 %
2013	26 675	14 561	8 956	5 829	2 254	58 275	45,8 %	25,0 %	15,4 %	10,0 %	3,9 %	100 %
2014	30 136	16 490	9 960	6 200	2 622	65 408	46,1 %	25,2 %	15,2 %	9,5 %	4,0 %	100 %
2015	32 765	17 600	10 849	6 353	2 837	70 404	46,5 %	25,0 %	15,4 %	9,0 %	4,0 %	100 %
2016	34 667	19 417	11 695	6 613	3 094	75 486	45,9 %	25,7 %	15,5 %	8,8 %	4,1 %	100 %
2017	35 731	21 358	12 554	6 650	3 219	79 512	44,9 %	26,9 %	15,8 %	8,4 %	4,0 %	100 %
2018	36 355	22 557	13 452	6 841	3 364	82 569	44,0 %	27,3 %	16,3 %	8,3 %	4,1 %	100 %
2019	37 110	23 615	14 268	7 171	3 437	85 601	43,4 %	27,6 %	16,7 %	8,4 %	4,0 %	100 %
2020	36 388	23 902	14 036	7 234	3 338	84 898	42,9 %	28,2 %	16,5 %	8,5 %	3,9 %	100 %
2021	34 747	23 102	14 488	7 138	3 143	82 618	42,1 %	28,0 %	17,5 %	8,6 %	3,8 %	100 %
2022	34 155	23 624	15 747	7 649	3 121	84 296	40,5 %	28,0 %	18,7 %	9,1 %	3,7 %	100 %
2023	33 871	23 853	16 448	8 350	3 267	85 789	39,5 %	27,8 %	19,2 %	9,7 %	3,8 %	100 %
2024	32 876	24 081	16 979	8 972	3 429	86 337	38,1 %	27,9 %	19,7 %	10,4 %	4,0 %	100 %
Průměr 2008-2024	30 421	18 671	12 193	6 635	2 737	70 656	43,2 %	26,1 %	17,3 %	9,5 %	3,8 %	100 %

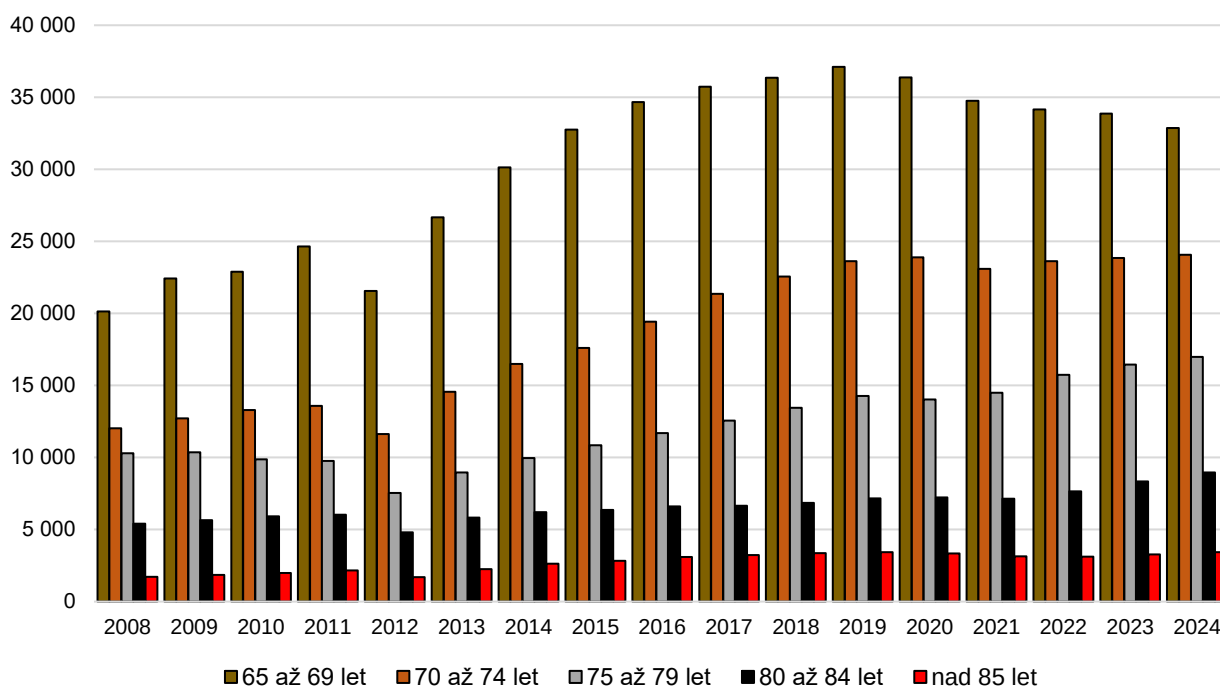
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

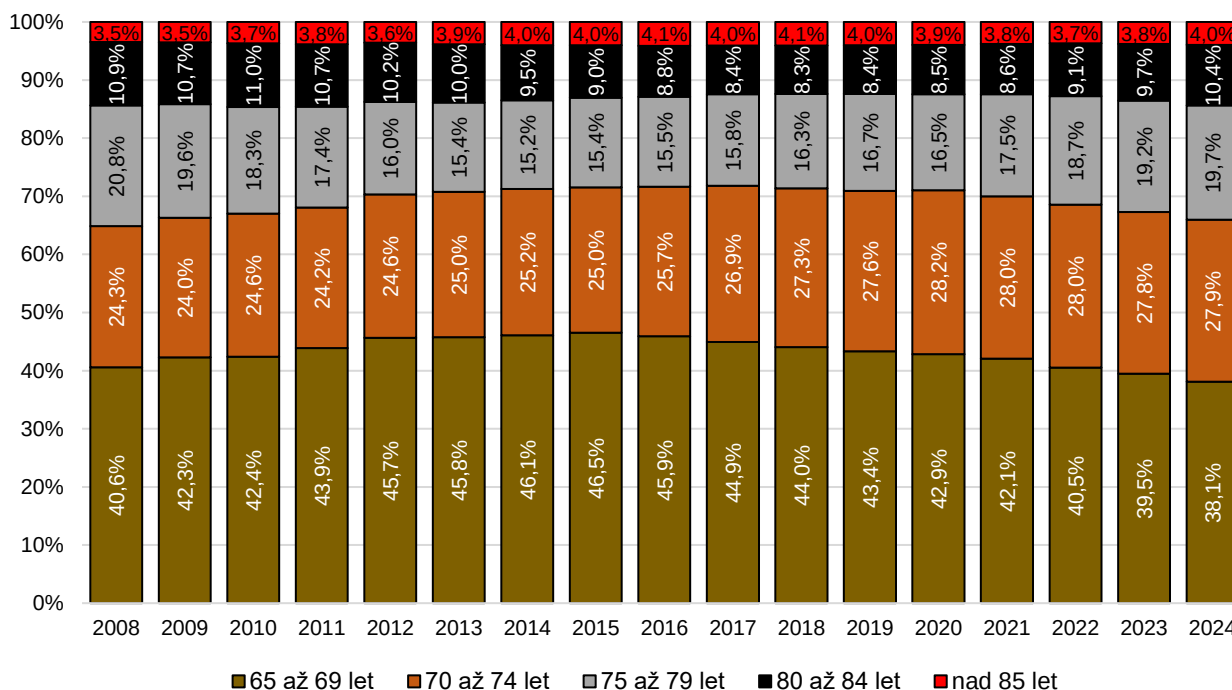
Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Vizuálně přehlednější informaci o počtu a struktuře pečujících osob v kategorii postproduktivního věku (65+) poskytují též navazující grafy.

Graf 7 Vývoj počtu pečujících osob v ČR v postproduktivním věku (2008 a 2024)

Graf 8 Vývoj struktury pečujících osob v ČR v postproduktivním věku (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

U pečujících osob v kategorii postproduktivního věku (65+) je sice setrvalá hierarchie ve smyslu klesající čestnosti pečujících v závislosti na jejich věku, nicméně o významných a jednoznačných trendech zde úplně hovořit nelze. Podíl některých věkových kategorií se v posledních letech sice mírně zvýšil (např. 75–79 let nebo 80–84 let), nicméně nejde o významné nárůsty. Jako zajímavá se jeví skutečnost, že cca 15 % pečujících v kategorii postproduktivního věku je starších 80 let. V absolutním vyjádření šlo v posledním sledovaném roce o cca 12 400 osob, které v tomto věku ještě o někoho pečují.

1.1.5 Pečující v postproduktivním věku v krajích ČR

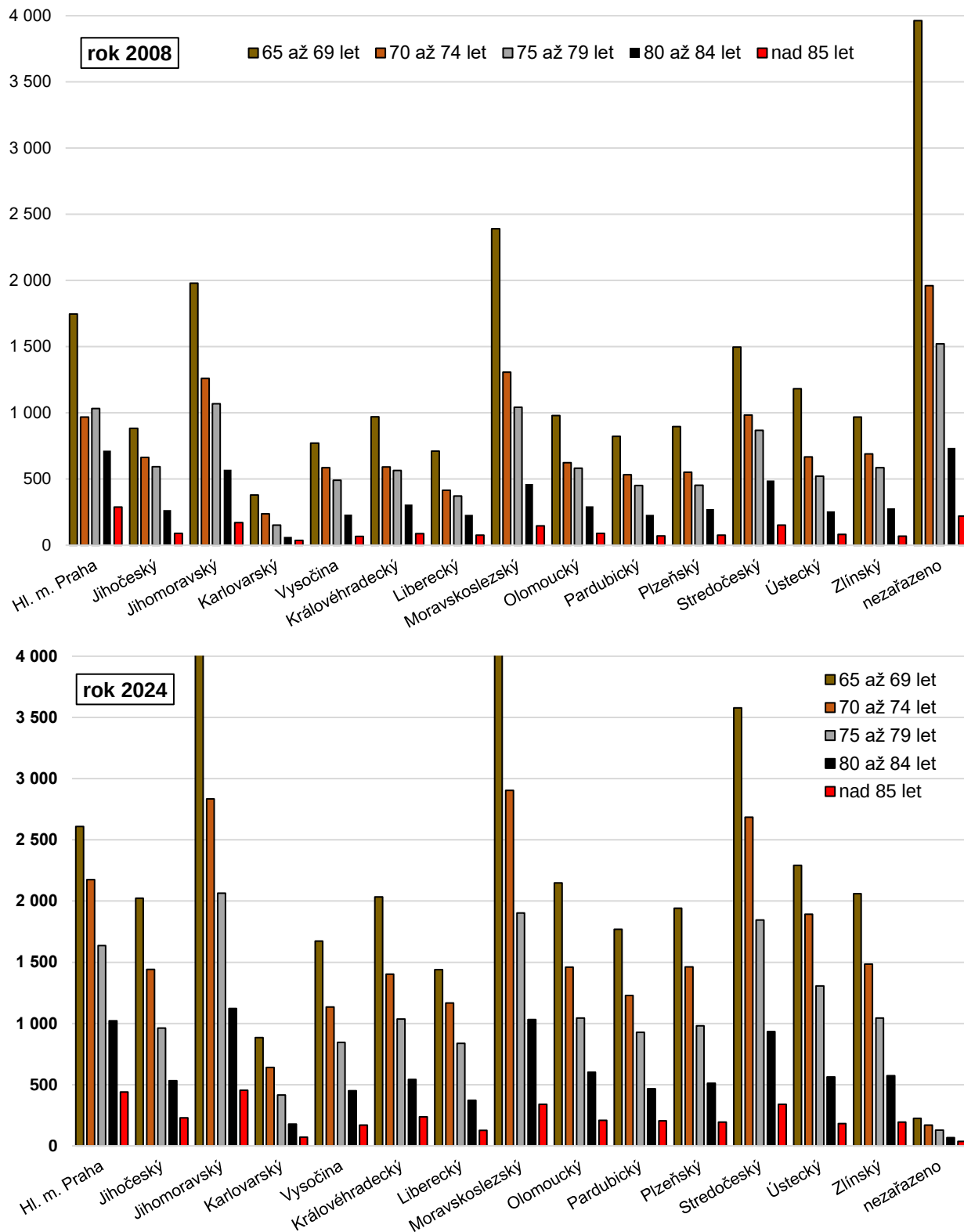
O pečujících osobách v krajích v postproduktivním věku lze konstatovat, že:

- ve všech krajích ČR se potvrzuje, že četnost pečujících osob v jednotlivých věkových kategoriích klesá v závislosti na jejich věku (tj. ve všech krajích ČR je nejvíce zastoupena věková kategorie 65 až 69 let a nejméně kategorie nad 85 let),
- počet pečujících osob ve všech věkových kategoriích postproduktivního věku a ve všech krajích ČR ve sledovaném období významně narostl (v průměru o 74 %),
- mezi kraji ČR existují menší, avšak nepřilíživě zásadní rozdíly v zastoupení jednotlivých věkových kategorií postproduktivního věku; například Hl. m. Praha mělo ze všech krajů ČR v roce 2024 nejmenší podíl pečujících osob ve věku 65 až 69 let (33,1 %), a na druhou stranu naopak suverénně nejvyšší zastoupení nejstarších pečujících, tj. kategorie 80 až 84 let (13,0 %) a nad 85 let (5,6 %),
- na počátku sledovaného období (2008) bylo nejvíce pečujících osob v postproduktivním věku v Moravskoslezském kraji (5 348 pečujících), dále pak v Jihomoravském (5 050), a také v Hl. m. Praze (4 750); na konci sledovaného období (2024) bylo nejvíce pečujících osob v postproduktivním věku v Jihomoravském kraji (10 623 pečujících, nárůst o 110 %), dále pak v Moravskoslezském kraji (tj. 10 229 pečujících, nárůst o 91 %), a na třetí pozici se dostal kraj Středočeský (9 381 pečujících osob, nárůst o 135 %).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 9 Vývoj počtu pečujících osob v postproduktivním věku v krajích ČR (2008 a 2024)

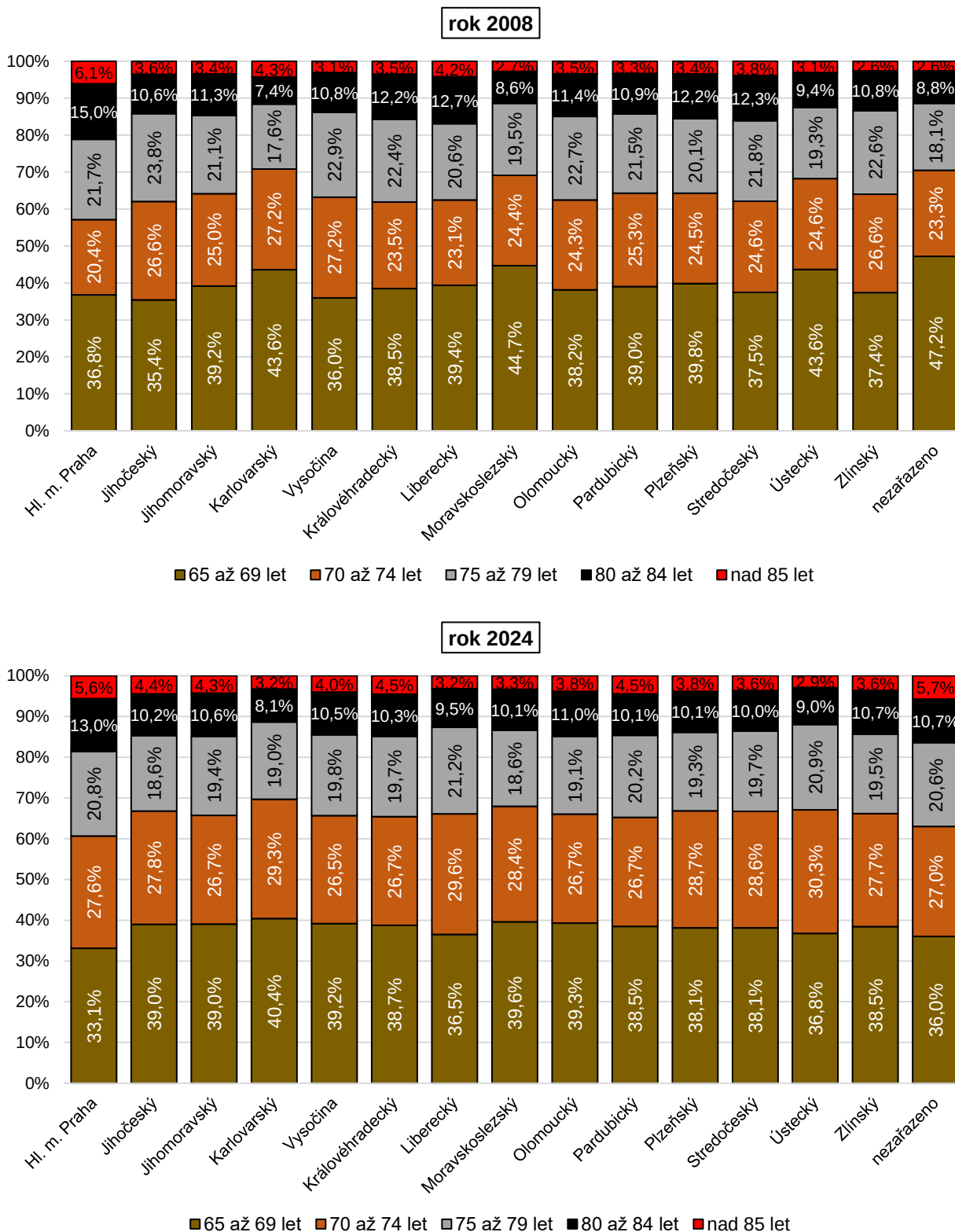

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 10 Vývoj struktury pečujících osob v postproduktivním věku v krajích ČR (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

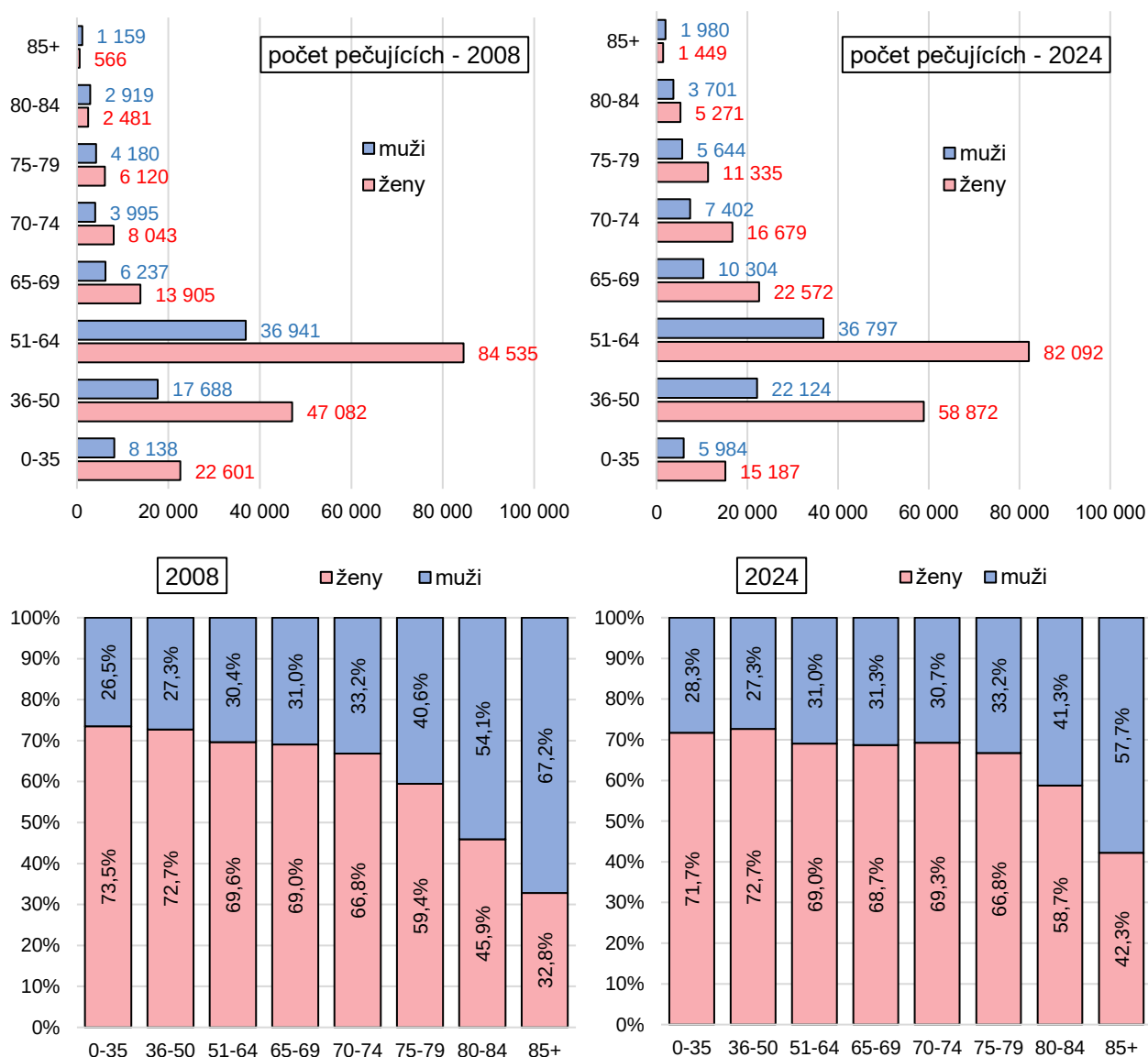

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.1.6 Pečující osoby v ČR dle pohlaví a věku

V rámci předchozích subkapitol byl mj. analyzován počet a struktura pečujících osob dle věku, a také dle pohlaví. V rámci této subkapitoly jsou tyto dva atributy (tj. věk a pohlaví) analyzovány ve vzájemné souvztáznosti (viz následující graf).

Graf 11 Pečující osoby v ČR dle pohlaví a věku (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Data potvrzují, že ve všech věkových kategoriích dominují coby pečující osoby ženy, byť s jedinou výjimkou, a tou je kategorie 85+, kde je na začátku i na konci sledovaného období patrná převaha pečujících mužů, a to poměrně významná. Konkrétně

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1 159 pečujících mužů oproti 566 pečujícím ženám v roce 2008, resp. 1 980 pečujících mužů oproti 1 449 pečujícím ženám v roce 2024. V roce 2008 se objevuje převaha pečujících mužů rovněž v kategorii 80 až 84 let, nicméně tato již je ve stejném věkovém intervalu v roce 2024 vystřídána převahou pečujících žen.

Podíl pečujících mužů narůstá v závislosti na rostoucím věku pečující osoby. Zatímco v kategorii pečujících do 35 let byla v roce 2008 pouze cca čtvrtina pečujících mužů (26,5 %), v kategorii 85+ již byli muži v převaze a tvořili více než 2/3 pečujících osob (67,2 %). Podobně v roce 2024 byli pečující muži ve věkové kategorii do 35 let zastoupeni 28,3 %, zatímco ve věkové kategorii 85+ již dominovali (podíl 57,7 % na celkovém počtu pečujících osob) v této věkové kohortě.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2 Vazby péče

V praxi nastává řada situací, kdy o jednu závislou osobu pečuje více pečujících osob. Typicky například při péči o rodiče se mohou na péči o ně podílet všechny děti, navíc třeba i manžel/ka závislé osoby, její sourozenci apod. Z tohoto důvodu jsou kromě fyzických pečujících osob (viz kapitola 1.1) analyzovány také tzv. vazby péče.

Obecně vazbou péče rozumíme každou situaci, kdy je na konkrétní závislou osobu (příjemce příspěvku na péči) navázána nějaká pečující osoba. Pokud například o otce pečuje zároveň nebo střídavě jeho dcera, syn i manželka, existují v tomto případě celkem tři vazby (resp. *případy* nebo též *dvojice*) péče. Z tohoto důvodu tedy v reálu neplatí, že počet závislých osob (příjemců PnP) je totožný s počtem pečujících osob.

1.2.1 Genderová struktura vazeb péče

Vazby péče je možné analyzovat z celé řady úhlů pohledu – například z hlediska pohlaví pečujících a závislé osoby, případně jejich věku, regionální struktury apod. V této subkapitole bychom se rádi zaměřili na genderovou strukturu vazeb péče s ambicí identifikovat, jaká je nejtypičtější vazba péče z hlediska pohlaví pečujících a závislé osoby. Relevantní data jsou patrná z následující tabulky.

Z dat IZ je patrné, že dominantní situací péče je situace, kdy konkrétní pečující osoba pečuje pouze o jednu závislou osobu. Tato situace se na všech vazbách péče podílí bezmála 90 %. Na začátku sledovaného období (2008), to bylo 89,2 % všech případů péče, a na jeho konci (2024) 87,5 % všech případů péče. Významně méně jsou zastoupeny situace, kdy tatáž pečující osoba pečuje současně o dvě závislé osoby. Podíl takových situací na všech vazbách péče v roce 2008 byl 10,1 %, a v roce 2024 to bylo 10,8 %. Nejméně zastoupené jsou situace, kdy tatáž pečující osoba pečuje zároveň o 3 a více závislých osob. Jde o situaci velmi marginální, neboť podíl této skupiny pečujících na všech vazbách péče činil v roce 2008 pouze 0,7 %, a v roce 2024 to bylo 1,7 %.

Zároveň je zřejmé, že v roce 2008 generovalo 266 590 pečujících osob celkem 282 249 vazeb péče, což představuje cca 1,06 vazby péče na jednu fyzickou pečující osobu. Podobně v roce 2024 generovalo 307 393 pečujících osob celkem 329 370 vazeb péče, což představuje cca 1,07 vazby péče na jednu fyzickou pečující osobu. Typickou

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

situací péče v ČR je takzvaná *single péče*, tj. situace, kdy jedna pečující osoba zajišťuje péči pouze o jednu závislou osobu.

Tabulka 6 Vazby péče dle situace péče a pohlaví pečující a závislé osoby (2008 až 2024)

Situace péče – stav k 31. 12. 2008 (začátek období)												Pečující OSOBY celkem
single péče			vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby			1 pečující o 3 a více závislé osoby						
Σ pečujících		251 701		Σ pečujících		14 216		Σ pečujících		673		266 590
podíl varianty		94,4 %		podíl varianty		5,3 %		podíl varianty		0,3 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	Celkem VAZEB PÉČE
pečující	závislá		pečující	závislá		pečující	závislá					
žena	žena	105 173	41,8 %	žena	žena	11 672	41,1 %	žena	žena	946	44,7 %	
žena	muž	68 914	27,4 %	žena	muž	9 735	34,2 %	žena	muž	783	37,0 %	
muž	žena	62 499	24,8 %	muž	žena	4 182	14,7 %	muž	žena	227	10,7 %	
muž	muž	15 115	6,0 %	muž	muž	2 844	10,0 %	muž	muž	159	7,5 %	
CELKEM vazeb péče		251 701	100 %	CELKEM vazeb péče		28 433	100 %	CELKEM vazeb péče		2 115	100 %	282 249
podíl varianty		89,2 %		podíl varianty		10,1 %		podíl varianty		0,7 %		100 %

Situace péče – stav k 31. 12. 2024 (konec období)												Pečující OSOBY celkem
single péče			vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby			1 pečující o 3 a více závislé osoby						
Σ pečujících		288 217		Σ pečujících		17 793		Σ pečujících		1 383		307 393
podíl varianty		93,8 %		podíl varianty		5,8 %		podíl varianty		0,4 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl gender varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl gender varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl gender varianty	Celkem VAZEB PÉČE
pečující	závislá		pečující	závislá		pečující	závislá					
žena	žena	105 081	36,5 %	žena	žena	13 265	37,3 %	žena	žena	2 394	43,0 %	
žena	muž	93 813	32,5 %	žena	muž	13 602	38,2 %	žena	muž	2 139	38,4 %	
muž	žena	67 734	23,5 %	muž	žena	4 932	13,9 %	muž	žena	551	9,9 %	
muž	muž	21 589	7,5 %	muž	muž	3 788	10,6 %	muž	muž	482	8,7 %	
CELKEM vazeb péče		288 217	100 %	CELKEM vazeb péče		35 587	100 %	CELKEM vazeb péče		5 566	100 %	329 370
podíl varianty		87,5 %		podíl varianty		10,8 %		podíl varianty		1,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

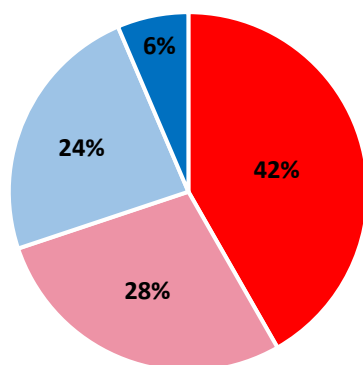

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Data ve výše uvedené tabulce dále potvrzují, že ve všech situacích péče (tj. single péče i vícenásobná péče) silně dominují případy, kdy je péče o závislou osobu zajišťována ženou. Sumárně za všechny situace péče je genderová struktura vazeb péče následující:

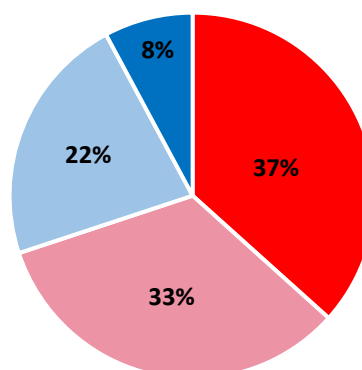
Graf 12 Struktura vazeb péče dle pohlaví pečující a závislé osoby (2008 a 2024)

Genderové vazby péče - 2008

■ žena→žena ■ žena→muž
■ muž→žena ■ muž→muž

Genderové vazby péče - 2024

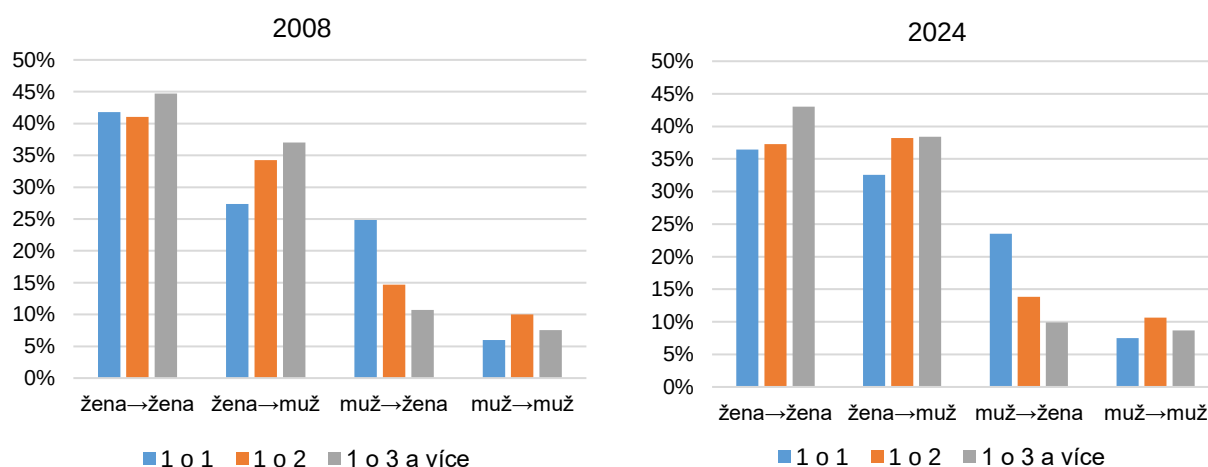

■ žena→žena ■ žena→muž
■ muž→žena ■ muž→muž

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Péče zajišťovaná ženou činila v roce 2008 i v roce 2024 cca 70 % všech případů péče. Naopak nejméně zastoupena je situace, kdy pečuje muž o muže (6 % v roce 2008, resp. 8 % v roce 2024). Rozdíly v genderových vazbách péče dle konkrétních situací péče (single péče vs. vícenásobná péče) jsou patrné též z následujícího grafu.

Graf 13 Rozdíly v genderových vazbách péče v závislosti na situaci péče (2008 a 2024)

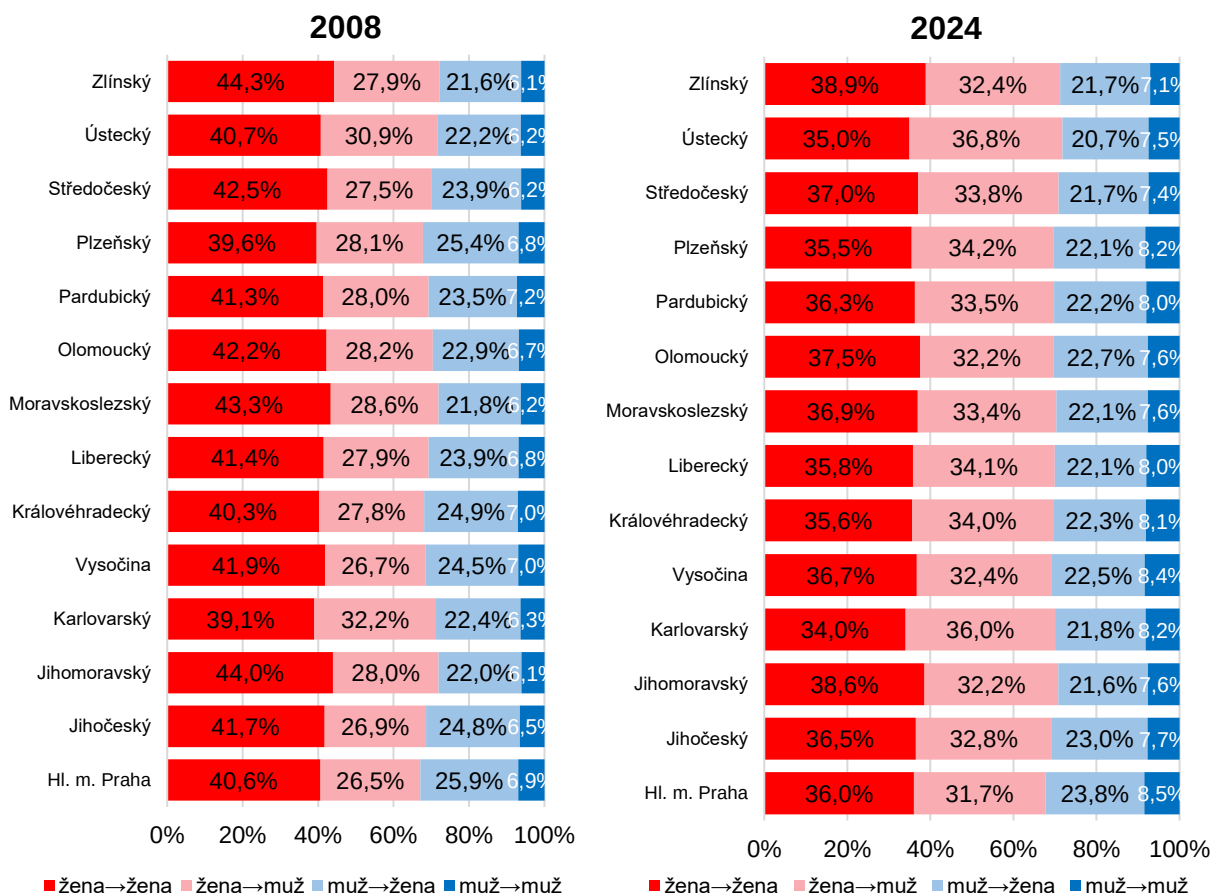
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Nabízí se otázka, zda data uváděná za celou ČR platí rovněž v jednotlivých regionech, nebo zda existují specifika na úrovni krajů. Z tohoto důvodu uvádíme také rozdíly v genderových charakteristikách péče mezi jednotlivými kraji.

Graf 14 Rozdíly v genderových vazbách péče v závislosti na regionu (kraje ČR, 2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Situace ve všech krajích ČR je genderově velmi podobná. Tj. úplně všude výrazně dominují vazby péče zajišťované ženami. Uvedené platilo jak v roce 2008, tedy na začátku sledovaného období, tak v roce 2024, na jeho konci.

Ve většině krajů je nejčtetnější vazbou péče **žena** → **žena**, nicméně v několika krajích je dominantní vazbou péče **žena** → **muž** (např. Ústecký nebo Karlovarský kraj v roce 2024).

Stejně tak dlouhodobě a ve všech krajích ČR platí, že nejméně jsou zastoupeny situace/případy/vazby péče, kdy muž pečuje o muže (podíl pod hranicí 10 %).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2.2 Věková struktura vazeb péče

Vedle genderových vazeb péče je zajímavou analytickou oblastí také věková struktura vazeb péče, která je shrnuta v níže uvedeném tabulkovém přehledu.

Tabulka 7 Vazby péče dle situace péče a věku pečující a závislé osoby (2008)

Situace péče – stav k 31. 12. 2008 (začátek období)											Pečující OSOBY celkem	
single péče				vícenásobná péče								
1 pečující o 1 závislou osobu				1 pečující o 2 závislé osoby			1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		251 701		Σ pečujících		14 216		Σ pečujících		673		266 590
podíl varianty		94,4 %		podíl varianty		5,3 %		podíl varianty		0,3 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
do 35 let	do 35	8 700	3,5 %	do 35 let	do 35	929	3,3 %	do 35 let	do 35	109	5,2 %	Celkem VAZEB PÉČE
	36-50	1 757	0,7 %		36-50	166	0,6 %		36-50	14	0,7 %	
	51-64	5 513	2,2 %		51-64	637	2,2 %		51-64	41	1,9 %	
	65+	12 980	5,2 %		65+	1 676	5,9 %		65+	104	4,9 %	
36-50 let	do 35	14 687	5,8 %	36-50 let	do 35	1 827	6,4 %	36-50 let	do 35	284	13,4 %	
	36-50	3 167	1,3 %		36-50	372	1,3 %		36-50	56	2,6 %	
	51-64	4 811	1,9 %		51-64	619	2,2 %		51-64	74	3,5 %	
	65+	37 581	14,9 %		65+	5 752	20,2 %		65+	381	18,0 %	
51-64 let	do 35	7 339	2,9 %	51-64 let	do 35	1 052	3,7 %	51-64 let	do 35	162	7,7 %	
	36-50	3 295	1,3 %		36-50	442	1,6 %		36-50	41	1,9 %	
	51-64	12 765	5,1 %		51-64	1 343	4,7 %		51-64	126	6,0 %	
	65+	90 612	36,0 %		65+	11 448	40,3 %		65+	642	30,4 %	
65+ let	do 35	1061	0,4 %	65+ let	do 35	101	0,4 %	65+ let	do 35	6	0,3 %	
	36-50	3 152	1,3 %		36-50	289	1,0 %		36-50	10	0,5 %	
	51-64	3 874	1,5 %		51-64	229	0,8 %		51-64	14	0,7 %	
	65+	40 407	16,1 %		65+	1 551	5,5 %		65+	51	2,4 %	
CELKEM vazeb péče		251 701	100 %	CELKEM vazeb péče		28 433	100 %	CELKEM vazeb péče		2 115	100 %	282 249
podíl varianty		89,2 %		podíl varianty		10,1 %		podíl varianty		0,7 %		100 %

**Celkem
VAZEB
PÉČE**

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Struktura věkových vazeb péče se zjevně liší v závislosti na situaci péče (*single péče* versus *vícenásobná péče*). V případě *single péče* v roce 2008 dominovala péče

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

osoby ve starším produktivním věku (51–64 let) o osobu v postproduktivním věku (65+). V praxi šlo o více než třetinu všech vazeb péče (36 %). V případě péče jedné pečující o dvě závislé osoby dominovala v roce 2008 tatáž věková vazba (51–64 let → 65+), a to v ještě výraznějším zastoupení (40,3 % všech vazeb péče v této kategorii). V případě péče jedné pečující o tři a více závislých osob byla nejčtenější rovněž vazba pečující 51–64 let versus závislá 65+ (30,4 % všech vazeb péče v této kategorii).

V následujícím tabulkovém přehledu jsou pro srovnání uvedena data za rok 2024.

Tabulka 8 Vazby péče dle situace péče a věku pečující a závislé osoby (2024)

Situace péče – stav k 31. 12. 2024 (konec období)												Pečující OSOBY celkem
single péče				vícenásobná péče								
1 pečující o 1 závislou osobu				1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby				
Σ pečujících		288 217		Σ pečujících		17 793		Σ pečujících		1 383		307 393
podíl varianty		93,8 %		podíl varianty		5,8 %		podíl varianty		0,4 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
do 35 let	do 35	7 860	2,7 %	do 35 let	do 35	904	2,5 %	do 35 let	do 35	143	2,6 %	Celkem VAZEB PÉČE
	36-50	1 135	0,4 %		36-50	121	0,3 %		36-50	36	0,6 %	
	51-64	3 641	1,3 %		51-64	417	1,2 %		51-64	94	1,7 %	
	65+	7 174	2,5 %		65+	1 020	2,9 %		65+	493	8,9 %	
36-50 let	do 35	27 397	9,5 %	36-50 let	do 35	4 017	11,3 %	36-50 let	do 35	736	13,2 %	
	36-50	4 207	1,5 %		36-50	580	1,6 %		36-50	128	2,3 %	
	51-64	5 070	1,8 %		51-64	748	2,1 %		51-64	205	3,7 %	
	65+	38 325	13,3 %		65+	5 613	15,8 %		65+	1 064	19,1 %	
51-64 let	do 35	13 078	4,5 %	51-64 let	do 35	2 123	6,0 %	51-64 let	do 35	402	7,2 %	
	36-50	4 893	1,7 %		36-50	805	2,3 %		36-50	169	3,0 %	
	51-64	10 205	3,5 %		51-64	1 402	3,9 %		51-64	256	4,6 %	
	65+	81 792	28,4 %		65+	12 353	34,7 %		65+	1 221	21,9 %	
65+ let	do 35	1871	0,6 %	65+ let	do 35	310	0,9 %	65+ let	do 35	68	1,2 %	
	36-50	8 090	2,8 %		36-50	807	2,3 %		36-50	112	2,0 %	
	51-64	6 545	2,3 %		51-64	612	1,7 %		51-64	75	1,3 %	
	65+	66 934	23,2 %		65+	3 755	10,6 %		65+	364	6,5 %	
CELKEM vazeb péče		288 217	100 %	CELKEM vazeb péče		35 587	100 %	CELKEM vazeb péče		5 566	100 %	329 370
podíl varianty		87,5 %		podíl varianty		10,8 %		podíl varianty		1,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, únor 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Ke konci sledovaného období 31. 12. 2024 se věková struktura vazeb péče mírně pozměnila, nicméně nevykazuje úplně zásadní změny. Dominantní vazbou péče se ve všech situacích péče (tedy 1 o 1, 1 o 2 a 1 o 3 a více závislých osob) stala opět péče osoby ve starším produktivním věku (51–64 let) o osobu v postproduktivním věku (65+). V situaci 1 pečující o 1 závislou osobu to bylo 28,4 % všech vazeb péče, v situaci 1 pečující o 2 závislé osoby to bylo 34,7 % všech vazeb péče, a v situaci 1 pečující o 3 a více závislé osoby činil podíl této varianty na všech vazbách péče 21,9 %.

Všechny seřazené existující vazby péče dle věku pečující a závislé osoby sestupně dle četnosti jejich výskytu, a to na začátku a na konci sledovaného období (tj. v roce 2008 a 2024) uvádíme v níže uvedeném tabulkovém přehledu.

Tabulka 9 Vazby péče dle věku pečující a závislé osoby – seřazeno dle četnosti (2008 a 2024)

2008 (seřazeno sestupně dle četnosti výskytu)				2024 (seřazeno sestupně dle četnosti výskytu)			
Věk pečující osoby	Věk závislé osoby	počet vazeb	podíl varianty	Věk pečující osoby	Věk závislé osoby	počet vazeb	podíl varianty
51–64 let	65+	102 702	36,4 %	51–64 let	65+	95 366	29,0 %
36–50 let	65+	43 714	15,5 %	65+	65+	71 053	21,6 %
65+	65+	42 009	14,9 %	36–50 let	65+	45 002	13,7 %
36–50 let	do 35 let	16 798	6,0 %	36–50 let	do 35 let	32 150	9,8 %
do 35 let	65+	14 760	5,2 %	51–64 let	do 35 let	15 603	4,7 %
51–64 let	51–64 let	14 234	5,0 %	51–64 let	51–64 let	11 863	3,6 %
do 35 let	do 35 let	9 738	3,5 %	65+	36–50 let	9 009	2,7 %
51–64 let	do 35 let	8 553	3,0 %	do 35 let	do 35 let	8 907	2,7 %
do 35 let	51–64 let	6 191	2,2 %	do 35 let	65+	8 687	2,6 %
36–50 let	51–64 let	5 504	2,0 %	65+	51–64 let	7 232	2,2 %
65+	51–64 let	4 117	1,5 %	36–50 let	51–64 let	6 023	1,8 %
51–64 let	36–50 let	3 778	1,3 %	51–64 let	36–50 let	5 867	1,8 %
36–50 let	36–50 let	3 595	1,3 %	36–50 let	36–50 let	4 915	1,5 %
65+	36–50 let	3 451	1,2 %	do 35 let	51–64 let	4 152	1,3 %
do 35 let	36–50 let	1 937	0,7 %	65+	do 35 let	2 249	0,7 %
65+	do 35 let	1 168	0,4 %	do 35 let	36–50 let	1 292	0,4 %
Celkem k 31. 12. 2008		282 249	100 %	Celkem k 31. 12. 2024		329 370	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Je patrné, že na začátku i na konci sledovaného období mezi vazbami péče shodně dominuje věková vazba „*pečující osoba 51–64 let → závislá osoba 65 a více let*“. V roce 2008 se tato vazba podílela 36,4 % na všech vazbách péče, a v roce 2024 se jednalo o 29 %. Mezi trojicí nejčastěji se vyskytujících vazeb péče pak shodně figuruje v obou letech také vazba „*pečující osoba 36–50 let → závislá osoba 65 a více let*“ (v roce 2008 druhá nejčtenější, a v roce 2024 třetí nejčtenější), a také vazba „*pečující osoba 65 a více let → závislá osoba 65 a více let*“ (v roce 2008 třetí nejčtenější, a v roce 2024 druhá nejčtenější). U všech těchto věkových vazeb v „TOP 3“ je signifikantní, že se ve všech případech jedná o péči o závislou osobu ve věku nad 65 let. Naopak nejnižší četnost výskytu je patrná u vazeb péče o závislé osoby ve věku do 35 let, resp. ve věku 36–50 let, což je jistě dáno zejména nižší četností závislých osob v těchto mladších věkových kategoriích, oproti výše zmíněné kategorii 65+, která je mezi závislými osobami zastoupena nejvíce.

Regionální specifika věkových vazeb péče

V souvislosti s věkovými vazbami péče je vhodné zhodnotit, zda existují regionální specifika a jak se projevují.

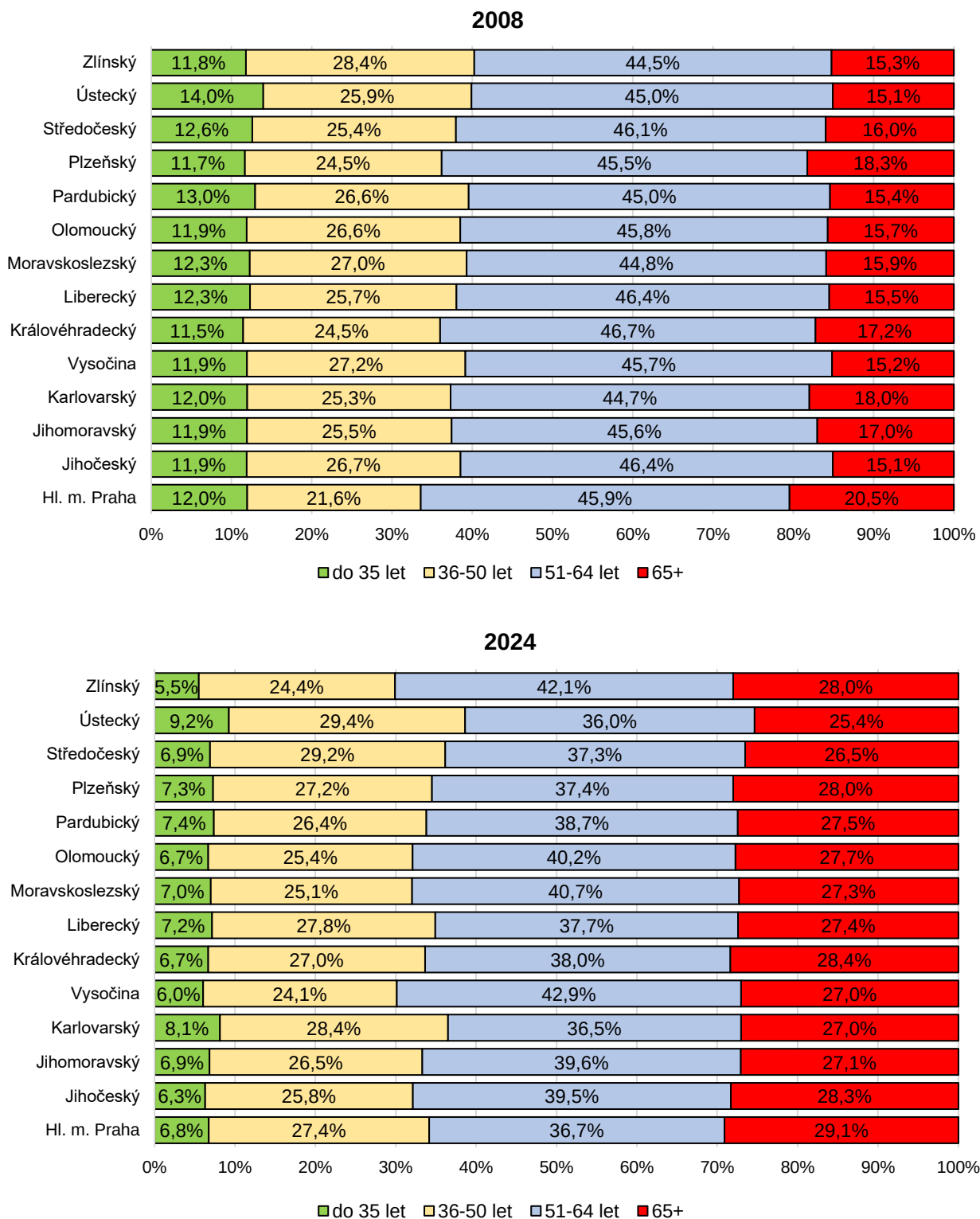
Podrobnější přehled vazeb péče dle jednotlivých krajů je poměrně obsáhlý, a proto jej nezařazujeme jako součást vlastního textu této studie. Na tomto místě zařazujeme pouze zjednodušený pohled na věkové vazby péče v krajích ČR, a to strukturu vazeb péče dle věku pečující osoby. Ze srovnání let 2008 a 2024 lze konstatovat:

- v roce 2008 i v roce 2024 byla struktura vazeb péče dle věku pečující osoby ve všech krajích ČR velmi podobná,
- nadpoloviční většinu vazeb péče v obou sledovaných letech zajišťovaly pečující osoby ve starších věkových kategoriích, to znamená ve starším produktivním věku (51–64 let) a v postproduktivním věku (65+),
- nejméně zastoupeny byly v obou srovnávaných letech ve všech krajích ČR vazby péče zajišťované pečujícími osobami v nejmladší věkové kategorii (do 35 let),
- mezi rokem 2008 a 2024 se ve všech krajích ČR významně snížil podíl vazeb péče zajišťovaných pečujícími osobami do 35 let, a naopak nejvíce vzrostl podíl 65+.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 15 Rozdíly ve struktuře vazeb péče dle regionu a věku pečující osoby (kraje ČR, 2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2.3 Vazby péče v kategorii postproduktivního věku (65+)

Tabulka 10 Vazby péče u pečujících osob v postproduktivním věku (2008 a 2024)

Situace péče v kategorii 65+ (stav k 31. 12. 2008 – začátek období)											Pečující OSOBY 65+ celkem	
single péče			vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		48 494		Σ pečujících		1 085		Σ pečujících		26		49 605
podíl varianty		97,7 %		podíl varianty		2,2 %		podíl varianty		0,1 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	Celkem VAZEB PÉČE 65+
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	19 464	40,1 %	65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	1 316	60,6 %	65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	63	77,8 %	
70-74		11 818	24,4 %	70-74		430	19,8 %	70-74		15	18,5 %	
75-79		10 153	20,9 %	75-79		292	13,5 %	75-79		3	3,7 %	
80-84		5 346	11,0 %	80-84		108	5,0 %	80-84		0	0,0 %	
85+		1 713	3,5 %	85+		24	1,1 %	85+		0	0,0 %	
CELKEM vazeb péče		48 494	100 %	CELKEM vazeb péče		2 170	100 %	CELKEM vazeb péče		81	100 %	50 745
podíl varianty		95,5 %		podíl varianty		4,3 %		podíl varianty		0,2 %		100 %
Situace péče v kategorii 65+ (stav k 31. 12. 2024 – konec období)											Pečující OSOBY 65+ celkem	
single péče			vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		83 440		Σ pečujících		2 742		Σ pečujících		155		86 337
podíl varianty		96,6 %		podíl varianty		3,2 %		podíl varianty		0,2 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	Celkem VAZEB PÉČE 65+
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	31 216	37,4 %	65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	3 134	57,1 %	65-69	VŠECHNY ZÁVISLÉ OSOBY	379	61,2 %	
70-74		23 342	28,0 %	70-74		1 410	25,7 %	70-74		156	25,2 %	
75-79		16 632	19,9 %	75-79		654	11,9 %	75-79		58	9,4 %	
80-84		8 850	10,6 %	80-84		230	4,2 %	80-84		23	3,7 %	
85+		3 400	4,1 %	85+		56	1,0 %	85+		3	0,5 %	
CELKEM vazeb péče		83 440	100 %	CELKEM vazeb péče		5 484	100 %	CELKEM vazeb péče		619	100 %	89 543
podíl varianty		93,2 %		podíl varianty		6,1 %		podíl varianty		0,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

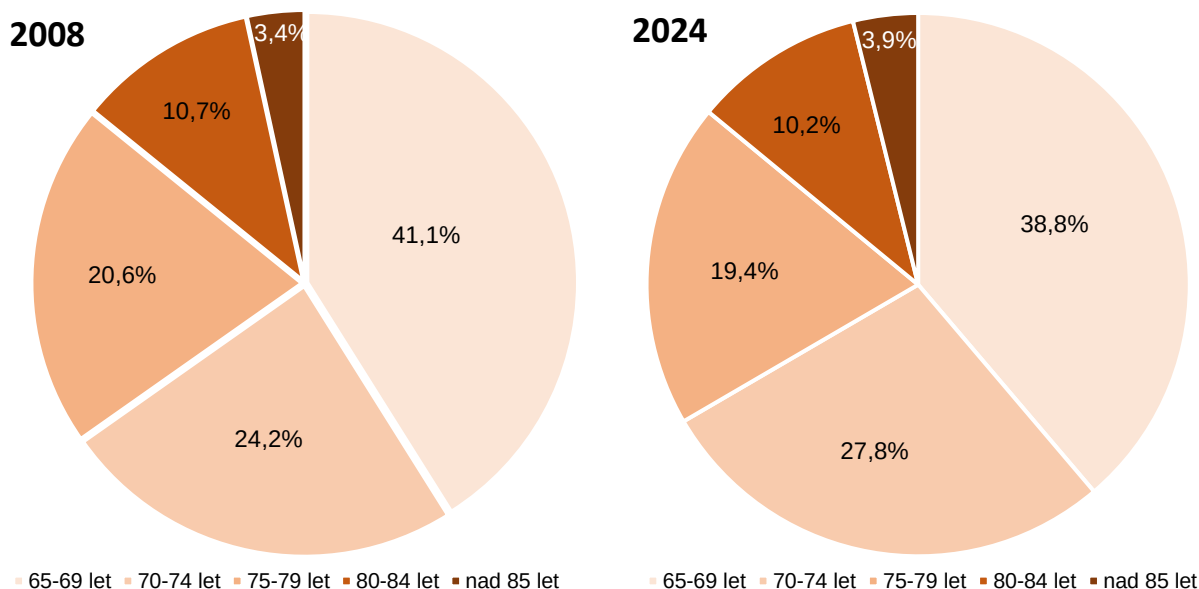

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Data ve výše uvedené tabulce ukazují, že i v kategorii postproduktivního věku (65+) je nejvíce zastoupena tzv. single péče, kdy jedna pečující osoba pečuje o jednu závislou osobu. Tato varianta péče představovala v roce 2008 celkem 95,5 % všech vazeb péče zajišťovaných osobami 65+, a v roce 2024 její podíl činil 93,2 %. Ve výrazně menším měřítku se také v kategorii postproduktivního věku vyskytují situace, kdy jedna pečující osoba pečuje o dvě závislé osoby (4,3 % všech vazeb péče v roce 2008, resp. 6,1 % v roce 2024). Velmi marginální pak byly v praxi případy, kdy jedna pečující osoba 65+ pečovala o tři a více závislých osob (0,2 % všech vazeb péče v roce 2008, resp. 0,7 % v roce 2024).

Lze shrnout, že v obou sledovaných letech a ve všech variantách péče (tj. single péče i vícenásobná péče) klesal počet vazeb péče v závislosti na věku pečující osoby v postproduktivním věku. Nejméně významné jsou tudíž vazby péče zajišťované pečujícími osobami ve věku 85+. To potvrzuje i následující graf, kde jsou podíly jednotlivých věkových kategorií na vazbách péče zajišťovaných pečujícími osobami v postproduktivním věku uvedené sumárně za všechny varianty péče.

Graf 16 Struktura vazeb péče dle věku pečující osoby – POSTPRODUKTIVNÍ VĚK (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2.4 Vazby péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby

Vazby péče nabízejí další zajímavý pohled při zohlednění jejich struktury podle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti osoby, o kterou je pečováno. Na začátku sledovaného období (v roce 2008) byla situace následující:

Tabulka 11 Vazby péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2008)

Stav k 31. 12. 2008												
Situace péče											Pečující OSOBY celkem	
single péče			vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		251 701		Σ pečujících		14 216		Σ pečujících		673		266 590
podíl varianty		94,4 %		podíl varianty		5,3 %		podíl varianty		0,3 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
ŽENA	1. st.	65 998	26,2 %	ŽENA	1. st.	8 542	30,0 %	ŽENA	1. st.	607	28,7 %	Celkem VAZEB PÉČE
	2. st.	56 651	22,5 %		2. st.	7 060	24,8 %		2. st.	553	26,1 %	
	3. st.	32 238	12,8 %		3. st.	3 714	13,1 %		3. st.	366	17,3 %	
	4. st.	19 200	7,6 %		4. st.	2 091	7,4 %		4. st.	203	9,6 %	
MUŽ	1. st.	34 108	13,6 %	MUŽ	1. st.	3 143	11,1 %	MUŽ	1. st.	162	7,7 %	
	2. st.	24 790	9,8 %		2. st.	2 298	8,1 %		2. st.	112	5,3 %	
	3. st.	11 980	4,8 %		3. st.	1 044	3,7 %		3. st.	72	3,4 %	
	4. st.	6 736	2,7 %		4. st.	541	1,9 %		4. st.	40	1,9 %	
CELKEM vazeb péče		251 701	100 %	CELKEM vazeb péče		28 433	100 %	CELKEM vazeb péče		2 115	100 %	282 249
podíl varianty		89,2 %		podíl varianty		10,1 %		podíl varianty		0,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z datové analýzy je zřejmé, že v roce 2008 byla nejvíce zastoupenou vazbou péče situace, kdy žena pečovala o závislou osobu v 1. stupni závislosti (bez ohledu na pohlaví závislé osoby). Tato kombinace v roce 2008 představovala celkem 26,6 % všech vazeb péče, ať už se jednalo o singl péči nebo o péči jedné pečující osoby o více závislých osob. Naopak nejméně typickou vazbou péče byla situace, kdy muž pečoval o závislou osobu ve 4., tedy nejvyšším, stupni závislosti. V praxi se jednalo pouze o cca 2,6 % všech vazeb péče, přičemž tato vazba byla marginální u všech typů péče (tj. single i vícenásobná péče).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Srovnání typické a nejméně typické vazby péče mezi začátkem sledovaného období (rok 2008) a jeho koncem (rok 2024) je podloženo analýzou klíčových dat, která jsou uvedena v následujícím tabulkovém přehledu:

Tabulka 12 Vazby péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2024)

Stav k 31. 12. 2024												
Situace péče											Pečující OSOBY celkem	
single péče			vícenásobná závislost									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		288 217		Σ pečujících		17 793		Σ pečujících		1 383		307 393
podíl varianty		93,8 %		podíl varianty		5,8 %		podíl varianty		0,4 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
ŽENA	1. st.	56 282	19,5 %	ŽENA	1. st.	8 305	23,3 %	ŽENA	1. st.	1 048	18,8 %	Celkem VAZEB PÉČE
	2. st.	66 114	22,9 %		2. st.	8 911	25,0 %		2. st.	1 245	22,4 %	
	3. st.	50 972	17,7 %		3. st.	6 440	18,1 %		3. st.	1 246	22,4 %	
	4. st.	25 526	8,9 %		4. st.	3 211	9,0 %		4. st.	994	17,9 %	
MUŽ	1. st.	27 789	9,6 %	MUŽ	1. st.	2 828	7,9 %	MUŽ	1. st.	228	4,1 %	
	2. st.	30 678	10,6 %		2. st.	2 959	8,3 %		2. st.	273	4,9 %	
	3. st.	21 744	7,5 %		3. st.	2 071	5,8 %		3. st.	312	5,6 %	
	4. st.	9 112	3,2 %		4. st.	862	2,4 %		4. st.	220	4,0 %	
CELKEM vazeb péče		288 217	100 %	CELKEM vazeb péče		35 587	100 %	CELKEM vazeb péče		5 566	100 %	329 370
podíl varianty		87,5 %		podíl varianty		10,8 %		podíl varianty		1,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

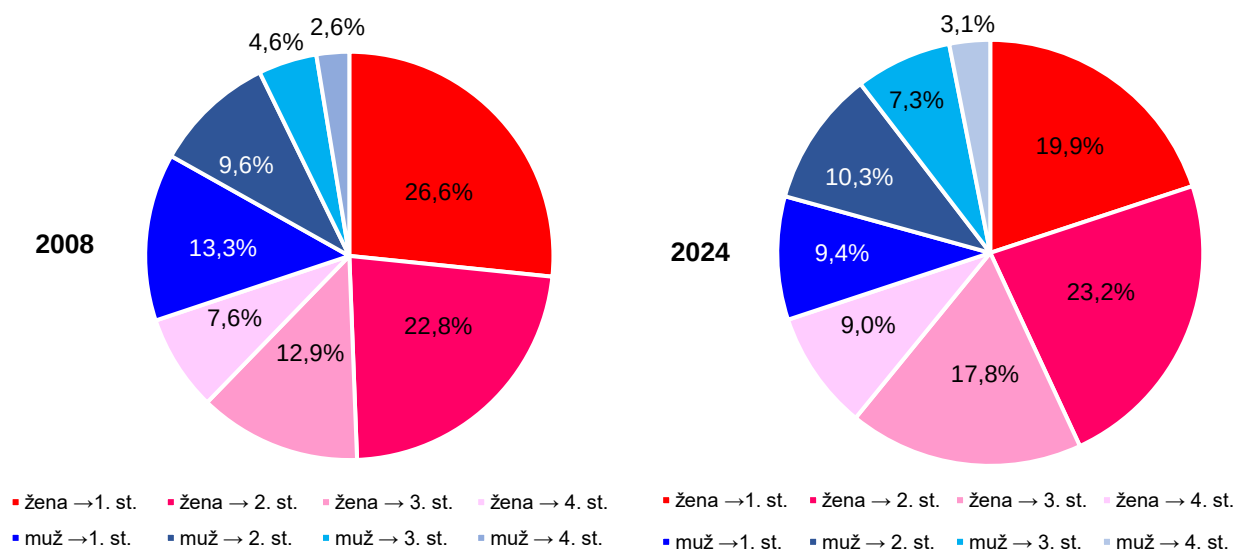
Na základě uvedených dat je možné konstatovat, že nejtypičtější vazbou péče v roce 2024 již nebyla vazba, kdy žena pečovala o závislou osobu v 1. stupni závislosti, jak tomu bylo v roce 2008. Na konci sledovaného období (tj. rok 2024) již dominovala vazba, kdy žena pečovala o závislou osobu v 2. stupni závislosti. Naopak nejméně typickou vazbou péče byla v roce 2024 situace, kdy muž pečoval o závislou osobu ve 4., tedy nejvyšším, stupni závislosti. V tomto případě sice došlo k mírnému nárůstu zastoupení této vazby péče (v průměru ze 2,6 % na 3,1 %), nicméně i tak se stále jednalo o nejméně typickou vazbu péče, obdobně jako tomu bylo i na začátku sledovaného období.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pokud bychom nerozlišovali situace péče (tj. single péče a péče o více závislých osob), vypadalo by srovnání struktury vazeb péče z hlediska pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby takto:

Graf 17 Struktura vazeb péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Uvedený graf potvrzuje, že i ve vazbách péče výrazně převládaly vazby zajišťované pečujícími ženami. V roce 2008 představovaly vazby péče zajišťované ženami celkem 69,9 % všech vazeb péče, stejně jako v roce 2024. Zřejmá je také již dříve zmíněná dominance vazeb péče, kdy žena pečuje o závislou osobu v 1. nebo 2. stupni závislosti. Obě tyto vazby péče v součtu představovaly v roce 2008 téměř polovinu všech vazeb péče (49,4 %), a v roce 2024 se podílely 43,1 % na všech vazbách péče.

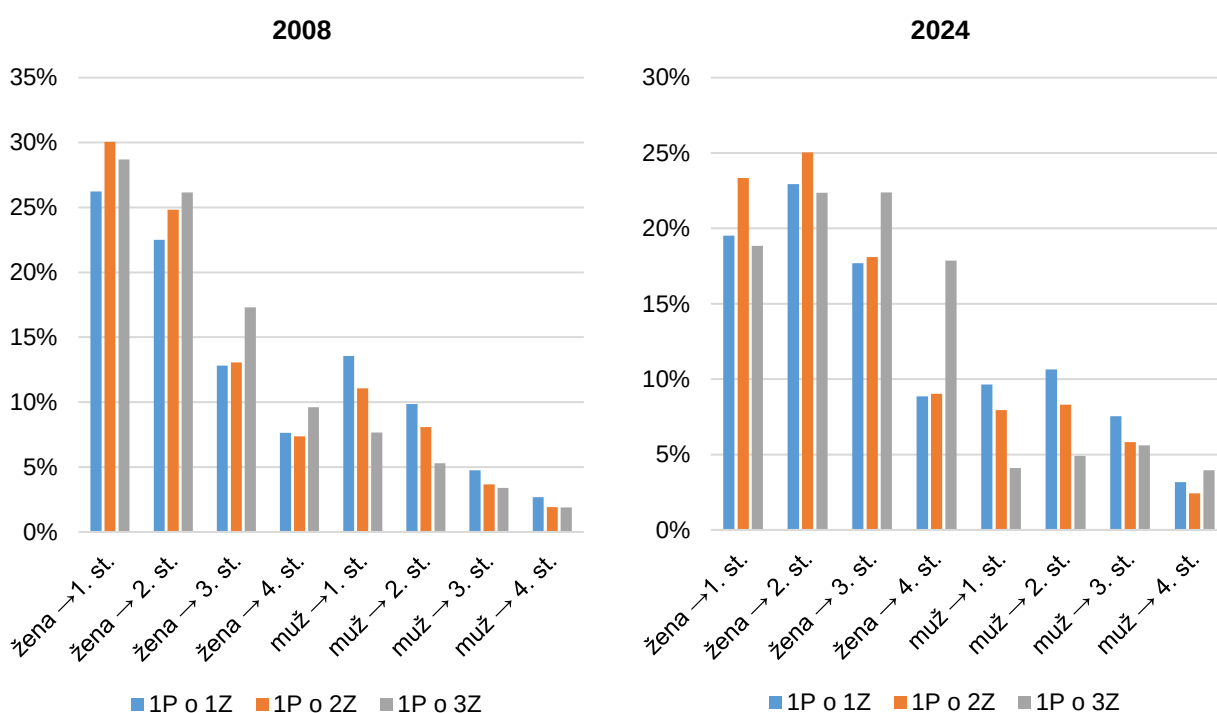
V roce 2008 bylo u mužů i žen patrné, že četnost vazeb péče klesala s rostoucím stupněm závislosti osoby, o kterou bylo pečováno. V roce 2024 ovšem u obou pečujících pohlaví došlo k dominanci péče navázané nikoliv na 1., ale na 2 stupeň závislosti osoby, o kterou bylo pečováno.

Zastoupení některých vazeb péče v mezidobí 2008 až 2024 výrazně vzrostlo. Například u vazby žena → 3. stupeň, žena → 4. stupeň nebo muž → 3. stupeň. Naopak u jiných došlo k poklesu jejich podílu – například žena → 1. stupeň nebo muž → 1. stupeň.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Za relevantní lze považovat též otázku, zda se zastoupení vazeb péče – z hlediska pohlaví pečující osoby a stupně závislosti pečované osoby – liší v závislosti na konkrétní situaci péče. Tj. v případě, kdy se jedná o single péči (1 pečující osoba pečuje výlučně o 1 závislou osobu) a v případech, kdy jedna pečující osoba pečuje současně o více závislých osob. Takové srovnání ukazuje následující graf.

Graf 18 Rozdíly v zastoupení vazeb péče v závislosti na situaci péče (2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Na základě dat ve výše uvedeném grafu je možné shrnout, že struktura zastoupení vazeb péče v jednotlivých situacích péče (tj. single péče versus péče o více závislých osob) nevykazovala v roce 2008 ani v roce 2024 žádné dramatické rozdíly. Zřejmě největší rozdíl je patrný v roce 2024 v případě vazby péče, kdy pečující žena pečuje o závislou osobu ve 4. stupni závislosti. Zatímco u singl péče stejně jako u péče jedné pečující osoby o dvě závislé osoby se tato vazba podílí na všech vazbách péče cca 9 %, v případě péče jedné pečující osoby (ženy) o tři a více závislých osob je tento podíl bezmála dvojnásobný (konkrétně 17,9 %). Dále lze konstatovat, že výraznější rozdíly v zastoupení jednotlivých variant péče mezi single péčí a vícenásobnou závislostí existují u pečujících mužů.

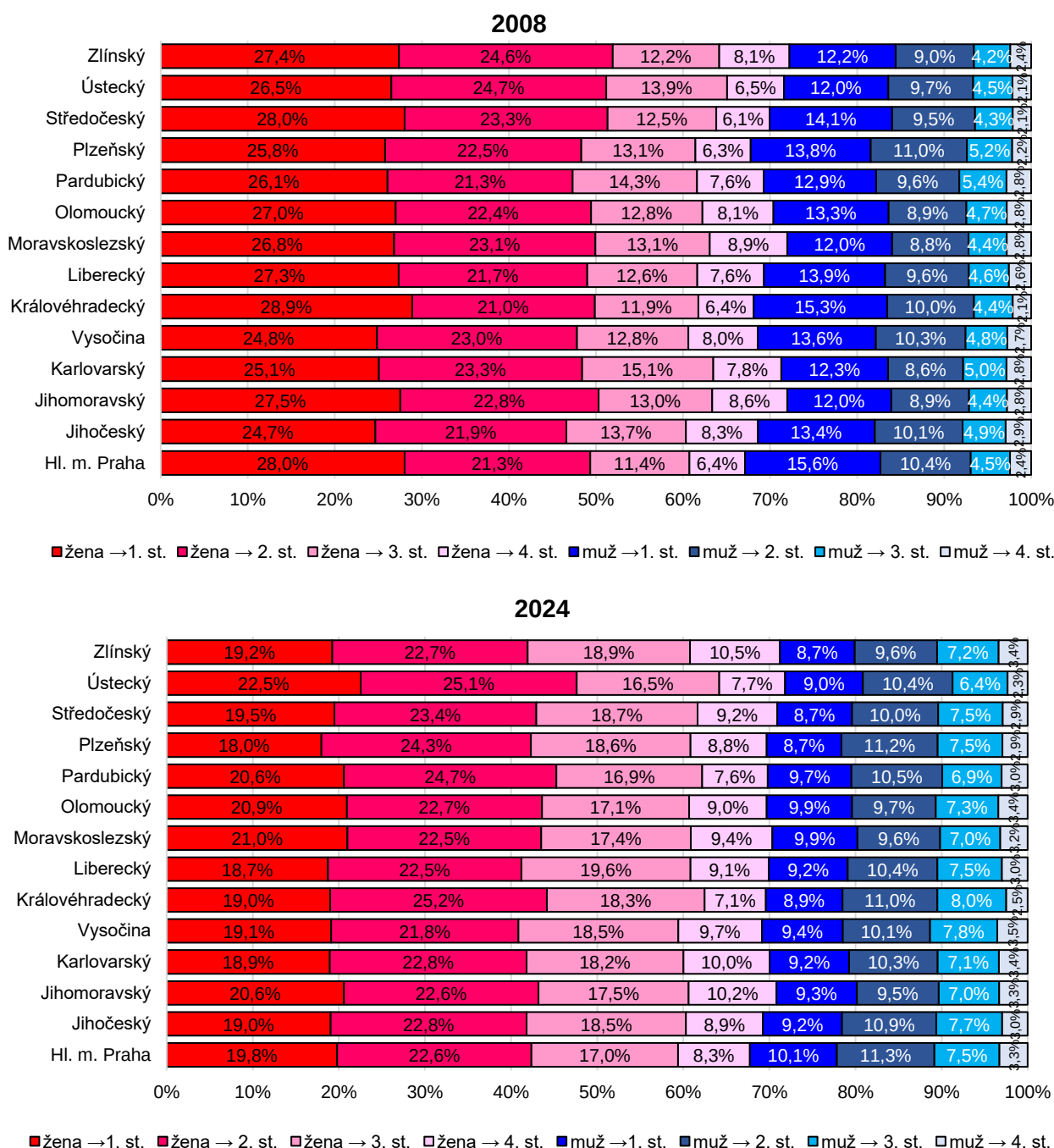

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2.5 Vazby péče dle pohlaví pečující a stupně závislosti v krajích ČR

Za relevantní lze považovat i analýzu rozdílů ve struktuře vazeb péče – podle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti pečované osoby – mezi jednotlivými kraji ČR.

Graf 19 *Struktura vazeb péče dle regionu, pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby*

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že mezi jednotlivými kraji ČR nelze hovořit o zásadních rozdílech ve struktuře vazeb péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby – a to jak v roce 2008, tak v roce 2024. Nicméně zastoupení jednotlivých vazeb péče se mění v čase, jak už naznačila data za celou ČR výše. Zatímco v roce 2008 ve všech krajích ČR dominovala vazba péče, kdy pečující žena pečuje o závislou osobu v 1. stupni závislosti (*tj. žena → 1. st.*), v roce 2024 již ve všech krajích ČR dominuje vazba péče, kdy pečující žena pečuje o závislou osobou ve 2. stupni závislosti (*tj. žena → 2. st.*).

Poměrně výrazně ve sledovaném mezidobí 2008 až 2024 vzrostlo ve všech krajích ČR zastoupení také vazby péče „*žena → 3. st.*“ (ve většině krajů cca o polovinu) a podobně významný je také nárůst zastoupení vazby péče, kdy muž pečuje o závislou osobu ve 3. stupni závislosti (*muž → 3. st.*).

U některých vazeb péče naopak mezi rokem 2008 a 2024 došlo ke snížení jejich zastoupení. To se týká například již zmíněné původně dominantní vazby *žena → 1. st.* (v průměru z 26,6 % v roce 2008 na 19,9 % v roce 2024), nebo vazby *muž → 1. st.* (v průměru z 13,3 % v roce 2008 na 9,4 % v roce 2024).

Sumárně lze shrnout, že z hlediska vazeb péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby k dílčím změnám v jejich struktuře v čase dochází, nicméně tento vývoj je ve všech krajích ČR velmi podobný, a vliv na něj může mít celá řada faktorů, jako např. změny ve struktuře přiznaných stupňů závislosti u příjemců příspěvku na péči.

1.2.6 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby

Za relevantní lze považovat i analýzu věku pečujících osob ve vztahu ke stupni závislosti osob, o které je pečováno. Také v tomto případě je zvoleno srovnání roku 2008 a 2024. Relevantní data ukazují následující tabulky.

Z datové analýzy je zřejmé, že v roce 2008 byla nejvíce zastoupenou vazbou péče situace, kdy pečující osoba ve věku 51–64 let pečovala o závislou osobu v 1. stupni závislosti (bez ohledu na věk závislé osoby). Tato kombinace v roce 2008 představovala 19 % všech vazeb péče, ať už se jednalo o singl péči nebo o péči jedné pečující osoby

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

o více závislých osob. Naopak nejméně typickou vazbou péče byla situace, kdy pečující osoba ve věku do 35 let pečovala o závislou osobu ve 4., tedy nejvyšším, stupni závislosti. V praxi se jednalo pouze o 1,1 % všech vazeb péče. Velmi nízké zastoupení vykazuje také vazba péče, kdy osoba ve věku 65 a více let pečovala o závislou osobu ve 4. stupni závislosti (1,9 % všech vazeb péče v roce 2008).

Tabulka 13 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2008)

Stav k 31. 12. 2008													
Situace péče											Pečující OSOBY celkem		
single péče				vícenásobná péče									
1 pečující o 1 závislou osobu				1 pečující o 2 závislé osoby			1 pečující o 3 a více závislé osoby						
Σ pečujících		251 701		Σ pečujících		14 216		Σ pečujících		673		266 590	
podíl varianty		94,4 %		podíl varianty		5,3 %		podíl varianty		0,3 %		100 %	
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	Celkem VAZEB PÉČE	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá				
do 35 let	1. st.	11 963	4,8 %	do 35 let	1. st.	1 399	4,9 %	do 35 let	1. st.	105	5,0 %		
	2. st.	8 508	3,4 %		2. st.	1 090	3,8 %		2. st.	71	3,4 %		
	3. st.	5 800	2,3 %		3. st.	646	2,3 %		3. st.	62	2,9 %		
	4. st.	2 679	1,1 %		4. st.	273	1,0 %		4. st.	30	1,4 %		
36-50 let	1. st.	23 121	9,2 %	36-50 let	1. st.	3 397	11,9 %	36-50 let	1. st.	271	12,8 %		
	2. st.	18 458	7,3 %		2. st.	2 725	9,6 %		2. st.	236	11,2 %		
	3. st.	11 445	4,5 %		3. st.	1 540	5,4 %		3. st.	182	8,6 %		
	4. st.	7 222	2,9 %		4. st.	908	3,2 %		4. st.	106	5,0 %		
51-64 let	1. st.	47 248	18,8 %	51-64 let	1. st.	6 044	21,3 %	51-64 let	1. st.	365	17,3 %		
	2. st.	37 865	15,0 %		2. st.	4 772	16,8 %		2. st.	323	15,3 %		
	3. st.	18 029	7,2 %		3. st.	2 225	7,8 %		3. st.	182	8,6 %		
	4. st.	10 869	4,3 %		4. st.	1 244	4,4 %		4. st.	101	4,8 %		
65+ let	1. st.	17774	7,1 %	65+ let	1. st.	845	3,0 %	65+ let	1. st.	28	1,3 %		
	2. st.	16 610	6,6 %		2. st.	771	2,7 %		2. st.	35	1,7 %		
	3. st.	8 944	3,6 %		3. st.	347	1,2 %		3. st.	12	0,6 %		
	4. st.	5 166	2,1 %		4. st.	207	0,7 %		4. st.	6	0,3 %		
CELKEM vazeb péče		251 701	100 %	CELKEM vazeb péče		28 433	100 %	CELKEM vazeb péče		2 115	100 %		282 249
Podíl varianty		89,2 %		Podíl varianty		10,1 %		Podíl varianty		0,7 %			100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Na konci sledovaného období (rok 2024) vypadala struktura vazeb péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti osoby, o kterou pečují, takto:

Tabulka 14 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2024)

Stav k 31. 12. 2024												
Situace péče											Pečující OSOBY celkem	
single péče			vícenásobná závislost									
1 pečující o 1 závislou osobu			1 pečující o 2 závislé osoby				1 pečující o 3 a více závislé osoby					
Σ pečujících		288 217		Σ pečujících		17 793		Σ pečujících		1 383		307 393
podíl varianty		93,8 %		podíl varianty		5,8 %		podíl varianty		0,4 %		100 %
z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	z toho:		Počet VAZEB	Podíl varianty	
pečující	závislá			pečující	závislá			pečující	závislá			
do 35 let	1. st.	6 654	2,3 %	do 35 let	1. st.	835	2,3 %	do 35 let	1. st.	112	2,0 %	Celkem VAZEB PÉČE
	2. st.	6 649	2,3 %		2. st.	855	2,4 %		2. st.	170	3,1 %	
	3. st.	4 441	1,5 %		3. st.	532	1,5 %		3. st.	229	4,1 %	
	4. st.	2 066	0,7 %		4. st.	240	0,7 %		4. st.	255	4,6 %	
36-50 let	1. st.	24 239	8,4 %	36-50 let	1. st.	3 649	10,3 %	36-50 let	1. st.	524	9,4 %	
	2. st.	23 818	8,3 %		2. st.	3 576	10,0 %		2. st.	571	10,3 %	
	3. st.	17 216	6,0 %		3. st.	2 464	6,9 %		3. st.	592	10,6 %	
	4. st.	9 726	3,4 %		4. st.	1 269	3,6 %		4. st.	446	8,0 %	
51-64 let	1. st.	32 723	11,4 %	51-64 let	1. st.	5 142	14,4 %	51-64 let	1. st.	520	9,3 %	
	2. st.	37 171	12,9 %		2. st.	5 572	15,7 %		2. st.	620	11,1 %	
	3. st.	26 853	9,3 %		3. st.	4 010	11,3 %		3. st.	548	9,8 %	
	4. st.	13 221	4,6 %		4. st.	1 959	5,5 %		4. st.	360	6,5 %	
65+ let	1. st.	20455	7,1 %	65+ let	1. st.	1507	4,2 %	65+ let	1. st.	120	2,2 %	
	2. st.	29 154	10,1 %		2. st.	1 867	5,2 %		2. st.	157	2,8 %	
	3. st.	24 206	8,4 %		3. st.	1 505	4,2 %		3. st.	189	3,4 %	
	4. st.	9 625	3,3 %		4. st.	605	1,7 %		4. st.	153	2,7 %	
CELKEM vazeb péče		288 217	100 %	CELKEM vazeb péče		35 587	100 %	CELKEM vazeb péče		5 566	100 %	329 370
Podíl varianty		87,5 %		Podíl varianty		10,8 %		Podíl varianty		1,7 %		100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

K 31. 12. 2024 byla struktura vazeb péče poměrně výrazně jiná. Nejvyšší zastoupení již nevykazovala vazba péče, kdy pečující osoba ve věku 51–64 let pečovala o závislou osobu v 1. stupni závislosti. Ta se posunula „až“ na druhé místo za vazbu

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

51–64 let → 2. stupeň. Lepší orientaci ve strukturálních proměnách a zastoupení jednotlivých vazeb péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti osoby, o kterou pečují, nabízí následující tabulka. V ní jsou vazby péče sumarizovány za všechny situace péče dohromady (tj. singl péče i péče jedné pečující osoby o více závislých osob):

Tabulka 15 Vazby péče dle věku pečující a stupně závislosti závislé osoby – seřazeno dle četnosti (2008 a 2024)

Stav k 31. 12. 2008				Stav k 31. 12. 2024			
Věk pečující osoby	Stupeň závislé osoby	Počet vazeb	Podíl varianty	Věk pečující osoby	Stupeň závislé osoby	Počet vazeb	Podíl varianty
51–64 let	1. stupeň	53 657	19,0 %	51–64 let	2. stupeň	43 363	13,2 %
51–64 let	2. stupeň	42 960	15,2 %	51–64 let	1. stupeň	38 385	11,7 %
36–50 let	1. stupeň	26 789	9,5 %	51–64 let	3. stupeň	31 411	9,5 %
36–50 let	2. stupeň	21 419	7,6 %	65+	2. stupeň	31 178	9,5 %
51–64 let	3. stupeň	20 436	7,2 %	36–50 let	1. stupeň	28 412	8,6 %
65+	1. stupeň	18 647	6,6 %	36–50 let	2. stupeň	27 965	8,5 %
65+	2. stupeň	17 416	6,2 %	65+	3. stupeň	25 900	7,9 %
do 35 let	1. stupeň	13 467	4,8 %	65+	1. stupeň	22 082	6,7 %
36–50 let	3. stupeň	13 167	4,7 %	36–50 let	3. stupeň	20 272	6,2 %
51–64 let	4. stupeň	12 214	4,3 %	51–64 let	4. stupeň	15 540	4,7 %
do 35 let	2. stupeň	9 669	3,4 %	36–50 let	4. stupeň	11 441	3,5 %
65+	3. stupeň	9 303	3,3 %	65+	4. stupeň	10 383	3,2 %
36–50 let	4. stupeň	8 236	2,9 %	do 35 let	2. stupeň	7 674	2,3 %
do 35 let	3. stupeň	6 508	2,3 %	do 35 let	1. stupeň	7 601	2,3 %
65+	4. stupeň	5 379	1,9 %	do 35 let	3. stupeň	5 202	1,6 %
do 35 let	4. stupeň	2 982	1,1 %	do 35 let	4. stupeň	2 561	0,8 %
Celkem k 31. 12. 2008		282 249	100 %	Celkem k 31. 12. 2024		329 370	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Data ukazují, že četnost vazeb péče generovaných nejmladší věkovou skupinou pečujících (do 35 let) vykazuje v průběhu sledovaného období významnější pokles. Opačný trend je naopak pozorovatelný u starších věkových kategorií pečujících osob, nicméně tato skutečnost úzce souvisí i se změnami ve věkové struktuře fyzických pečujících osob (viz předchozí text).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pokud bychom se pro lepší orientaci pokusili sumarizovat vazby péče generované jednotlivými věkovými kategoriemi pečujících (pro větší přehlednost bez ohledu na stupeň závislosti osoby, o kterou pečují), vypadala situace na začátku a na konci sledovaného období (tj. v roce 2008 a 2024) takto:

Tabulka 16 **Vazby péče generované jednotlivými věkovými kategoriemi pečujících osob**

Věk pečující osoby	Stupeň závislosti závislé osoby	Podíl na generovaných vazbách péče		Index 24/08
		2008	2024	
do 35 let	1. stupeň	11,6 %	7,0 %	0,61
	2. stupeň			
	3. stupeň			
	4. stupeň			
36–50 let	1. stupeň	24,7 %	26,7 %	1,08
	2. stupeň			
	3. stupeň			
	4. stupeň			
51–64 let	1. stupeň	45,8 %	39,1 %	0,85
	2. stupeň			
	3. stupeň			
	4. stupeň			
65+	1. stupeň	18,0 %	27,2 %	1,51
	2. stupeň			
	3. stupeň			
	4. stupeň			
CELKEM		100 %	100 %	X

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Je zřejmé, že mezi rokem 2008 a 2024 v ČR nejvýrazněji vzrostla četnost zastoupení vazeb péče generovaných **nejstarší věkovou kategorií pečujících osob (tj. 65+)**. Zatímco v roce 2008 tato věková kategorie pečujících v průměru generovala 18 % všech vazeb péče, v roce 2024 už to bylo 27,2 % všech vazeb péče, tedy cca 1,5násobek procentuálního zastoupení na začátku období.

Opačný trend, tedy výrazný pokles podílu na generovaných vazbách péče, naopak ve sledovaném mezidobí zaznamenala **generace pečujících ve věku do 35 let**.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Zatímco v roce 2008 tato věková kategorie pečujících generovala v průměru 11,6 % všech vazeb péče, v roce 2024 už to bylo pouze 7 % všech vazeb péče, tedy pokles jejího procentuálního zastoupení cca o 40 %.

Naopak poměrně stabilní zastoupení vykazovala v rámci celé ČR **věková kategorie pečujících 36–50 let**, která v roce 2008 generovala 24,7 % všech vazeb péče. V roce 2024 bylo její zastoupení velmi podobné, resp. mírně vyšší (26,7 %).

Věková kategorie pečujících 51–64 let svůj podíl na všech generovaných vazbách péče ve sledovaném mezidobí mírně oslabil, a to z původních 45,8 % (rok 2008) na 39,1 % (2024).

Pro dokreslení celkové dynamiky změn ve vazbách péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby uvádíme v následující tabulce tyto vazby seříděné dle změny mezi rokem 2008 a 2024 (řazeno sestupně od nejvyššího nárůstu).

Tabulka 17 **Změny v podílu vazeb péče generovaných jednotlivými věkovými kategoriemi PO**

Věk pečující osoby	Věk závislé osoby	Podíl 2008	Podíl 2024	Index 24/08	Změna
65+	3. stupeň	3,3 %	7,9 %	2,39	
65+	4. stupeň	1,9 %	3,2 %	1,65	
65+	2. stupeň	6,2 %	9,5 %	1,53	
36–50 let	3. stupeň	4,7 %	6,2 %	1,32	
51–64 let	3. stupeň	7,2 %	9,5 %	1,32	
36–50 let	4. stupeň	2,9 %	3,5 %	1,19	
36–50 let	2. stupeň	7,6 %	8,5 %	1,12	
51–64 let	4. stupeň	4,3 %	4,7 %	1,09	
65+	1. stupeň	6,6 %	6,7 %	1,01	
36–50 let	1. stupeň	9,5 %	8,6 %	0,91	
51–64 let	2. stupeň	15,2 %	13,2 %	0,86	
do 35 let	4. stupeň	1,1 %	0,8 %	0,74	
do 35 let	3. stupeň	2,3 %	1,6 %	0,68	
do 35 let	2. stupeň	3,4 %	2,3 %	0,68	
51–64 let	1. stupeň	19,0 %	11,7 %	0,61	
do 35 let	1. stupeň	4,8 %	2,3 %	0,48	
Celkem		100 %	100 %	X	

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

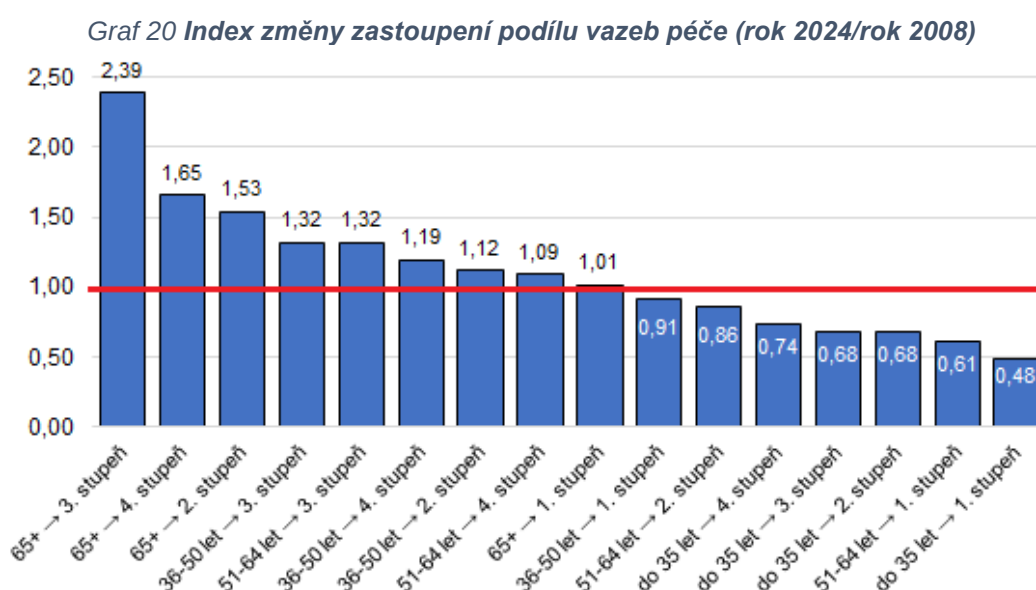

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Na základě dat v tabulce lze konstatovat, že největší nárůst zastoupení je patrný u vazby, kdy pečující osoba ve věku 65+ pečuje o závislou osobu ve 3. stupni závislosti. Tato vazba ve sledovaném období vzrostla z 3,3 % v roce 2008 na 7,9 % v roce 2024. Významně vzrostlo také zastoupení vazby péče, kdy pečující osoba v postproduktivním věku (65+) pečuje o závislou osobu ve 4. stupni závislosti. Zde došlo k nárůstu podílu z 1,9 % v roce 2008 na 3,2 % v roce 2024. Třetí nejvýznamnější nárůst zaznamenala opět vazba s pečující osobou ve věku 65+ zajišťující péči o osobu ve 2. stupni závislosti (nárůst podílu z 6,2 % v roce 2008 na 9,5 % v roce 2024, tedy cca na 1,5násobek původního zastoupení na všech vazbách péče).

Naopak nejvýznamnější pokles zastoupení je patrný vesměs u vazeb, které jsou zajišťovány pečující osobou v nejmladší věkové kategorii, tj. do 35 let. Nejvíce ubylo vazeb, kdy pečující osoba do 35 let věku pečuje o závislou osobu v 1. stupni závislosti (pokles podílu z 4,8 % v roce 2008 na 2,3 % v roce 2024, tedy na méně než poloviční hodnotu). Významně pokleslo také zastoupení podílu vazeb péče, kdy pečující osoba ve věku 51–64 let pečuje o závislou osobu v 1. stupni závislosti (pokles podílu z 19 % na 11,7 %), resp. péče osoby do 35 let o osobu ve 2. stupni závislosti (pokles z 3,4 % na 2,3 %).

Diference změny podílu jednotlivých vazeb péče mezi rokem 2024 a rokem 2008 přehledně zachycuje následující graf.

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

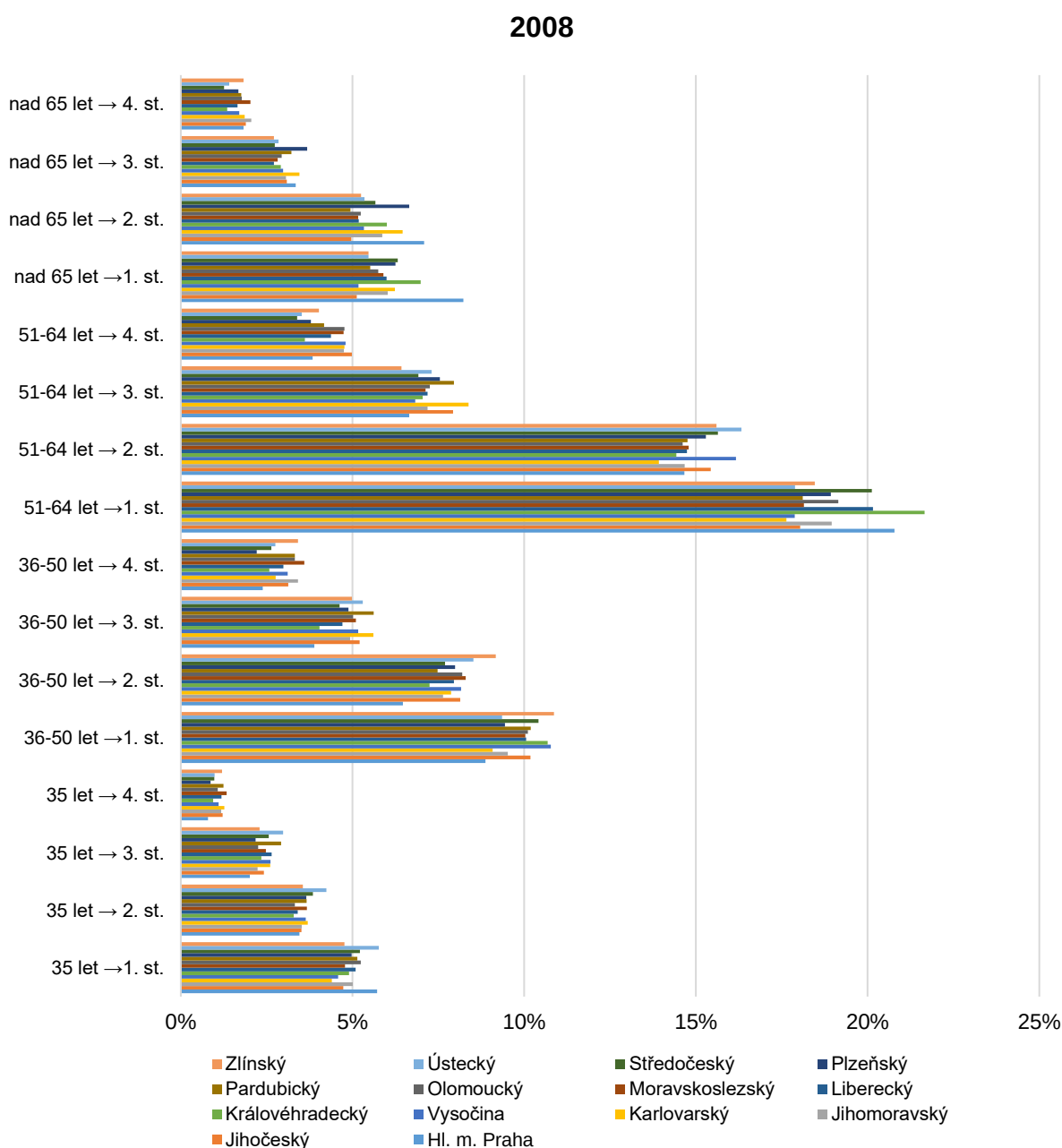

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.2.7 Vazby péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby v krajích ČR

Závěrem této subkapitoly uvádíme regionální srovnání struktury vazeb péče z hlediska věku pečujících osob a stupně závislosti pečovaných osob v rámci jednotlivých krajů ČR.

Graf 21 Vazby péče dle regionu, věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2008)

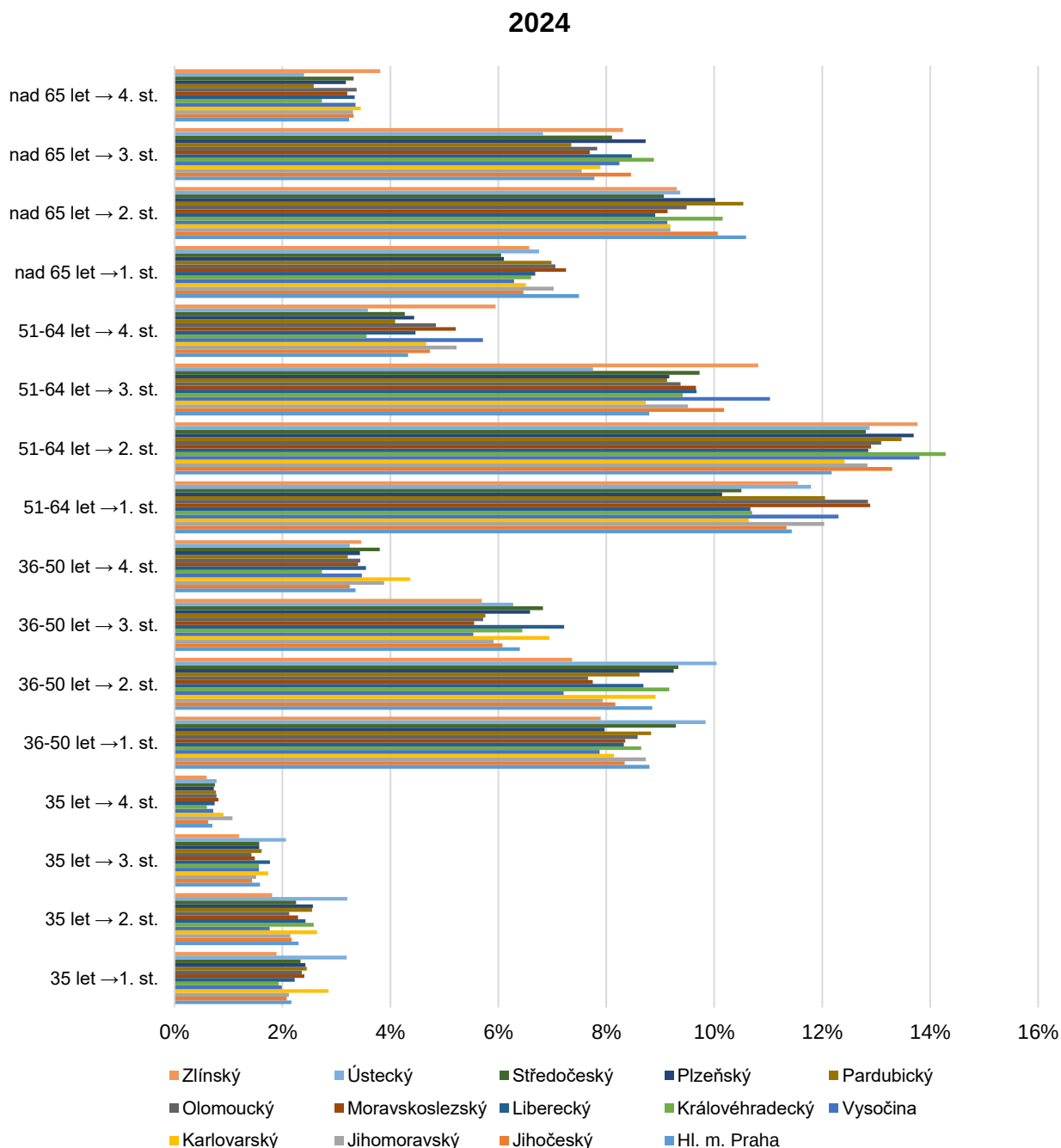

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 22 Vazby péče dle regionu, věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby (2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z prezentovaného srovnání vyplývá, že ani v tomto případě nevykazuje situace, resp. struktura vazeb péče dle věku pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby, v rámci jednotlivých krajů ČR žádné zásadní rozdíly jak v roce 2008, tak v roce 2024.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Strukturální změny lze ovšem pozorovat ve vývoji těchto vazeb péče v čase, a to v podobném duchu, jak již bylo zmíněno v sumárních datech za celou ČR. To znamená, že rovněž v krajích ČR v trendu nejvíce roste podíl vazeb péče generovaných věkovou kategorií 65+, zatímco podíl vazeb péče navázaných na nejmladší věkovou kategorii pečujících, tj. do 35 let, v čase klesá.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.3 Komparace – fyzické pečující osoby versus vazby péče

Součástí analýzy pečujících osob v ČR může být i základní komparace mezi charakteristikami fyzických pečujících osob a vazeb péče. Taková informace může napomoci například lépe identifikovat skupiny pečujících osob, které zajišťují více vazeb péče. Jinými slovy si můžeme položit otázku: *Pro které skupiny pečujících osob je nejvíce typické, že pečují o více závislých osob najednou?* Data Informační základny potvrdila, že jedna pečující fyzická osoba může generovat více vazeb péče, pakliže pečuje o více závislých osob najednou.

1.3.1 Vazby péče připadající na 1 pečující osobu dle pohlaví

Vývoj počtu fyzických pečujících osob a vazeb péče (celkem i v závislosti na pohlaví pečující osoby) v období 2008 až 2024 ukazuje následující tabulka.

Tabulka 18 Vývoj vazeb péče na jednu pečující osobu dle pohlaví (2008 a 2024)

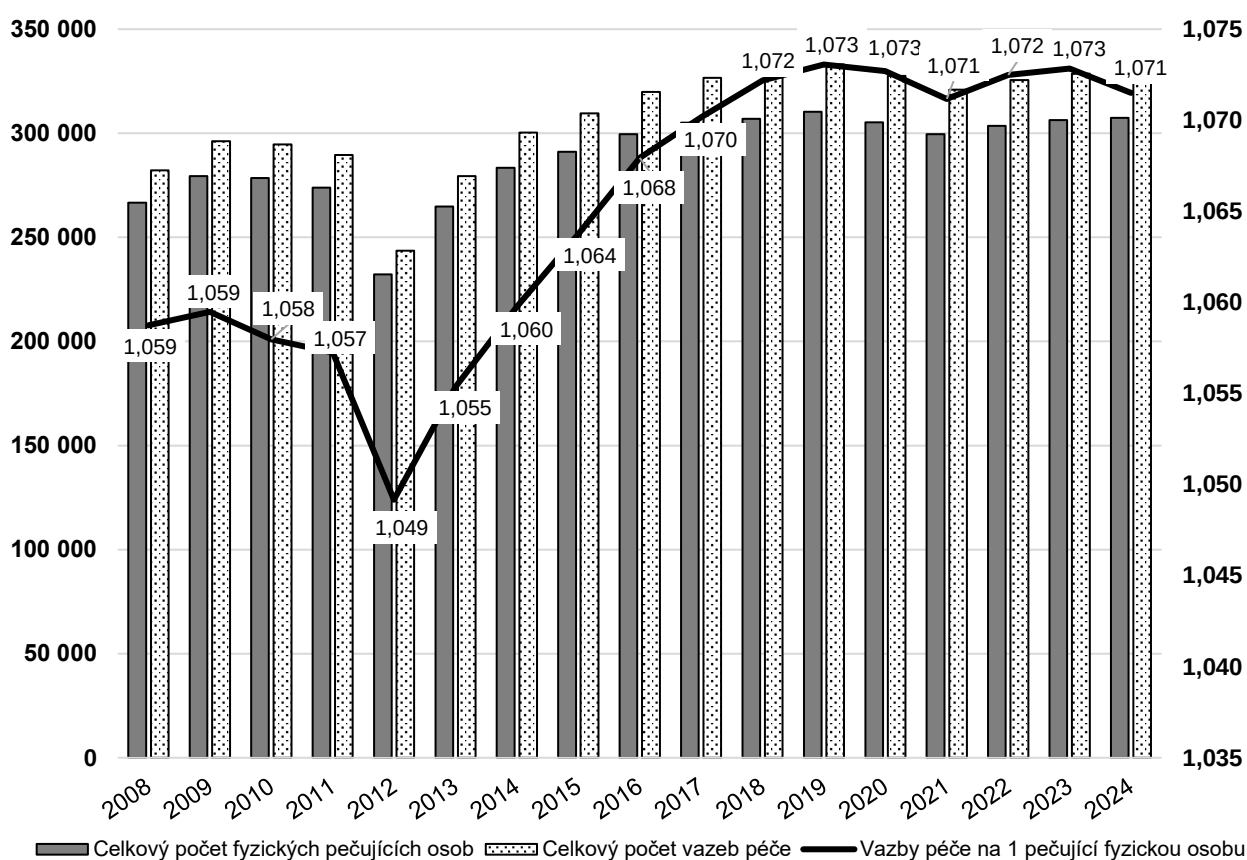
Stav k 31. 12.	Pečující osoby celkem (bez ohledu na pohlaví)			Pečující ženy			Pečující muži		
	počet fyzických pečujících osob	počet vazeb péče	vazby péče na 1 pečující fyzickou osobu	počet pečujících žen	počet vazeb péče	vazby péče na 1 pečující ženu	počet pečujících mužů	počet vazeb péče	vazby péče na 1 pečujícího muže
2008	266 590	282 249	1,059	185 333	197 223	1,064	81 257	85 026	1,046
2009	279 488	296 111	1,059	193 867	206 462	1,065	85 621	89 649	1,047
2010	278 425	294 567	1,058	193 453	205 676	1,063	84 972	88 891	1,046
2011	273 911	289 593	1,057	190 356	202 273	1,063	83 555	87 320	1,045
2012	232 201	243 617	1,049	162 907	171 805	1,055	69 294	71 812	1,036
2013	264 751	279 404	1,055	185 802	197 211	1,061	78 949	82 193	1,041
2014	283 390	300 325	1,060	198 376	211 503	1,066	85 014	88 822	1,045
2015	291 072	309 626	1,064	203 735	218 108	1,071	87 337	91 518	1,048
2016	299 584	319 937	1,068	208 890	224 712	1,076	90 694	95 225	1,050
2017	305 163	326 574	1,070	212 186	228 607	1,077	92 977	97 967	1,054
2018	306 873	329 027	1,072	213 000	229 974	1,080	93 873	99 053	1,055
2019	310 392	333 069	1,073	215 107	232 451	1,081	95 285	100 618	1,056
2020	305 306	327 499	1,073	211 837	228 912	1,081	93 469	98 587	1,055
2021	299 597	320 920	1,071	207 994	224 376	1,079	91 603	96 544	1,054
2022	303 563	325 567	1,072	210 717	227 517	1,080	92 846	98 050	1,056
2023	306 354	328 671	1,073	212 894	229 977	1,080	93 460	98 694	1,056
2024	307 393	329 370	1,071	213 457	230 294	1,079	93 936	99 076	1,055

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z uvedeného je zřejmé, že existujících vazeb péče je dlouhodobě cca o 5 až 7,3 % více, než fyzických pečujících osob. Nicméně o nějakém zcela jednoznačném trendu vývoje počtu vazeb péče na jednu pečující osobu nelze hovořit. Zatímco na začátku sledovaného období (2008) připadalo na jednu pečující osobu v průměru 1,059 vazeb péče, na konci sledovaného období (2024) to bylo 1,071. Vývoj této relace v čase je dobře patrný také z následujícího grafu.

Graf 23 Vývoj celkového počtu pečujících osob a vazeb péče v ČR (2008 až 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

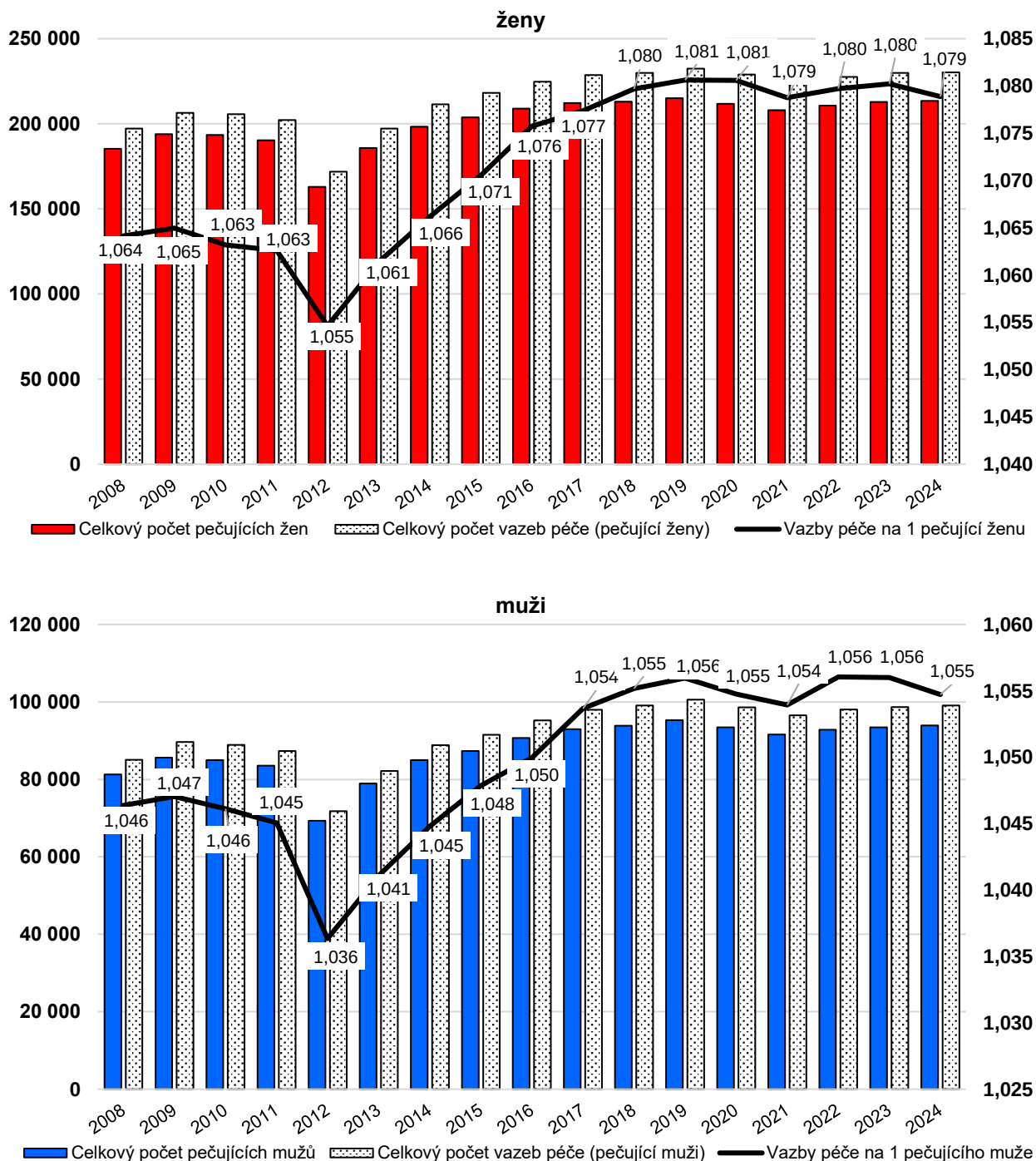
Poněkud nestandardně se v trendu vývoje počtu pečujících osob i vazeb péče jeví roky 2012 a 2013 (pokles počtu pečujících osob i vazeb péče). Nicméně v těchto dvou letech výkyv počtu pečujících osob velmi pravděpodobně souvisí s dočasným přechodem agendy příspěvku na péči do nového informačního systému (AIS), na který jsme výše upozornili. V roce 2012 totiž došlo k migraci dat z původního informačního systému (OK Nouze) do nového (AIS), kdy v některých případech automatická migrace neproběhla

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

dokonale a data musela být postupně ručně doplňována a opravována. Stejný jev je patrný také při selekci pečujících osob a vazeb péče dle genderu – tedy zvláště za muže a ženy.

Graf 24 Vývoj celkového počtu pečujících osob a vazeb péče dle pohlaví (2008 až 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z hlediska genderových rozdílů v relaci pečujících osob a vazeb péče je zřejmé, že **ženy dlouhodobě generují větší počet vazeb péče než muži**. Konkrétně ve sledovaném období 2008 až 2024 v průměru každá pečující žena generovala 1,072 vazby péče, zatímco v případě mužů to bylo pouze 1,050 vazby péče na jednoho pečujícího muže. Tento jev, spolu s celkově vyšším zastoupením žen mezi pečujícími osobami, poukazuje na přetrvávající genderový vzorec, v němž je role pečující osoby tradičně spojována se ženami.

1.3.2 Vazby péče připadající na 1 pečující osobu dle věku pečující osoby

Při zaměření na rozdíly v počtu vazeb péče připadajících na jednu pečující osobu v závislosti na jejím věku byla situace ve sledovaném období následující:

Tabulka 19 Vývoj vazeb péče na jednu pečující osobu dle věku (2008 a 2024)

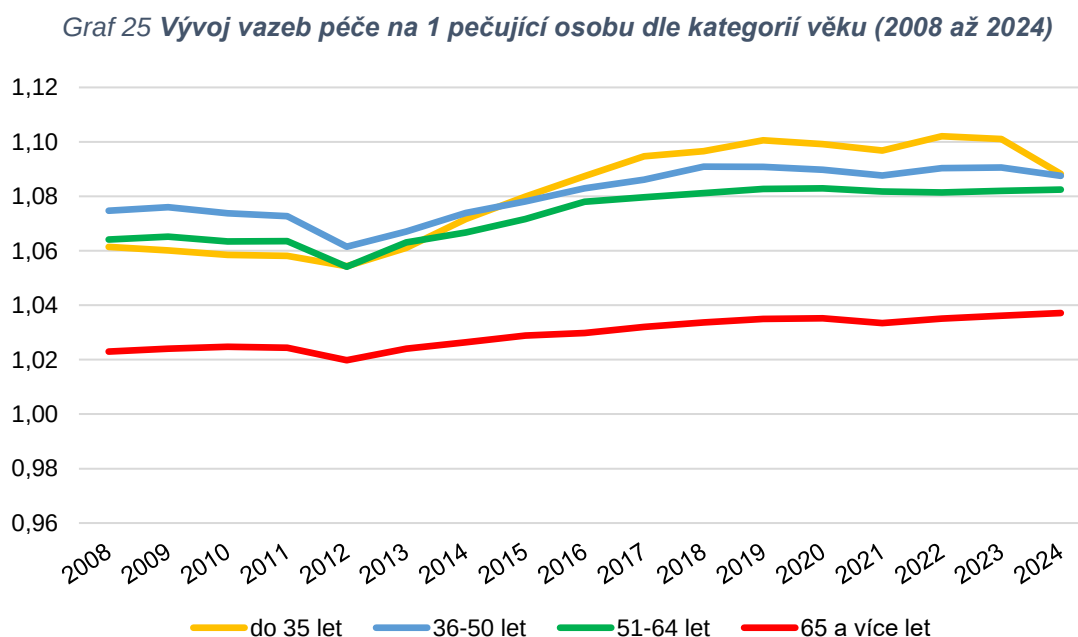
Stav k 31. 12.	Fyzické pečující osoby dle věku				Vazby péče generované věkovými kategoriemi pečujících osob				Vazby péče připadající na 1 pečující osobu v příslušné věkové kategorii			
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65 a více let	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65 a více let	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65 a více let
2008	30 739	64 770	121 476	49 605	32 626	69 611	129 267	50 745	1,061	1,075	1,064	1,023
2009	31 370	68 522	126 597	52 999	33 257	73 730	134 848	54 276	1,060	1,076	1,065	1,024
2010	29 929	69 412	125 105	53 979	31 679	74 535	133 038	55 315	1,058	1,074	1,063	1,025
2011	28 099	69 181	120 466	56 165	29 733	74 208	128 115	57 537	1,058	1,073	1,063	1,024
2012	24 555	62 715	97 719	47 212	25 889	66 572	103 009	48 147	1,054	1,062	1,054	1,020
2013	25 994	70 838	109 644	58 275	27 581	75 586	116 564	59 673	1,061	1,067	1,063	1,024
2014	26 261	75 545	116 176	65 408	28 142	81 125	123 922	67 136	1,072	1,074	1,067	1,026
2015	25 482	77 205	117 981	70 404	27 517	83 235	126 437	72 437	1,080	1,078	1,072	1,029
2016	24 911	79 031	120 156	75 486	27 090	85 583	129 526	77 738	1,087	1,083	1,078	1,030
2017	24 575	80 651	120 425	79 512	26 901	87 598	130 013	82 062	1,095	1,086	1,080	1,032
2018	23 730	81 396	119 178	82 569	26 022	88 795	128 857	85 353	1,097	1,091	1,081	1,034
2019	23 268	82 856	118 667	85 601	25 609	90 379	128 485	88 596	1,101	1,091	1,083	1,035
2020	22 546	82 531	115 331	84 898	24 781	89 935	124 896	87 887	1,099	1,090	1,083	1,035
2021	22 146	82 541	112 292	82 618	24 289	89 777	121 477	85 377	1,097	1,088	1,082	1,033
2022	21 886	83 464	113 917	84 296	24 120	91 005	123 191	87 251	1,102	1,090	1,081	1,035
2023	21 647	82 956	115 962	85 789	23 834	90 475	125 468	88 894	1,101	1,091	1,082	1,036
2024	21 171	80 996	118 889	86 337	23 038	88 090	128 699	89 543	1,088	1,088	1,083	1,037

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Obecně lze shrnout, že počet vazeb péče generovaných pečující osobou klesá v závislosti na věku pečující osoby. Konkrétně: průměrný počet generovaných vazeb péče byl ve sledovaném období shodně 1,081 u věkové kategorie pečujících do 35 let, stejně jako v kategorii 36–50 let. Následně v kategorii pečujících 51–64 let byl průměrný počet generovaných vazeb 1,073 a u pečujících 65+ pouze 1,030 vazby péče na jednu pečující osobu. Jinými slovy: **nejvíce vazeb péče generují pečující osoby v mladším a středním produktivním věku, zatímco s významnějším odstupem nejmenší počet vazeb péče generuje věková skupina postproduktivního věku, tj. 65 a více let.** Jako zdůvodnění se nabízí, že generace 65+ většinou pečuje o životního partnera (manželka, manžel, druh, družka), zatímco mladší věkové generace často pečují o své rodiče nebo prarodiče, kterých může být v rámci rodiny více. Popisovaná situace, včetně jejího vývoje v čase, je dobře patrná i z následujícího grafu:

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Také v tomto případě (relace vazeb péče dle věku) se v trendu vývoje jeví poněkud nestandardně roky 2012 a 2013. Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o výkyv související s dočasným přechodem agendy příspěvku na péči do nového informačního systému, kdy v některých případech automatická migrace dat neproběhla dokonale a data musela být postupně ručně opravována.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1.4 Sumarizace hlavních zjištění

Na základě výše uvedené analýzy dat z Informační základny lze shrnout následující poznatky a dílčí závěry týkající se pečujících osob v ČR.

Počet pečujících osob

- Celkový počet pečujících osob v ČR se ve sledovaném období 2008 až 2024 zvýšil o 15,3 %, přičemž dynamika nárůstu je u obou pohlaví velmi podobná. Počet pečujících žen vzrostl mezi roky 2008 a 2024 o 15,2 % a počet pečujících mužů o 15,6 %.
- Regionálně (kraje ČR) je počet pečujících dlouhodobě nejvyšší v Jihomoravském kraji (37 672 pečujících k 31. 12. 2024), Moravskoslezském kraji (36 513 pečujících k 31. 12. 2024) a Středočeském kraji (34 260 pečujících k 31. 12. 2024). Tyto rozdíly jsou samozřejmě ovlivněny mj. též velikostí kraje, resp. počtem jeho obyvatel.
- Jednotlivé kraje ČR se liší také dynamikou růstu počtu pečujících osob. Největší nárůst počtu pečujících byl ve sledovaném období 2008 až 2024 zaznamenán v Karlovarském kraji (+ 66,1 %), Plzeňském kraji (+ 46,5 %) a Středočeském kraji (+ 41,3 %). Naopak nejnižší nárůst pečujících osob zaznamenal ve sledovaném období Jihočeský kraj (+ 11,8 %), Moravskoslezský kraj (+ 12,1 %) a Vysočina (+ 13,1 %).

Genderová struktura pečujících osob

- Struktura pečujících osob v ČR dle pohlaví byla ve sledovaném období 2008 až 2024 velmi stabilní, konkrétně cca 70 % pečujících tvořily ženy a cca 30 % muži. Velmi podobná byla rovněž situace ve všech krajích ČR. Krajem s nejnižším zastoupením pečujících žen bylo na začátku i na konci sledovaného období Hl. m. Praha, kde byl podíl pečujících žen k 31. 12. 2008 „pouze“ 66,8 % a k 31. 12. 2024 to bylo 67,3 %. Naopak nejvyšší podíl pečujících žen byl k 31. 12. 2008 ve Zlínském kraji (71,8 %), těsně následovaném Moravskoslezským a Jihomoravským krajem (shodně 71,6 %). Na konci sledovaného období (tj. k 31. 12. 2024) v podílu pečujících žen dominoval Ústecký kraj (71,4 %), následovaný Zlínským krajem (70,7 %) a Středočeským krajem (70,5 %).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

- Zajímavým zjištěním v oblasti genderové struktury pečujících osob je skutečnost, že podíl pečujících žen klesá v závislosti na věku pečující osoby. V nejstarší věkové kategorii (85+) na začátku i na konci sledovaného období dokonce převažovali pečující muži nad pečujícími ženami.

Věková struktura pečujících osob

- Mezi pečujícími osobami byla ve sledovaném období 2008 až 2024 nejvíce zastoupena skupina staršího produktivního věku (51–64 let), která tvořila v průměru 40,6 % všech pečujících osob. Druhou nejčetnější skupinou pečujících byla věková kohorta středního produktivního věku (36–50 let), která tvořila v průměru 26,3 % všech pečujících osob. Třetí v pořadí byla skupina pečujících v postproduktivním věku (65+), jejíž zastoupení mezi pečujícími bylo taktéž bezmála čtvrtinové (24,2 %). Nejméně zastoupena byla mezi pečujícími věková skupina mladšího produktivního věku (do 35 let), která tvořila v průměru pouze necelou desetinu pečujících (8,8 %).

Vazby péče

- Provedenou analýzou bylo zjištěno, že mezi pečujícími osobami v ČR dlouhodobě dominuje tzv. single péče, kdy jedna pečující osoba pečuje pouze o 1 závislou osobu (jednalo se bezmála o 90 % případů péče na začátku i na konci sledovaného období).
- V ČR ve sledovaném období vzrostl počet vazeb péče generovaných pečujícími osobami. Jinými slovy: rostla tendence pečujících osob pečovat o více závislých osob najednou. Konkrétně u pečujících žen byl zjištěn nárůst z 1,064 na 1,079 vazby péče na jednu pečující ženu, u mužů z 1,046 na 1,055, a v celém segmentu pečujících (tj. bez ohledu na pohlaví) z 1,059 na 1,071.
- Genderově v celém sledovaném období dominovala vazba péče ženy o ženu (37 % ze všech případů péče v roce 2024), dále péče ženy o muže (33 % v roce 2024), třetí nejčetnější vazbou byla péče muže o ženu (22 % v roce 2024), a nejméně zastoupena byla péče muže o muže (8 % všech případů péče v roce 2024). To samé pořadí vazeb péče platilo i ve všech krajích ČR.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

- Věkově byla shodně na začátku i na konci sledovaného období nejčastěji se vyskytující vazbou péče osoby ve věku 51–64 let o závislou osobu ve věku 65+ (36,4 % případů péče v roce 2008 a 29 % případů péče v roce 2024).
- Z analýzy vazeb péče dle pohlaví pečující osoby a stupně závislosti závislé osoby vyplynulo, že nejčtetnější vazbou na začátku i na konci sledovaného období byla péče ženy o závislou osobu (bez ohledu na její pohlaví) v 1. stupni závislosti (26,6 % případů péče v roce 2008 a 19,9 % případů péče v roce 2024). Naopak nejméně byla na začátku i na konci sledovaného období zastoupena péče muže o závislou osobu (bez ohledu na její pohlaví) ve 4. stupni závislosti (pouze 2,6 % případů péče v roce 2008 a 3,1 % případů péče v roce 2024).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2 Ekonomická aktivita pečujících osob

Tato subkapitola se věnuje příjmům z ekonomické činnosti pečujících osob poskytujících péči příjemcům příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na základě provedené analýzy relevantních dat budou identifikovány základní charakteristiky příjmů pečujících osob, tj. míra a intenzita jejich ekonomické aktivity, výše příjmů a jejich struktura podle pohlaví, věku a typu příjmu z ekonomické aktivity.

2.1 Míra zaměstnanosti pečujících osob

Péče o závislou osobu často do značné míry limituje konkrétní pečující osobu v její ekonomické aktivitě. Část pečujících osob ovšem i přesto zůstává ekonomicky aktivní. Za pečující osobu se považuje fyzická osoba, která po celý sledovaný kalendářní rok zajišťovala péči alespoň o jednu závislou osobu, která je příjemcem příspěvku na péči dle z. č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách. Zohledňování krátkodobé péče by činilo některá srovnání nepřesnými, obtížně metodicky uchopitelnými, a také poněkud diskutabilními, což uvedená podmínka eliminuje.

Stejně tak za ekonomicky aktivní se považuje pečující osoba, která v průběhu testovaného roku alespoň jeden den vykonávala pojištěnou, resp. důchodově pojištěnou, ekonomickou aktivitu, ze které pobírala libovolně vysoký příjem.

V kontextu výše uvedeného byl definován ukazatel míry zaměstnanosti pečujících osob (viz dále). Uvedený ukazatel vyjadřuje, jak velké procento pečujících osob vykazovalo v jednotlivých kalendářních letech, která jsou testována, ekonomickou aktivitu podléhající dle platné legislativy odvodu důchodového, potažmo sociálního pojištění. Pokud tak měla některá pečující osoba ve sledovaném období příjem, na který se povinnost těchto odvodů nevztahuje, není v uvedeném kontextu považována ze ekonomicky aktivní osobu. V rámci aktuální legislativy se jedná například o DPP (dohoda o provedení práce), nebo o DPČ (dohoda o pracovní činnosti) a to s ohledem na příslušné limity, od kterých příjem podléhá odvodům na důchodové pojištění, resp. sociálního pojištění.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.1.1 Míra zaměstnanosti pečujících osob dle pohlaví

Genderové rozdíly v zaměstnanosti (v ekonomické aktivitě) pečujících osob, stejně jako jejich vývoj v čase, shrnuje níže uvedená tabulka.

Tabulka 20 Míra zaměstnanosti pečujících osob v ČR dle pohlaví

Stav k 31. 12.	Ženy					Muži					Celkem Ž + M
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	celkem	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	celkem	
2008	26,4 %	40,1 %	25,6 %	0,3 %	25,1 %	44,1 %	49,1 %	38,2 %	0,7 %	32,6 %	27,4 %
2009	32,1 %	45,8 %	28,9 %	0,3 %	28,7 %	51,3 %	56,1 %	43,8 %	0,7 %	37,4 %	31,4 %
2010	33,7 %	48,5 %	32,5 %	0,5 %	31,1 %	53,0 %	59,5 %	46,9 %	1,0 %	39,6 %	33,7 %
2011	35,4 %	49,7 %	35,5 %	2,6 %	33,1 %	53,9 %	60,5 %	48,1 %	3,3 %	40,5 %	35,3 %
2012	32,0 %	46,7 %	34,5 %	2,5 %	31,8 %	52,4 %	58,0 %	47,8 %	3,5 %	39,6 %	34,1 %
2013	32,8 %	46,8 %	34,6 %	2,5 %	31,3 %	50,5 %	57,0 %	46,8 %	3,5 %	38,2 %	33,4 %
2014	32,8 %	47,2 %	35,7 %	2,8 %	31,6 %	49,1 %	56,8 %	46,5 %	3,9 %	37,6 %	33,4 %
2015	34,4 %	48,5 %	37,2 %	3,0 %	32,3 %	50,0 %	56,8 %	47,7 %	4,3 %	37,9 %	34,0 %
2016	35,6 %	49,9 %	39,0 %	3,1 %	33,3 %	51,2 %	57,2 %	48,7 %	4,6 %	38,2 %	34,8 %
2017	36,8 %	51,4 %	41,2 %	3,4 %	34,4 %	51,7 %	57,5 %	50,2 %	4,9 %	38,6 %	35,7 %
2018	37,9 %	52,9 %	44,0 %	3,9 %	35,8 %	53,8 %	58,2 %	51,4 %	5,1 %	39,2 %	36,8 %
2019	37,5 %	53,2 %	45,2 %	4,0 %	36,1 %	52,1 %	57,4 %	52,1 %	5,3 %	38,9 %	37,0 %
2020	36,8 %	53,6 %	47,4 %	4,2 %	37,0 %	52,2 %	58,9 %	53,3 %	5,9 %	39,8 %	37,9 %
2021	34,9 %	53,2 %	47,6 %	4,4 %	36,9 %	50,4 %	57,6 %	52,2 %	5,8 %	39,2 %	37,6 %
2022	34,3 %	52,9 %	48,2 %	4,2 %	36,9 %	50,3 %	57,7 %	52,5 %	5,6 %	39,2 %	37,6 %
2023	35,1 %	54,2 %	50,2 %	4,4 %	37,9 %	50,7 %	58,8 %	54,0 %	5,9 %	40,1 %	38,6 %
Průměr	34,3 %	49,7 %	39,2 %	2,9 %	33,4 %	51,1 %	57,3 %	48,8 %	4,0 %	38,5 %	34,9 %

Poznámka:

v grafice tabulky 20 je použita funkce podmíněného formátování, kdy jsou konkrétní hodnoty podbarveny podle své pozice na datové škále. Červené spektrum v tomto případě znamená hodnoty nejnižší, a tmavě zelené podbarvení hodnoty nejvyšší.

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

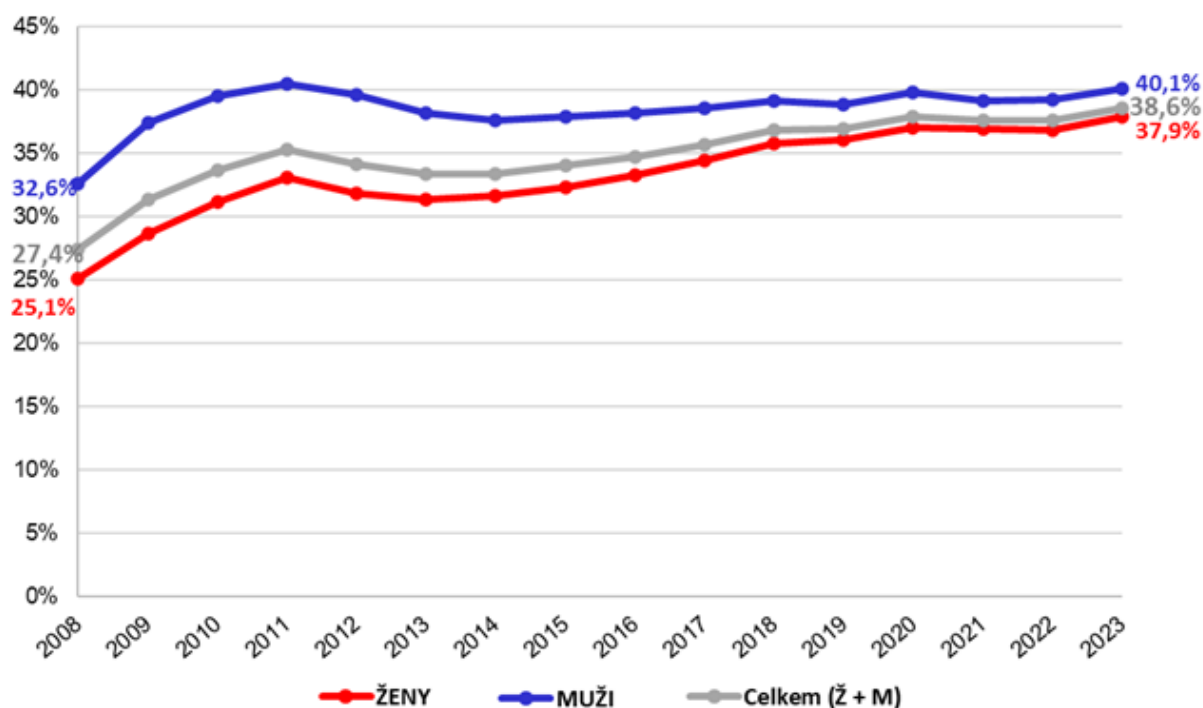
Z dostupných dat Informační základny je zřejmé, že míra zaměstnanosti pečujících osob (dále též „MZ PO“) se relativně výrazně liší ve skupině mužů a ve skupině žen. Ve skupině mužů je MZ PO dlouhodobě vyšší, což platí jak za celkovou množinu žen a mužů, tak za jednotlivé věkové kategorie pečujících osob. Stejně tak lze vysledovat určité vývojové trendy v míře zaměstnanosti pečujících osob, které budou popsány v dalším textu.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Konkrétní rozdíly v MZ PO obou pohlaví a jejich vývoj v období 2008 až 2023 (tj. poslední dostupná data k okamžiku finalizace této studie) ukazuje následující graf:

Graf 26 Míra zaměstnanosti pečujících osob dle pohlaví

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Míra zaměstnanosti (MZ) byla ve sledovaném období v segmentu mužů obecně vyšší, než MZ v segmentu žen. V dlouhodobém trendu ovšem MZ mužů cca od roku 2011 spíše stagnovala, zatímco MZ žen poměrně výrazně rostla. Zatímco v roce 2008 byla MZ mužů oproti ženám o 7,5procentního bodu (p. b.) vyšší, v roce 2023 už byl tento rozdíl pouze 2,2 p. b. ve prospěch mužů. Důvodem může být dlouhodobě se rozšiřující škála možností sladování rodinného a pracovního života. Tento aspekt zejména ve skupině žen na trhu práce obecně zvyšuje příležitosti k ekonomické aktivitě, a to nejenom v segmentu pečujících osob. V posledních letech tedy došlo k výraznému přiblížení úrovně MZ pečujících osob, zejména díky výraznému nárůstu MZ pečujících žen.

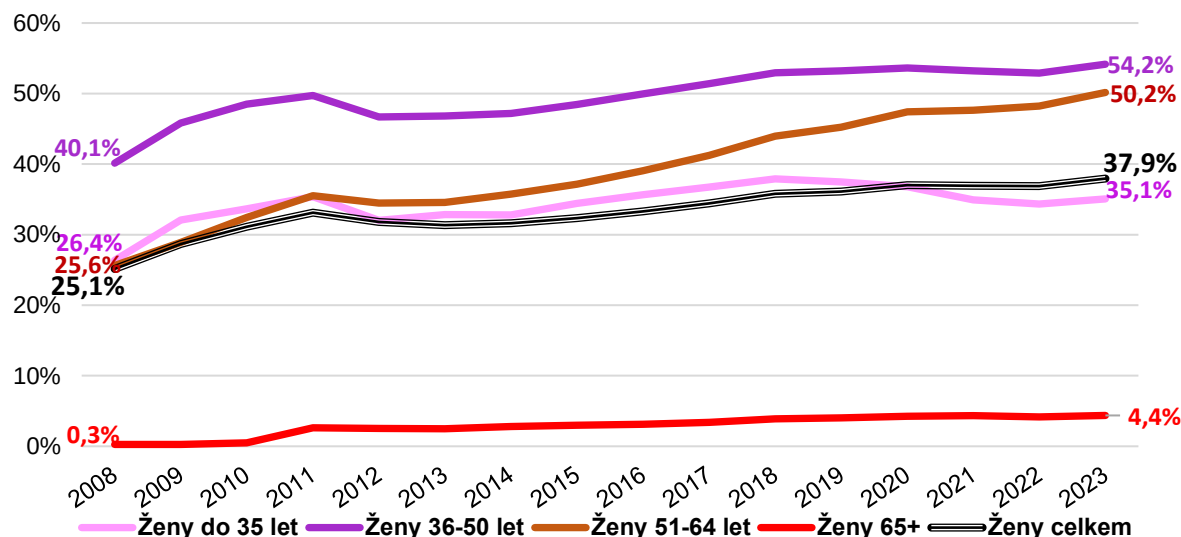
2.1.2 Míra zaměstnanosti pečujících osob dle věku

Prostřednictvím výstupů z Informační základny lze detailněji analyzovat též rozdíly v MZ obou pohlaví dle věku. Existující rozdíly jsou patrné z grafu 27 a 28.

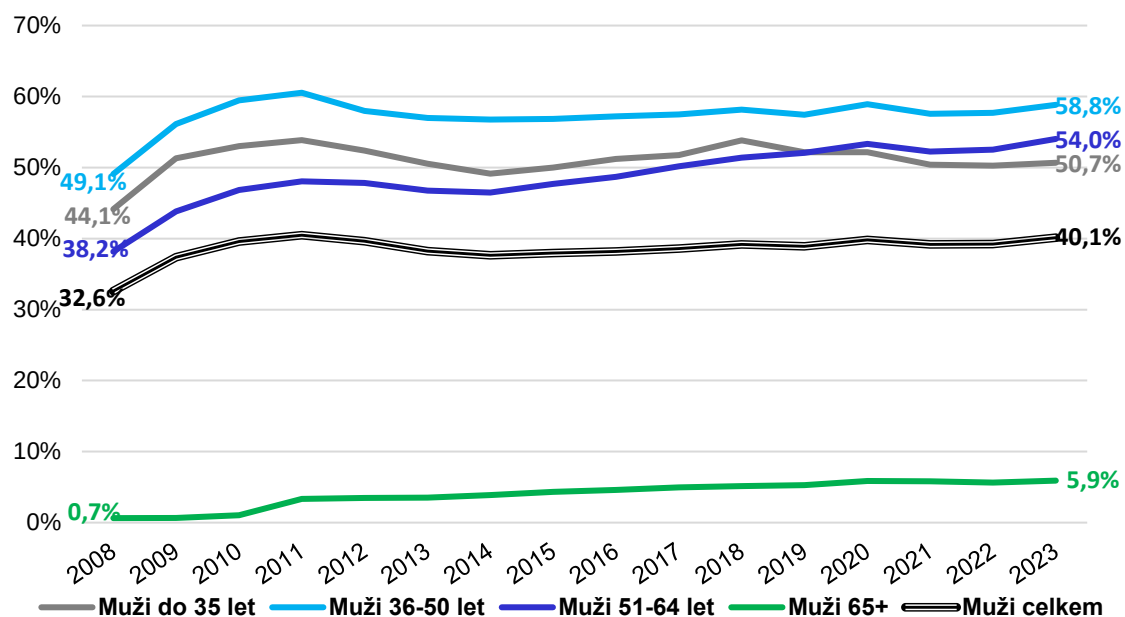

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 27 Míra zaměstnanosti pečujících žen v závislosti na věku

Graf 28 Míra zaměstnanosti pečujících mužů v závislosti na věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

U obou pohlaví pečujících osob je MZ evidentně závislá také na věku pečující osoby. Nejnižší MZ je, v zásadě nepříliš překvapivě, u mužů a žen v postproduktivním věku, tj. ve skupině 65+. Nicméně u obou pohlaví i v této nejstarší věkové skupině MZ narůstá v čase. U žen z 0,3 % v roce 2008 na 4,4 % v roce 2023, a v případě mužů v témže období z 0,7 % na 5,9 %.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Naopak nejvyšší MZ je dlouhodobě pozorovatelná ve věkové skupině 36–50 let (střední produktivní věk), a to opět jak v případě pečujících mužů, tak i v případě pečujících žen. Zatímco u žen v této věkové skupině také MZ v dlouhodobém trendu roste, u mužů v témže věkovém segmentu lze hovořit spíše o stagnaci jejich MZ.

Suverénně nejdynamičtější trend nárůstu MZ se v analyzovaném období týkal pečujících žen ve věkové kategorii staršího produktivního věku (51–64 let), kde došlo k nárůstu jejich MZ z 25,6 % (rok 2008) na 50,2 % (rok 2023). Jejich MZ se tedy v uvedeném období zdvojnásobila.

Ve sledovaném období se průměrná míra zaměstnanosti pečujících žen v ČR zvýšila z 25,1 % na 37,9 %, zatímco v případě pečujících mužů šlo o zvýšení z 32,6 % na 40,1 %.

Z hlediska míry zaměstnanosti (MZ) pečujících osob v závislosti na jejich věku je mezi roky 2010 a 2011 pozorován významný meziroční nárůst jak u mužů, tak u žen ve věku 65+. Konkrétně u žen ve věku 65+ došlo k nárůstu z 0,5 % na 2,6 %, zatímco u mužů ve stejné věkové kategorii se jednalo o nárůst z 1,0 % na 3,3 %.

2.2 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob

Analýza zaměstnanosti pečujících osob se zaměřuje nejen na podíl ekonomicky aktivních jedinců, ale také na míru intenzity jejich zapojení do ekonomické aktivity. Pro tento účel byly vymezeny u ekonomicky aktivních pečujících osob celkem 4 skupiny, do kterých budou v dalším textu relevantní pečující osoby rozděleny. Jedná se o tyto skupiny:

- do 90 dnů EA v daném kalendářním roce → **nízká intenzita**
- 90–180 dnů EA v daném kalendářním roce → **střední intenzita**
- 180–270 dnů EA v daném kalendářním roce → **vysoká intenzita**
- nad 270 dnů EA v daném kal. roce → **velmi vysoká intenzita**

2.2.1 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle pohlaví

Následující tabulka a grafy shrnují relevantní data Informační základny z období 2008 až 2023 v rozdělení dle pohlaví.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 21 *Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR (celkově a dle pohlaví)*

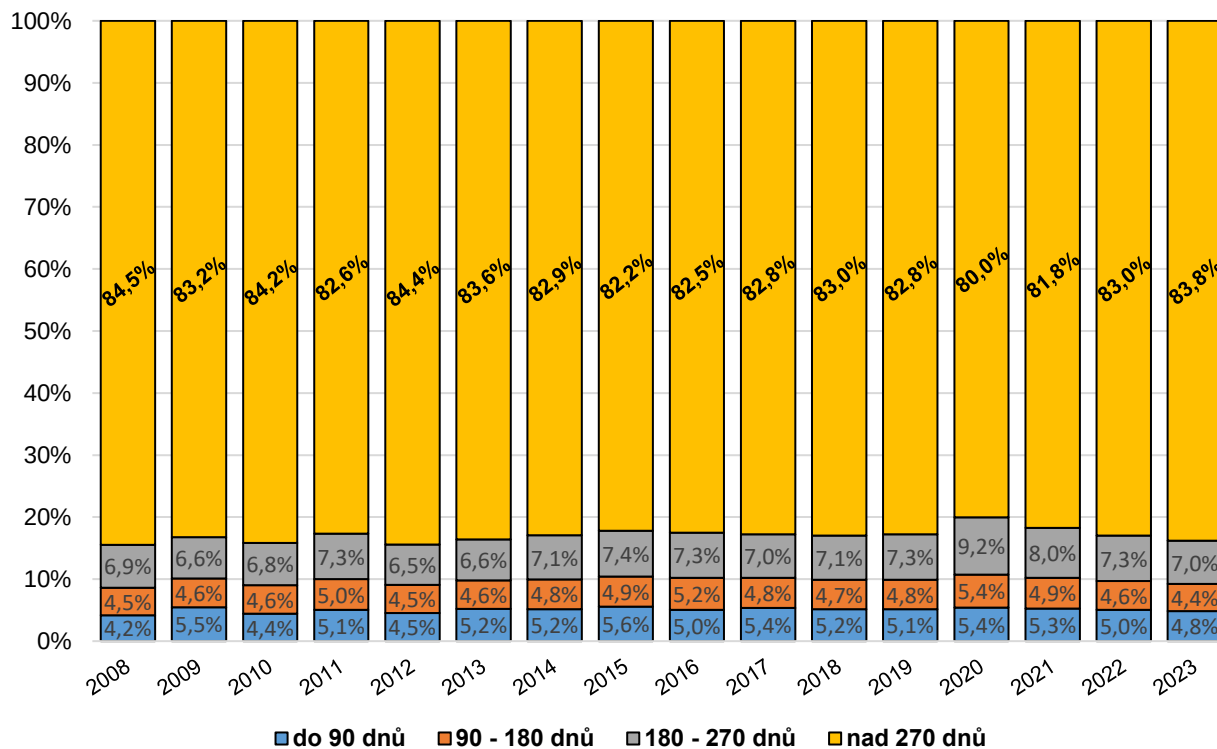
Rozsah EA (dny)	Celkem za obě pohlaví															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	4,2 %	5,5 %	4,4 %	5,1 %	4,5 %	5,2 %	5,2 %	5,6 %	5,0 %	5,4 %	5,2 %	5,1 %	5,4 %	5,3 %	5,0 %	4,8 %
90–180	4,5 %	4,6 %	4,6 %	5,0 %	4,5 %	4,6 %	4,8 %	4,9 %	5,2 %	4,8 %	4,7 %	4,8 %	5,4 %	4,9 %	4,6 %	4,4 %
180–270	6,9 %	6,6 %	6,8 %	7,3 %	6,5 %	6,6 %	7,1 %	7,4 %	7,3 %	7,0 %	7,1 %	7,3 %	9,2 %	8,0 %	7,3 %	7,0 %
nad 270	84,5 %	83,2 %	84,2 %	82,6 %	84,4 %	83,6 %	82,9 %	82,2 %	82,5 %	82,8 %	83,0 %	82,8 %	80,0 %	81,8 %	83,0 %	83,8 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	MUŽI															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	3,0 %	4,5 %	3,4 %	3,9 %	3,5 %	4,0 %	4,0 %	4,3 %	4,2 %	4,3 %	4,3 %	4,4 %	4,5 %	4,3 %	4,0 %	3,9 %
90–180	3,7 %	4,1 %	3,9 %	4,0 %	3,6 %	3,8 %	3,8 %	3,9 %	4,3 %	3,8 %	3,7 %	3,8 %	4,5 %	3,9 %	3,6 %	3,6 %
180–270	5,9 %	6,3 %	6,6 %	6,9 %	6,1 %	6,4 %	6,8 %	6,9 %	6,7 %	6,6 %	6,4 %	6,3 %	7,3 %	6,9 %	6,4 %	6,2 %
nad 270	87,4 %	85,1 %	86,2 %	85,2 %	86,7 %	85,8 %	85,3 %	84,9 %	84,8 %	85,3 %	85,6 %	85,5 %	83,7 %	84,9 %	86,1 %	86,3 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	ŽENY															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	4,8 %	6,1 %	5,0 %	5,7 %	5,1 %	5,9 %	5,7 %	6,2 %	5,5 %	5,9 %	5,6 %	5,5 %	5,8 %	5,7 %	5,5 %	5,3 %
90–180	4,9 %	4,9 %	4,9 %	5,5 %	5,0 %	5,0 %	5,3 %	5,4 %	5,6 %	5,3 %	5,3 %	5,2 %	5,8 %	5,4 %	5,1 %	4,7 %
180–270	7,5 %	6,9 %	7,0 %	7,6 %	6,7 %	6,7 %	7,2 %	7,6 %	7,6 %	7,3 %	7,4 %	7,8 %	10,1 %	8,6 %	7,8 %	7,3 %
nad 270	82,8 %	82,1 %	83,0 %	81,3 %	83,2 %	82,5 %	81,7 %	80,9 %	81,4 %	81,5 %	81,7 %	81,5 %	78,3 %	80,3 %	81,6 %	82,7 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

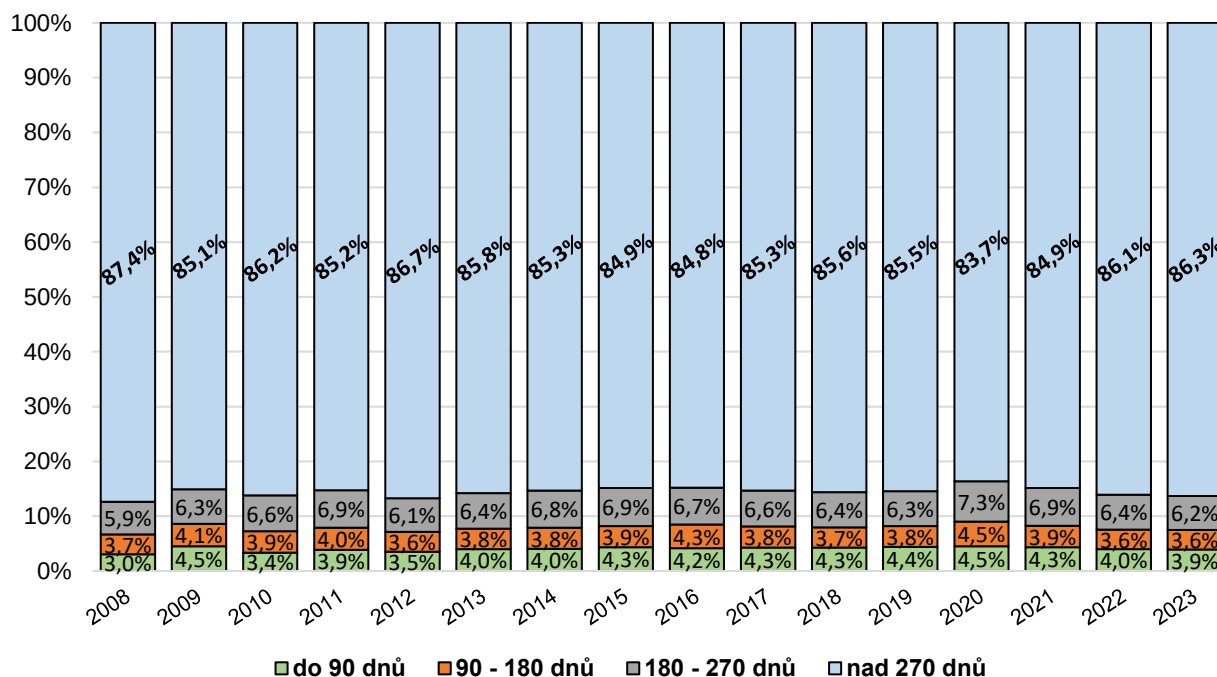

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 29 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob (obě pohlaví)

Graf 30 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob – MUŽI

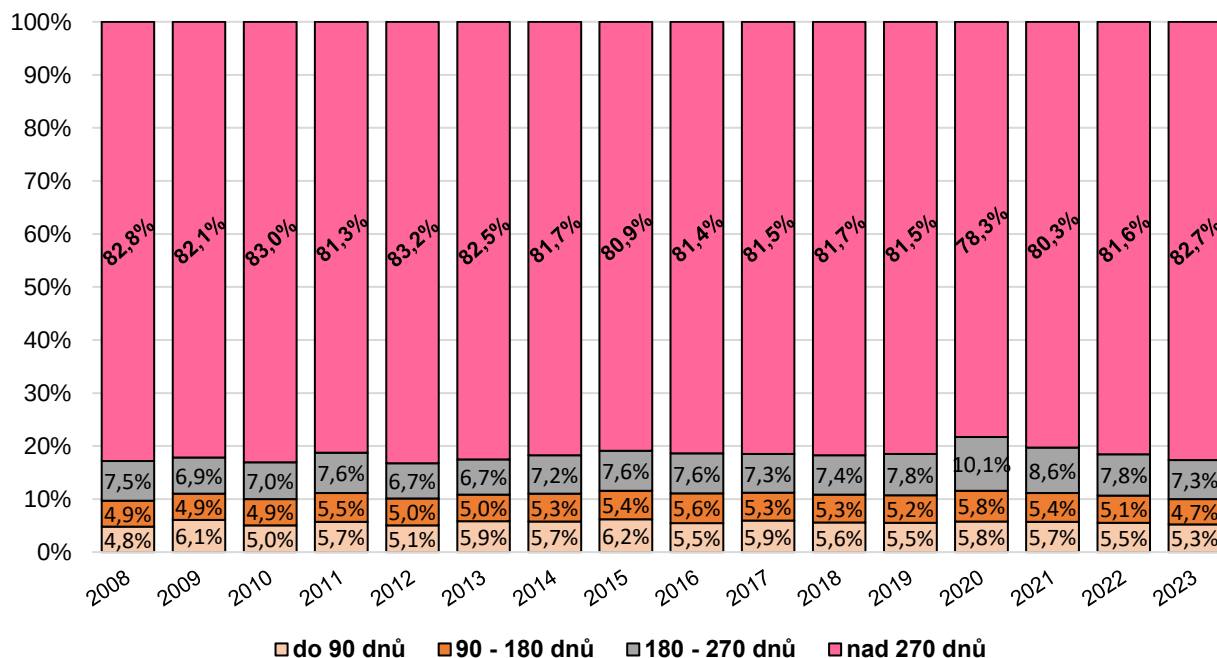

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 31 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob – ŽENY

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výrazně dominantní rozsah ekonomické aktivity u mužů i žen se týká skupiny nad 270 dnů v roce. V ostatních případech jde o minoritní zastoupení ekonomické aktivity.

Intenzita zaměstnanosti pečujících mužů je za celé sledované období mírně vyšší než intenzita zaměstnanosti pečujících žen, viz tabulkový přehled níže.

Tabulka 22 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR (průměr 2008–2023)

Rozsah EA (dny)	Průměrná hodnota intenzity zaměstnanosti v období 2008–2023		
	celkem	muži	ženy
do 90	5,1 %	4,0 %	5,6 %
90–180	4,8 %	3,9 %	5,2 %
180–270	7,2 %	6,6 %	7,6 %
nad 270	83,0 %	85,5 %	81,7 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.2.2 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle věku

Následující tabulka s grafy dokumentuje vztah mezi věkem pečujících osob a intenzitou jejich zaměstnanosti, včetně vývoje této závislosti v rámci sledovaného období.

Tabulka 23 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR dle věku

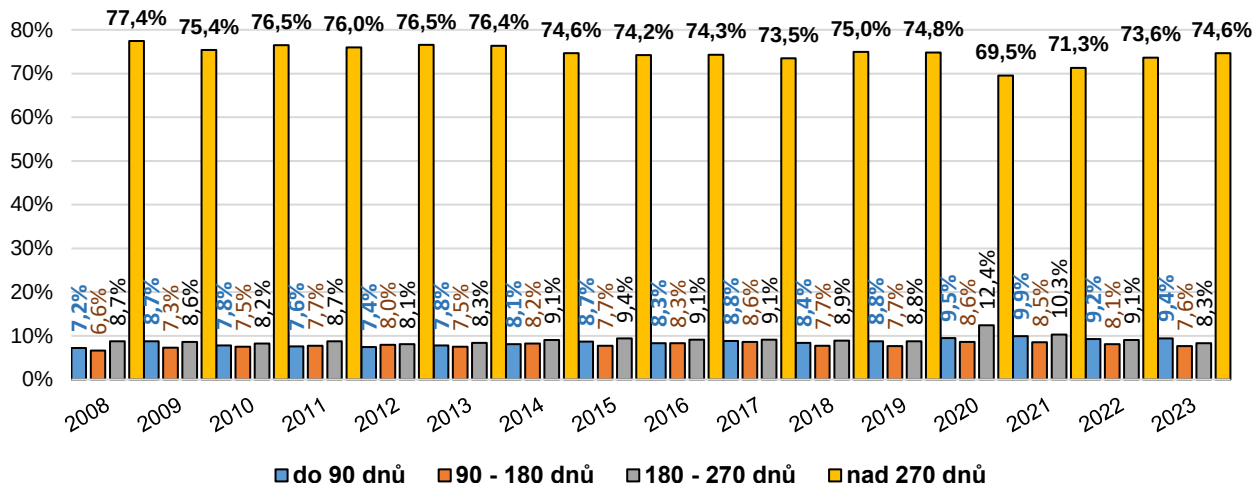
Rozsah EA (dny)	Pečující do 35 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	7,2 %	8,7 %	7,8 %	7,6 %	7,4 %	7,8 %	8,1 %	8,7 %	8,3 %	8,8 %	8,4 %	8,8 %	9,5 %	9,9 %	9,2 %	9,4 %
90–180	6,6 %	7,3 %	7,5 %	7,7 %	8,0 %	7,5 %	8,2 %	7,7 %	8,3 %	8,6 %	7,7 %	7,7 %	8,6 %	8,5 %	8,1 %	7,6 %
180–270	8,7 %	8,6 %	8,2 %	8,7 %	8,1 %	8,3 %	9,1 %	9,4 %	9,1 %	9,1 %	8,9 %	8,8 %	12,4 %	10,3 %	9,1 %	8,3 %
nad 270	77,4 %	75,4 %	76,5 %	76,0 %	76,5 %	76,4 %	74,6 %	74,2 %	74,3 %	73,5 %	75,0 %	74,8 %	69,5 %	71,3 %	73,6 %	74,6 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	Pečující ve věku 36-50 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	2,9 %	3,6 %	3,2 %	3,5 %	3,4 %	3,6 %	3,7 %	3,8 %	3,7 %	3,8 %	3,8 %	3,7 %	4,2 %	4,0 %	3,8 %	3,8 %
90–180	3,4 %	3,7 %	3,5 %	3,7 %	3,5 %	3,9 %	4,0 %	3,9 %	4,3 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,7 %	4,3 %	4,0 %	3,7 %
180–270	6,2 %	6,0 %	6,0 %	5,6 %	5,6 %	5,8 %	6,0 %	6,1 %	6,0 %	6,0 %	6,2 %	6,3 %	9,8 %	7,6 %	6,4 %	5,9 %
nad 270	87,5 %	86,7 %	87,3 %	87,3 %	87,5 %	86,6 %	86,3 %	86,1 %	86,0 %	86,2 %	86,0 %	85,9 %	81,4 %	84,2 %	85,8 %	86,7 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	Pečující ve věku 51-64 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	4,3 %	6,0 %	4,5 %	5,5 %	4,5 %	5,5 %	5,4 %	5,9 %	5,2 %	5,6 %	5,2 %	5,3 %	5,3 %	5,1 %	4,9 %	4,6 %
90–180	4,7 %	4,7 %	4,6 %	5,1 %	4,4 %	4,3 %	4,6 %	4,9 %	5,1 %	4,5 %	4,6 %	4,6 %	5,1 %	4,8 %	4,5 %	4,2 %
180–270	7,0 %	6,6 %	7,1 %	8,2 %	6,6 %	6,7 %	7,4 %	7,8 %	7,8 %	7,3 %	7,3 %	7,7 %	8,1 %	8,0 %	7,7 %	7,5 %
nad 270	84,0 %	82,7 %	83,7 %	81,2 %	84,5 %	83,5 %	82,6 %	81,3 %	81,9 %	82,5 %	83,0 %	82,5 %	81,4 %	82,1 %	83,0 %	83,7 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	Pečující ve věku 65+ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	5,9 %	7,3 %	8,2 %	10,3 %	10,8 %	15,2 %	12,7 %	12,8 %	11,1 %	11,6 %	13,0 %	11,3 %	11,2 %	11,0 %	11,5 %	10,0 %
90–180	4,9 %	5,0 %	5,1 %	9,0 %	9,5 %	8,4 %	7,9 %	7,8 %	7,6 %	8,5 %	7,8 %	8,4 %	8,5 %	7,3 %	7,5 %	8,0 %
180–270	6,4 %	5,5 %	7,4 %	11,3 %	11,9 %	10,3 %	9,7 %	10,0 %	9,7 %	10,2 %	10,1 %	9,8 %	10,8 %	9,1 %	9,4 %	9,1 %
nad 270	82,8 %	82,1 %	79,3 %	69,5 %	67,8 %	66,1 %	69,7 %	69,4 %	71,6 %	69,7 %	69,0 %	70,5 %	69,4 %	72,6 %	71,6 %	72,8 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

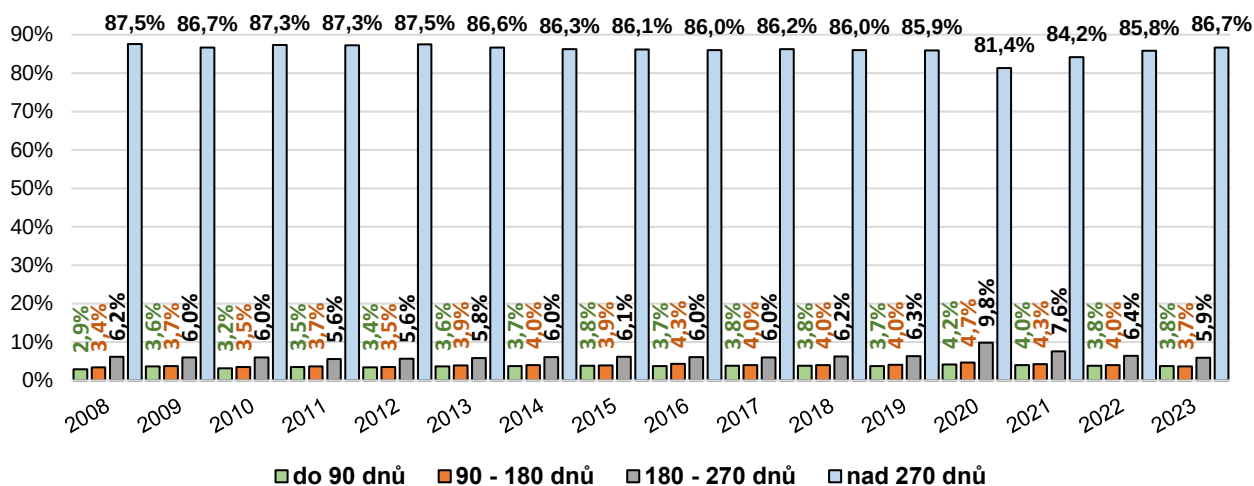

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

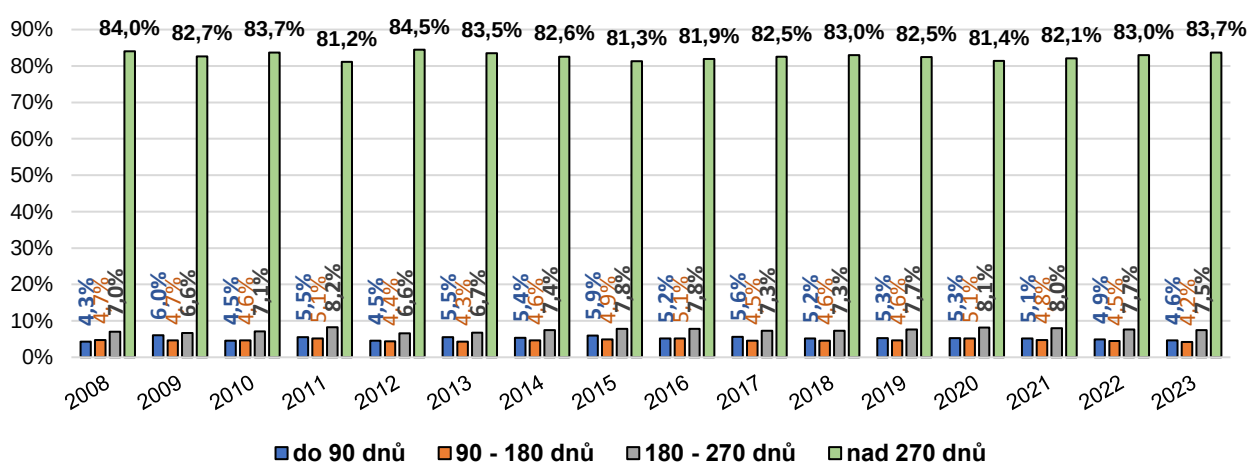
Graf 32 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob do 35 let (obě pohlaví)

Graf 33 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob ve věku 36–50 let (obě pohlaví)

Graf 34 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob ve věku 51-64 let (obě pohlaví)

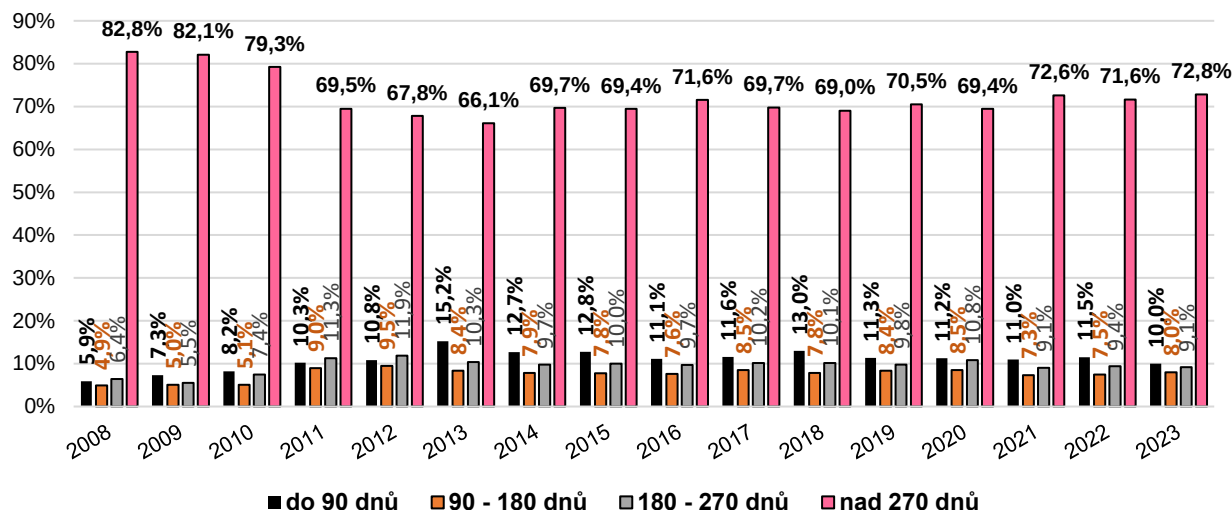

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 35 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob ve věku 65+ (obě pohlaví)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Datové výstupy z informační základny dokládají dlouhodobě nejvyšší intenzitu zaměstnanosti osob ve středním produktivním věku (36–50 let), těsně za nimi následují pečující osoby ve starším produktivním věku (51–64 let) a s relativně velkým odstupem následují pečující osoby v mladším produktivním věku (tj. pečující osoby do 35 let) a v postproduktivním věku (65+). To potvrzují i dlouhodobé průměry intenzity zaměstnanosti za jednotlivé věkové kategorie v následující tabulce.

Tabulka 24 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR dle věku (průměr 2008–2023)

Rozsah EA (dny)	Průměrná hodnota zastoupení jednotlivých intervalů intenzity zaměstnanosti v období 2008–2023			
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+
do 90	8,5 %	3,7 %	5,2 %	10,9 %
90–180	7,8 %	3,9 %	4,7 %	7,6 %
180–270	9,1 %	6,3 %	7,4 %	9,4 %
nad 270	74,6 %	86,1 %	82,7 %	72,1 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.2.3 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob dle jejího typu

S ohledem na existující různé formy ekonomické aktivity jsou v této subkapitole podrobněji analyzovány též rozdíly v intenzitě zaměstnanosti či ekonomické aktivity pečujících osob ve vazbě na skutečnost, zda je konkrétní pečující osoba ekonomicky aktivní jako zaměstnanec, podnikatel (OSVČ), nebo v kombinaci obou těchto forem ekonomické aktivity. Tyto rozdíly lze pozorovat v následující tabulce a grafech.

Tabulka 25 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR dle typu ekonomické aktivity

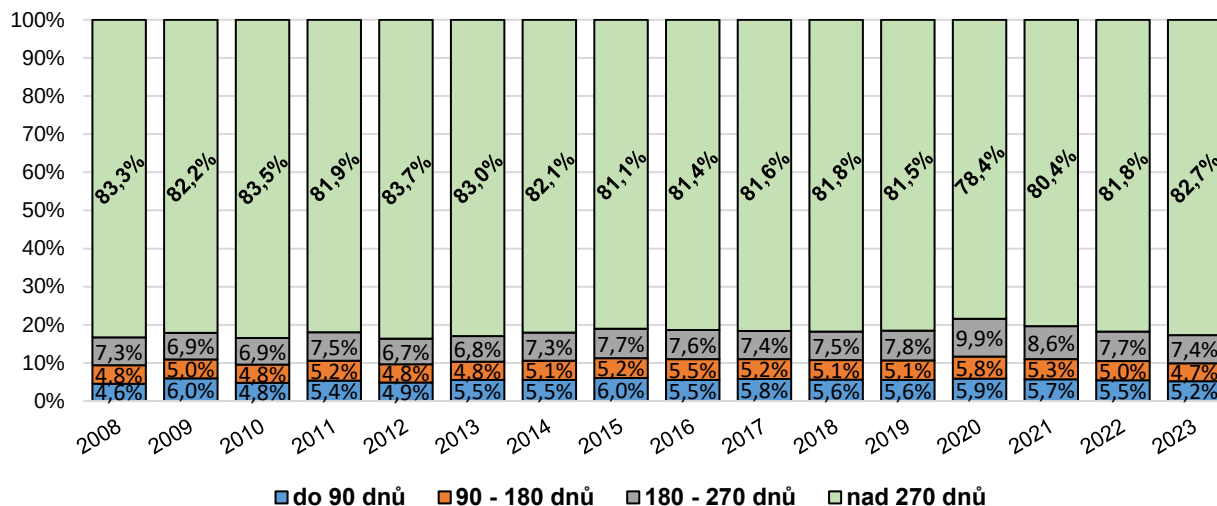
Rozsah EA (dny)	Pečující osoby v postavení zaměstnanců (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	4,6 %	6,0 %	4,8 %	5,4 %	4,9 %	5,5 %	5,5 %	6,0 %	5,5 %	5,8 %	5,6 %	5,6 %	5,9 %	5,7 %	5,5 %	5,2 %
90–180	4,8 %	5,0 %	4,8 %	5,2 %	4,8 %	4,8 %	5,1 %	5,2 %	5,5 %	5,2 %	5,1 %	5,1 %	5,8 %	5,3 %	5,0 %	4,7 %
180–270	7,3 %	6,9 %	6,9 %	7,5 %	6,7 %	6,8 %	7,3 %	7,7 %	7,6 %	7,4 %	7,5 %	7,8 %	9,9 %	8,6 %	7,7 %	7,4 %
nad 270	83,3 %	82,2 %	83,5 %	81,9 %	83,7 %	83,0 %	82,1 %	81,1 %	81,4 %	81,6 %	81,8 %	81,5 %	78,4 %	80,4 %	81,8 %	82,7 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	Pečující osoby v postavení OSVČ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	1,2 %	2,0 %	2,2 %	3,1 %	1,9 %	3,3 %	2,6 %	2,4 %	1,7 %	2,3 %	1,9 %	1,8 %	1,9 %	2,0 %	1,8 %	1,9 %
90–180	1,9 %	2,2 %	2,8 %	2,8 %	2,8 %	2,9 %	2,9 %	2,3 %	2,7 %	1,8 %	1,8 %	1,9 %	1,6 %	1,9 %	2,0 %	1,8 %
180–270	3,6 %	4,5 %	5,8 %	6,3 %	4,8 %	5,2 %	5,1 %	4,6 %	4,5 %	4,2 %	3,8 %	3,4 %	3,5 %	3,8 %	3,6 %	3,7 %
nad 270	93,3 %	91,3 %	89,2 %	87,8 %	90,6 %	88,6 %	89,4 %	90,7 %	91,1 %	91,7 %	92,4 %	92,9 %	93,0 %	92,3 %	92,6 %	92,7 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rozsah EA (dny)	Pečující osoby ekonomicky aktivní v kombinaci zaměstnání + OSVČ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 90	0,9 %	1,5 %	1,2 %	1,3 %	0,8 %	1,2 %	1,9 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %	0,8 %	1,1 %	0,8 %	1,0 %	0,7 %	0,8 %
90–180	3,0 %	4,4 %	3,9 %	3,6 %	3,7 %	4,0 %	4,1 %	2,9 %	3,1 %	2,9 %	3,2 %	3,0 %	3,1 %	3,2 %	2,8 %	2,8 %
180–270	6,1 %	7,2 %	7,5 %	6,6 %	5,3 %	6,8 %	6,6 %	7,0 %	6,9 %	5,6 %	5,0 %	4,9 %	6,6 %	4,4 %	6,1 %	5,3 %
nad 270	90,0 %	86,9 %	87,4 %	88,5 %	90,1 %	87,9 %	87,4 %	89,0 %	89,0 %	90,4 %	90,9 %	91,0 %	89,6 %	91,4 %	90,4 %	91,0 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

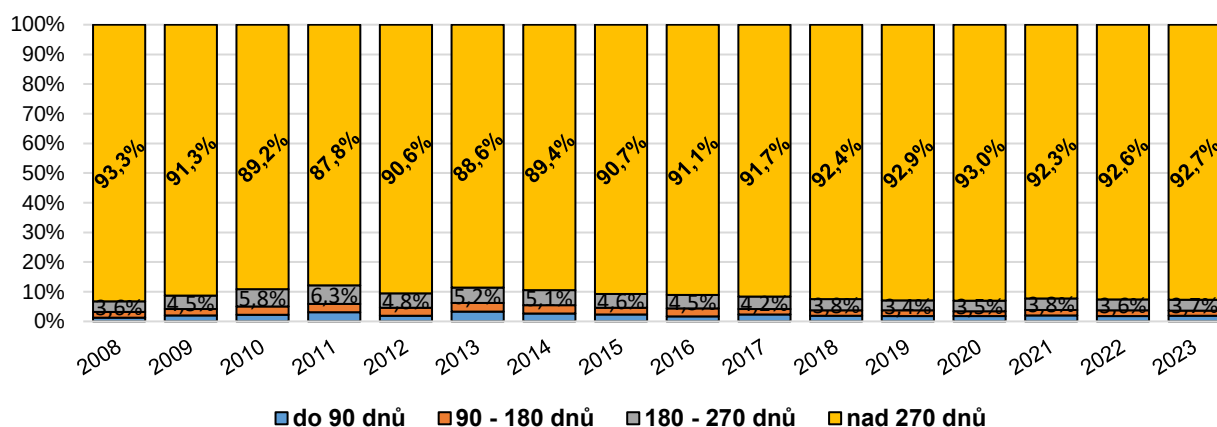

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

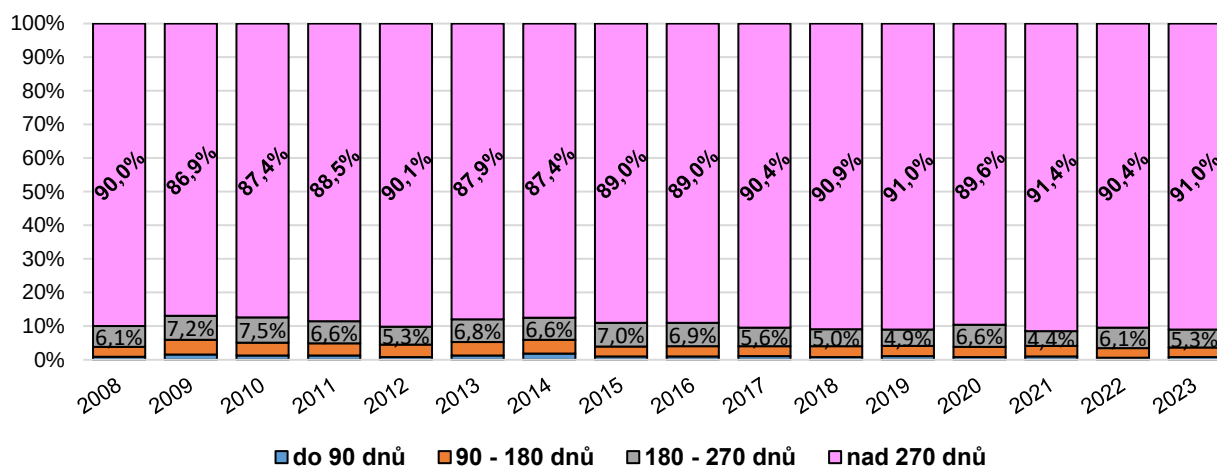
Graf 36 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v postavení zaměstnanců (obě pohlaví)

Graf 37 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v postavení OSVČ (obě pohlaví)

Graf 38 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob vykonávajících OSVČ + zaměstnání (obě pohlaví)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Lze shrnout, že intenzita zaměstnanosti pečujících osob (měřeno počtem kalendářních dnů EA ve sledovaném roce) je dlouhodobě nejvyšší u osob vykonávajících OSVČ nebo kombinaci OSVČ a zaměstnání. Naopak nejnižší intenzitu zaměstnanosti vykazují pečující osoby v postavení zaměstnanců. To potvrzují i dlouhodobé průměry za jednotlivé formy ekonomické aktivity v následující tabulce.

Tabulka 26 Intenzita zaměstnanosti pečujících osob v ČR dle typu EA (průměr 2008–2023)

Rozsah EA (dny)	Průměrná hodnota zastoupení jednotlivých intervalů intenzity zaměstnanosti v období 2008–2022		
	zaměstnanci	OSVČ	kombinace
do 90	5,5 %	2,1 %	1,1 %
90–180	5,1 %	2,2 %	3,4 %
180–270	7,6 %	4,4 %	6,1 %
nad 270	81,9 %	91,2 %	89,4 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

2.2.4 Struktura pečujících osob dle typu vykonávané ekonomické aktivity

V rámci analýzy intenzity zaměstnanosti pečujících osob podle typu ekonomické aktivity je vhodné doplnit i údaje o zastoupení jednotlivých typů ekonomické aktivity mezi pečujícími osobami.

Tabulka 27 Struktura typů ekonomické aktivity pečujících osob v ČR

Typ EA	Struktura typů EA ekonomicky aktivních pečujících osob (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZAM	87,9 %	87,6 %	87,7 %	88,0 %	88,4 %	88,2 %	87,6 %	87,8 %	87,8 %	88,1 %	88,4 %	88,9 %	88,6 %	88,5 %	88,6 %	88,7 %
OSVČ	10,2 %	10,7 %	10,6 %	10,4 %	9,9 %	10,1 %	10,6 %	10,4 %	10,4 %	10,2 %	9,8 %	9,5 %	9,7 %	10,0 %	9,8 %	9,7 %
KOMBI	1,9 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,8 %	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,7 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

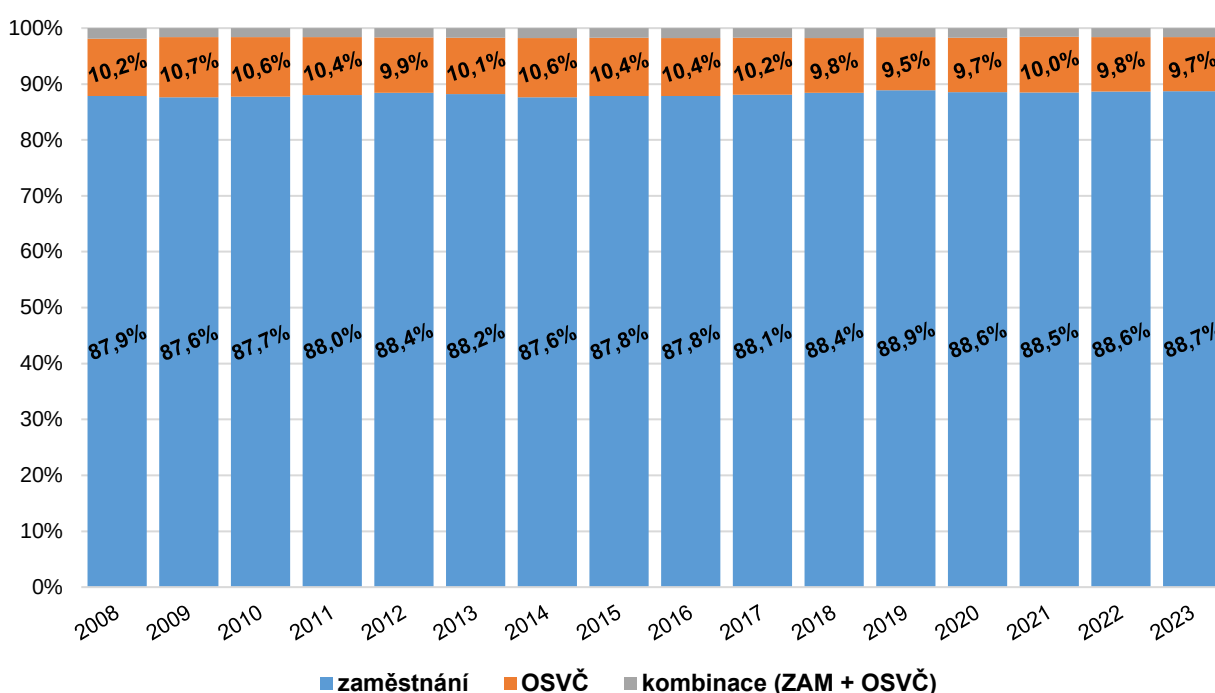
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Lze shrnout, že dominujícím typem ekonomické aktivity mezi pečujícími osobami bylo ve sledovaném období dlouhodobě zaměstnání (bezmála 90 % podíl), následované podnikáním (cca desetina pečujících osob) a velmi zanedbatelný byl podíl pečujících osob vykonávajících současně zaměstnání i podnikání. Zastoupení posledně jmenované skupiny pečujících osob, tj. kombinace výkonu zaměstnání i podnikání, nedosahovalo ani 2 %. Rozdíly jsou patrné také z následujícího grafu.

Graf 39 Struktura typů ekonomické aktivity pečujících osob v ČR

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

2.3 Výše výdělku ekonomicky aktivních pečujících osob

Dalším relevantním atributem v případě ekonomicky aktivních pečujících osob je vedle intenzity zaměstnanosti (viz předchozí kapitola 2.2) rovněž výše jejich příjmů z této aktivity. Za účelem detailnější analýzy a komparace příjmů pečujících osob z ekonomické aktivity byl pro potřeby této studie zkonstruován ukazatel **individuální relativní výše výdělku pečující osoby** (dále též IRVVPO). Jeho konstrukce je následující:

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

$$IRVVPO = \frac{\text{průměrný DVZ konkrétní pečující osoby}}{\text{průměrný DVZ všech ekonomicky aktivních osob}} \times 100 (\%)$$

kde: IRVVPO ... individuální relativní výše výdělku pečující osoby

DVZ... denní vyměřovací základ ze kterého vychází odvodová povinnost konkrétní osoby ve vztahu k platbě důchodového pojištění

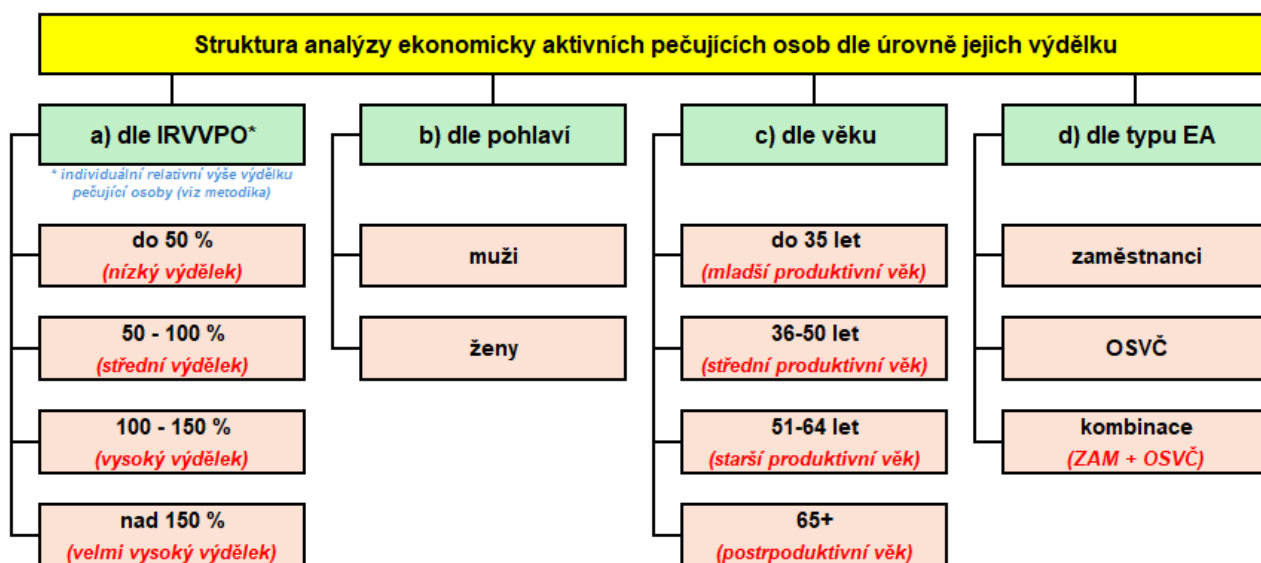
Ukazatel IRVVPO jsme následně kategorizovali takto:

- 0 až 50 % včetně = **nízký výdělek**
- nad 50 % až 100 % včetně = **střední výdělek**
- nad 100 % až 150 % = **vysoký výdělek**
- více než 150 % = **velmi vysoký výdělek**

Zjednodušeně lze konstatovat, že IRVVPO prezentuje „pozici“ konkrétní pečující osoby, případně skupiny pečujících osob (muži, ženy, věkové kategorie apod.) vůči průměrnému výdělku v segmentu všech výdělečně činných osob, které ze svých příjmů odvádějí zákonné důchodové, resp. sociální pojištění.

V dalším textu bude výše výdělku pečujících osob analyzována dle následujícího schématu dle IRVVPO, dle pohlaví, věku a následně i typu ekonomické aktivity, kterou pečující osoba vykonává (tj. zaměstnání, podnikání, resp. kombinace).

Schéma 2 *Struktura analýzy úrovně výdělku pečujících osob*

Zdroj: vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.3.1 Úroveň výdělků pečujících osob dle pohlaví

Na základě dat z Informační základny lze v období 2008–2023 sledovat rozložení výdělků ekonomicky aktivních pečujících osob z hlediska jejich pohlaví.

Tabulka 28 Rozložení výdělků pečujících osob v ČR v závislosti na jejich pohlaví

IRVVPO	Celkem za obě pohlaví															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	23,1 %	25,3 %	24,0 %	26,0 %	26,8 %	26,2 %	28,7 %	27,8 %	27,3 %	25,9 %	25,0 %	24,2 %	23,7 %	23,6 %	23,9 %	23,6 %
50-100 %	42,1 %	42,6 %	41,3 %	40,9 %	41,7 %	40,3 %	40,7 %	40,8 %	41,5 %	42,2 %	41,6 %	42,5 %	41,8 %	41,5 %	43,5 %	42,7 %
100-150 %	24,0 %	22,2 %	23,8 %	22,6 %	21,9 %	23,2 %	21,0 %	21,4 %	21,4 %	22,2 %	23,4 %	23,0 %	23,4 %	23,2 %	22,4 %	23,0 %
nad 150 %	10,8 %	9,9 %	10,9 %	10,5 %	9,6 %	10,3 %	9,5 %	10,0 %	9,7 %	9,7 %	10,1 %	10,3 %	11,1 %	11,7 %	10,3 %	10,6 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	MUŽI															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	18,5 %	21,4 %	21,5 %	22,7 %	22,9 %	22,9 %	25,0 %	24,5 %	24,2 %	23,4 %	23,0 %	22,6 %	22,9 %	22,9 %	22,7 %	22,9 %
50-100 %	36,3 %	38,6 %	35,3 %	34,7 %	36,6 %	34,2 %	34,9 %	34,7 %	35,4 %	35,6 %	34,5 %	35,7 %	36,0 %	35,7 %	36,8 %	35,0 %
100-150 %	28,6 %	25,2 %	26,9 %	26,5 %	25,4 %	26,7 %	25,1 %	25,2 %	25,1 %	26,0 %	27,3 %	26,7 %	26,2 %	26,2 %	25,8 %	26,2 %
nad 150 %	16,6 %	14,7 %	16,3 %	16,1 %	15,1 %	16,2 %	15,0 %	15,6 %	15,2 %	15,0 %	15,2 %	15,0 %	15,0 %	15,2 %	14,8 %	15,9 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	ŽENY															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	25,8 %	27,5 %	25,4 %	27,8 %	29,0 %	27,8 %	30,6 %	29,4 %	28,9 %	27,2 %	25,9 %	25,0 %	24,1 %	23,9 %	24,4 %	23,9 %
50-100 %	45,3 %	44,9 %	44,6 %	44,2 %	44,3 %	43,4 %	43,7 %	43,8 %	44,5 %	45,4 %	45,0 %	45,7 %	44,6 %	44,2 %	46,6 %	46,3 %
100-150 %	21,4 %	20,5 %	22,1 %	20,5 %	20,1 %	21,4 %	19,0 %	19,6 %	19,6 %	20,3 %	21,5 %	21,2 %	22,0 %	21,9 %	20,8 %	21,6 %
nad 150 %	7,5 %	7,1 %	7,9 %	7,5 %	6,7 %	7,3 %	6,7 %	7,2 %	7,0 %	7,1 %	7,6 %	8,1 %	9,3 %	10,1 %	8,2 %	8,2 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

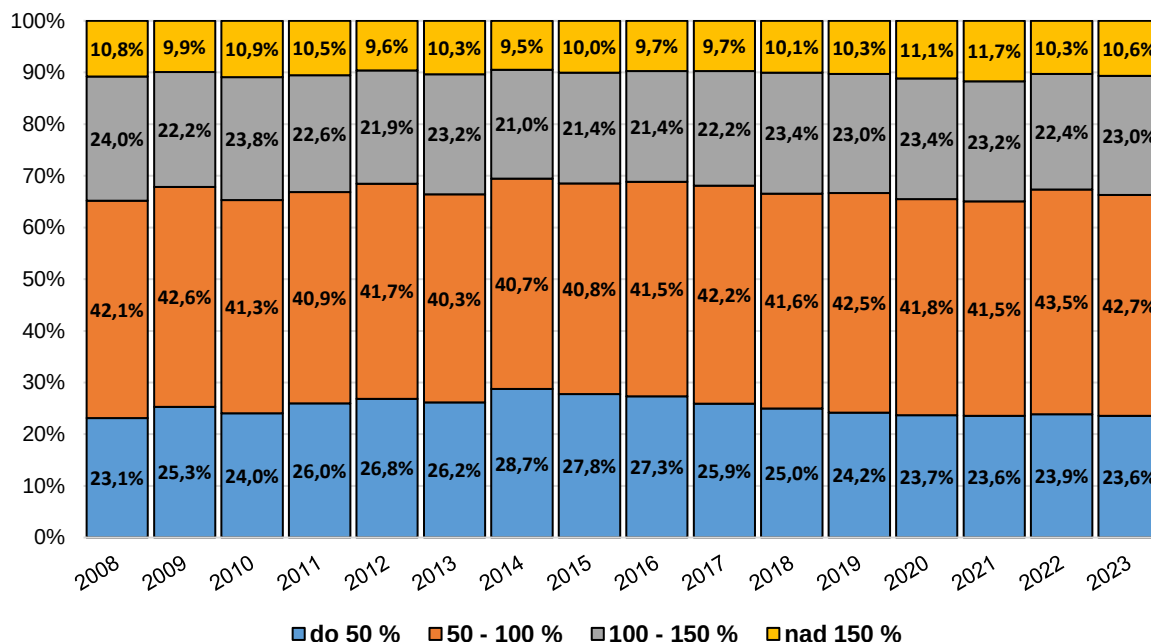
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z dat Informační základny vyplývá, že dlouhodobě nejvíce zastoupeným pásmem výdělků pečujících osob je pásmo 50–100 % průměrného výdělků všech důchodově pojištěných osob. Naopak nejméně pečujících osob (v průměru cca pouze desetina z nich) dosahuje na výdělek v pásmu nad 150 % průměrného výdělků všech důchodově pojištěných osob, což na základě provedené datové analýzy platí dlouhodobě. Z tabulky 28 i z navazujících grafů rovněž vyplývá, že ve struktuře výdělků pečujících osob ve sledovaném období nedošlo k žádné významné trendové změně.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

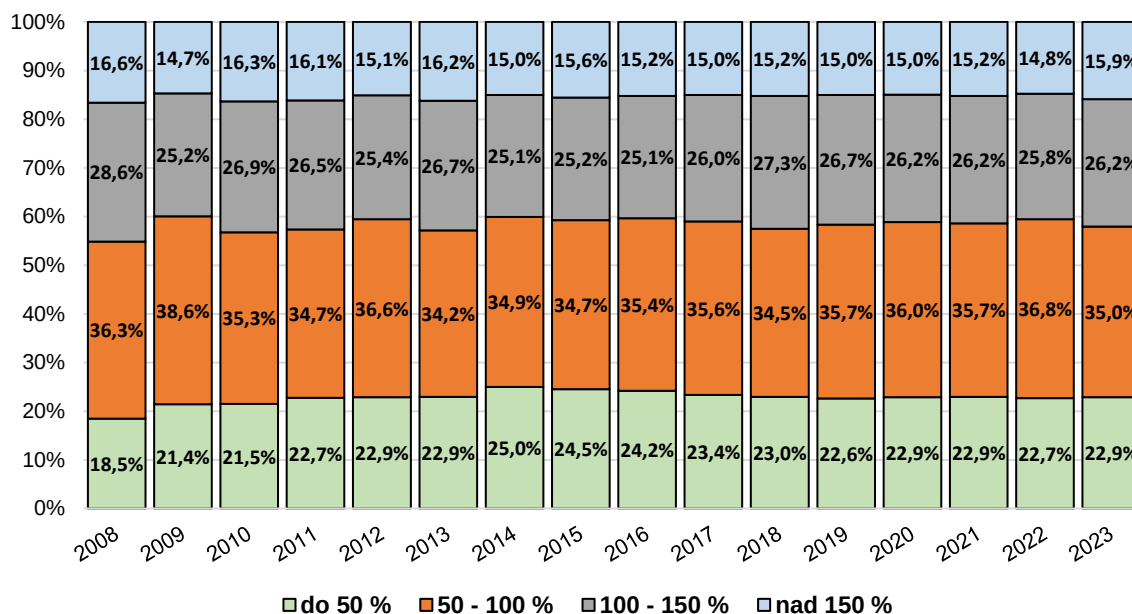
Graf 40 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících osob dle IRVVPO (obě pohlaví)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Samostatná analýza výdělků pečujících osob podle pohlaví poskytuje další relevantní informace o rozdílech v ekonomické aktivitě této skupiny.

Graf 41 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících MUŽŮ dle IRVVPO

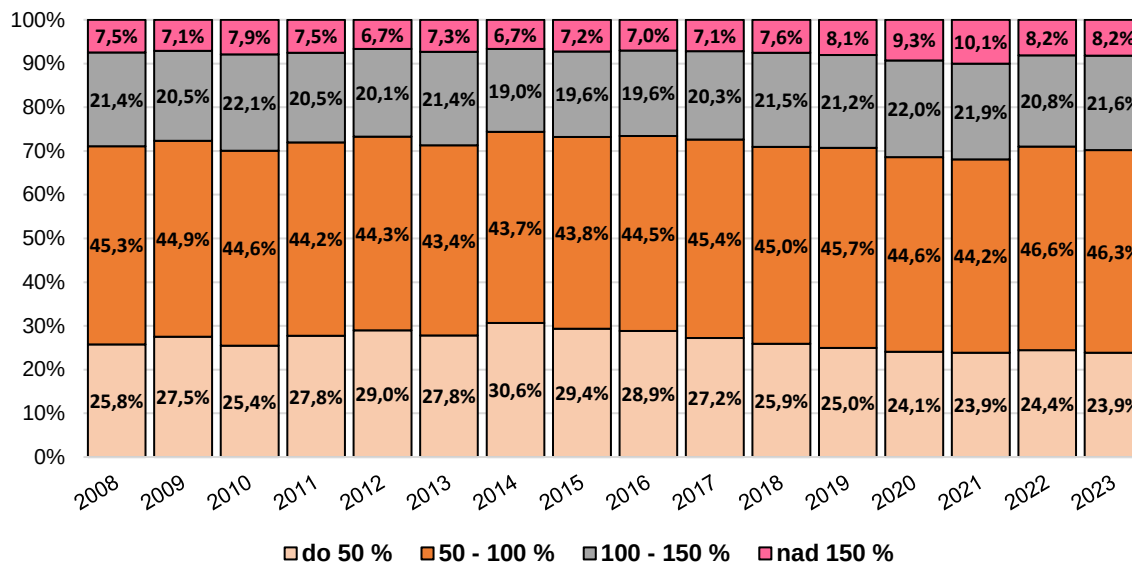

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 42 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících ŽEN dle IRVVPO

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z výše uvedených dat je zřejmé, že výdělky pečujících mužů z ekonomické aktivity jsou vyšší, než výdělky pečujících žen. V pásmu nad průměrem příjmů všech důchodově pojištěných osob (tj. interval 100 až 150 % spolu s intervalem nad 150 %) se dlouhodobě pohybuje více než 40 % mužů, zatímco v případě žen je to pouze necelých 30 % pečujících. To verifikují i zprůměrované hodnoty IRVVPO za celé sledované období uvedené v tabulce níže.

Tabulka 29 Průměrná hodnota IRVVPO dle pohlaví pečující osoby (průměr 2008-2023)

PO	Průměrná hodnota zastoupení jednotlivých intervalů IRVVPO (2008–2023)		
	Celkem	muži	ženy
do 50 %	25,3 %	22,7 %	26,7 %
50–100 %	41,7 %	35,6 %	44,8 %
100–150 %	22,6 %	26,2 %	20,8 %
nad 150 %	10,3 %	15,4 %	7,7 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.3.2 Úroveň výdělků pečujících osob dle věku

V této subkapitole bude analyzována úroveň výdělků pečujících osob ve vazbě na jejich věk. Datový přehled je uveden v níže uvedené tabulce a grafech.

Tabulka 30 Rozložení výdělků pečujících osob v ČR v závislosti na jejich věku

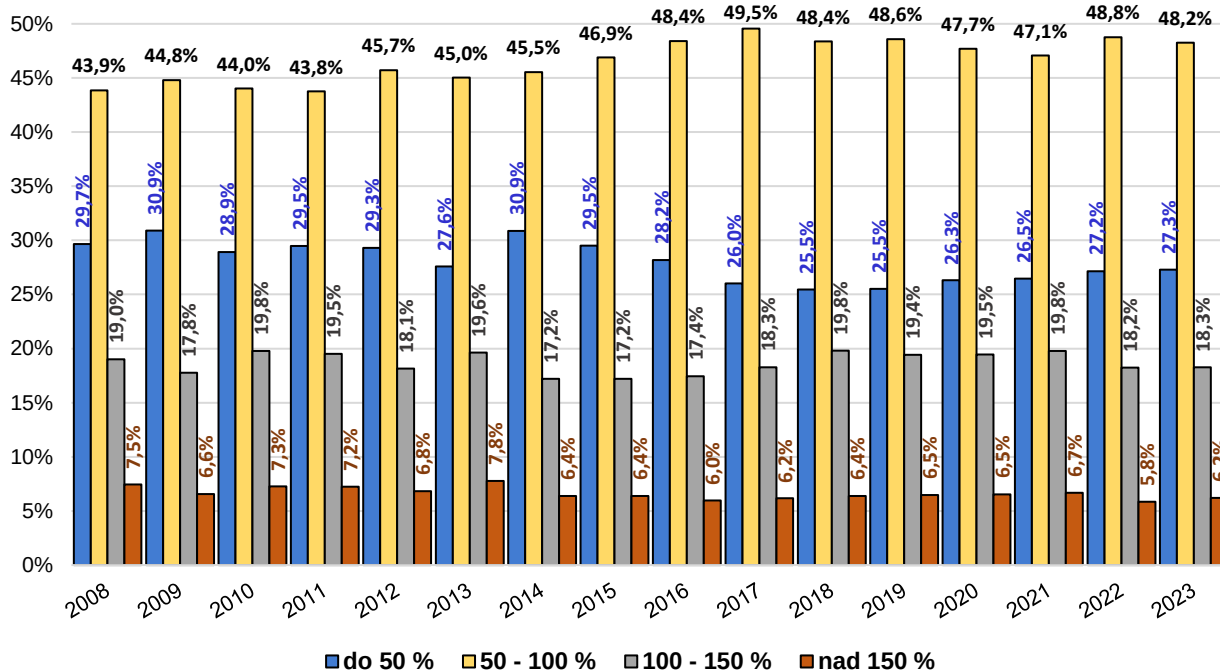
IRVVPO	Pečující do 35 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	29,7 %	30,9 %	28,9 %	29,5 %	29,3 %	27,6 %	30,9 %	29,5 %	28,2 %	26,0 %	25,5 %	25,5 %	26,3 %	26,5 %	27,2 %	27,3 %
50-100 %	43,9 %	44,8 %	44,0 %	43,8 %	45,7 %	45,0 %	45,5 %	46,9 %	48,4 %	49,5 %	48,4 %	48,6 %	47,7 %	47,1 %	48,8 %	48,2 %
100-150 %	19,0 %	17,8 %	19,8 %	19,5 %	18,1 %	19,6 %	17,2 %	17,2 %	17,4 %	18,3 %	19,8 %	19,4 %	19,5 %	19,8 %	18,2 %	18,3 %
nad 150 %	7,5 %	6,6 %	7,3 %	7,2 %	6,8 %	7,8 %	6,4 %	6,4 %	6,0 %	6,2 %	6,4 %	6,5 %	6,5 %	6,7 %	5,8 %	6,2 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	Pečující ve věku 36-50 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	24,6 %	26,8 %	25,3 %	26,0 %	27,3 %	26,5 %	28,9 %	27,7 %	27,0 %	25,2 %	24,2 %	23,2 %	22,6 %	22,6 %	22,7 %	22,5 %
50-100 %	43,0 %	43,4 %	42,5 %	42,6 %	43,1 %	42,0 %	42,6 %	43,0 %	44,0 %	44,8 %	44,3 %	45,5 %	44,6 %	43,7 %	46,3 %	45,3 %
100-150 %	22,9 %	21,1 %	22,7 %	22,1 %	21,2 %	22,4 %	20,2 %	20,6 %	20,4 %	21,3 %	22,5 %	22,1 %	22,8 %	23,0 %	21,6 %	22,2 %
nad 150 %	9,4 %	8,7 %	9,4 %	9,2 %	8,3 %	9,1 %	8,3 %	8,7 %	8,5 %	8,6 %	9,0 %	9,2 %	10,1 %	10,7 %	9,4 %	10,0 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	Pečující ve věku 51-64 let (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	20,1 %	22,4 %	21,6 %	24,0 %	24,8 %	24,5 %	27,0 %	26,4 %	26,1 %	25,1 %	24,0 %	23,2 %	22,7 %	22,5 %	23,0 %	22,6 %
50-100 %	41,0 %	41,4 %	39,8 %	39,4 %	40,0 %	38,3 %	38,8 %	38,2 %	38,8 %	39,4 %	39,0 %	40,0 %	39,4 %	39,6 %	41,2 %	40,8 %
100-150 %	26,3 %	24,4 %	25,7 %	24,2 %	23,9 %	25,2 %	23,0 %	23,5 %	23,6 %	24,3 %	25,4 %	25,0 %	25,1 %	24,5 %	24,2 %	24,8 %
nad 150 %	12,7 %	11,7 %	12,9 %	12,4 %	11,3 %	12,0 %	11,2 %	11,9 %	11,5 %	11,3 %	11,6 %	11,9 %	12,8 %	13,3 %	11,6 %	11,8 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	Pečující ve věku 65+ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	54,2 %	58,3 %	48,1 %	58,2 %	56,0 %	51,9 %	53,9 %	50,0 %	50,5 %	49,7 %	48,0 %	47,2 %	44,0 %	42,6 %	43,2 %	41,0 %
50-100 %	20,2 %	15,1 %	22,6 %	23,6 %	24,8 %	26,9 %	26,4 %	28,8 %	27,9 %	29,3 %	29,2 %	28,7 %	29,9 %	30,0 %	31,0 %	32,1 %
100-150 %	6,4 %	10,1 %	10,9 %	8,9 %	9,4 %	10,8 %	10,7 %	11,6 %	12,3 %	11,4 %	13,1 %	14,0 %	15,1 %	15,0 %	15,3 %	16,0 %
nad 150 %	19,2 %	16,5 %	18,4 %	9,3 %	9,8 %	10,5 %	9,0 %	9,6 %	9,3 %	9,5 %	9,7 %	10,2 %	10,9 %	12,4 %	10,5 %	11,0 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

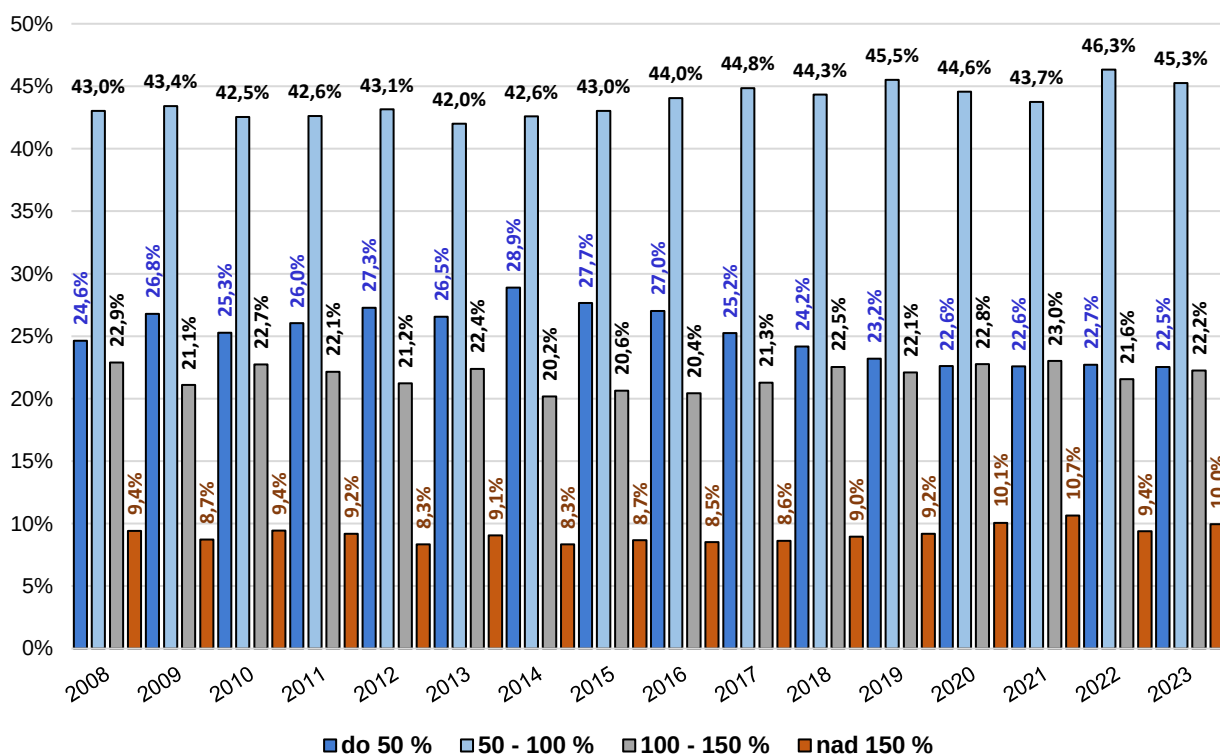

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 43 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících ve věku do 35 let dle IRVVPO (obě pohlaví)

Graf 44 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících ve věku 36–50 let dle IRVVPO (obě pohlaví)

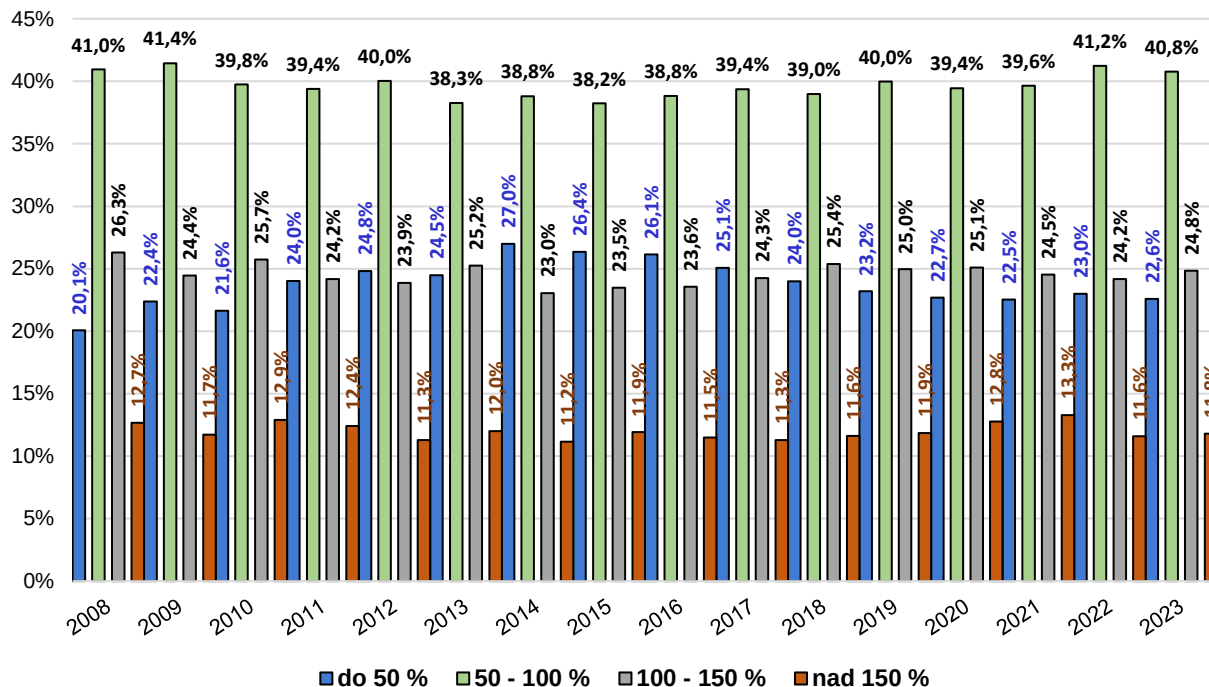

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

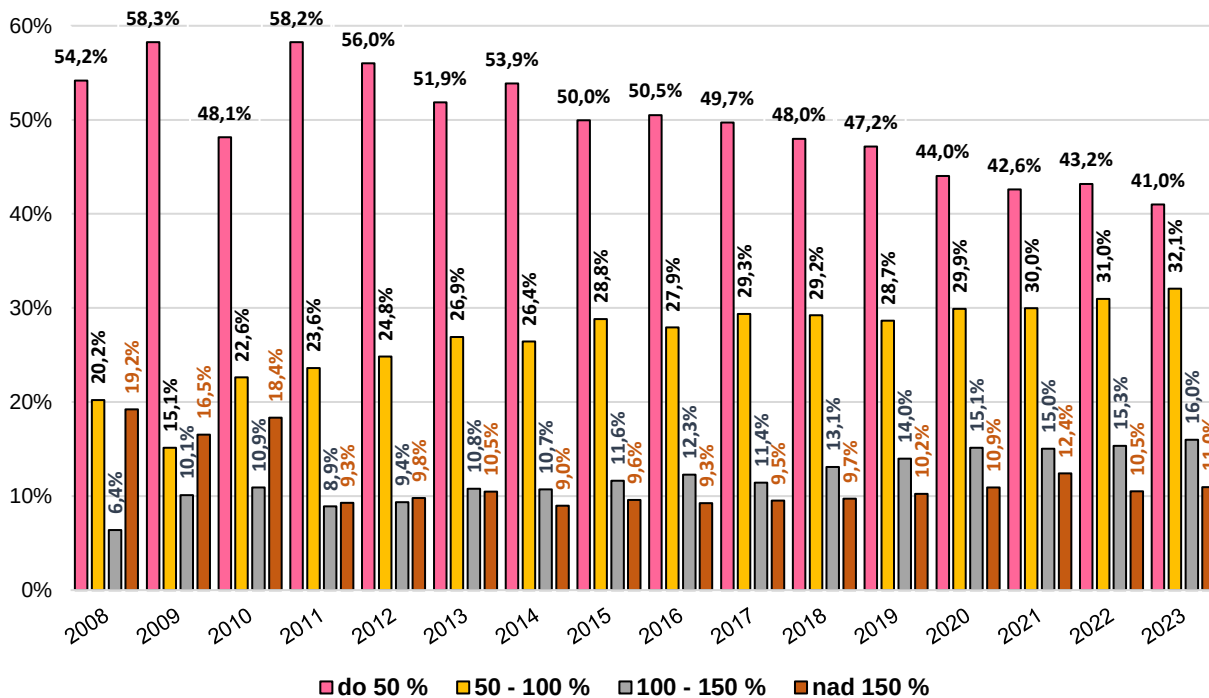

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 45 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících ve věku 51–64 let dle IRVPO (obě pohlaví)

Graf 46 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících ve věku 65+ dle IRVPO (obě pohlaví)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Nejvyšší výdělky v relaci k průměrnému příjmu všech důchodově pojištěných osob vykazuje věková skupina staršího produktivního věku, tj. 51–64 let. To je zřejmé i z tabulky dlouhodobých průměrů za sledované období (tabulka 31 níže). V pásmu nad průměrem příjmů všech důchodově pojištěných osob (tj. interval 100 až 150 % spolu s intervalem nad 150 %) se dlouhodobě pohybuje více než třetina pečujících ve věku 51–64 let (36,6 %), zatímco u druhé věkové kategorie v pořadí (35–50 let) je to pouze 31 % pečujících. Následuje kategorie do 35 let (25,3 % pečujících osob v nadprůměru) a pořadí uzavírá věková kategorie 65+, která vykazuje příjem v pásmu nad průměrem příjmů všech důchodově pojištěných osob pouze 23,5 % pečujících osob.

Tabulka 31 Průměrná hodnota IRVVPO dle věku pečujících osob (průměr 2008–2023)

IRVVPO	Průměrná hodnota zastoupení jednotlivých intervalů IRVVPO (2008–2023)			
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+
do 50 %	28,0 %	25,2 %	23,7 %	49,8 %
50–100 %	46,6 %	43,8 %	39,7 %	26,7 %
100–150 %	18,7 %	21,8 %	24,6 %	11,9 %
nad 150 %	6,6 %	9,2 %	12,0 %	11,6 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Ve vývoji napříč jednotlivými věkovými kategoriemi pečujících osob nelze identifikovat výrazný ani jednoznačný změnový trend. Přesto lze v datech vysledovat dílčí tendence, které naznačují posuny v intenzitě zaměstnanosti. Například v kategorii postproduktivního věku (65+) je patrný pokles podílu nejnižší výdělkové kategorie (tj. do 50 % IRVVPO) ve prospěch výdělkové kategorie 50–100 % IRVVPO. Stejně tak ve sledovaném období mírně rostl podíl výdělkové kategorie 50–100 % IRVVPO u věkové skupiny mladšího a středního produktivního věku, tj. do 35 let resp. 36–50 let. Naopak ve skupině staršího produktivního věku (51–64 let) lze považovat výdělkovou strukturu za velmi stabilní a v čase prakticky neměnnou.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.3.3 Úroveň výdělků pečujících osob dle typu vykonávané ekonomické aktivity

Posledním analyzovaným atributem je typ vykonávané ekonomické aktivity. Úroveň výdělků pečujících osob se logicky může lišit i v závislosti na tomto faktoru, tj. zda příslušná pečující osoba vykonává ekonomickou aktivitu jako zaměstnanec, podnikatel (OSVČ) nebo případně v kombinaci obou těchto forem.

Tabulka 32 Rozložení výdělků pečujících osob v ČR v závislosti na typu vykonávané ekonomické aktivity

IRVVPO	Pečující osoby v postavení zaměstnanců (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	17,2 %	18,5 %	17,4 %	19,6 %	20,6 %	19,7 %	22,1 %	21,2 %	20,7 %	19,2 %	18,2 %	17,5 %	16,5 %	16,3 %	16,7 %	16,5 %
50-100 %	45,2 %	46,4 %	44,6 %	44,3 %	45,1 %	43,7 %	44,5 %	44,4 %	45,2 %	45,9 %	45,3 %	46,1 %	45,7 %	45,4 %	47,6 %	46,7 %
100-150 %	26,4 %	24,7 %	26,4 %	25,0 %	24,2 %	25,7 %	23,4 %	23,8 %	23,8 %	24,6 %	25,8 %	25,3 %	25,8 %	25,7 %	24,7 %	25,5 %
nad 150 %	11,2 %	10,5 %	11,5 %	11,1 %	10,1 %	10,9 %	10,0 %	10,7 %	10,3 %	10,3 %	10,7 %	11,0 %	12,0 %	12,6 %	11,0 %	11,4 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	Pečující osoby v postavení OSVČ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	73,4 %	80,0 %	77,7 %	79,8 %	82,0 %	83,0 %	83,6 %	82,6 %	83,1 %	83,7 %	84,9 %	86,0 %	88,1 %	88,1 %	88,1 %	87,7 %
50-100 %	16,8 %	13,0 %	14,7 %	12,9 %	11,8 %	11,4 %	10,7 %	11,6 %	11,2 %	10,8 %	9,7 %	9,5 %	7,5 %	7,6 %	7,5 %	8,0 %
100-150 %	4,8 %	3,3 %	3,5 %	3,3 %	2,6 %	2,4 %	2,4 %	2,7 %	2,6 %	2,5 %	2,8 %	2,2 %	2,1 %	1,9 %	1,9 %	1,8 %
nad 150 %	5,0 %	3,6 %	4,2 %	4,0 %	3,6 %	3,2 %	3,3 %	3,0 %	3,1 %	3,0 %	2,7 %	2,3 %	2,3 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
IRVVPO	Pečující osoby ekonomicky aktivní v kombinaci zaměstnání + OSVČ (obě pohlaví)															
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 50 %	29,1 %	30,6 %	28,9 %	29,6 %	29,6 %	27,4 %	30,2 %	30,6 %	29,8 %	29,1 %	30,2 %	28,9 %	30,9 %	26,0 %	28,3 %	27,6 %
50-100 %	32,9 %	33,3 %	33,4 %	33,5 %	35,6 %	34,0 %	34,0 %	32,6 %	36,3 %	36,3 %	34,4 %	36,1 %	34,8 %	36,6 %	35,6 %	35,5 %
100-150 %	15,1 %	16,1 %	17,3 %	16,7 %	15,2 %	16,4 %	15,6 %	16,9 %	16,2 %	16,5 %	17,7 %	17,2 %	16,2 %	17,7 %	18,3 %	17,8 %
nad 150 %	22,9 %	20,0 %	20,4 %	20,2 %	19,6 %	22,1 %	20,2 %	19,9 %	17,8 %	18,2 %	17,8 %	17,7 %	18,1 %	19,6 %	17,8 %	19,1 %
CELKEM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

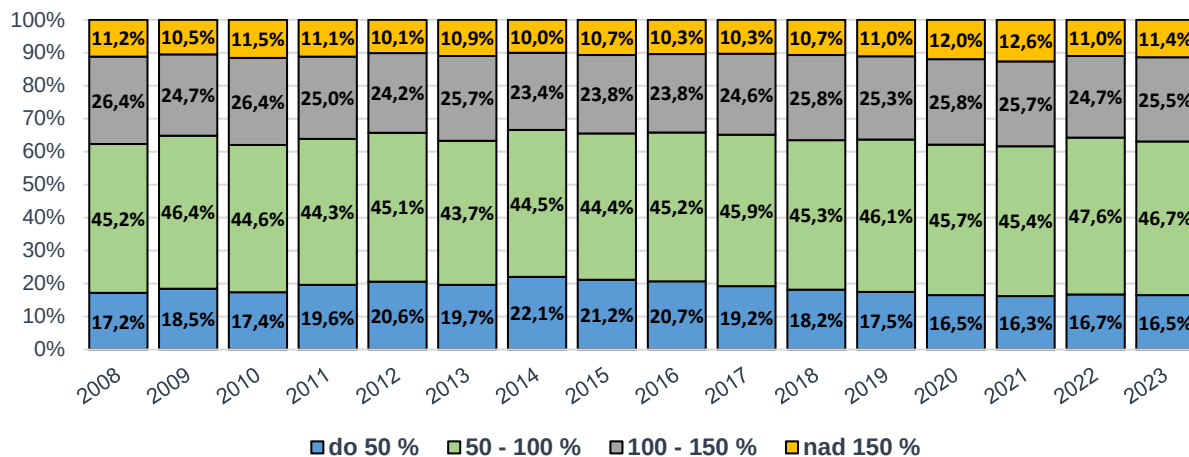
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Zastoupení jednotlivých úrovní výdělků pečujících osob dle typu vykonávané ekonomické aktivity je dobře patrné i z následujících grafů.

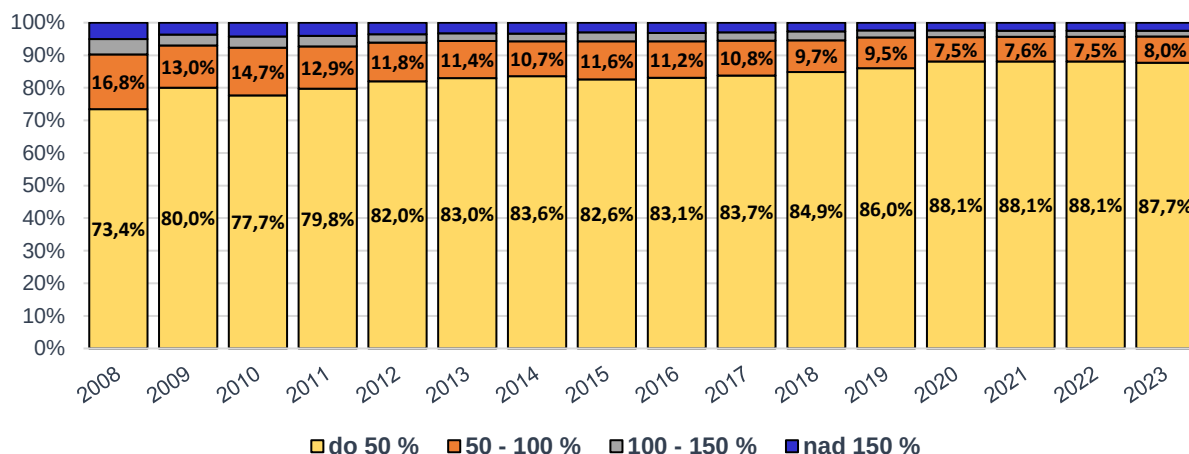

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

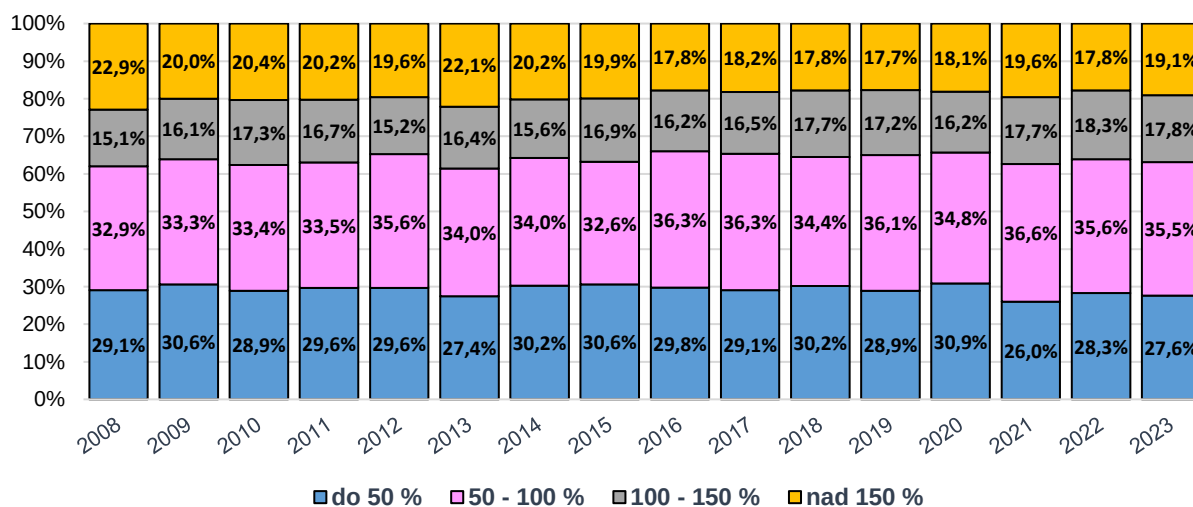
Graf 47 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících osob v postavení zaměstnanců (IRVVPO – obě pohlaví)

Graf 48 Výdělek z ekonomické aktivity pečujících osob v postavení podnikatelů (IRVVPO – obě pohlaví)

Graf 49 Výdělek z EA pečujících osob v postavení zaměstnanců + podnikatelů (IRVVPO – obě pohlaví)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Výše uvedená data z IZ potvrzují, že výdělky pečujících osob v závislosti na typu vykonávané ekonomické aktivity se liší poměrně zásadně. Zejména mezi zaměstnanci a OSVČ je tato diference velmi výrazná a v zásadě setrvalá. Úroveň výdělků je nejnižší u OSVČ. K rámcové kvantifikaci rozdílu využíváme průměrné hodnoty IRVVPO za období 2008–2023 u jednotlivých segmentů pečujících osob. Výsledné srovnání ukazuje následující tabulka:

Tabulka 33 Průměrná hodnota IRVVPO dle typu vykonávané EA pečujících osob (průměr 2008–2023)

IRVVPO	Průměrná hodnota zastoupení jednotlivých intervalů IRVVPO (2008–2023)		
	zaměstnanci	OSVČ	kombinace
do 50 %	18,6 %	83,2 %	29,2 %
50–100 %	45,4 %	10,9 %	34,7 %
100–150 %	25,0 %	2,7 %	16,7 %
nad 150 %	11,0 %	3,2 %	19,5 %
Celkem	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Na základě prezentovaných dat lze shrnout, že nejnižší úroveň výdělků vykazují podnikatelé (OSVČ), kdy se více než 4/5 z nich pohybuje v nejnižším příjmovém pásmu (tj. 0–50 % IRVVPO) ve vztahu k průměrnému příjmu všech důchodově pojištěných osob. V případě zaměstnanců se ve stejném pásmu pohybuje pouze necelá 1/5 z nich. Naopak v pásmech nad průměrem příjmů všech důchodově pojištěných osob se pohybuje více než třetina zaměstnanců (36,0 %), což je velmi podobný podíl jako v případě osob, které vykonávají kombinaci zaměstnání a podnikání (36,2 % z nich je v pásmu nadprůměru). Ve srovnání s nadprůměrnými výdělky osob samostatně výdělečně činných – které tvoří pouze 5,9 % pečujících osob – se jedná o významné rozdíly.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

2.4 Sumarizace hlavních zjištění

Na základě analýzy dat z Informační základny byly identifikovány následující poznatky a dílčí závěry týkající se ekonomické aktivity pečujících osob v ČR.

Míra zaměstnanosti (MZ) pečujících osob

- Podíl pečujících osob, které při péči vykonávaly pojištěnou výdělečnou činnost (tj. činnost podléhající důchodovému pojištění), vzrostl ve sledovaném období roků 2008–2023 z 27,4 % na 38,6 %.
- Zároveň platí, že MZ pečujících mužů byla v celém sledovaném období vyšší, než MZ pečujících žen. Konkrétně vykonávalo pojištěnou výdělečnou činnost v průměru 33,4 % pečujících žen, zatímco v segmentu pečujících mužů to bylo 38,5 % z nich.
- MZ pečujících osob během období 2008–2023 vzrostla výrazně více ve skupině pečujících žen. Zatímco v roce 2008 činil rozdíl v MZ pečujících mužů a žen 7,5 p. b. (32,6 % muži a 25,1 % ženy), v roce 2023 už byl tento rozdíl pouze 2,2 p. b. (40,1 % muži a 37,9 % ženy).
- U obou pohlaví pečujících osob je MZ evidentně závislá také na věku pečující osoby:
 - Nejnižší MZ byla zjištěna u mužů a žen v postproduktivním věku, tj. nad 65 let, kde se v průměru pohybovala pouze na úrovni 2,9 % (ženy), resp. 4 % (muži).
 - Druhou nejnižší MZ vykazovali pečující ve věku do 35 let, a to v průměru 34,3 % (ženy), resp. 51,1 % (muži).
 - Dále následují pečující ve věku do 51–64 let, kde MZ činila průměru 39,2 % (ženy), resp. 48,8 % (muži).
 - Nejvyšší MZ byla zjištěna u pečujících ve středním produktivním věku, tj. 36–50 let. V této věkové kategorii vykonávalo pojištěnou výdělečnou činnost 49,7 % pečujících žen a 57,3 % pečujících mužů.
- Nejvyšší dynamika nárůstu MZ je mezi roky 2008 a 2023 pozorovatelná ve skupině pečujících v postproduktivním věku (65+). U pečujících žen v této kategorii vzrostla z 0,3 % na 4,4 %, a u pečujících mužů z 0,7 % na 5,9 %.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Intenzita zaměstnanosti (IZ) pečujících osob

V rámci provedené analýzy byla posuzována nejen míra zaměstnanosti (viz závěry výše), ale také její intenzita, definovaná jako rozsah výkonu výdělečné činnosti pečujících osob v jednotlivých kalendářních letech. K IZ lze uvést následující:

- U pečujících osob, které vykonávaly pojištěnou ekonomickou aktivitu, výrazně dominovala tzv. velmi vysoká intenzita jejího výkonu, tj. nad 270 dnů v kalendářním roce. Tato míra intenzity se v průměru za období 2008–2023 týkala 83 % všech výdělečně činných pečujících osob – konkrétně 85,5 % mužů a 81,7 % žen.
- Ve všech věkových kategoriích pečujících osob převažovala tzv. velmi vysoká IZ, definovaná jako výkon výdělečné činnosti po dobu více než 270 dnů ročně. V tomto rozsahu vykonávalo výdělečnou činnost 74,6 % pečujících ve věku do 35 let, 86,1 % pečujících ve věku 36–50 let, 82,7 % pečujících ve věku 51–64 let a 72,1 % pečujících ve věku nad 65 let.
- Analyzována byla též IZ dle typu vykonávané výdělečné činnosti, tj. zvláště za pečující zaměstnance, pečující OSVČ, a také za pečující osoby, které ve sledovaném období odváděly důchodové pojištění ze zaměstnání i jako OSVČ zároveň. Dílčí rozdíly v IZ zjištěny byly, nicméně i zde u všech typů vykonávané výdělečné činnosti dominovala tzv. velmi vysoká intenzita jejího výkonu, tj. nad 270 dnů v kalendářním roce. V tomto rozsahu vykonávalo výdělečnou činnost 81,9 % pečujících zaměstnanců, 91,2 % pečujících OSVČ a 89,4 % pečujících osob s kombinací výkonu OSVČ a zaměstnání.
- Zároveň platí, že dominujícím typem ekonomické aktivity mezi pečujícími osobami byla ve sledovaném období 2008–2023 dlouhodobě forma zaměstnání (bezmála 90 % podíl), následovaná podnikáním (cca desetina pečujících osob) a velmi zanedbatelný byl naopak podíl pečujících osob vykonávajících současně zaměstnání i podnikání (necelá 2 %).

Výše výdělku ekonomicky aktivních pečujících osob

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pro účely měření výše výdělku ekonomicky aktivních pečujících osob byl definován ukazatel IRVVPO, resp. *individuální relativní výše výdělku pečující osoby* (podrobněji viz kapitola 2.3). Ohledně výše výdělku, resp. IRVVPO, lze konstatovat:

- Dlouhodobě nejvíce zastoupeným pásmem výdělku pečujících osob bylo pásmo 50 až 100 % průměrného výdělku všech důchodově pojištěných osob, s podílem 42,7 % pro poslední dostupný rok 2023. Naopak nejméně pečujících osob (v průměru cca pouze desetina z nich) dosahovalo na výdělek v pásmu nad 150 % průměrného výdělku všech důchodově pojištěných osob, což na základě provedené datové analýzy platí dlouhodobě. Ve struktuře výdělků pečujících osob ve sledovaném období roku 2008–2023 nedošlo k žádné významné trendové změně.
- Výdělky pečujících mužů z ekonomické aktivity byly vyšší oproti výdělkům pečujících žen. V pásmu nad průměrem výdělku všech důchodově pojištěných osob (tj. interval 100 až 150 % spolu s intervalem nad 150 %) se dlouhodobě pohybovalo více než 40 % mužů, zatímco v případě žen to bylo pouze necelých 30 % pečujících.
- Nejvyšší výdělky v relaci k průměrnému výdělku všech důchodově pojištěných osob vykazovala věková skupina staršího produktivního věku, tj. 51–64 let. V pásmu nad průměrem výdělku všech důchodově pojištěných osob (tj. interval 100 až 150 % spolu s intervalem nad 150 %) se dlouhodobě pohybovala více než třetina (36,6 %) pečujících ve věku 51–64 let. U druhé věkové kategorie v pořadí (36–50 let) bylo v pásmu nadprůměru pouze 31 % pečujících. Následovala kategorie do 35 let (25,3 % pečujících osob v nadprůměru) a pořadí uzavírala věková kategorie 65+, kde vykazovalo příjem v pásmu nad průměrem výdělku všech důchodově pojištěných osob pouze 23,5 % pečujících osob.
- Výdělky pečujících osob v závislosti na typu vykonávané ekonomické aktivity se lišily poměrně zásadně. Zejména mezi zaměstnanci a OSVČ byla tato diference velmi výrazná a v zásadě setrvalá. Úroveň výdělků byla nejnižší u pečujících OSVČ (94,1 % z nich vykazovalo výdělek pod průměrem IRVVPO), zatímco v případě pečujících zaměstnanců se pod průměrem IRVVPO pohybovalo 64 % z nich. V případě pečujících s kombinací zaměstnání a OSVČ mělo podprůměrný výdělek v relaci ke všem pojištěným osobám 63,9 % z nich.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3 Pečující osoby pobírající vybrané dávky sociálního systému

Obecně lze předpokládat, že pečující osoby čerpají různé formy podpory ze systému sociální ochrany v ČR. Cílem této kapitoly je analyzovat, v jaké míře jsou vybrané formy podpory využívány pečujícími osobami.

3.1 Pečující osoby evidované na Úřadu práce ČR

Péče může významně omezovat ekonomickou aktivitu pečující osoby. Zejména osoby v produktivním věku mohou být evidovány jako uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce ČR a případně čerpat podporu v nezaměstnanosti.

3.1.1 Pečující osoby evidované na ÚP ČR dle pohlaví

Tabulka 34 *Pečující osoby v produktivním věku (18–64 let) a jejich evidence na Úřadu práce ČR*

Stav k 31. 12.	Pečující osoby v produktivním věku			Pečující osoby evidované na Úřadu práce ČR jako uchazeči o zaměstnání			% evidovaných nezaměstnaných pečujících osob v produktivním věku		
	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži	CELKEM
2008	154 218	62 767	216 985	8 655	3 710	12 365	5,6 %	5,9 %	5,7 %
2009	160 439	66 050	226 489	11 525	5 606	17 131	7,2 %	8,5 %	7,6 %
2010	159 182	65 264	224 446	11 918	5 829	17 747	7,5 %	8,9 %	7,9 %
2011	154 497	63 250	217 747	10 609	5 142	15 751	6,9 %	8,1 %	7,2 %
2012	132 847	52 142	184 989	10 496	4 709	15 205	7,9 %	9,0 %	8,2 %
2013	148 004	58 472	206 476	12 808	5 740	18 548	8,7 %	9,8 %	9,0 %
2014	155 738	62 244	217 982	13 083	5 901	18 984	8,4 %	9,5 %	8,7 %
2015	157 531	63 137	220 668	11 374	4 862	16 236	7,2 %	7,7 %	7,4 %
2016	159 345	64 753	224 098	10 005	4 469	14 474	6,3 %	6,9 %	6,5 %
2017	160 133	65 518	225 651	7 860	3 574	11 434	4,9 %	5,5 %	5,1 %
2018	158 735	65 569	224 304	6 355	2 968	9 323	4,0 %	4,5 %	4,2 %
2019	158 897	65 894	224 791	5 955	2 766	8 721	3,7 %	4,2 %	3,9 %
2020	155 938	64 470	220 408	7 488	3 538	11 026	4,8 %	5,5 %	5,0 %
2021	153 429	63 550	216 979	7 403	3 238	10 641	4,8 %	5,1 %	4,9 %
2022	154 959	64 575	219 534	7 029	3 053	10 082	4,5 %	4,7 %	4,6 %
2023	155 990	64 575	220 565	7 135	3 052	10 187	4,6 %	4,7 %	4,6 %
2024	156 151	64 905	221 056	7 906	3 392	11 298	5,1 %	5,2 %	5,1 %
Průměr	155 061	63 361	218 422	9 271	4 209	13 480	6,0 %	6,7 %	6,2 %

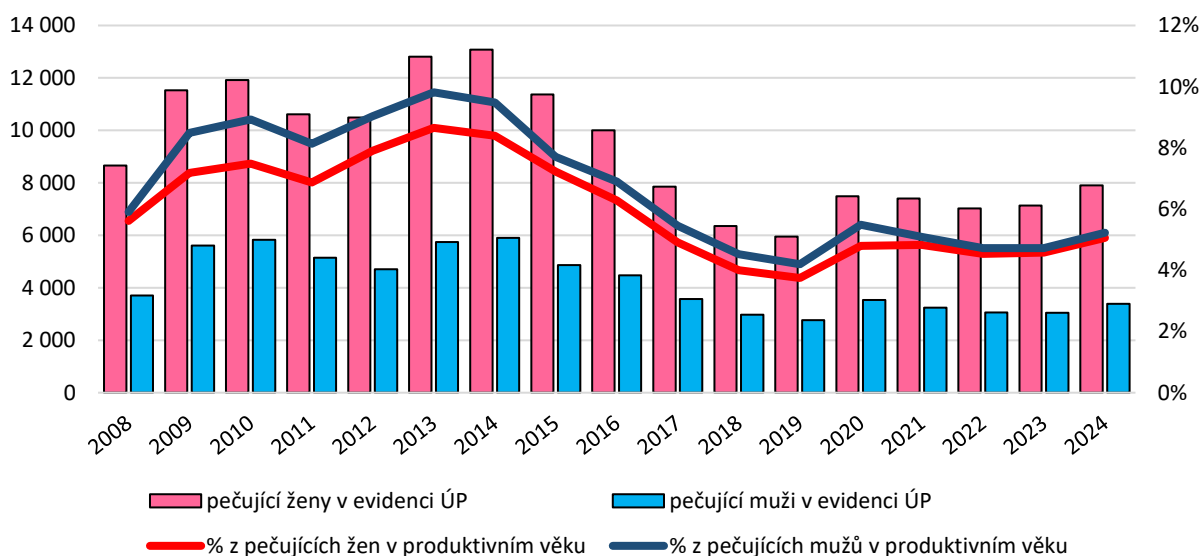
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Vývoj pečujících osob evidovaných na Úřadu práce ČR jako uchazeči o zaměstnání v absolutních počtech i v relaci k celkovému počtu pečujících osob v produktivním věku 18–64 let ukazuje následující graf.

Graf 50 Vývoj počtu a podílu pečujících osob evidovaných na ÚP ČR dle pohlaví (2008–2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Data IZ ukazují, že v absolutním počtu evidovaných pečujících osob dominují ženy, což odpovídá jejich celkové převaze v segmentu pečujících osob (viz kapitola 1). Neobvyklé není ani kolísání počtu i podílu evidovaných pečujících osob ve sledovaném období, neboť situace na trhu práce ČR se průběžně měnila a s ní také počet i podíl evidovaných nezaměstnaných – včetně skupiny nepečujících osob.

Lze uvést, že výkyvy v počtu evidovaných pečujících osob de facto odpovídají obecnému vývoji trhu práce v ČR. Nejvíce pečujících (jak žen, tak mužů) bylo v evidenci ÚP ČR v roce 2014 (kulminace recese), což odpovídá roku, kdy byla v ČR dosažena historicky nejvyšší nezaměstnanost po roce 1989. Naopak nejméně evidovaných pečujících bylo zaznamenáno v roce 2019, což rovněž odpovídá kulminaci „před covidové“ konjunktury české ekonomiky, kdy byl i celkový počet nezaměstnaných v ČR nejnižší od roku 1989. Stejně tak je patrné, že podíl nezaměstnaných pečujících osob na celkovém počtu pečujících v produktivním věku dlouhodobě kolísá v závislosti na situaci na trhu práce. Nicméně u obou pohlaví je velmi podobný – zejména v posledních letech sledovaného období.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.1.2 Pečující osoby evidované na ÚP s podporou v nezaměstnanosti

Je důležité doplnit, že pečující osobě evidované na Úřadu práce ČR automaticky nevzniká nárok na podporu v nezaměstnanosti (PvN). Ten je relevantní pouze v případě, kdy je splněna podmínka § 39, z. č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti. Zde je specifikováno, že pro nárok na PvN musí být získána zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností doba důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců, a to v průběhu 2 let před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání. Podstatné je upřesnit, že tuto „pojištěnou dobu“ lze získat i formou tzv. náhradní doby zaměstnání dle § 41 zákona o zaměstnanosti. Za tu je považována mj. péče o fyzickou osobu, která je příjemcem příspěvku na péči ve stupni II., III. nebo IV. U závislých osob mladších 10 let se zohledňuje též I. stupeň závislosti.

Tabulka 35 Pečující evidovaní na Úřadu práce ČR s nárokem na podporu v nezaměstnanosti

Stav k 31. 12.	Pečující osoby v evidenci ÚP jako uchazeči o zaměstnání (UoZ) s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (PvN)					
	ženy		muži		CELKEM	
	osoby	% z evidovaných žen	osoby	% z evidovaných mužů	osoby	% z UoZ
2008	3 407	39,4 %	1 498	40,4 %	4 905	39,7 %
2009	4 372	37,9 %	2 476	44,2 %	6 848	40,0 %
2010	4 047	34,0 %	2 225	38,2 %	6 272	35,3 %
2011	3 077	29,0 %	1 625	31,6 %	4 702	29,9 %
2012	2 899	27,6 %	1 425	30,3 %	4 324	28,4 %
2013	3 497	27,3 %	1 660	28,9 %	5 157	27,8 %
2014	3 436	26,3 %	1 629	27,6 %	5 065	26,7 %
2015	3 471	30,5 %	1 477	30,4 %	4 948	30,5 %
2016	3 395	33,9 %	1 585	35,5 %	4 980	34,4 %
2017	2 996	38,1 %	1 395	39,0 %	4 391	38,4 %
2018	2 886	45,4 %	1 322	44,5 %	4 208	45,1 %
2019	3 054	51,3 %	1 345	48,6 %	4 399	50,4 %
2020	3 373	45,0 %	1 501	42,4 %	4 874	44,2 %
2021	3 221	43,5 %	1 327	41,0 %	4 548	42,7 %
2022	3 085	43,9 %	1 269	41,6 %	4 354	43,2 %
2023	3 156	44,2 %	1 228	40,2 %	4 384	43,0 %
2024	3 393	42,9 %	1 323	39,0 %	4 716	41,7 %
Průměr	3 339	37,7 %	1 548	37,8 %	4 887	37,7 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z prezentovaných dat Informační základny je zřejmé, že z pečujících osob evidovaných jako uchazeči o zaměstnání na ÚP ČR jich podporu v nezaměstnanosti pobírá dlouhodobě cca 38 %, což je průměr za obě pohlaví a za celé sledované období 2008 až 2024. Tento podíl v čase mírně kolísá a je dlouhodobě velmi vyrovnaný u mužů i u žen. Nejvyšší podíl pečujících osob s nárokem na Pvn je patrný v roce 2019 (vrchol „před covidové“ konjunktury v ČR), kdy z evidovaných pečujících žen pobírala podporu v nezaměstnanosti více než polovina (51,3 %) a u mužů to byla bezmála polovina (48,6 %).

3.1.3 Pečující osoby evidované na ÚP ČR dle věku

Věk pečující osoby představuje významný faktor ve vztahu k případné evidenci na Úřadu práce ČR. Podíly pečujících osob evidovaných na ÚP ČR v jednotlivých věkových segmentech pečujících osob ukazuje následující tabulka.

Tabulka 36 Podíl pečujících osob evidovaných na ÚP ČR na celkovém počtu PO dle pohlaví a věku

Stav k 31. 12.	ženy				muži				CELKEM			
	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65+
2008	7,3 %	7,3 %	4,2 %	0,0 %	6,0 %	5,8 %	5,9 %	0,0 %	6,9 %	6,9 %	4,7 %	0,0 %
2009	10,4 %	9,2 %	5,2 %	0,0 %	9,7 %	8,8 %	8,0 %	0,0 %	10,2 %	9,1 %	6,1 %	0,0 %
2010	10,8 %	9,6 %	5,4 %	0,0 %	10,1 %	8,7 %	8,8 %	0,0 %	10,6 %	9,4 %	6,4 %	0,0 %
2011	10,2 %	9,2 %	4,6 %	0,0 %	10,1 %	8,5 %	7,5 %	0,0 %	10,2 %	9,0 %	5,5 %	0,0 %
2012	11,9 %	9,7 %	5,6 %	0,0 %	10,3 %	8,8 %	8,8 %	0,0 %	11,5 %	9,5 %	6,6 %	0,0 %
2013	13,4 %	10,5 %	6,2 %	0,0 %	11,6 %	9,5 %	9,6 %	0,0 %	12,9 %	10,3 %	7,2 %	0,0 %
2014	12,6 %	10,0 %	6,3 %	0,0 %	11,6 %	9,0 %	9,3 %	0,0 %	12,3 %	9,7 %	7,2 %	0,0 %
2015	10,0 %	8,4 %	5,7 %	0,0 %	8,2 %	7,0 %	7,9 %	0,1 %	9,5 %	8,1 %	6,4 %	0,0 %
2016	8,8 %	6,9 %	5,3 %	0,0 %	7,4 %	6,0 %	7,3 %	0,1 %	8,4 %	6,7 %	5,9 %	0,0 %
2017	6,3 %	5,1 %	4,4 %	0,0 %	5,5 %	4,6 %	5,9 %	0,1 %	6,1 %	5,0 %	4,9 %	0,0 %
2018	5,1 %	4,2 %	3,6 %	0,1 %	4,1 %	3,9 %	4,9 %	0,1 %	4,8 %	4,1 %	4,0 %	0,1 %
2019	4,8 %	3,8 %	3,5 %	0,0 %	3,9 %	3,6 %	4,5 %	0,1 %	4,6 %	3,7 %	3,8 %	0,1 %
2020	6,5 %	4,8 %	4,4 %	0,1 %	5,8 %	4,7 %	5,7 %	0,2 %	6,3 %	4,8 %	4,8 %	0,1 %
2021	6,6 %	4,6 %	4,5 %	0,1 %	4,8 %	4,2 %	5,5 %	0,2 %	6,1 %	4,5 %	4,9 %	0,1 %
2022	6,6 %	4,4 %	4,1 %	0,1 %	4,4 %	4,0 %	5,1 %	0,3 %	6,0 %	4,3 %	4,4 %	0,2 %
2023	6,7 %	4,6 %	4,1 %	0,1 %	4,8 %	4,2 %	4,8 %	0,3 %	6,2 %	4,5 %	4,3 %	0,2 %
2024	7,9 %	4,9 %	4,6 %	0,2 %	5,7 %	4,5 %	5,4 %	0,2 %	7,3 %	4,8 %	4,8 %	0,2 %
Průměr	8,6 %	6,9 %	4,8 %	0,0 %	7,3 %	6,2 %	6,8 %	0,1 %	8,2 %	6,7 %	5,4 %	0,1 %

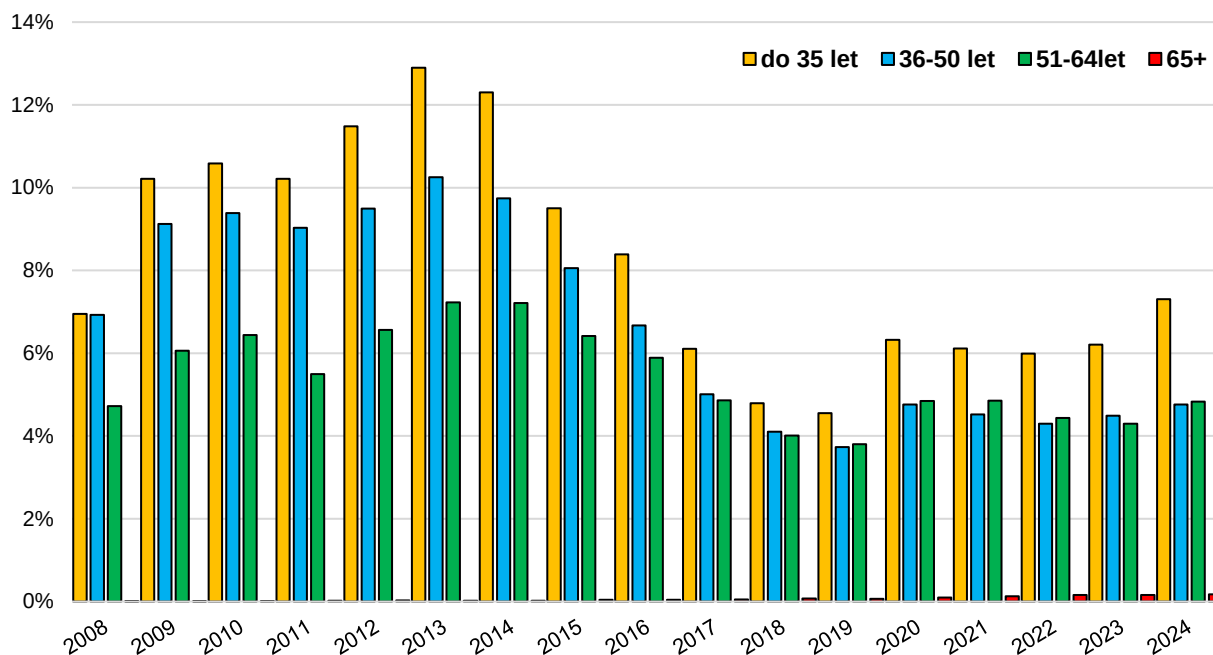
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf níže názorně ukazuje hlavní rozdíly a časové trendy v podílu pečujících osob evidovaných na ÚP ČR vůči celkovému počtu pečujících osob v příslušném věkovém segmentu.

Graf 51 Vývoj podílu pečujících osob evidovaných na ÚP dle věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Nejvyšší podíl pečujících jakožto evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR je dlouhodobě ve věkové kohortě do 35 let. Naopak téměř nulový výskyt pečujících osob se statutem uchazeče o zaměstnání je standardně ve skupině 65+, neboť v postproduktivním věku (65+) již není evidence na ÚP ČR příliš relevantní, jakkoliv ji zákon o zaměstnanosti nevylučuje. Ve většině krajů ČR se ve věkové skupině 65+ nevyskytovala žádná evidovaná osoba; výjimkou byly některé kraje, kde šlo spíše o ojedinělé případy.

3.1.4 Regionální rozdíly v nezaměstnanosti pečujících osob v ČR

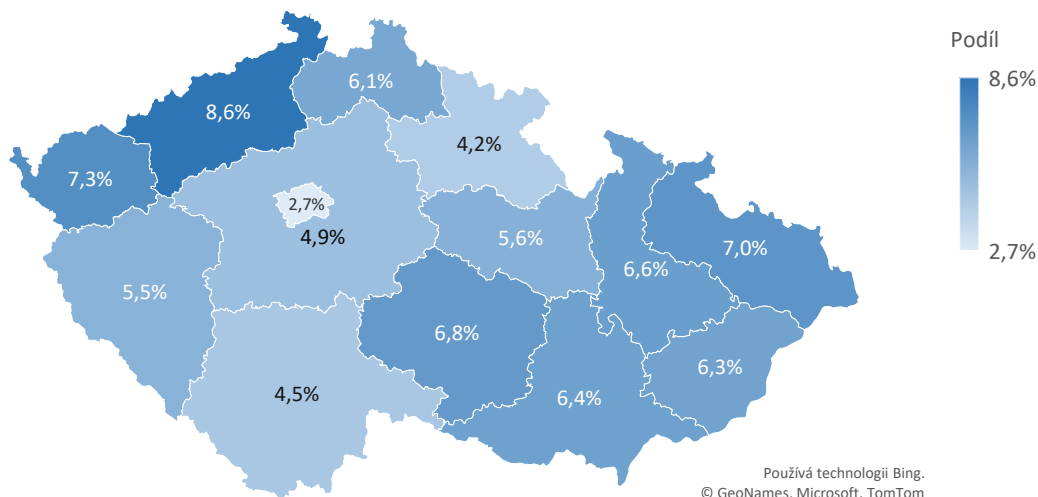
V závěru této subkapitoly jsou analyzovány regionální rozdíly v evidenci pečujících osob jako uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR, a to s ohledem na míru jejich nezaměstnanosti. Věnujeme se pouze pečujícím osobám v produktivním věku, u kterých je případná evidence na ÚP signifikantnějším ukazatelem než u osob v postproduktivním věku.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

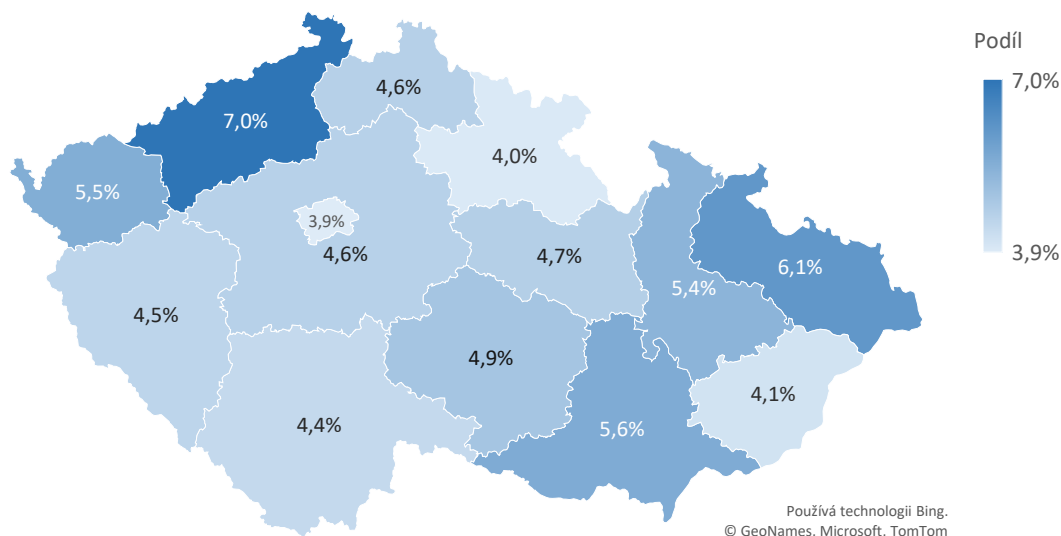
Graf 52 Podíl evidovaných PO v produktivním věku na celkovém počtu PO v produktivním věku

31. 12. 2008

Poznámka: Dle oficiálních dat ÚP ČR byla k 31. 12. 2008 celková nezaměstnanost nejnižší v Praze (2,1 %) a nejvyšší v Ústeckém kraji (10,3 %). Průměr za celou ČR k tomuto datu činil 6,0 %.

31. 12. 2024

Poznámka: Dle oficiálních dat ÚP ČR byla k 31. 12. 2024 celková nezaměstnanost nejnižší v Praze (2,8 %) a nejvyšší v Ústeckém kraji (6,2 %). Průměr za celou ČR k tomuto datu činil 4,1 %.

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025) – vyjma dat v poznámce (zdroj: ÚP ČR), vlastní zpracování

Informativní doplnění: Ukazatel nezaměstnanosti používaný Úřadem práce ČR se nazývá **Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let (PNO)**. Jeho konstrukce je principiálně velmi podobná zde použitému ukazateli, kdy PNO rovněž poměruje evidované nezaměstnané s obyvatelstvem v produktivním věku. Konkrétně se počítá takto:

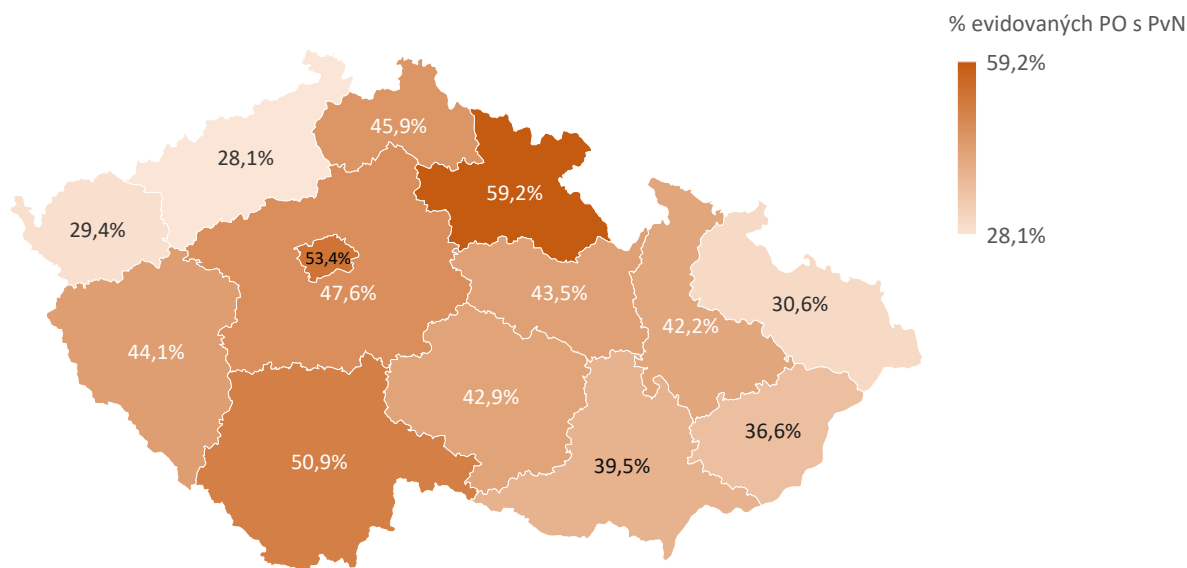
$$PNO = \frac{\text{dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci Úřadu práce ČR ve věku 15 – 64 let}}{\text{obyvatelstvo ve věku 15 – 64 let}}$$

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 53 Podíl evidovaných PO s nárokem na podporu v nezaměstnanosti

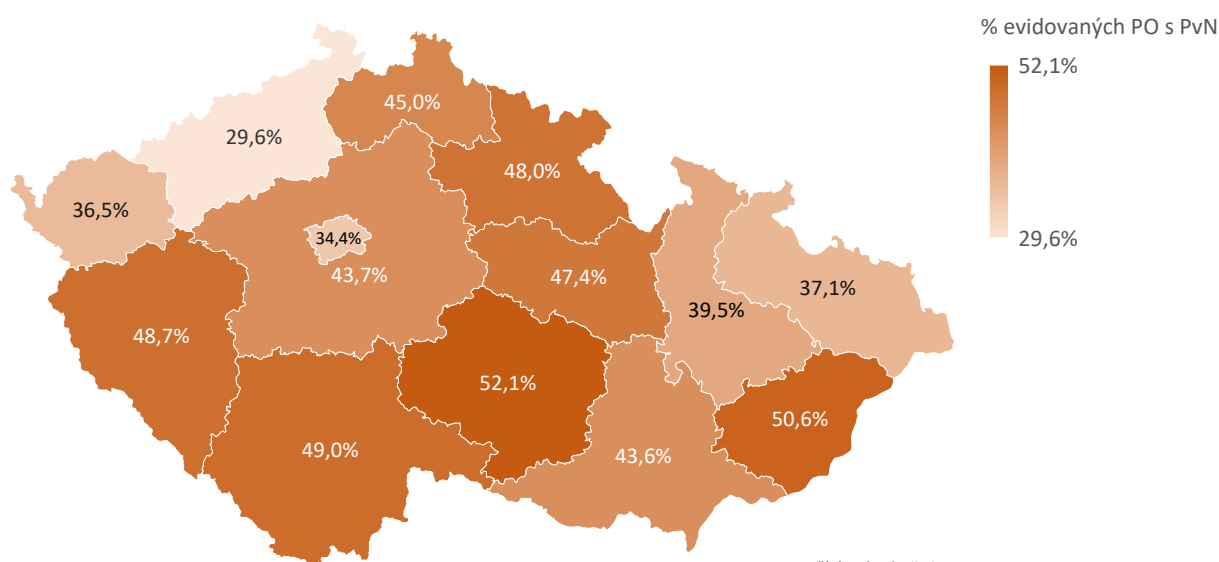
31. 12. 2008

Používá technologii Bing.
© GeoNames, Microsoft, TomTom

Poznámka: Dle oficiálních dat ÚP ČR pobíralo k 31. 12. 2008 podporu v nezaměstnanosti v průměru za celou ČR celkem 39,3 % evidovaných uchazečů o zaměstnání.

31. 12. 2024

Používá technologii Bing.
© GeoNames, Microsoft, TomTom

Poznámka: Dle oficiálních dat ÚP ČR pobíralo k 31. 12. 2024 podporu v nezaměstnanosti v průměru za celou ČR celkem 30,5 % evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025) – vyjma dat v poznámce (zdroj: ÚP ČR), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Celkově lze z hlediska regionálních rozdílů shrnout, že mezi kraji existují významné difference jak v podílu nezaměstnaných pečujících osob evidovaných na Úřadu práce ČR, tak v podílu evidovaných pečujících osob, kterým vzniká nárok na výplatu podpory v nezaměstnanosti. Procento nezaměstnaných (resp. evidovaných na ÚP ČR) pečujících osob v zásadě odpovídá situaci na trhu práce v jednotlivých krajích. Nejnižší procento evidovaných pečujících osob vykazovala na začátku i na konci sledovaného období Praha, kde byla ve stejném okamžiku také nejnižší obecná míra nezaměstnanosti z celé ČR. Naopak nejvyšší podíl evidovaných pečujících osob v produktivním věku byl v roce 2008 i 2024 v Ústeckém kraji, který měl nejvyšší míru nezaměstnanosti i z ohledu obecných ukazatelů, tedy nejenom v segmentu pečujících osob. Mezi roky 2008 a 2024 se také poměrně výrazně snížila variabilita regionálních rozdílů v podílu evidovaných pečujících osob v jednotlivých věkových kohortách v krajích ČR. Zatímco k 31. 12. 2008 byl rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou podílu evidovaných pečujících osob 5,9 p. b. (tj. 8,6 % Ústecký kraj a 2,7 % Praha), k 31. 12. 2024 už činil tento rozdíl jen 3,1 p. b. (tj. 7,0 % Ústecký kraj a 3,9 % Praha). Také v tomto případě lze říci, že nižší variabilitu mezi oběma sledovanými roky vykazují rovněž obecné ukazatele nezaměstnanosti v krajích ČR.

Analýza nároku na podporu v nezaměstnanosti (PvN) u pečujících osob evidovaných na Úřadu práce ČR ukazuje na významné rozdíly mezi jednotlivými kraji ČR. Nejnižší podíl pečujících osob s nárokem na PvN byl na začátku i na konci sledovaného období v Ústeckém kraji (tj. 28,1 % v roce 2008 a 29,6 % v roce 2024). Naproti tomu lze nalézt kraje, kde PvN pobírala více než polovina evidovaných pečujících osob. Zde už ovšem, oproti výše uvedenému podílu nezaměstnaných pečujících osob, nelze definovat jednoznačné příčiny rozdílů mezi jednotlivými kraji ČR. Kupříkladu ve výše zmiňované Praze s obecně velmi dobrou kondicí regionálního trhu práce byl v roce 2024 podíl evidovaných pečujících osob pobírajících PvN pouze 34,4 %, tedy jen o něco málo vyšší, než v Ústeckém kraji (29,6 %). Pro hlubší analýzu je otázkou, zda pečující osoby s nárokem na PvN splnily podmínku pojištěné ekonomické aktivity (tj. 12 měsíců ve dvouletém období před evidencí) reálnou ekonomickou aktivitou nebo tzv. náhradní dobu (péče), případně kombinací obou těchto forem.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.2 Pečující osoby pobírající invalidní důchod

Tato subkapitola se věnuje dalšímu prvku sociálního systému ČR, konkrétně invalidnímu důchodu (ID), který mohou pečující osoby rovněž pobírat. Nárok na ID souvisí se zdravotním omezením příjemce, avšak toto omezení nemusí být vždy takovou překážkou, aby znemožňovalo výkon péče a status pečující osoby.

3.2.1 Počet a struktura pečujících s nárokem na ID

Vývoj počtu pečujících pobírajících ID (bez ohledu na jeho stupeň) ve sledovaném období 2011 až 2023 ukazuje následující přehled.

Tabulka 37 Pečující osoby s přiznaným ID (bez ohledu na jeho stupeň)

Stav k 31. 12.	PO v produktivním věku 15–64 let	Pečující s ID celkem	Podíl PO s ID na PO v produktivním věku 15–64 let	Pečující ženy s ID	Podíl ID na pečujících ženách v produktivním věku 15–64 let	Pečující muži s ID	Podíl ID na pečujících mužích v produktivním věku 15–64 let
2011	217 747	22 663	10,4 %	14 517	9,4 %	8 146	12,9 %
2012	184 989	19 334	10,5 %	12 639	9,5 %	6 695	12,8 %
2013	206 476	21 851	10,6 %	14 345	9,7 %	7 506	12,8 %
2014	217 982	23 322	10,7 %	15 437	9,9 %	7 885	12,7 %
2015	220 668	23 690	10,7 %	15 784	10,0 %	7 906	12,5 %
2016	224 098	24 130	10,8 %	16 093	10,1 %	8 037	12,4 %
2017	225 651	24 590	10,9 %	16 568	10,3 %	8 022	12,2 %
2018	224 304	24 859	11,1 %	16 872	10,6 %	7 987	12,2 %
2019	224 791	25 340	11,3 %	17 330	10,9 %	8 010	12,2 %
2020	220 408	25 131	11,4 %	17 290	11,1 %	7 841	12,2 %
2021	216 979	24 866	11,5 %	17 275	11,3 %	7 591	11,9 %
2022	219 534	25 160	11,5 %	17 523	11,3 %	7 637	11,8 %
2023	220 565	25 098	11,4 %	17 663	11,3 %	7 435	11,5 %
Průměr	217 246	23 849	11,0 %	16 103	10,4 %	7 746	12,3 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

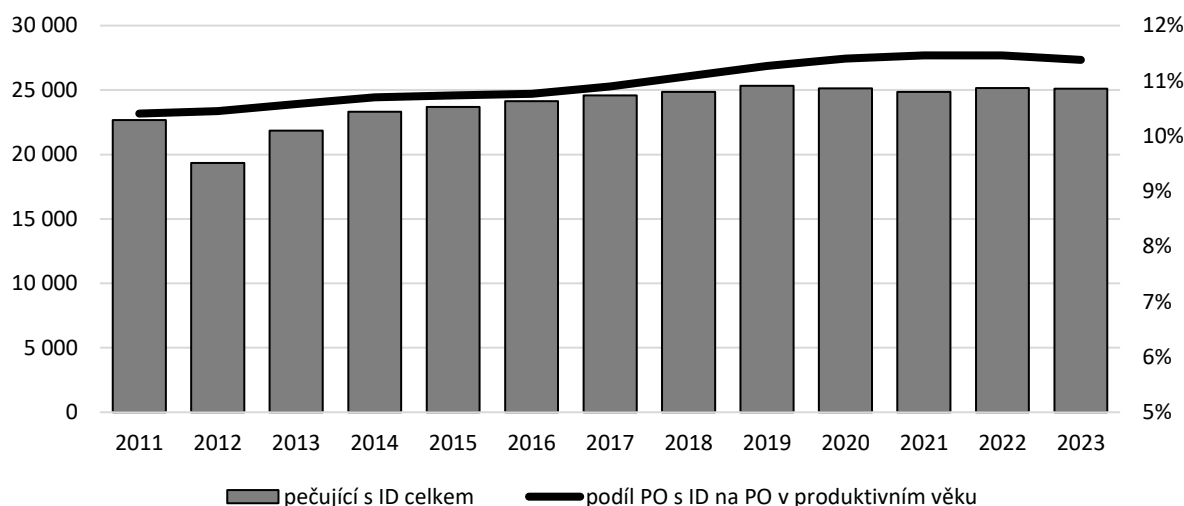
V průběhu sledovaného období se celkový počet pečujících příjemců invalidního důchodu (tj. bez ohledu na pohlaví) zvýšil z 22 663 v roce 2011 na 25 098 v roce 2023 (tj. o 10,7 %). Současně také vzrostl podíl pečujících invalidních důchodců na všech pečujících osobách v produktivním věku, konkrétně z 10,4 % na 11,4 %.

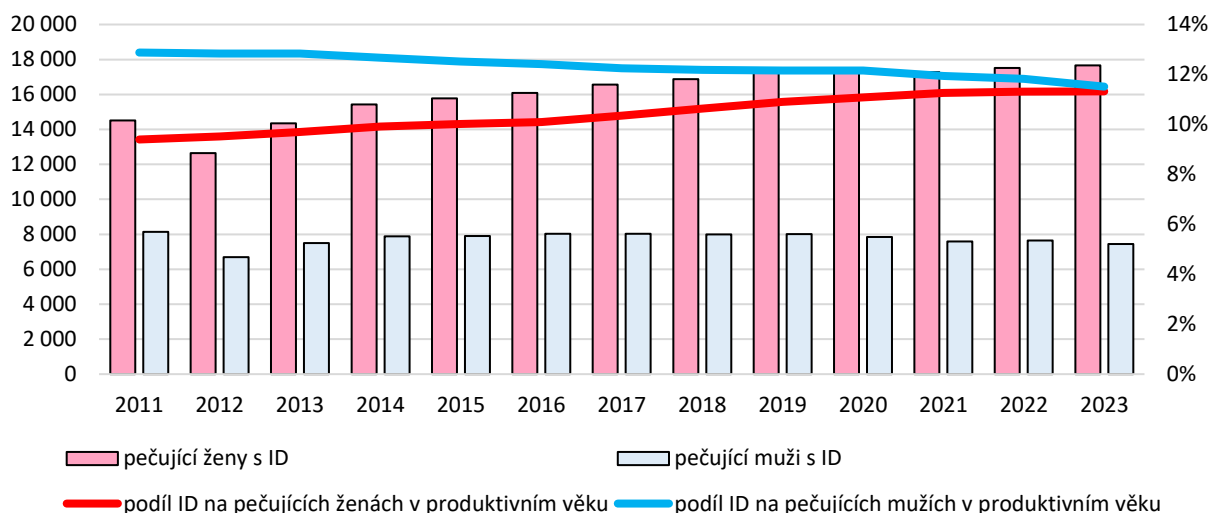
Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Popisované trendy jsou dobře patrné i z následujících grafů.

Graf 54 Vývoj počtu a podílu pečujících osob s nárokem na invalidní důchod – bez ohledu na pohlaví

Graf 55 Vývoj počtu a podílu pečujících osob s nárokem na invalidní důchod dle pohlaví

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Počet i podíl pečujících osob s ID vykazuje jiné trendy ve skupině pečujících mužů a jiné ve skupině pečujících žen. Zatímco v případě mužů počet pečujících s ID v zásadě stagnuje, ve skupině pečujících žen s ID jejich absolutní počet ve sledovaném období až do roku 2019 mírně rostl a po roce 2019 spíše stagnoval. Rozdílně se vyvíjel i relativní ukazatel, tedy podíl pečujících s ID na celkovém počtu pečujících osob v produktivním věku 15–64 let. Ten ve skupině mužů ve sledovaném období v trendu poklesl z 12,9 % na 11,5 %, zatímco ve skupině pečujících žen vzrostl, konkrétně z 9,4 % na 11,3 %.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.2.2 Struktura pečujících osob s ID dle stupně a typu přiznaného ID

Po prezentaci agregovaných dat za všechny pečující příjemce invalidního důchodu (ID) se nabízí analyzovat jejich vnitřní strukturu s ohledem na stupeň a typ přiznaného ID.

Tabulka 38 *Struktura pečujících osob s přiznaným ID*

Stav k 31. 12.	Počet pečujících osob s ID					Struktura pečujících osob s ID				
	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	ID z mládí	Celkem	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	ID z mládí	Celkem
2011	10 253	3 644	8 608	158	22 663	45,2 %	16,1 %	38,0 %	0,7 %	100 %
2012	8 970	3 432	6 786	146	19 334	46,4 %	17,8 %	35,1 %	0,8 %	100 %
2013	10 299	4 176	7 218	158	21 851	47,1 %	19,1 %	33,0 %	0,7 %	100 %
2014	11 186	4 589	7 374	173	23 322	48,0 %	19,7 %	31,6 %	0,7 %	100 %
2015	11 397	4 793	7 328	172	23 690	48,1 %	20,2 %	30,9 %	0,7 %	100 %
2016	11 739	5 059	7 152	180	24 130	48,6 %	21,0 %	29,6 %	0,7 %	100 %
2017	12 267	5 330	6 805	188	24 590	49,9 %	21,7 %	27,7 %	0,8 %	100 %
2018	12 634	5 515	6 522	188	24 859	50,8 %	22,2 %	26,2 %	0,8 %	100 %
2019	13 034	5 759	6 357	190	25 340	51,4 %	22,7 %	25,1 %	0,7 %	100 %
2020	13 222	5 836	5 898	175	25 131	52,6 %	23,2 %	23,5 %	0,7 %	100 %
2021	13 306	5 866	5 516	178	24 866	53,5 %	23,6 %	22,2 %	0,7 %	100 %
2022	13 626	5 917	5 442	175	25 160	54,2 %	23,5 %	21,6 %	0,7 %	100 %
2023	13 676	5 906	5 350	166	25 098	54,5 %	23,5 %	21,3 %	0,7 %	100 %
Průměr	11 970	5 063	6 643	173	23 849	50,0 %	21,1 %	28,1 %	0,7 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

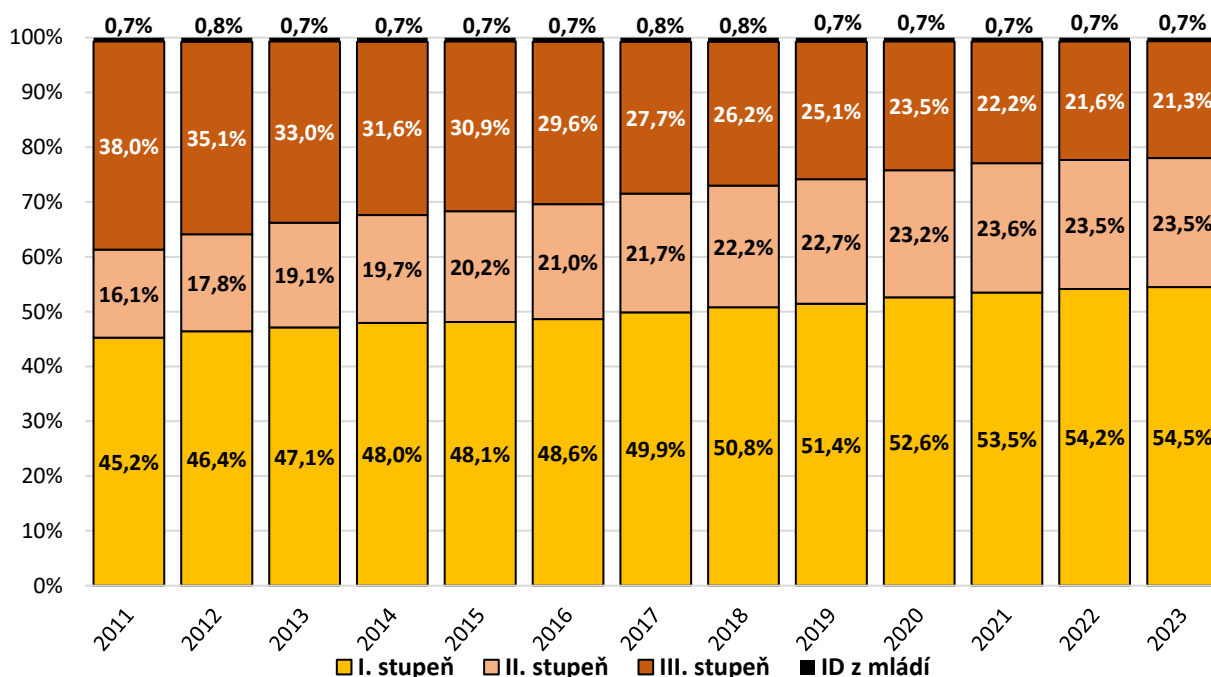
Ve sledovaném období ve skupině pečujících osob s ID nejvíce rostl podíl příjemců 2. stupně ID – konkrétně z 16,1 % v roce 2011 na 23,5 % v roce 2023. Mezi invalidními pečujícími se rovněž zvýšil podíl příjemců 1. stupně ID (z 45,2 % na 54,5 %). Opačný trend je naopak patrný u příjemců nejvyššího, tj. 3. stupně ID. Podíl příjemců 3. stupně ID na všech pečujících příjemcích ID se ve sledovaném mezidobí snížil skoro na polovinu, resp. z 38 % (rok 2011) na 21,3 % (rok 2023). Oproti tomu bylo velmi zanedbatelné zastoupení příjemců tzv. ID z mládí. Jejich podíl ve sledovaném období nepřesáhl 1 % a poměrně vyrovnaně osciloval mezi 0,7 až 0,8 %. V absolutním vyjádření se za celou ČR jednalo o přibližně 200 pečujících osob.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Trendy ve struktuře pečujících příjemců invalidního důchodu jsou patrné z následujícího grafu.

Graf 56 Vývoj struktury pečujících osob s nárokem na invalidní důchod

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

3.2.3 Počet a struktura pečujících osob s ID dle věku

Další poznatky přináší detailní analýza počtu a struktury pečujících příjemců invalidního důchodu podle věku. Obecně platí, že počet i podíl těchto osob roste s jejich věkem.

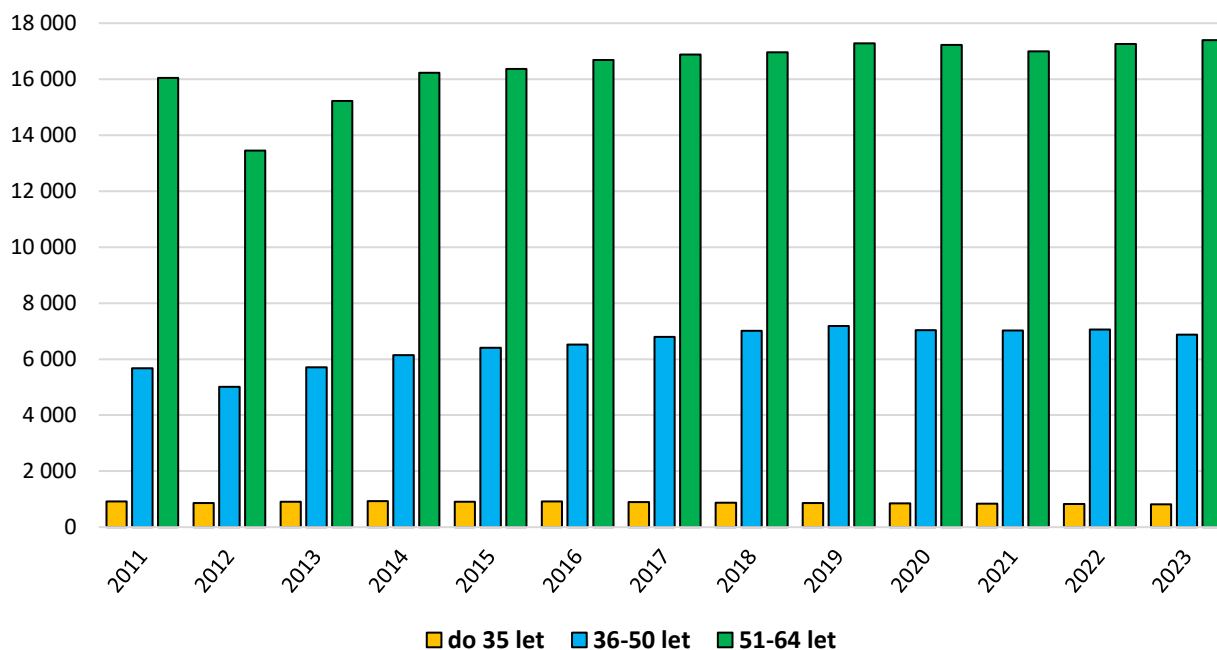
Mezi pečujícími příjemci ID jsou nejméně zastoupeni jedinci ve věku do 35 let. Jejich podíl ve sledovaném období osciloval mezi 3,3 % až 4,4 %, přičemž v čase vykazuje mírně klesající tendenci. Podíl pečujících ID v kategorii středního produktivního věku (36–50 let) byl již významně větší a blížil se hranici 30 %, zatímco podíl kategorie pečujících ID ve starším produktivním věku (51–64 let) jednoznačně dominoval a blížil se hranici 70 %. Naopak mezi pečujícími příjemci ID prakticky nefigurují osoby v postproduktivním věku, protože u nich již dochází k přechodu na důchod starobní.

Počet a struktura pečujících ID dle jejich věku je zřejmá z následujících grafů.

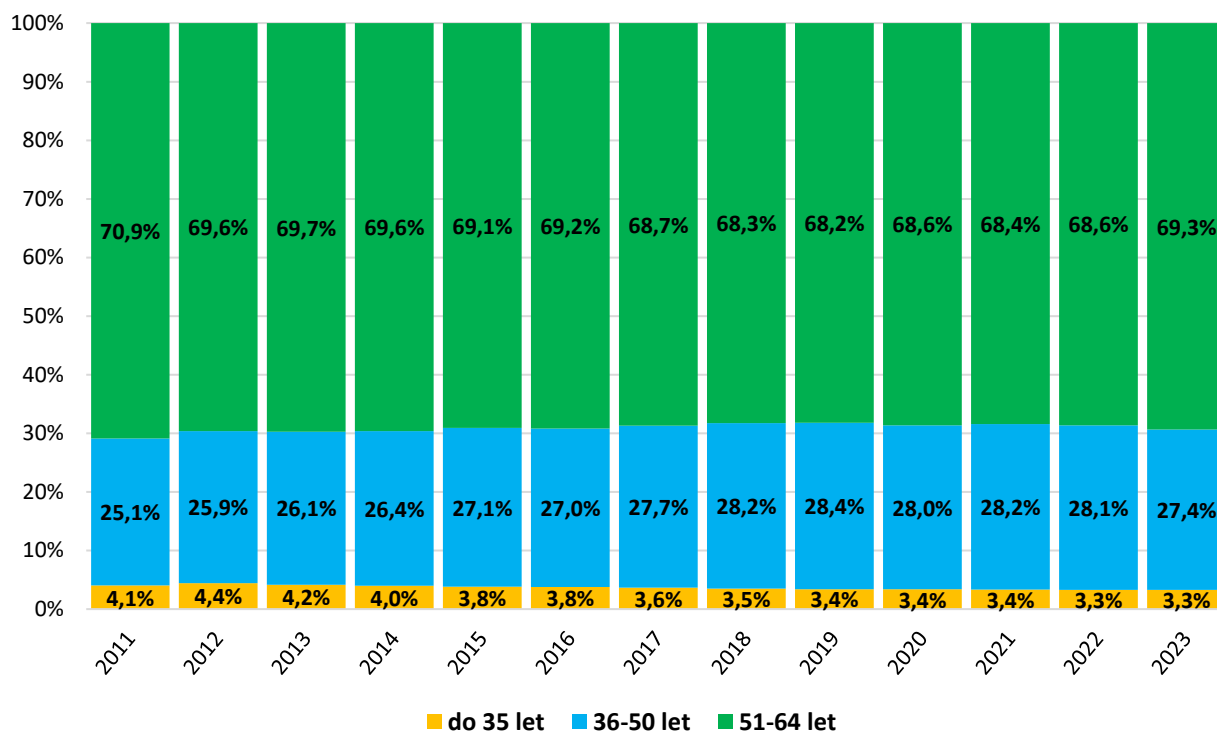

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 57 Vývoj počtu pečujících osob s nárokem na invalidní důchod dle jejich věku

Graf 58 Vývoj struktury pečujících osob s nárokem na invalidní důchod dle jejich věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.2.4 Regionální specifika pečujících příjemců s ID

Závěr subkapitoly se zaměřuje na regionální specifika pečujících příjemců invalidního důchodu (ID). S ohledem na limity této studie je porovnáván pouze začátek a konec sledovaného období, tedy rok 2011 a rok 2023. Nejprve je analyzována struktura pečujících příjemců ID podle krajů, a to podle jednotlivých stupňů ID i podle pohlaví. Relevantní údaje jsou uvedeny v níže uvedené tabulce 38.

Na začátku i na konci sledovaného období ve všech stupních ID a ve všech regionech dominovaly mezi pečujícími ženy. V tomto ohledu se jedná pouze o všechny tři standardní stupně ID, nikoliv ID z mládí, který je poněkud specifickou kategorií, a podílí se na pečujících ID velmi zanedbatelně (cca 0,7 až 0,8 % všech pečujících příjemců ID). Podíl pečujících ID – žen na všech pečujících příjemcích ID se v roce 2011 ve všech třech stupních ID v rámci celé ČR blížil 2/3. Konkrétně ve skupině pečujících příjemců 1. stupně ID tvořily ženy 65,3 %, ve 2. stupni ID 61,2 % a ve 3. stupni ID 63,8 %. Lze pozorovat drobné regionální rozdíly. Například v případě pečujících s nárokem na 1. stupeň ID byl nejnižší podíl žen v Moravskoslezském kraji (59,2 %) a nejvyšší ve Středočeském kraji (69,4 %). V případě 2. stupně ID byl nejmenší podíl žen ve Zlínském kraji (56,7 %) a nejvyšší v Hl. m. Praze (67,8 %). Naproti tomu ve 3. stupni ID byl opět nejnižší podíl pečujících žen ve Zlínském kraji (59,2 %) a také v tomto případě nejvyšší hodnotu vykazovala Praha (67,0 % žen).

V roce 2023 lze sumárně za celou ČR oproti roku 2011 pozorovat zvýšenou dominanci žen mezi pečujícími příjemci ID, a to platí i ve většině krajů ČR. V roce 2023 se v řadě krajů podíl žen dostal dokonce vysoko nad 70 %, což v žádném z krajů ČR v roce 2011 nenastalo. Kupříkladu v Libereckém, Pardubickém nebo Ústeckém kraji činil v roce 2023 podíl žen mezi pečujícími příjemci 1. stupně ID více než 75 %.

Porovnáme-li změny podílu pečujících žen s nárokem na ID mezi roky 2023 a 2011, pak za celou ČR vrostl jejich podíl v 1. stupni ID z 65,3 % na 73,2 %, ve 2. stupni z 61,2 % na 68,9 %, a ve 3. stupni z 63,8 % na 65,3 %. V některých krajích jsou změny podílu pečujících žen – a potažmo i mužů – dynamičtější, v jiných o něco méně. O setrvalém stavu, co se genderové struktury pečujících příjemců ID týče, hovořit nelze, což potvrzují i následující přehledy.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 39 Genderová struktura pečujících osob s přiznaným ID dle krajů – srovnání roku 2011 a 2023

Stav k 31. 12. 2011 – začátek sledovaného období

Kraj	I. stupeň		II. stupeň		III. stupeň		ID z mládí	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Hl. m. Praha	67,8 %	32,2 %	67,8 %	32,2 %	67,0 %	33,0 %	61,5 %	38,5 %
Jihočeský kraj	62,9 %	37,1 %	58,1 %	41,9 %	64,8 %	35,2 %	37,5 %	62,5 %
Jihomoravský kraj	65,3 %	34,7 %	62,4 %	37,6 %	65,9 %	34,1 %	68,2 %	31,8 %
Karlovarský kraj	67,8 %	32,2 %	58,2 %	41,8 %	62,8 %	37,2 %	42,9 %	57,1 %
Kraj Vysočina	63,9 %	36,1 %	60,8 %	39,2 %	62,6 %	37,4 %	75,0 %	25,0 %
Královéhradecký	61,3 %	38,7 %	60,8 %	39,2 %	59,6 %	40,4 %	40,0 %	60,0 %
Liberecký kraj	67,8 %	32,2 %	60,9 %	39,1 %	65,3 %	34,7 %	87,5 %	12,5 %
Moravskoslezský	59,2 %	40,8 %	61,4 %	38,6 %	65,4 %	34,6 %	57,1 %	42,9 %
Olomoucký kraj	64,2 %	35,8 %	58,7 %	41,3 %	61,1 %	38,9 %	100,0 %	0,0 %
Pardubický kraj	64,8 %	35,2 %	62,3 %	37,7 %	65,3 %	34,7 %	100,0 %	0,0 %
Plzeňský kraj	66,4 %	33,6 %	61,9 %	38,1 %	66,1 %	33,9 %	60,0 %	40,0 %
Středočeský kraj	69,4 %	30,6 %	62,6 %	37,4 %	63,6 %	36,4 %	64,7 %	35,3 %
Ústecký kraj	67,3 %	32,7 %	64,8 %	35,2 %	64,5 %	35,5 %	83,3 %	16,7 %
Zlínský kraj	66,6 %	33,4 %	56,7 %	43,3 %	59,2 %	40,8 %	80,0 %	20,0 %
Průměr	65,3 %	34,7 %	61,2 %	38,8 %	63,8 %	36,2 %	68,4 %	31,6 %

Stav k 31. 12. 2023 – konec sledovaného období

Kraj	I. stupeň		II. stupeň		III. stupeň		ID z mládí	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Hl. m. Praha	72,4 %	27,6 %	71,0 %	29,0 %	66,4 %	33,6 %	50,0 %	50,0 %
Jihočeský kraj	73,2 %	26,8 %	66,7 %	33,3 %	64,5 %	35,5 %	54,5 %	45,5 %
Jihomoravský kraj	73,1 %	26,9 %	69,4 %	30,6 %	63,1 %	36,9 %	78,6 %	21,4 %
Karlovarský kraj	72,7 %	27,3 %	72,1 %	27,9 %	66,7 %	33,3 %	71,4 %	28,6 %
Kraj Vysočina	73,5 %	26,5 %	68,2 %	31,8 %	64,6 %	35,4 %	50,0 %	50,0 %
Královéhradecký	70,2 %	29,8 %	70,9 %	29,1 %	65,1 %	34,9 %	66,7 %	33,3 %
Liberecký kraj	75,7 %	24,3 %	73,8 %	26,2 %	67,4 %	32,6 %	57,1 %	42,9 %
Moravskoslezský	72,3 %	27,7 %	65,2 %	34,8 %	62,0 %	38,0 %	57,1 %	42,9 %
Olomoucký kraj	71,3 %	28,7 %	64,4 %	35,6 %	59,8 %	40,2 %	66,7 %	33,3 %
Pardubický kraj	75,5 %	24,5 %	68,4 %	31,6 %	66,4 %	33,6 %	100,0 %	0,0 %
Plzeňský kraj	74,6 %	25,4 %	68,9 %	31,1 %	68,4 %	31,6 %	41,7 %	58,3 %
Středočeský kraj	73,1 %	26,9 %	69,1 %	30,9 %	68,8 %	31,2 %	58,6 %	41,4 %
Ústecký kraj	75,7 %	24,3 %	71,3 %	28,7 %	68,7 %	31,3 %	53,8 %	46,2 %
Zlínský kraj	72,1 %	27,9 %	64,8 %	35,2 %	61,7 %	38,3 %	66,7 %	33,3 %
Průměr	73,2 %	26,8 %	68,9 %	31,1 %	65,3 %	34,7 %	62,4 %	37,6 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

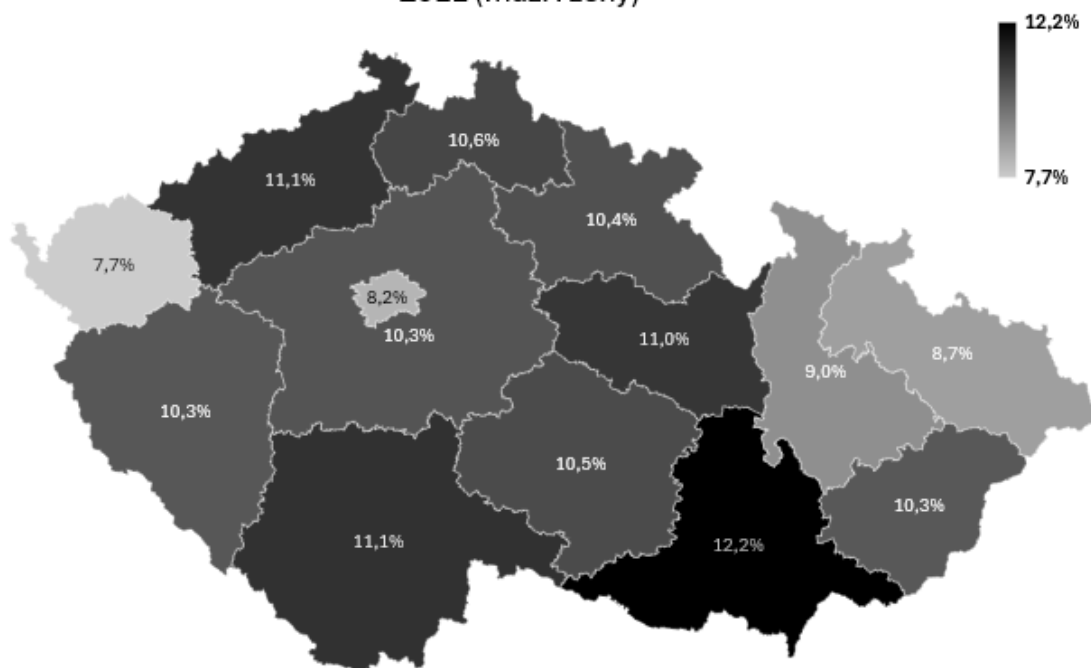

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

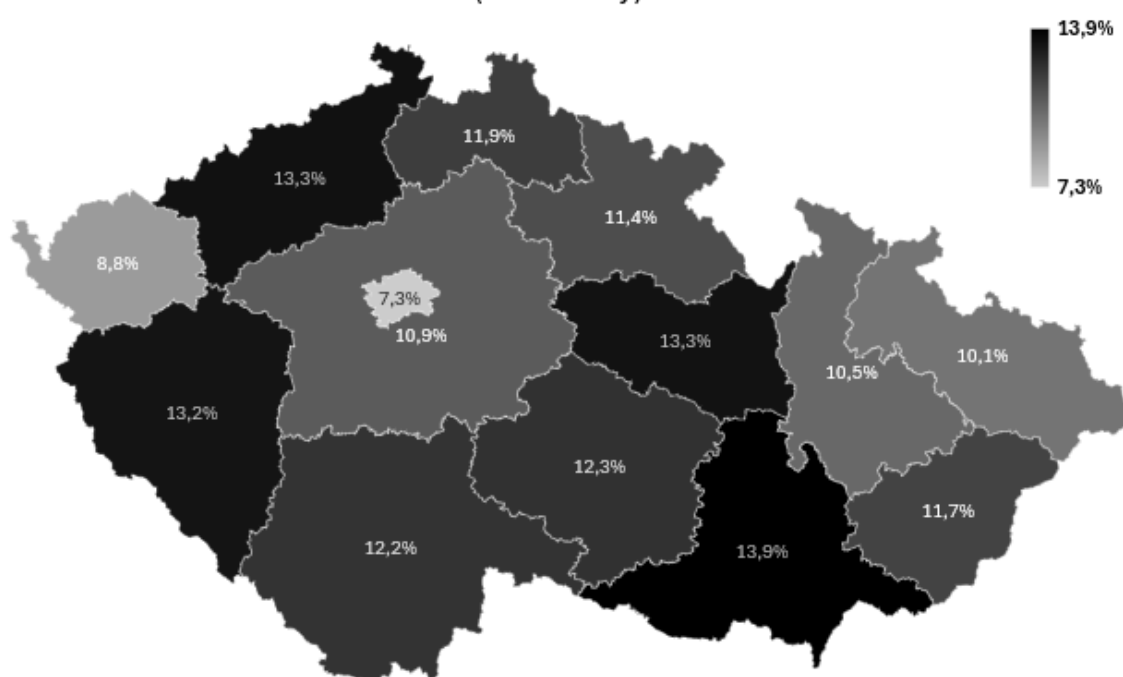
Dalším ukazatelem, který umožňuje identifikovat rozdíly mezi regiony, je podíl pečujících osob s nárokem na invalidní důchod na všech pečujících osobách v produktivním věku.

Graf 59 Podíl pečujících osob s nárokem na invalidní důchod na všech PO v produktivním věku

2011 (muži i ženy)

2023 (muži i ženy)

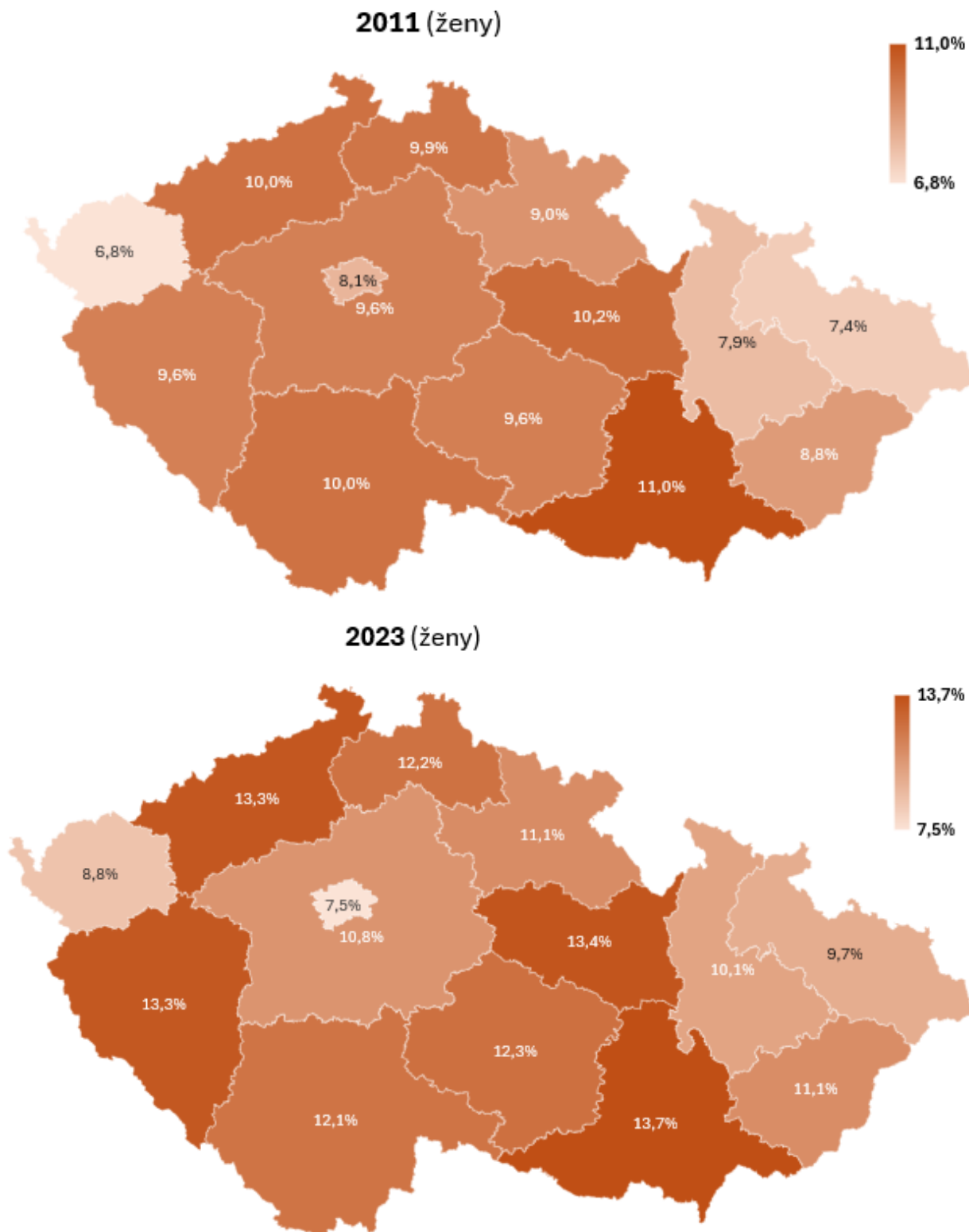

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 60 Podíl pečujících žen s nárokem na ID na všech pečujících ženách v produktivním věku

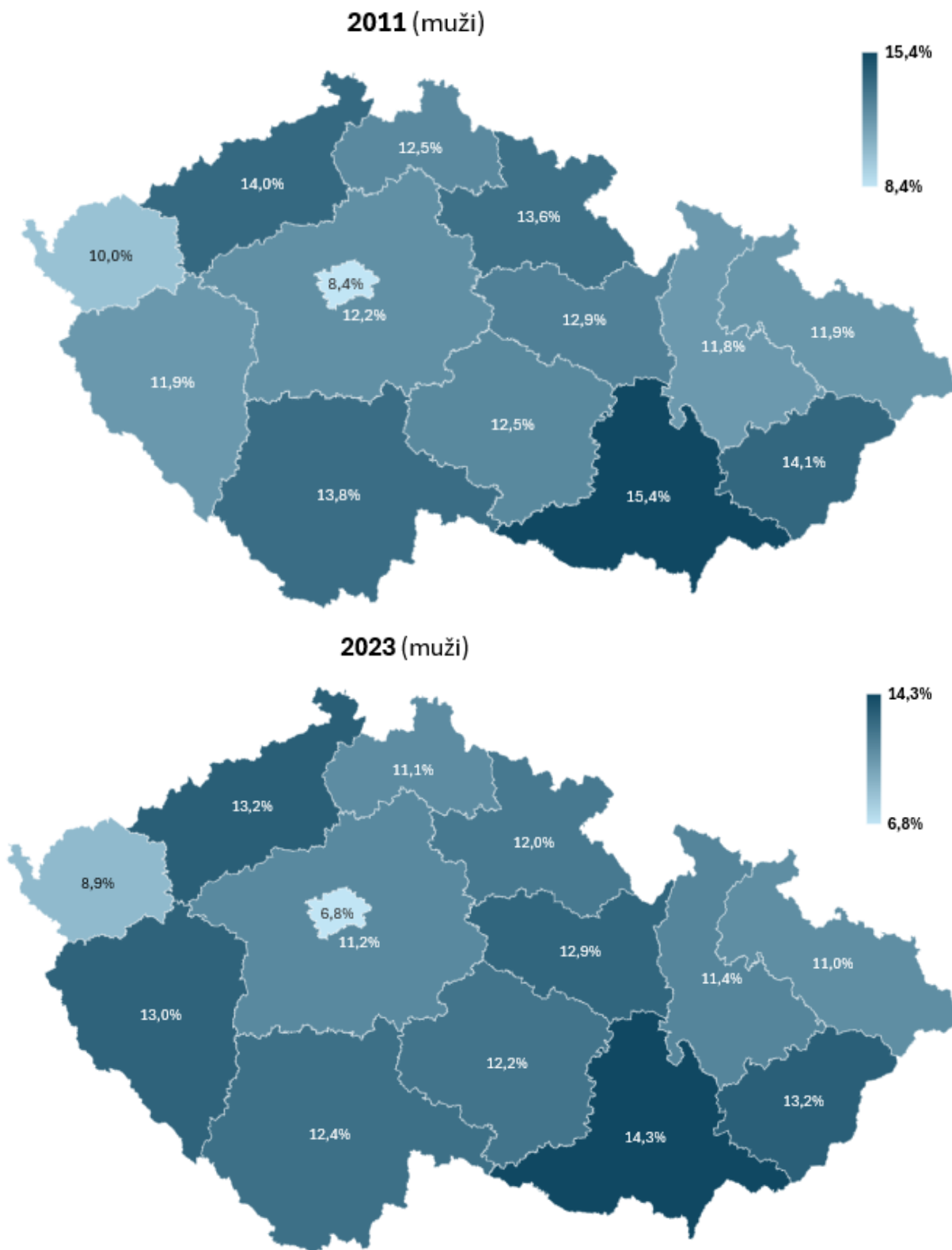

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 61 Podíl pečujících mužů s nárokem na ID na všech pečujících mužích v produktivním věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pro snazší orientaci ve změnách podílu pečujících příjemců ID v rámci krajů ČR jsou v následující tabulce uvedeny seříděné hodnoty podílu podle pohlaví a krajů.

Tabulka 40 Podíl PO s přiznaným ID na všech PO v produktivním věku dle krajů a pohlaví – seříděno

Stav k 31. 12. 2011

Kraj (seříděno)	Podíl pečujících žen s ID	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících mužů s ID	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících s ID (M i Ž)
Jihomoravský kraj	10,98 %	Jihomoravský kraj	15,44 %	Jihomoravský kraj	12,21 %
Pardubický kraj	10,19 %	Zlínský kraj	14,06 %	Jihočeský kraj	11,12 %
Ústecký kraj	10,00 %	Ústecký kraj	13,96 %	Ústecký kraj	11,06 %
Jihočeský kraj	9,97 %	Jihočeský kraj	13,78 %	Pardubický kraj	11,01 %
Liberecký kraj	9,88 %	Královéhradecký kraj	13,61 %	Liberecký kraj	10,65 %
Kraj Vysočina	9,62 %	Pardubický kraj	12,91 %	Kraj Vysočina	10,53 %
Středočeský kraj	9,59 %	Kraj Vysočina	12,55 %	Královéhradecký kraj	10,42 %
Plzeňský kraj	9,58 %	Liberecký kraj	12,50 %	Středočeský kraj	10,34 %
Královéhradecký kraj	9,04 %	Středočeský kraj	12,22 %	Plzeňský kraj	10,26 %
Zlínský kraj	8,82 %	Moravskoslezský kraj	11,92 %	Zlínský kraj	10,26 %
Hlavní město Praha	8,07 %	Plzeňský kraj	11,87 %	Olomoucký kraj	9,01 %
Olomoucký kraj	7,89 %	Olomoucký kraj	11,80 %	Moravskoslezský kraj	8,67 %
Moravskoslezský kraj	7,42 %	Karlovarský kraj	9,97 %	Hlavní město Praha	8,18 %
Karlovarský kraj	6,77 %	Hlavní město Praha	8,41 %	Karlovarský kraj	7,66 %

Stav k 31. 12. 2023

Kraj (seříděno)	Podíl pečujících žen s ID	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících mužů s ID	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících s ID (M i Ž)
Jihomoravský kraj	13,68 %	Jihomoravský kraj	14,35 %	Jihomoravský kraj	13,87 %
Pardubický kraj	13,43 %	Ústecký kraj	13,24 %	Ústecký kraj	13,31 %
Ústecký kraj	13,34 %	Zlínský kraj	13,24 %	Pardubický kraj	13,28 %
Plzeňský kraj	13,30 %	Plzeňský kraj	13,04 %	Plzeňský kraj	13,23 %
Kraj Vysočina	12,29 %	Pardubický kraj	12,92 %	Kraj Vysočina	12,27 %
Liberecký kraj	12,23 %	Jihočeský kraj	12,44 %	Jihočeský kraj	12,22 %
Jihočeský kraj	12,12 %	Kraj Vysočina	12,23 %	Liberecký kraj	11,89 %
Královéhradecký kraj	11,11 %	Královéhradecký kraj	11,98 %	Zlínský kraj	11,69 %
Zlínský kraj	11,08 %	Olomoucký kraj	11,40 %	Královéhradecký kraj	11,36 %
Středočeský kraj	10,79 %	Středočeský kraj	11,23 %	Středočeský kraj	10,91 %
Olomoucký kraj	10,12 %	Liberecký kraj	11,06 %	Olomoucký kraj	10,51 %
Moravskoslezský kraj	9,75 %	Moravskoslezský kraj	10,98 %	Moravskoslezský kraj	10,11 %
Karlovarský kraj	8,82 %	Karlovarský kraj	8,87 %	Karlovarský kraj	8,83 %
Hlavní město Praha	7,46 %	Hlavní město Praha	6,80 %	Hlavní město Praha	7,25 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z výše uvedeného je zřejmé, že existují významné regionální rozdíly v podílu pečujících invalidních důchodců na všech pečujících osobách v produktivním věku – ať už bez ohledu na jejich pohlaví nebo zvláště za muže a ženy (viz tabulka 40 a grafy 59 až 61).

Dlouhodobě nejvyšší podíl pečujících ID na všech pečujících osobách v produktivním věku vykazoval ve sledovaném období Jihomoravský kraj. V roce 2011 (začátek období) zde bylo 15,4 % ze všech pečujících mužů v invalidním důchodu, zatímco u žen tento podíl činil 11 %. Dominantní postavení v tomto ukazateli si Jihomoravský kraj udržel i na konci sledovaného období (rok 2023), kdy zde pobíralo ID celkem 14,4 % pečujících mužů v produktivním věku, zatímco u žen to bylo 13,7 %.

Naopak nejnižší hodnoty diskutovaného ukazatele vykazovalo dlouhodobě Hl. m. Praha, a také Karlovarský kraj nebo Moravskoslezský kraj. Není bez zajímavosti, že porovnáme-li například v roce 2023 podíl pečujících mužů s ID na všech pečujících mužích v produktivním věku v Praze a v Jihomoravském kraji, byla jeho hodnota v Jihomoravském kraji více než dvojnásobná – konkrétně tento podíl v Praze činil 6,8 %, zatímco v Jihomoravském kraji to bylo 14,4 %.

Analýza příčin těchto regionálních nerovností je nad rámec možností této studie, nicméně tento poznatek otevírá prostor dalším výzkumníkům, kteří by se chtěli touto problematikou detailněji zabývat.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.3 Pečující osoby pobírající starobní důchod

Zatímco předchozí subkapitola (3.2) se zaměřovala na pečující příjemce invalidního důchodu, v této subkapitole přiblížíme základní poznatky týkající se pečujících příjemců starobního důchodu (dále též „SD“).

3.3.1 Počet a struktura pečujících s nárokem na starobní důchod

Vývoj počtu pečujících osob pobírajících starobní důchod (bez ohledu na jeho formu) ve sledovaném období 2011 až 2023 ukazuje následující tabulka.

Tabulka 41 *Pečující osoby s přiznaným SD (bez ohledu na jeho formu)*

Stav k 31. 12.	Celkový počet PO v ČR	Pečující SD celkem	Podíl PO se SD na všech PO	Pečující ženy se SD	Podíl na pečujících ženách	Pečující muži se SD	Podíl na pečujících mužích
2011	273 911	100 551	36,7 %	73 799	38,8 %	26 752	32,0 %
2012	232 201	80 402	34,6 %	58 656	36,0 %	21 746	31,4 %
2013	264 751	93 062	35,2 %	68 074	36,6 %	24 988	31,7 %
2014	283 390	100 553	35,5 %	73 177	36,9 %	27 376	32,2 %
2015	291 072	105 003	36,1 %	76 296	37,4 %	28 707	32,9 %
2016	299 584	108 261	36,1 %	78 057	37,4 %	30 204	33,3 %
2017	305 163	109 762	36,0 %	78 510	37,0 %	31 252	33,6 %
2018	306 873	110 015	35,9 %	78 319	36,8 %	31 696	33,8 %
2019	310 392	110 185	35,5 %	77 994	36,3 %	32 191	33,8 %
2020	305 306	105 087	34,4 %	73 902	34,9 %	31 185	33,4 %
2021	299 597	99 824	33,3 %	69 950	33,6 %	29 874	32,6 %
2022	303 563	99 328	32,7 %	69 341	32,9 %	29 987	32,3 %
2023	306 354	104 038	34,0 %	72 192	33,9 %	31 846	34,1 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

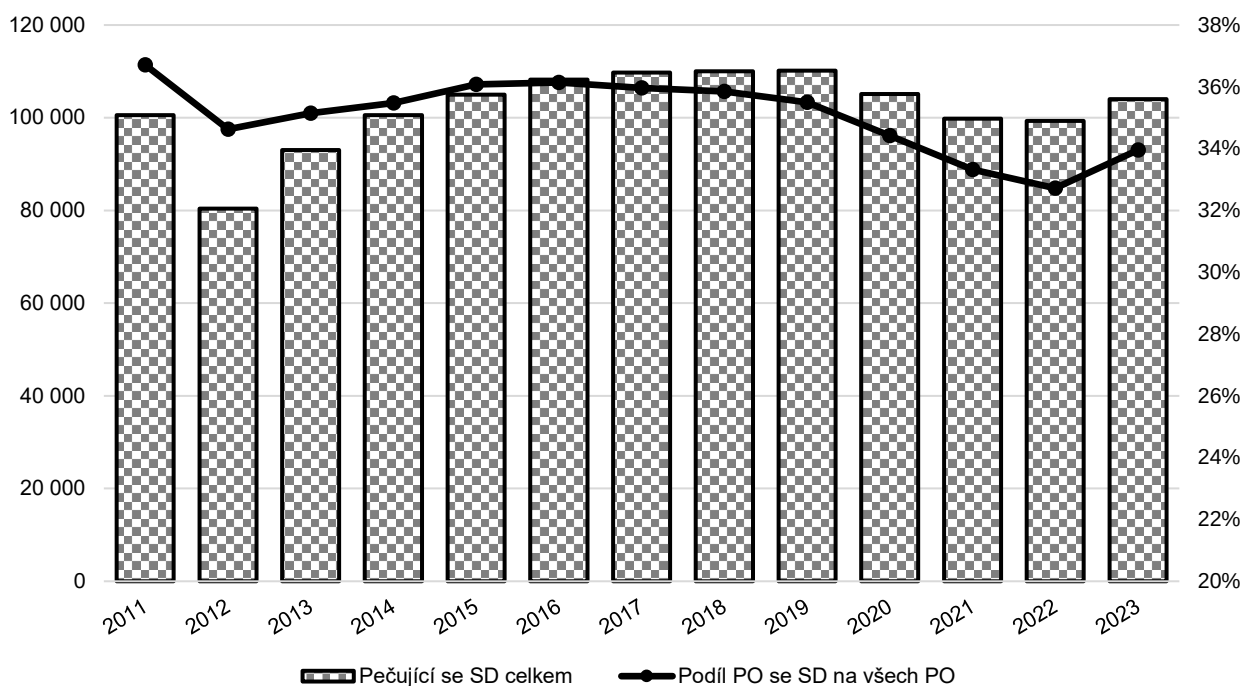
Z dat Informační základny vyplývá, že v průběhu sledovaného období let 2011 až 2023 byl podíl pečujících osob s přiznaným SD na celkovém počtu pečujících osob poměrně stabilní a osciloval mezi 32,7 až 36,7 %. Zatímco na počátku sledovaného období byl výrazně vyšší podíl pečujících s přiznaným SD v segmentu žen, v závěru sledovaného období již byl podíl pečujících s přiznaným SD ve skupině pečujících žen i mužů velmi podobný. U žen lze pozorovat mírný trendový pokles podílu pečujících SD na všech pečujících ženách, na rozdíl od podílu ve skupině pečujících SD – mužů.

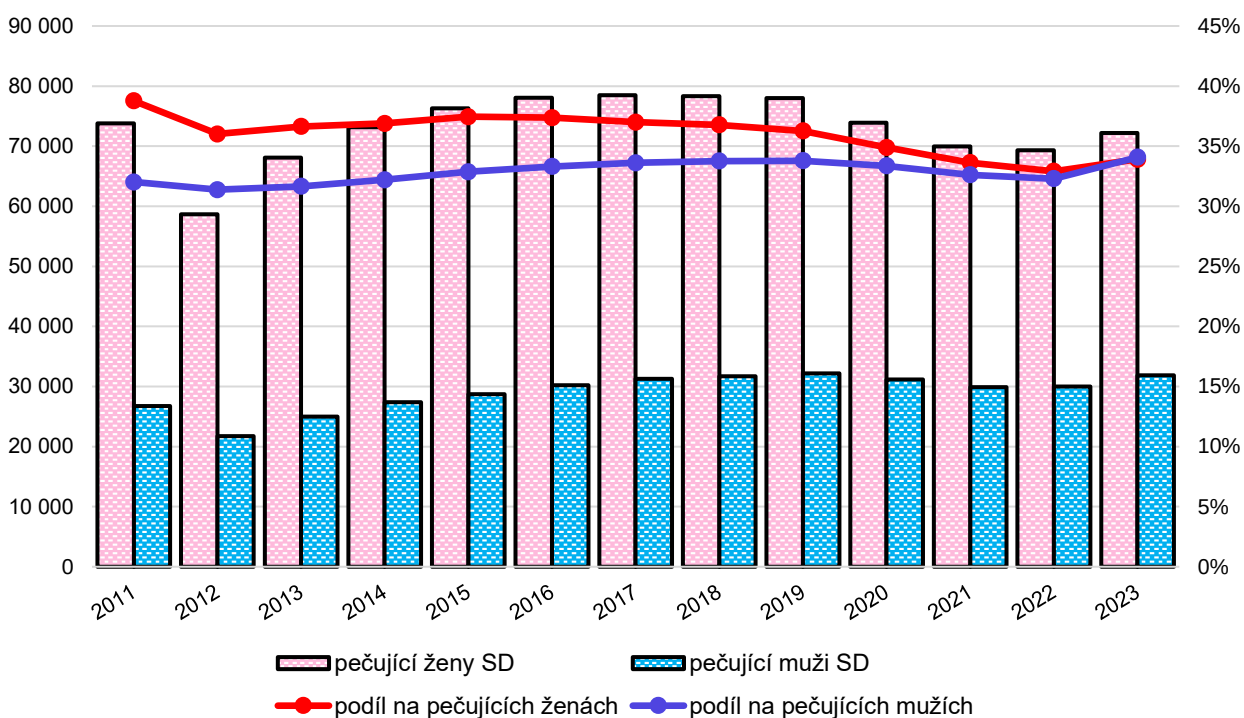
Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Popisované trendy jsou zachyceny prostřednictvím následujících grafů.

Graf 62 Vývoj počtu a podílu pečujících osob s nárokem na starobní důchod – bez pohledu na pohlaví

Graf 63 Vývoj počtu a podílu pečujících osob s nárokem na starobní důchod dle pohlaví

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Lze shrnout, že počet i podíl pečujících osob s nárokem na SD vykazuje mírně odlišné tendence a trendy ve skupině pečujících mužů a ve skupině pečujících žen. Zatímco v případě mužů počet pečujících se SD v zásadě stagnuje, ve skupině pečujících žen se SD jejich absolutní počet ve sledovaném období až do roku 2017 mírně rostl a po roce 2019 již vykazoval mírně klesající trend – s výjimkou posledního roku (2023), nicméně na jeho základě lze jen těžko hovořit o nějaké změně trendu. To ukážou až následující roky. Rozdílně se vyvíjel i relativní ukazatel, tedy podíl pečujících osob s nárokem na SD na celkovém počtu pečujících. Ten ve skupině mužů ve sledovaném období vzrostl z 32,0 % na 34,1 %, zatímco ve skupině pečujících žen poklesl z 38,8 % na 33,9 %.

3.3.2 Struktura pečujících osob s nárokem na SD dle typu pobíraného SD

Zatímco v předchozí části byly prezentovány souhrnné údaje za všechny pečující příjemce starobního důchodu, je z hlediska analýzy relevantní zaměřit se také na jejich strukturu podle typu přiznaného důchodu. Kategorizace typů důchodu je podrobněji vysvětlena v příloze této studie.

Tabulka 42 *Struktura pečujících osob s přiznaným SD*

Stav k 31. 12.	Počet pečujících osob se starobním důchodem (SD)					Podíl pečujících osob se starobním důchodem (SD)				
	řádný SD	trvale krácený SD	poměrný SD	transformo- vaný ID	CELKEM	řádný SD	trvale krácený SD	poměrný SD	transformo- vaný ID	CELKEM
2011	67 790	29 655	213	2 893	100 551	67,4 %	29,5 %	0,2 %	2,9 %	100 %
2012	52 973	24 892	155	2 382	80 402	65,9 %	31,0 %	0,2 %	3,0 %	100 %
2013	60 947	29 102	172	2 841	93 062	65,5 %	31,3 %	0,2 %	3,1 %	100 %
2014	65 454	31 829	166	3 104	100 553	65,1 %	31,7 %	0,2 %	3,1 %	100 %
2015	68 479	33 181	146	3 197	105 003	65,2 %	31,6 %	0,1 %	3,0 %	100 %
2016	70 486	34 391	129	3 255	108 261	65,1 %	31,8 %	0,1 %	3,0 %	100 %
2017	71 326	34 992	123	3 321	109 762	65,0 %	31,9 %	0,1 %	3,0 %	100 %
2018	71 534	35 107	128	3 246	110 015	65,0 %	31,9 %	0,1 %	3,0 %	100 %
2019	71 619	35 185	132	3 249	110 185	65,0 %	31,9 %	0,1 %	2,9 %	100 %
2020	67 829	34 009	140	3 109	105 087	64,5 %	32,4 %	0,1 %	3,0 %	100 %
2021	63 642	33 105	148	2 929	99 824	63,8 %	33,2 %	0,1 %	2,9 %	100 %
2022	62 766	33 409	170	2 983	99 328	63,2 %	33,6 %	0,2 %	3,0 %	100 %
2023	60 071	40 879	220	2 868	104 038	57,7 %	39,3 %	0,2 %	2,8 %	100 %

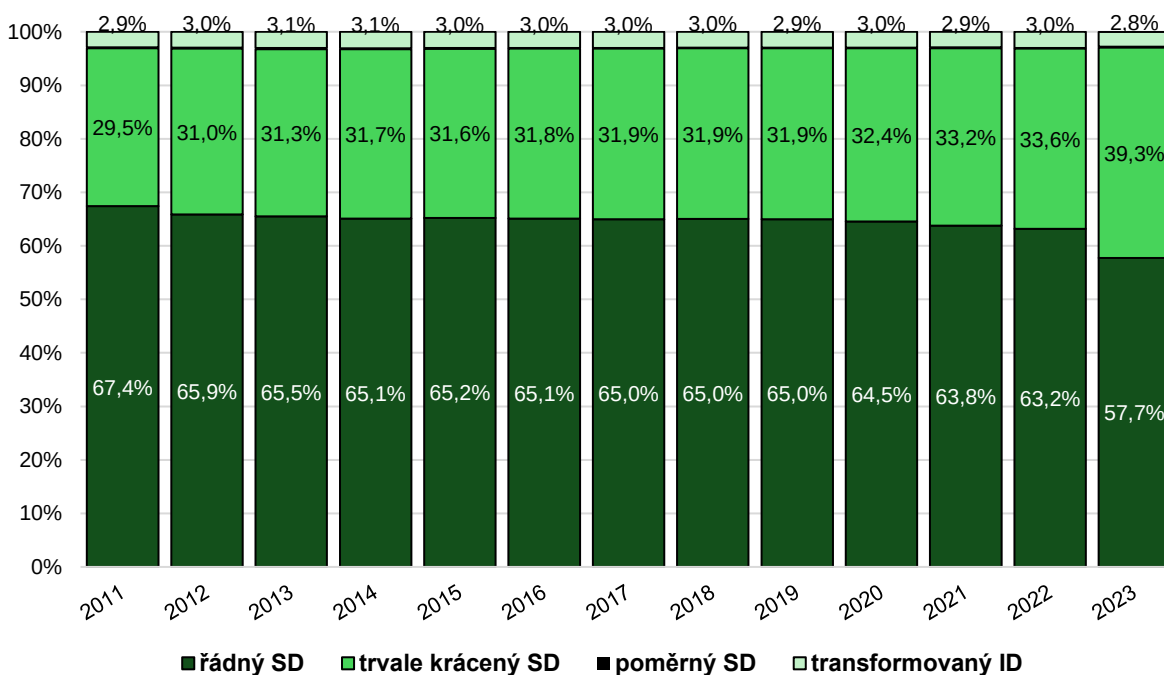
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Ve sledovaném období (tabulka výše) ve skupině pečujících SD byli nejvíce zastoupeni pečující s řádným SD, nicméně jejich podíl po roce 2019 začal poměrně výrazně klesat, a to z původních 67,4 % (2011) na 57,7 % (2023). Druhou nejvíce zastoupenou skupinou pečujících SD jsou pečující s trvale kráceným (tj. „předčasným“) SD. Podíl této skupiny pečujících SD naopak v trendu rostl – nejvíce vzrostl v posledním roce sledovaného období (2023), kdy se meziročně zvýšil z 33,6 % na 39,3 %. Zastoupení pečujících SD s ostatními formami SD (poměrný SD, transformovaný ID) bylo ve sledovaném období minoritní. Sumárně tyto dvě skupiny tvořily pouze cca 3 % pečujících SD, jak je patrné i z následujícího grafu.

Graf 64 Vývoj struktury pečujících osob s nárokem na starobní důchod dle jeho typu

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

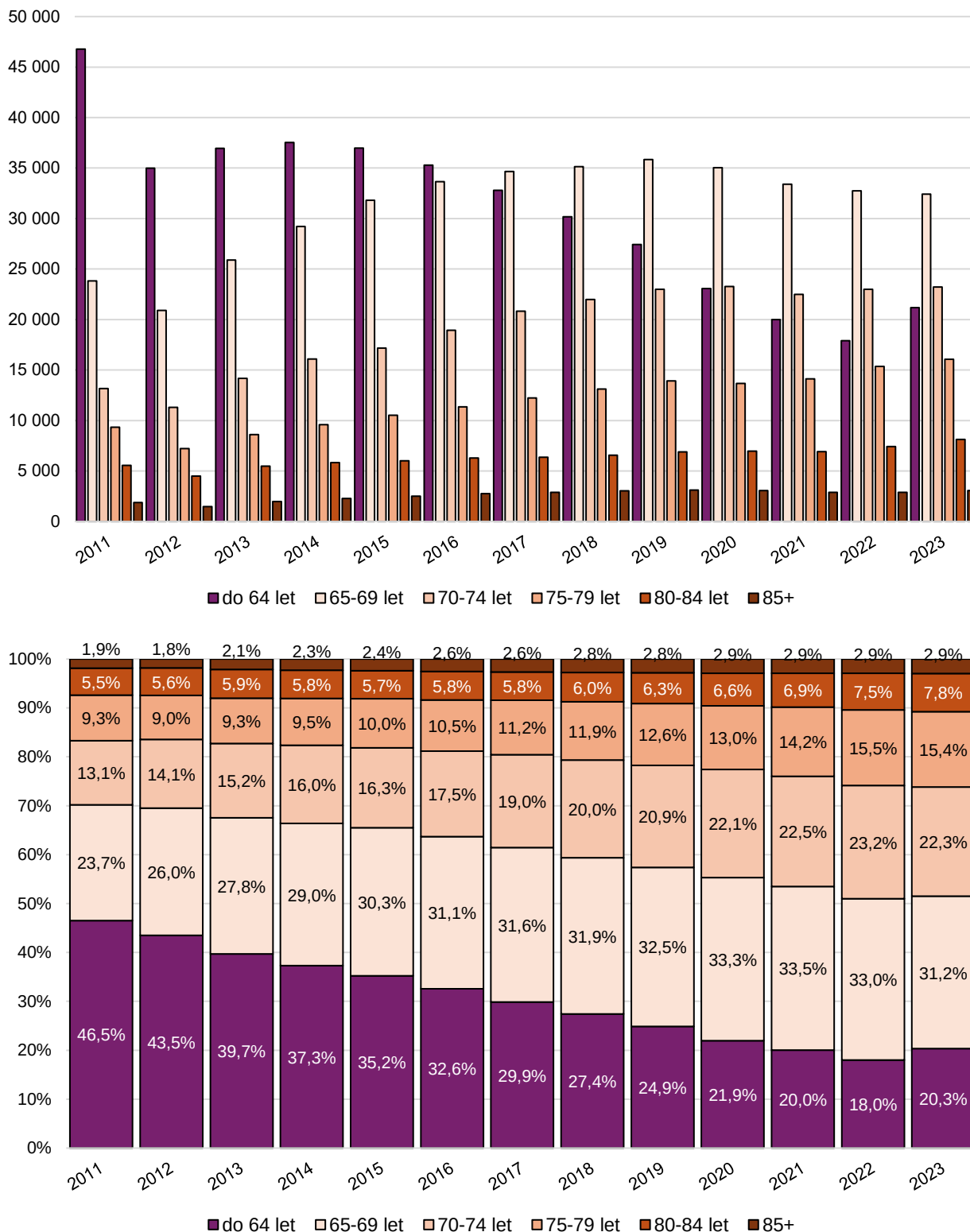
3.3.3 Počet a struktura pečujících SD dle věku

Zajímavé poznatky přináší detailnější analýza počtu a věkové struktury pečujících příjemců příspěvku na péči pobírajících starobní důchod (SD). Nejdůležitější informace a trendy jsou patrné z následujících grafů. Zjevný je zejména úbytek pečujících ve věku do 64 let (zřejmě důsledek posunu hranice důchodového věku) a naopak nárůst pečujících SD ve starších věkových kategoriích.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 65 Vývoj počtu a struktury pečujících osob s nárokem na starobní důchod dle jejich věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.3.4 Regionální specifika pečujících příjemců SD

Závěrem této subkapitoly se zaměříme na regionální specifika pečujících osob pobírajících starobní důchod. S ohledem na limity této studie porovnáváme pouze začátek a konec sledovaného období, tj. rok 2011 a rok 2023. Nejprve se zaměříme na porovnání struktury pečujících příjemců SD dle krajů podle jednotlivých typů pobíraného SD, a také podle pohlaví.

Lze shrnout, že na začátku sledovaného období (tedy v roce 2011) u všech typů SD a ve všech regionech dominovaly mezi pečujícími starobními důchodci ženy. U nejčastěji pobíraných typů SD (řádný SD a trvale krácený SD) činil jejich podíl v průměru za celé sledované období bezmála 75 %. Konkrétně u řádného SD byl podíl žen 74,0 % a u trvale kráceného SD to bylo 73,6 %. Nejvyšších podílů pečujících žen ve skupině pečujících starobních důchodců s řádným SD byl ve Zlínském (76,6 %), Olomouckém (76,1 %) a v Jihomoravském kraji (76,0 %). Naproti tomu ve skupině pečujících „předčasných důchodců“ (trvale krácený SD) nejvíce dominují ženy v Moravskoslezském (77 %) a Zlínském (75,7 %) kraji.

Na konci sledovaného období (tj. rok 2023) stále přetrvává převaha žen mezi pečujícími starobními důchodci, nicméně již není tak výrazná. V případě pečujících příjemců řádného SD se podíl žen souhrnně za všechny kraje snížil ze 74 % na 70,3 %, a v případě pečujících příjemců trvale kráceného SD došlo k poklesu podílu žen z 73,6 % na 68,1 %. Adekvátně tedy ve skupině pečujících starobních důchodců rostl v mezidobí i podíl pečujících mužů.

Genderově nejvyrovnanější byla na počátku sledovaného období (2011) skupina pečujících příjemců transformovaného ID, konkrétně podíl žen zde činil 59,9 % a 40,1 % činil podíl mužů. V tomto segmentu také, narozdíl od jiných typů SD, podíl žen během sledovaného období mírně narostl, a to z 59,9 % na 64,6 %.

V případě poměrného SD není příliš relevantní hodnotit genderové složení pečujících osob, neboť počet i podíl pečujících starobních důchodců je v této skupině zastoupen minoritně.

Změny v podílu pečujících žen, a obdobně i mužů, vykazují v některých krajích vyšší dynamiku než v jiných. Každopádně o setrvalém stavu, co se genderové struktury pečujících příjemců SD týče, určitě hovořit nelze, což potvrzují i následující tabulky.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 43 Genderová struktura pečujících osob s přiznaným SD dle krajů – srovnání roku 2011 a 2023

Stav k 31. 12. 2011 – začátek sledovaného období

Kraj	Řádný SD		Trvale krácený SD		Poměrný SD		Transformovaný ID	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Hl. m. Praha	73,3 %	26,7 %	74,1 %	25,9 %	88,0 %	12,0 %	64,0 %	36,0 %
Jihočeský kraj	72,9 %	27,1 %	74,1 %	25,9 %	100,0 %	0,0 %	60,9 %	39,1 %
Jihomoravský kraj	76,0 %	24,0 %	74,1 %	25,9 %	92,3 %	7,7 %	66,6 %	33,4 %
Karlovarský kraj	73,6 %	26,4 %	74,1 %	25,9 %	60,0 %	40,0 %	62,8 %	37,2 %
Kraj Vysočina	72,5 %	27,5 %	72,3 %	27,7 %	100,0 %	0,0 %	60,8 %	39,2 %
Královéhradecký kraj	73,7 %	26,3 %	73,1 %	26,9 %	100,0 %	0,0 %	50,5 %	49,5 %
Liberecký kraj	73,9 %	26,1 %	72,0 %	28,0 %	0,0 %	100,0 %	59,1 %	40,9 %
Moravskoslezský	74,0 %	26,0 %	77,0 %	23,0 %	98,4 %	1,6 %	55,5 %	44,5 %
Olomoucký kraj	76,1 %	23,9 %	73,4 %	26,6 %	100,0 %	0,0 %	65,9 %	34,1 %
Pardubický kraj	72,5 %	27,5 %	71,3 %	28,7 %	75,0 %	25,0 %	56,8 %	43,2 %
Plzeňský kraj	72,3 %	27,7 %	73,9 %	26,1 %	91,7 %	8,3 %	60,5 %	39,5 %
Středočeský kraj	74,3 %	25,7 %	72,2 %	27,8 %	93,3 %	6,7 %	57,7 %	42,3 %
Ústecký kraj	73,7 %	26,3 %	73,8 %	26,2 %	85,7 %	14,3 %	62,8 %	37,2 %
Zlínský kraj	76,6 %	23,4 %	75,7 %	24,3 %	100,0 %	0,0 %	54,4 %	45,6 %
Průměr	74,0 %	26,0 %	73,6 %	26,4 %	84,6 %	15,4 %	59,9 %	40,1 %

Stav k 31. 12. 2023 – konec sledovaného období

Kraj	Řádný SD		Trvale krácený SD		Poměrný SD		Transformovaný ID	
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
Hlavní město Praha	69,3 %	30,7 %	66,5 %	33,5 %	48,1 %	51,9 %	67,9 %	32,1 %
Jihočeský kraj	69,0 %	31,0 %	66,4 %	33,6 %	28,6 %	71,4 %	64,1 %	35,9 %
Jihomoravský kraj	71,8 %	28,2 %	68,3 %	31,7 %	44,4 %	55,6 %	69,6 %	30,4 %
Karlovarský kraj	70,6 %	29,4 %	67,1 %	32,9 %	38,5 %	61,5 %	67,2 %	32,8 %
Kraj Vysočina	70,3 %	29,7 %	66,7 %	33,3 %	50,0 %	50,0 %	63,9 %	36,1 %
Královéhradecký kraj	69,1 %	30,9 %	67,7 %	32,3 %	66,7 %	33,3 %	61,8 %	38,2 %
Liberecký kraj	70,1 %	29,9 %	68,4 %	31,6 %	27,3 %	72,7 %	66,9 %	33,1 %
Moravskoslezský	70,3 %	29,7 %	70,8 %	29,2 %	68,9 %	31,1 %	64,7 %	35,3 %
Olomoucký kraj	72,1 %	27,9 %	68,7 %	31,3 %	44,4 %	55,6 %	58,0 %	42,0 %
Pardubický kraj	68,8 %	31,2 %	66,7 %	33,3 %	50,0 %	50,0 %	67,5 %	32,5 %
Plzeňský kraj	69,7 %	30,3 %	68,5 %	31,5 %	42,9 %	57,1 %	60,0 %	40,0 %
Středočeský kraj	70,2 %	29,8 %	68,1 %	31,9 %	65,2 %	34,8 %	62,5 %	37,5 %
Ústecký kraj	69,7 %	30,3 %	70,1 %	29,9 %	43,3 %	56,7 %	65,8 %	34,2 %
Zlínský kraj	73,5 %	26,5 %	69,8 %	30,2 %	42,9 %	57,1 %	64,7 %	35,3 %
Průměr	70,3 %	29,7 %	68,1 %	31,9 %	47,2 %	52,8 %	64,6 %	35,4 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

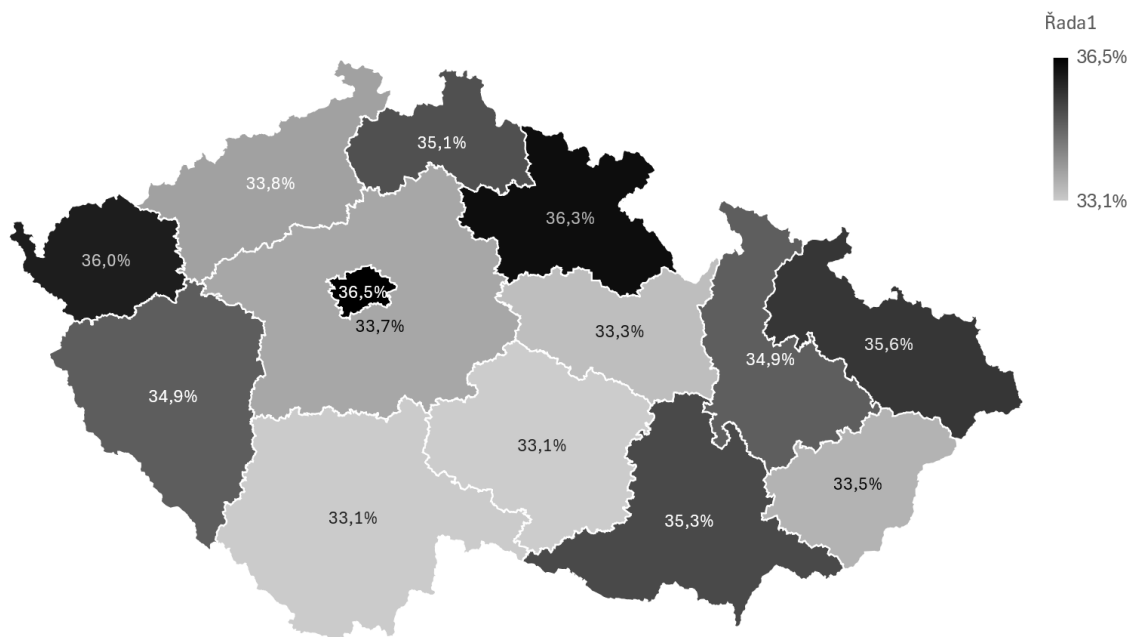

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Dalším ukazatelem, který umožňuje identifikovat rozdíly mezi regiony, je podíl pečujících osob s nárokem na starobní důchod na všech pečujících osobách.

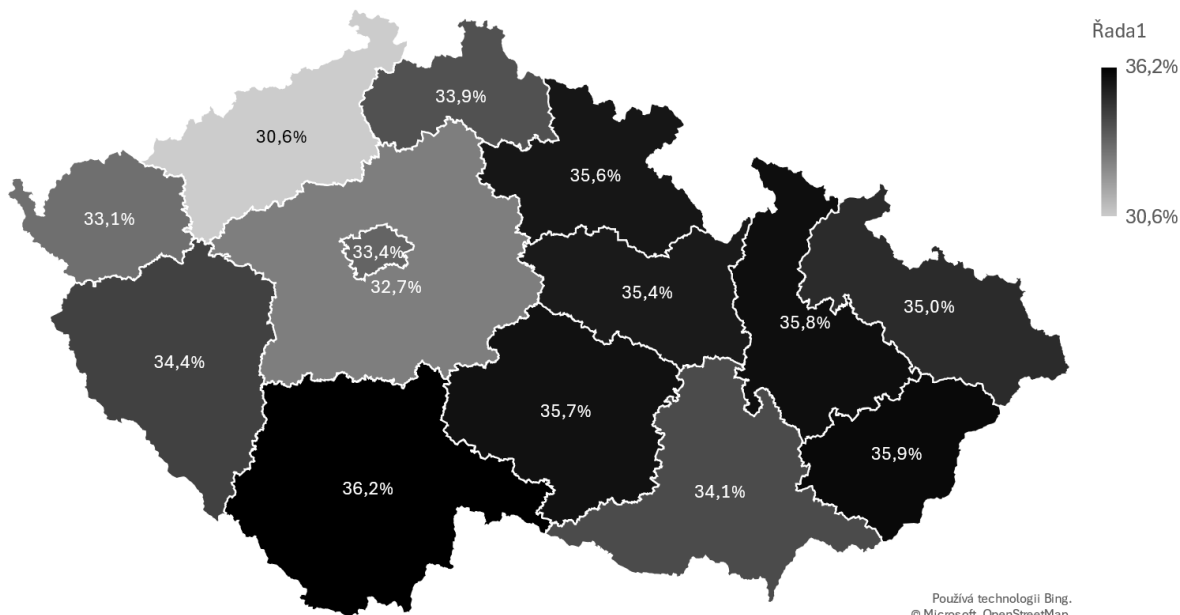
Graf 66 Podíl pečujících osob s nárokem na starobní důchod na všech PO (bez ohledu na pohlaví)

2011

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

2023

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

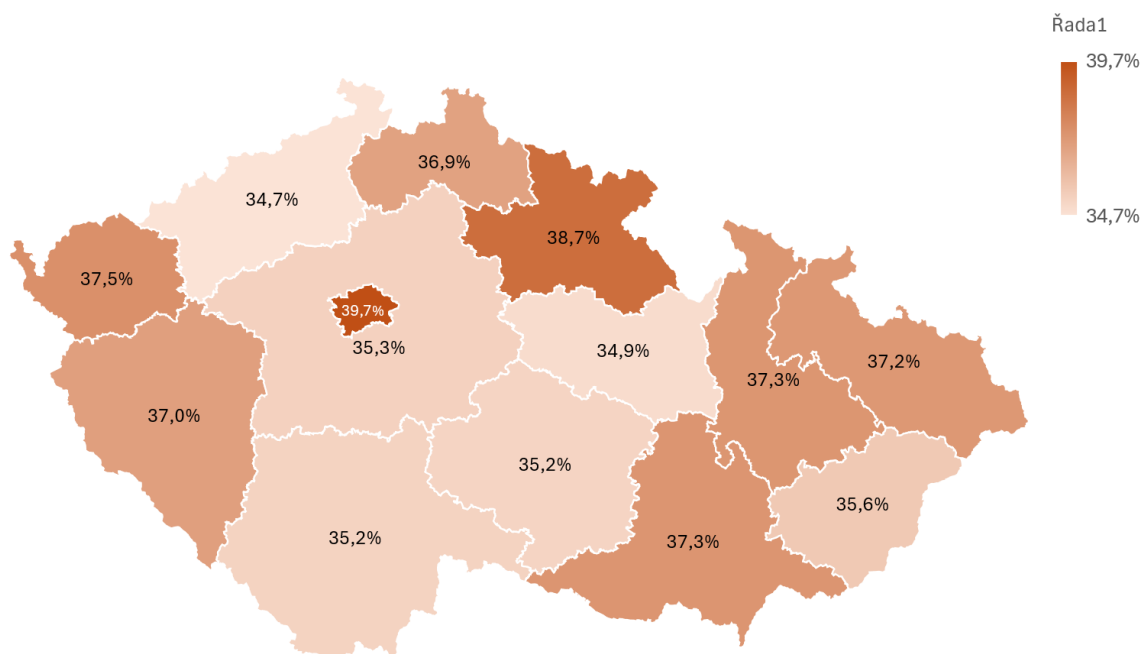
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

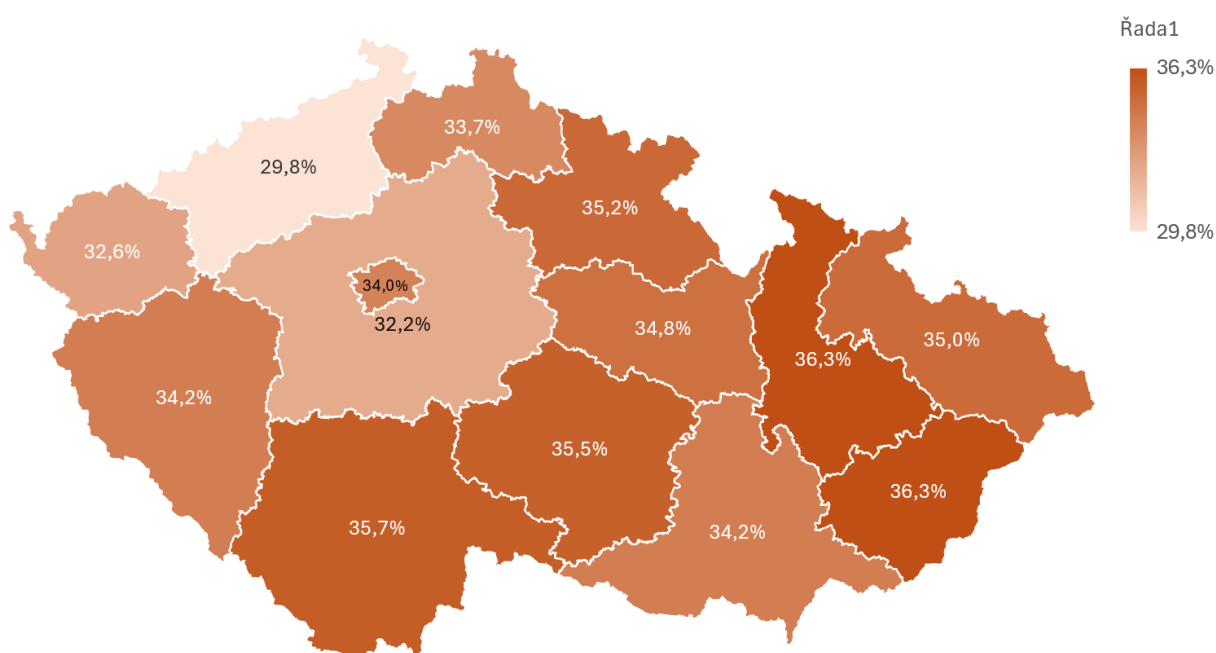
Graf 67 Podíl pečujících žen s nárokem na starobní důchod na všech pečujících ženách

2011- ženy

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

2023- ženy

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

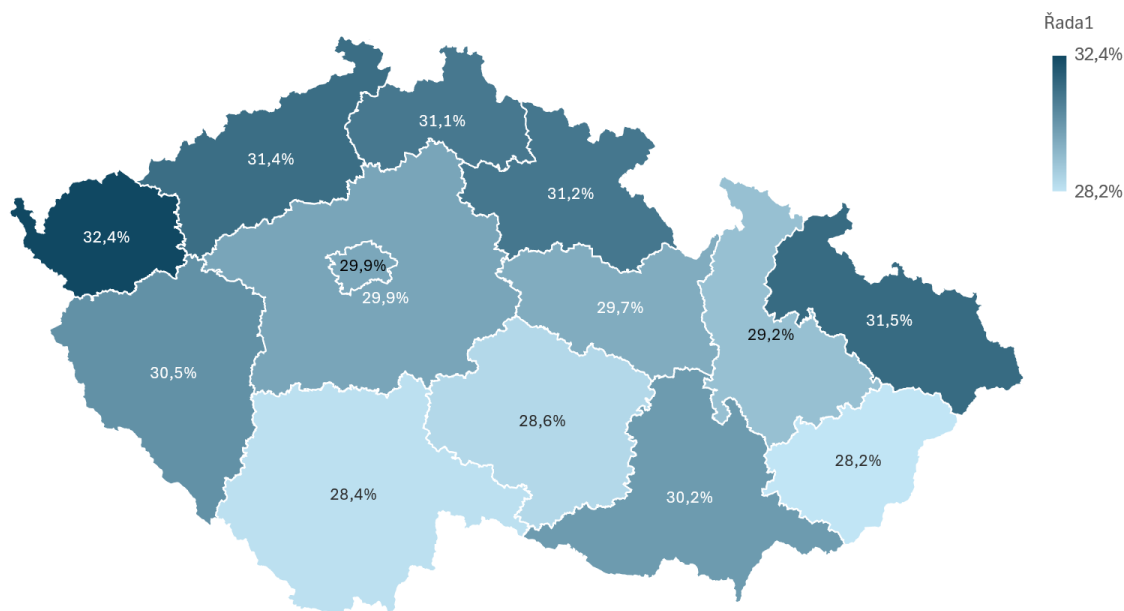
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

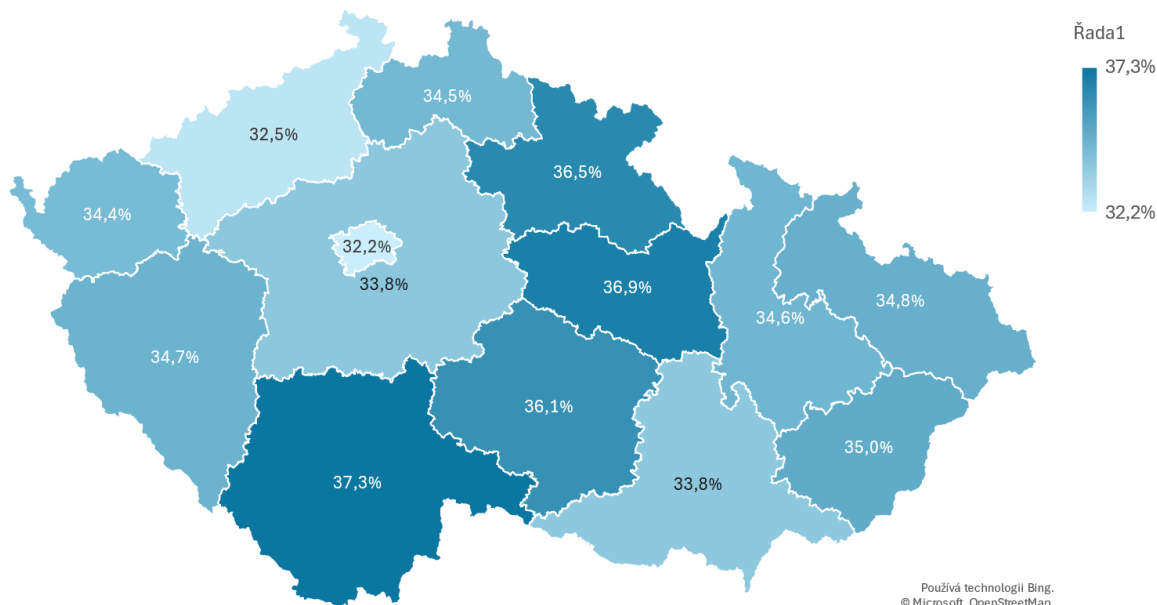
Graf 68 Podíl pečujících mužů s nárokem na starobní důchod na všech pečujících mužích

2011 - muži

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

2023 - muži

Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Pro snazší orientaci ve změnách podílu pečujících SD v rámci jednotlivých krajů ČR uvádíme v níže uvedeném tabulkovém přehledu rovněž sestupně seříděné hodnoty podílu pečujících SD na celkovém počtu pečujících osob dle pohlaví a krajů (rok 2011 a 2023).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 44 Podíl pečujících osob s nárokem na SD na všech pečujících dle krajů a pohlaví – seříděno

Stav k 31. 12. 2011

Kraj (seříděno)	Podíl pečujících žen s SD	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících mužů s SD	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících s SD (M i Ž)
Hlavní město Praha	39,73 %	Karlovarský kraj	32,43 %	Hlavní město Praha	36,51 %
Královéhradecký kraj	38,67 %	Moravskoslezský kraj	31,49 %	Královéhradecký kraj	36,29 %
Karlovarský kraj	37,52 %	Ústecký kraj	31,41 %	Karlovarský kraj	36,02 %
Jihomoravský kraj	37,33 %	Královéhradecký kraj	31,15 %	Moravskoslezský kraj	35,58 %
Olomoucký kraj	37,32 %	Liberecký kraj	31,12 %	Jihomoravský kraj	35,27 %
Moravskoslezský kraj	37,24 %	Plzeňský kraj	30,46 %	Liberecký kraj	35,14 %
Plzeňský kraj	36,99 %	Jihomoravský kraj	30,20 %	Plzeňský kraj	34,93 %
Liberecký kraj	36,91 %	Středočeský kraj	29,93 %	Olomoucký kraj	34,90 %
Zlínský kraj	35,57 %	Hlavní město Praha	29,87 %	Ústecký kraj	33,77 %
Středočeský kraj	35,29 %	Pardubický kraj	29,75 %	Středočeský kraj	33,68 %
Jihočeský kraj	35,23 %	Olomoucký kraj	29,22 %	Zlínský kraj	33,47 %
Kraj Vysočina	35,19 %	Kraj Vysočina	28,56 %	Pardubický kraj	33,29 %
Pardubický kraj	34,93 %	Jihočeský kraj	28,35 %	Jihočeský kraj	33,06 %
Ústecký kraj	34,70 %	Zlínský kraj	28,23 %	Kraj Vysočina	33,05 %

Stav k 31. 12. 2023

Kraj (seříděno)	Podíl pečujících žen s SD	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících mužů s SD	Kraj (seříděno)	Podíl pečujících s SD (M i Ž)
Olomoucký kraj	36,32 %	Jihočeský kraj	37,30 %	Jihočeský kraj	36,18 %
Zlínský kraj	36,31 %	Pardubický kraj	36,86 %	Zlínský kraj	35,93 %
Jihočeský kraj	35,68 %	Královéhradecký kraj	36,47 %	Olomoucký kraj	35,77 %
Kraj Vysočina	35,51 %	Kraj Vysočina	36,13 %	Kraj Vysočina	35,70 %
Královéhradecký kraj	35,15 %	Zlínský kraj	35,02 %	Královéhradecký kraj	35,56 %
Moravskoslezský kraj	35,04 %	Moravskoslezský kraj	34,84 %	Pardubický kraj	35,45 %
Pardubický kraj	34,82 %	Plzeňský kraj	34,70 %	Moravskoslezský kraj	34,98 %
Jihomoravský kraj	34,25 %	Olomoucký kraj	34,55 %	Plzeňský kraj	34,38 %
Plzeňský kraj	34,24 %	Liberecký kraj	34,48 %	Jihomoravský kraj	34,12 %
Hlavní město Praha	34,01 %	Karlovarský kraj	34,36 %	Liberecký kraj	33,94 %
Liberecký kraj	33,71 %	Středočeský kraj	33,81 %	Hlavní město Praha	33,42 %
Karlovarský kraj	32,60 %	Jihomoravský kraj	33,80 %	Karlovarský kraj	33,13 %
Středočeský kraj	32,23 %	Ústecký kraj	32,55 %	Středočeský kraj	32,70 %
Ústecký kraj	29,80 %	Hlavní město Praha	32,19 %	Ústecký kraj	30,58 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z výše uvedeného je zřejmé, že existují dílčí regionální rozdíly v podílu pečujících starobních důchodců na všech pečujících osobách – ať už bez ohledu na jejich pohlaví nebo zvláště za muže a ženy (viz tabulka 44 a grafy 66 až 68). Je zřejmé, že hodnota tohoto ukazatele (podílu) závisí mj. na věkové struktuře obyvatelstva příslušného kraje, přičemž analýza těchto vlivů je nad rámec možností této studie. Každopádně tato skutečnost otevírá prostor případným dalším výzkumníkům, kteří by se chtěli touto problematikou detailněji zabývat.

Na začátku sledovaného období (rok 2011) vykazovalo nejvyšší podíl pečujících starobních důchodců na všech pečujících osobách Hl. m. Praha (36,5 %), těsně následované Královéhradeckým (36,3 %) a Karlovarským krajem (36,0 %). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele měl Kraj Vysočina spolu s Jihočeským krajem (33,1 %).

Na konci sledovaného období (rok 2023) se pořadí krajů výrazně pozměnilo a v podílu pečujících starobních důchodců dominoval Jihočeský kraj (36,2 %), následovaný Zlínským krajem (35,9 %) a Olomouckým krajem (35,8 %). Naopak nejnižší podíl pečujících starobních důchodců v roce 2023 měl Ústecký kraj (30,6 %), Středočeský kraj (32,7 %) a Karlovarský kraj (33,1 %).

Pokud jde o vývoj podílu pečujících starobních důchodců na všech pečujících osobách ve sledovaném mezidobí 2011 až 2023, tak ten se v jednotlivých krajích vyvíjel poměrně specificky, jak dokládá tabulka 44. V některých krajích se příliš nezměnil (např. Královéhradecký nebo Moravskoslezský kraj), zatímco v jiných vykazoval poněkud dynamičtější změny (například Ústecký kraj nebo Jihočeský kraj).

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.4 Pečující osoby samy pobírající příspěvek na péči

V závěrečné části této kapitoly je pozornost věnována pečujícím osobám, které jsou současně samy příjemci příspěvku na péči.

Z hlediska legislativního kontextu je vhodné poznamenat, že osoba s nárokem na příspěvek na péči může o někoho pečovat pouze v případě, kdy pomáhá v oblastech, které ona sama nemá v rozhodnutí o nároku na příspěvek na péči uznány jako nezvládané. Jinými slovy: pokud se třeba někdo nezvládá samostatně najíst, logicky nemůže pečovat o někoho, kdo tuto oblast nezvládá také. Naproti tomu, pokud má příjemce příspěvku na péči například zhoršený sluch a je mu z tohoto důvodu uznán dopad v oblasti orientace (jedna z posuzovaných oblastí PnP), tento hendikep mu nebrání v poskytování pomoci jiné osobě při zvládání některých úkonů, například výše uvedeného stravování.

Připomeňme, že v současné době je při posuzování nároku na PnP hodnoceno celkem 10 oblastí potenciální závislosti na péči jiné osoby, které jsou specifikovány v § 9 zákona o sociálních službách. Jedná se o tyto:

- mobilita,
- orientace,
- komunikace,
- stravování,
- oblékání a obouvání,
- tělesná hygiena,
- výkon fyziologické potřeby,
- péče o zdraví,
- osobní aktivity,
- péče o domácnost (*Poznámka: nehodnotí se u osob do 18 let věku*).

Z podstaty tedy není možné, aby pečující osobou byli příjemci 3. a 4. stupně PnP, neboť v jejich případě je okruhů „nesamostatnosti“ tolik, že by přinejmenším některé z nich kolidovaly s okruhem, který nezvládá ani osoba, o kterou by měli pečovat. Je korektní dodat, že v Informační základně se velmi okrajově objevují i záznamy o pečujících osobách s přiznaným 3. nebo 4. stupněm závislosti (cca 0,04 % ze všech pečujících osob), nicméně jedná se vesměs o situace, kdy průběžně došlo ke zhoršení zdravotního stavu pečujících

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

osoby, a Úřad práce ČR ještě v dané době jednal s rodinou závislé osoby o změně pečující osoby (osob). V navazujícím textu tedy zohledňujeme pouze pečující osoby v 1. a 2. stupni závislosti, které s ohledem na výše uvedené limity ještě mohou o někoho reálně pečovat.

3.4.1 Počet a struktura pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči

Data v Informační základně ukazují, že fenomén pečujících závislých osob (= příjemců příspěvku na péči) existuje, byť relativně příliš významný není. Řádově se jedná o vyšší stovky osob, jejichž podíl na všech pečujících osobách se v posledních letech sledovaného období pohyboval cca na úrovni 0,2 %.

Tabulka 45 Vývoj počtu a podílu pečujících osob s přiznaným příspěvkem na péči

Stav k 31. 12.	Celkový počet PO v ČR	Pečující s PnP celkem	Podíl PO s PnP na všech PO
2008	266 590	1 321	0,50 %
2009	279 488	900	0,32 %
2010	278 425	691	0,25 %
2011	273 911	627	0,23 %
2012	232 201	557	0,24 %
2013	264 751	791	0,30 %
2014	283 390	821	0,29 %
2015	291 072	741	0,25 %
2016	299 584	678	0,23 %
2017	305 163	625	0,20 %
2018	306 873	597	0,19 %
2019	310 392	566	0,18 %
2020	305 306	539	0,18 %
2021	299 597	592	0,20 %
2022	303 563	617	0,20 %
2023	306 354	620	0,20 %
2024	307 393	662	0,22 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

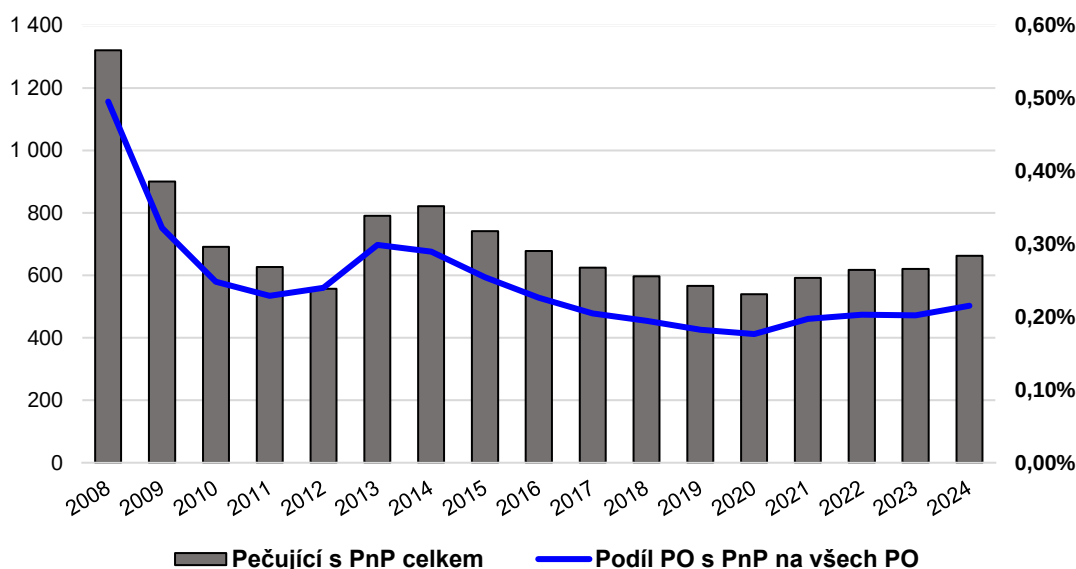
Z prezentované časové řady je zřejmé, že v prvních dvou letech sledovaného období (tj. záhy po zavedení příspěvku na péči do sociálního systému ČR) byl počet pečujících příjemců PnP vyšší, nicméně poměrně rychle klesal (stejně jako jejich podíl na celkovém počtu pečujících osob). V roce 2013 a 2014 došlo opět

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

ke krátkodobému nárůstu počtu i podílu těchto pečujících osob, nicméně v posledních letech již lze jejich počet i podíl na celkovém počtu pečujících osob považovat za relativně stabilizovaný a setrvalý, jak je zobrazeno na následujícím grafu.

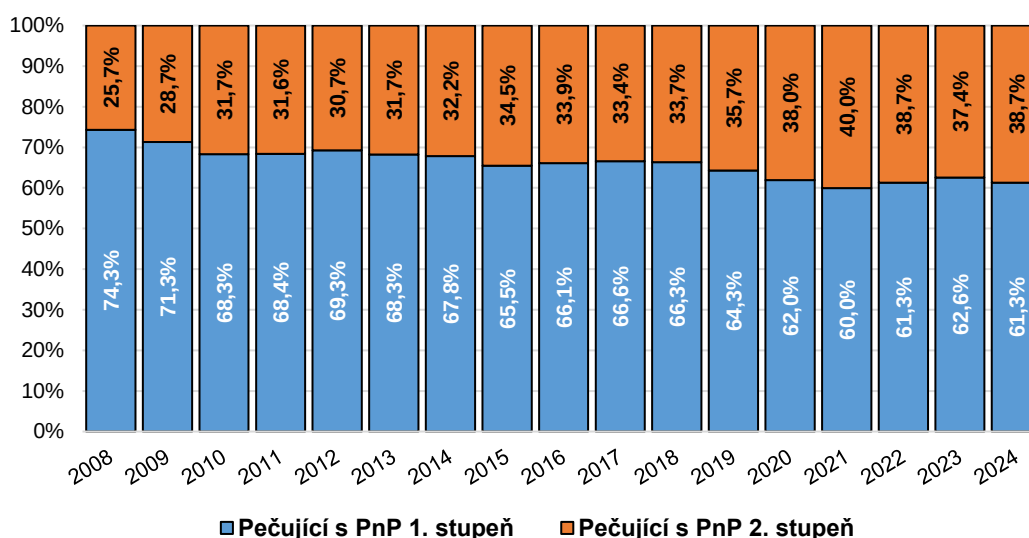
Graf 69 Počet a podíl pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Struktura pečujících osob, které jsou samy příjemci příspěvku na péči, podle stupně jejich závislosti na jiné osobě, je následující:

Graf 70 Struktura pečujících osob, které jsou samy příjemci příspěvku na péči

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Mezi pečujícími příjemci PnP zjevně dominují ti, kteří mají přiznaný nejnížší, tj. 1. stupeň závislosti, nicméně podíl závislých pečovatelů ve 2. stupni v čase mírně narůstá.

3.4.2 Struktura pečujících příjemců příspěvku na péči dle věku

V návaznosti na předchozí analýzy se i tato část studie soustředí na věkovou strukturu pečujících osob, jež jsou současně příjemci příspěvku na péči.

Tabulka 46 Počet pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči dle věku

Stav k 31. 12.	do 35 let	36–50 let	51–64 let	65–69 let	70–74 let	75–79 let	80–84 let	85 a více let	CELKEM
2008	36	78	285	108	146	253	261	154	1 321
2009	25	76	196	84	95	165	168	91	900
2010	23	55	153	65	84	117	120	74	691
2011	21	49	131	58	85	87	125	71	627
2012	19	58	137	56	55	67	104	61	557
2013	20	75	203	90	91	73	141	98	791
2014	15	86	207	99	108	80	131	95	821
2015	19	80	166	103	78	95	113	87	741
2016	19	65	160	94	80	94	88	78	678
2017	25	72	137	90	67	79	68	87	625
2018	22	63	126	79	70	92	61	84	597
2019	29	66	120	71	77	72	54	77	566
2020	27	51	117	63	88	64	64	65	539
2021	27	63	140	69	78	76	74	65	592
2022	28	73	129	64	66	100	87	70	617
2023	24	80	134	55	66	98	79	84	620
2024	26	77	137	67	81	93	90	91	662

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

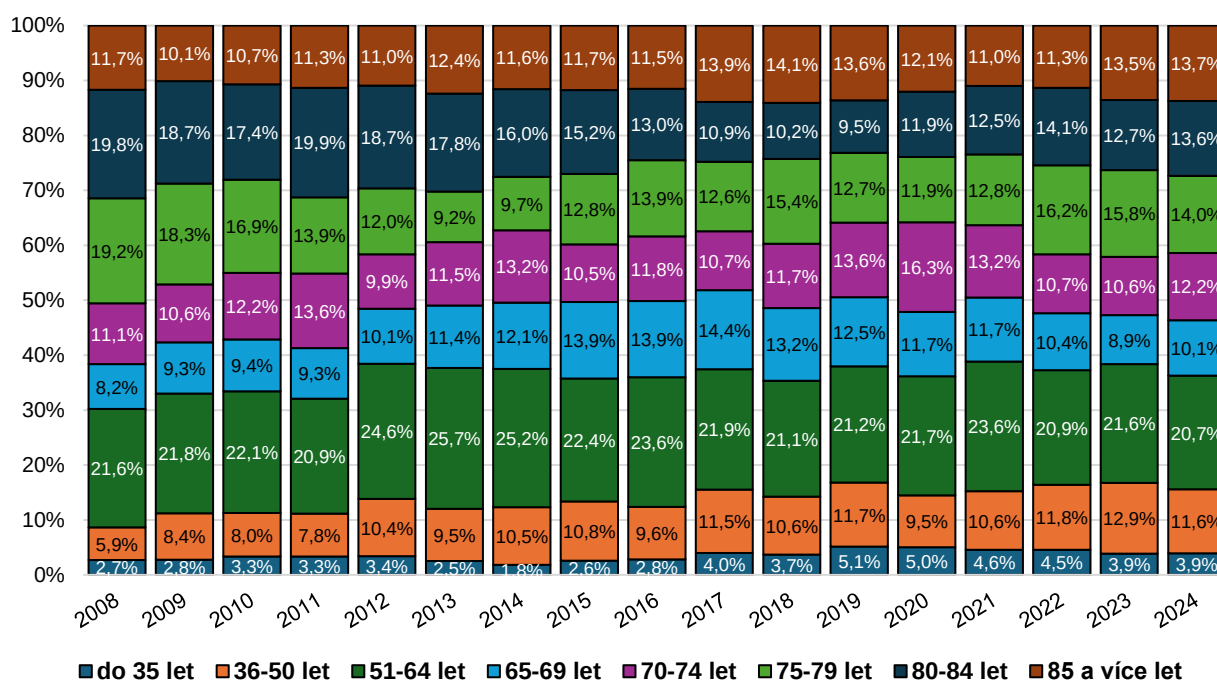
Mezi pečujícími příjemci PnP zjevně dominuje věková kategorie staršího produktivního věku, která byla ve sledovaném období zastoupena v průměru bezmála čtvrtinou (22,4 %). Druhou nejvyšší četnost lze naopak pozorovat v relativně vyšším věkovém intervalu, tj. pečující příjemci PnP ve věku 80–84 let (14,8 %). Třetí v pořadí je pak věková kategorie 75–79 let (14,8 %). Podíl pečujících s nárokem na PnP v postproduktivním věku ve sledovaném období činí bezmála 2/3 těchto pečujících (v průměru 64,1 %). Nabízí se však hypotéza, že jde o častou a relativně přirozenou situaci, kdy si v péči vzájemně pomáhají osamoceně žijící senioři.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Procentní strukturu pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči ukazuje následující graf, ve kterém lze dobře pozorovat i dílčí vývojové trendy.

Graf 71 Struktura pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči dle věku

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

3.4.3 Regionální specifika pečujících příjemců příspěvku na péči

Lze předpokládat, že regionální struktura pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči vykazuje určitá specifika.

Pokud jde o rozdíly v absolutních počtech pečujících osob s nárokem na PnP, ty jsou mezi kraji poměrně významné (viz graf na následující straně textu). Nicméně zde je samozřejmě potřeba brát v úvahu, že jednotlivé kraje ČR jsou různě veliké a pochopitelně se tedy liší i počet osob v nich žijících – včetně počtu pečujících osob.

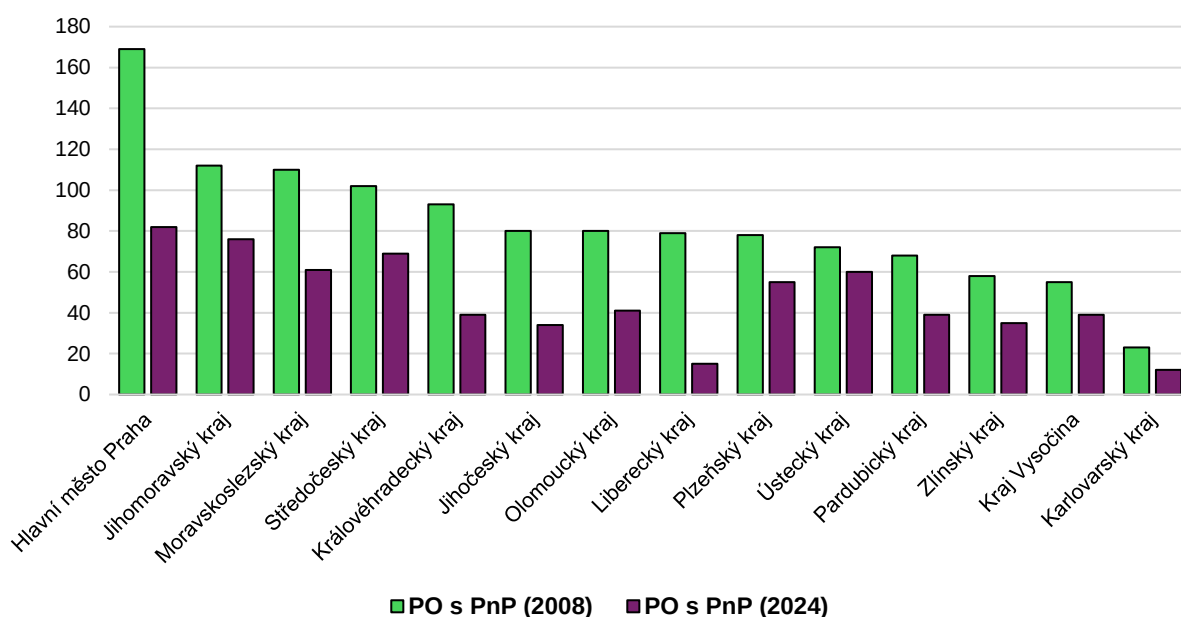
Je zřejmé, že nejvyšší počet pečujících příjemců PnP byl na začátku i na konci sledovaného období v Hl. m. Praze a nejmenší v Karlovarském kraji. To odpovídá stejné pozici obou krajů v žebříčku dle počtu obyvatel. Nejlidnatější bylo dle ČSÚ k 31. 12. 2008 stejně jako k 31. 12. 2024 Hl. m. Praha, a nejméně obyvatel měl naopak výše zmíněný Karlovarský kraj.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Další nespornou skutečností, kterou dokládají data Informační základny, je fakt, že ve všech krajích bez výjimky došlo ve sledovaném období 2008–2024 k poklesu počtu pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči. V řadě případů dokonce na méně než polovinu výchozího počtu (např. Hl. m. Praha pokles o 51 %, Královéhradecký kraj pokles o 58 %, Jihočeský kraj pokles o 57 %, v Libereckém kraji dokonce pokles o 81 % apod.). Zároveň je nutné vzít v úvahu, že absolutní počty pečujících odpovídající analyzované specifikaci (pečující příjemci PnP) jsou relativně malé – většinou pouze desítky osob v celém kraji, tudíž i relativně malá změna v počtu těchto pečujících osob znamená významné změny procentního ukazatele.

Graf 72 Počet pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči dle krajů (srovnání 2008 a 2024)

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

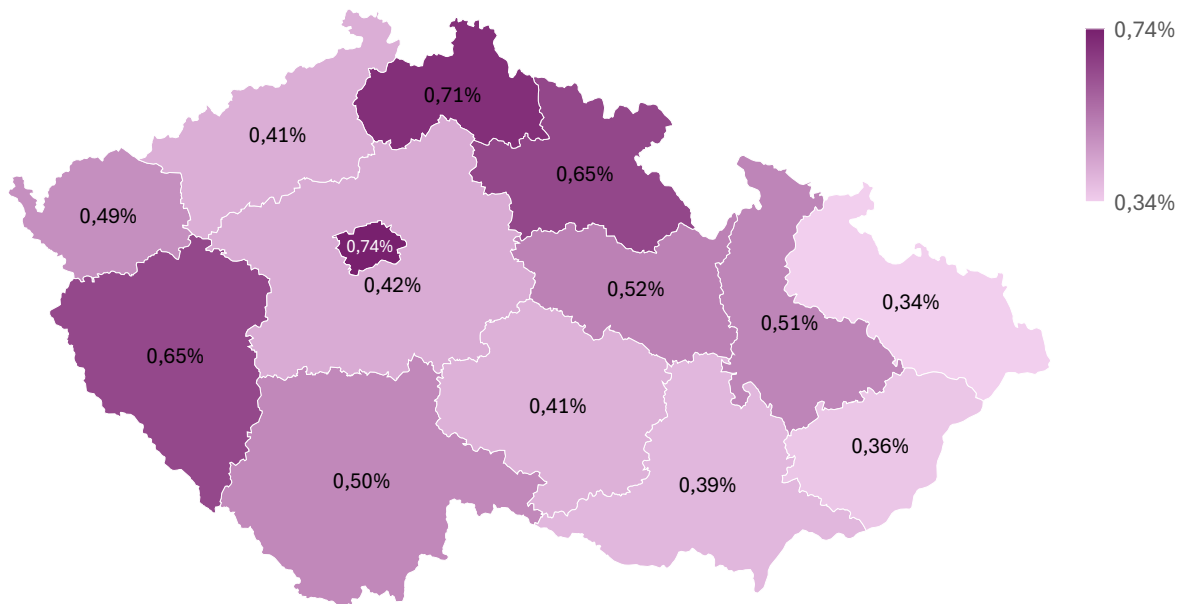
Na závěr této pasáže uvádíme též srovnání podílu pečujících osob s PnP na všech pečujících osobách v jednotlivých regionech, resp. krajích na začátku a na konci sledovaného období. Grafy na další straně textu potvrzují, že ve všech krajích ČR klesal kromě výše zmíněného absolutního počtu pečujících s nárokem na PnP také jejich podíl na všech pečujících osobách. Zároveň se hodnota tohoto podílu mezi kraji poměrně významně liší – viz například v roce 2024 Hl. m. Praha versus Liberecký kraj (tj. 0,31 % versus 0,11 %) apod. Nicméně obecně je zřejmé, že se ve všech krajích bez výjimky jedná o velmi minoritní skupinu pečujících osob.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

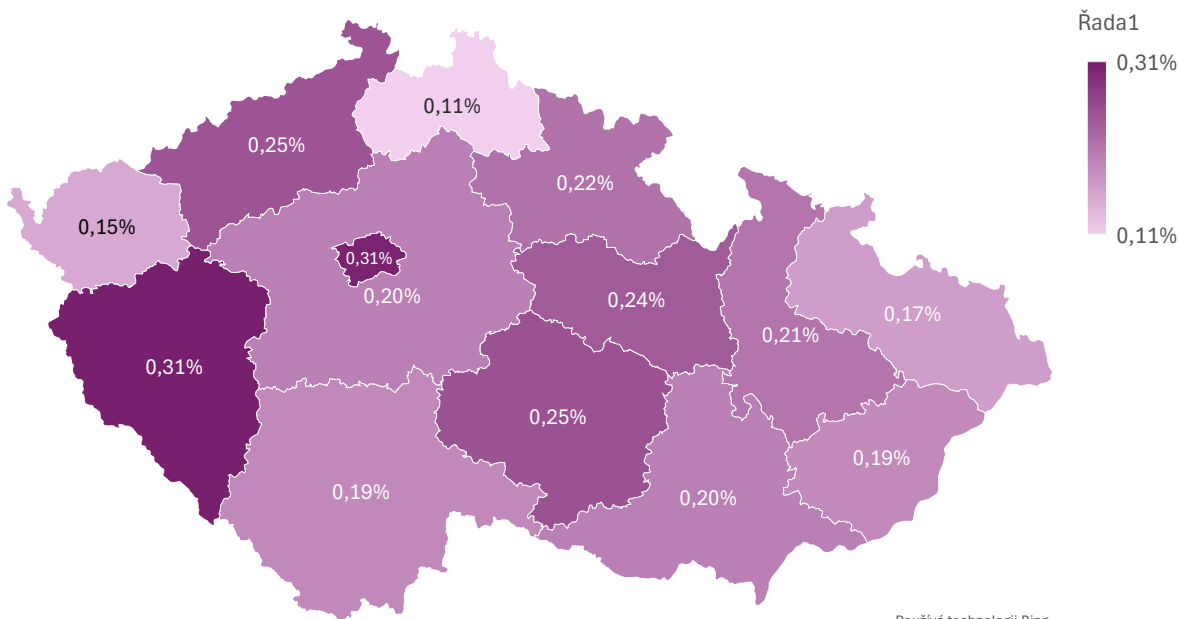
Graf 73 Podíl pečujících osob s nárokem na příspěvek na péči na celkovém počtu pečujících osob

2008

Používá technologii Bing.
© GeoNames, Microsoft, TomTom

2024

Používá technologii Bing.
© GeoNames, Microsoft, TomTom

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

3.5 Sumarizace hlavních zjištění

Na základě analýzy dat z Informační základny byly identifikovány následující poznatky a dílčí závěry týkající se pobírání vybraných dávek sociálního systému ČR pečujícími osobami:

Evidence pečujících osob na Úřadu práce ČR

- Podíl evidovaných nezaměstnaných pečujících osob na všech pečujících osobách v produktivním věku ve sledovaném období mírně kolísá v závislosti na aktuální situaci na trhu práce ČR. V průměru za celé sledované období 2008 až 2024 činil 6,2 %.
- Větší procento nezaměstnaných pečujících osob bylo mezi muži, zatímco pečující ženy v produktivním věku vykazovaly nižší nezaměstnanost. Průměrná hodnota podílu nezaměstnaných pečujících osob na všech pečujících osobách v produktivním věku za sledované období činila 6,7 % u mužů a 6,0 % u žen.
- Z nezaměstnaných pečujících osob jich podporu v nezaměstnanosti pobíralo cca 38 %, což je průměr za obě pohlaví a za celé sledované období 2008 až 2024. Tento podíl v čase mírně kolísá a je dlouhodobě velmi vyrovnaný u mužů i u žen.
- Nejvyšší podíl nezaměstnaných pečujících osob se dlouhodobě týkal věkové kohorty do 35 let (průměr za sledované období činil 8,2 %). Naopak téměř nulový výskyt pečujících osob se statutem uchazeče o zaměstnání byl, a to zcela logicky, ve skupině pečujících 65+. Ve většině krajů ČR nebyl ve věku 65+ v evidenci Úřadu práce ČR nikdo, jen v několika krajích spíše jednotlivci.
- Procento nezaměstnaných pečujících osob v zásadě odpovídá situaci na trhu práce v jednotlivých krajích. Nejnižší procento evidovaných pečujících osob v produktivním věku vykazovalo na začátku i na konci sledovaného období Hl. m. Praha, kde byla ve stejném okamžiku také nejnižší obecná míra nezaměstnanosti z celé ČR. Naopak nejvyšší podíl evidovaných pečujících osob v produktivním věku byl v letech 2008 i 2024 zaznamenán v Ústeckém kraji, který zároveň vykazoval nejvyšší míru nezaměstnanosti podle obecných ukazatelů trhu práce, nikoliv pouze v segmentu pečujících osob.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pečující osoby pobírající invalidní důchod (ID)

- V průběhu sledovaného období 2011 až 2023 byl podíl pečujících osob s přiznaným ID na celkovém počtu pečujících osob v produktivním věku (tj. 15 až 64 let) poměrně vyrovnaný, a dlouhodobě osciloval mezi 10,4 % až 11,5 %. V případě mužů v produktivním věku podíl pečujících s ID v trendu mírně klesal (konkrétně z 12,9 % na 11,5 %), zatímco ve skupině pečujících žen s ID jejich podíl naopak rostl, a to z 9,4 % v roce 2011 na 11,3 % v roce 2023.
- Nejvíce pečujících osob s nárokem na ID pobíralo I. stupeň ID, přičemž podíl této skupiny pečujících vzrostl ve sledovaném období z 45,2 % (rok 2011) na 54,5 % (rok 2023). Stejně tak rostl podíl pečujících s nárokem na II. stupeň ID, konkrétně z 16,1 % (rok 2011) na 23,5 % (rok 2023). Naproti tomu klesal podíl pečujících osob s nárokem na III. stupeň ID, a to poměrně výrazně – z 38 % v roce 2011 na 21,3 % v roce 2023. Naproti tomu podíl pečujících osob s ID z mládí byl dlouhodobě stabilní, nicméně velmi marginální – cca 0,7 % všech příjemců ID.
- Mezi pečujícími příjemci ID byli nejméně zastoupeni jedinci ve věku do 35 let. Jejich podíl ve sledovaném období 2011–2023 osciloval mezi 3,3 % až 4,4 %, přičemž v čase vykazoval mírně klesající tendenci. Podíl pečujících ID v kategorii středního produktivního věku (36–50 let) byl již významně větší a blížil se hranici 30 %, zatímco podíl kategorie pečujících ID ve starším produktivním věku (51–64 let) jednoznačně dominoval a blížil se hranici 70 %.
- Podíl pečujících příjemců ID na všech pečujících osobách v produktivním věku vykazoval ve sledovaném období zajímavé regionální rozdíly. Nejnižší podíl pečujících ID byl dlouhodobě v Praze (7,3 % v roce 2023), a naopak dlouhodobě nejvyšší byl v Jihomoravském kraji (13,9 % v roce 2023). Pokud bychom podíl pečujících s ID na všech pečujících osobách v produktivním věku srovnávali genderově, pak na začátku období (2011) byl ve všech krajích ČR podíl pečujících mužů s ID výrazně vyšší než podíl pečujících žen s ID, avšak na konci období (2023) byl tento podíl u mužů i žen ve většině krajů velmi vyrovnaný, a v některých z nich byl podíl pečujících žen s ID dokonce mírně vyšší než u pečujících mužů.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pečující osoby pobírající starobní důchod (SD)

- V průběhu sledovaného období let 2011 až 2023 podíl pečujících osob s přiznaným SD na celkovém počtu pečujících osob osciloval mezi 32,7 až 36,7 %. Genderově byl mírně odlišný trend vývoje u mužů a u žen. Ve skupině pečujících žen podíl pečujících starobních důchodkyň na všech pečujících ženách klesal, a to z 38,8 % v roce 2011 na 33,9 % v roce 2023. Ve skupině pečujících mužů naopak podíl pečujících starobních důchodců na všech pečujících mužích rostl, a to z 32,0 % v roce 2011 na 34,1 % v roce 2023.
- Ve sledovaném období byli ve skupině pečujících SD nejvíce zastoupeni pečující s řádným SD, nicméně jejich podíl ve sledovaném období klesal, a to z původních 67,4 % (2011) na 57,7 % (2023). Druhou nejvíce zastoupenou skupinou pečujících SD byli pečující s trvale kráceným, tj. předčasným, SD. Podíl této skupiny pečujících SD naopak v trendu rostl, a to z 29,5 % (2011) na 39,3 % (2023). Zastoupení pečujících SD s ostatními formami SD (poměrný SD, transformovaný ID) bylo ve sledovaném období minoritní. Sumárně tyto dvě skupiny tvořily pouze cca 3 % pečujících SD.
- Pokud jde o věkovou strukturu pečujících SD, pak ve sledovaném období výrazně klesal podíl pečujících v mladších kategoriích důchodového věku (tj. do 69 let), a naopak výrazně narůstal podíl pečujících starobních důchodců ve věku nad 70 let.
- Existují dílčí regionální rozdíly v podílu pečujících SD na všech pečujících osobách, ať už celkově za muže a ženy či zvlášť za muže a ženy. Na začátku sledovaného období (rok 2011) vykazovalo nejvyšší podíl pečujících SD na všech pečujících osobách Hl. m. Praha (36,5 %), zatímco na konci sledovaného období (rok 2023) v podílu pečujících SD dominoval Jihočeský kraj (36,2 %). Během sledovaného období se pořadí krajů dle tohoto ukazatele výrazně pozměnilo, protože například zmíněný Jihočeský kraj měl na počátku období druhý nejnižší podíl tohoto ukazatele (33,1 %), zatímco na konci období měl naopak tento podíl ze všech krajů nevyšší, tj. 36,2 %.

Pečující osoby samy pobírající příspěvek na péči (PnP)

- Počet osob závislých na péči (tj. pobírajících PnP), které současně samy pečují o osobu závislou, se v období 2008–2024 pohyboval v řádu stovek osob, což odpovídalo pouze

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

cca 0,2 % ze všech pečujících osob. Jde tedy o velmi marginální skupinu pečujících, jejíž podíl navíc v čase klesal.

- Mezi pečujícími příjemci PnP převažovali ti, kteří mají přiznaný nejnižší, tj. 1. stupeň závislosti, nicméně jejich podíl ve sledovaném období klesl z 74,3 % (rok 2008) na 61,3 % (rok 2024). Naproti tomu podíl závislých pečovatelů ve 2. stupni mírně rostl, a to z 25,7 % (rok 2008) na 38,7 % v roce 2024.
- Mezi pečujícími příjemci PnP dominovala věková kategorie staršího produktivního věku, která byla ve sledovaném období zastoupena v průměru bezmála čtvrtinou (22,4 %). Druhou nejvyšší četnost lze naopak pozorovat ve výrazně vyšším věkovém intervalu, tj. pečující příjemci PnP ve věku 80–84 let (14,8 %). Třetí v pořadí je pak věková kategorie 75–79 let (14,8 %). Podíl pečujících osob s nárokem na PnP v postproduktivním věku činil v průměru 64,1 % a byl tedy bezmála dvoutřetinový.
- Ve všech krajích ČR klesal kromě absolutního počtu pečujících s nárokem na PnP také jejich podíl na všech pečujících osobách. Zároveň se hodnota tohoto podílu mezi kraji poměrně významně lišila. Nicméně obecně je zřejmé, že se ve všech krajích bez výjimky jedná o velmi minoritní skupinu pečujících osob.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

4 Závislé osoby v domácí péči v ČR

Tato kapitola se zaměřuje na data Informační základny týkající se osob závislých na domácí, tj. neformální péči v České republice, tj. příjemců příspěvku na péči (PnP) definovaných zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

4.1 Počet závislých osob

Nejprve se zaměříme na vývoj počtu osob závislých na domácí, tj. neformální péči, členěný podle pohlaví. Příslušné údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 47 Závislé osoby v ČR – vývoj v čase

Stav k 31. 12.	Osob			%		
	ženy	muži	celkem	ženy	muži	celkem
2008	153 952	83 995	237 947	64,7 %	35,3 %	100 %
2009	159 536	88 071	247 607	64,4 %	35,6 %	100 %
2010	157 646	88 558	246 204	64,0 %	36,0 %	100 %
2011	153 989	88 459	242 448	63,5 %	36,5 %	100 %
2012	129 400	78 150	207 550	62,3 %	37,7 %	100 %
2013	147 123	92 243	239 366	61,5 %	38,5 %	100 %
2014	157 431	99 603	257 034	61,2 %	38,8 %	100 %
2015	160 683	104 101	264 784	60,7 %	39,3 %	100 %
2016	164 953	108 117	273 070	60,4 %	39,6 %	100 %
2017	167 214	111 668	278 882	60,0 %	40,0 %	100 %
2018	167 687	113 681	281 368	59,6 %	40,4 %	100 %
2019	168 998	116 295	285 293	59,2 %	40,8 %	100 %
2020	166 610	114 941	281 551	59,2 %	40,8 %	100 %
2021	163 104	113 807	276 911	58,9 %	41,1 %	100 %
2022	164 979	116 557	281 536	58,6 %	41,4 %	100 %
2023	166 180	118 652	284 832	58,3 %	41,7 %	100 %
2024	166 444	120 188	286 632	58,1 %	41,9 %	100 %
Průměr 2008 až 2024	159 761	103 358	263 119	60,7 %	39,3 %	100 %

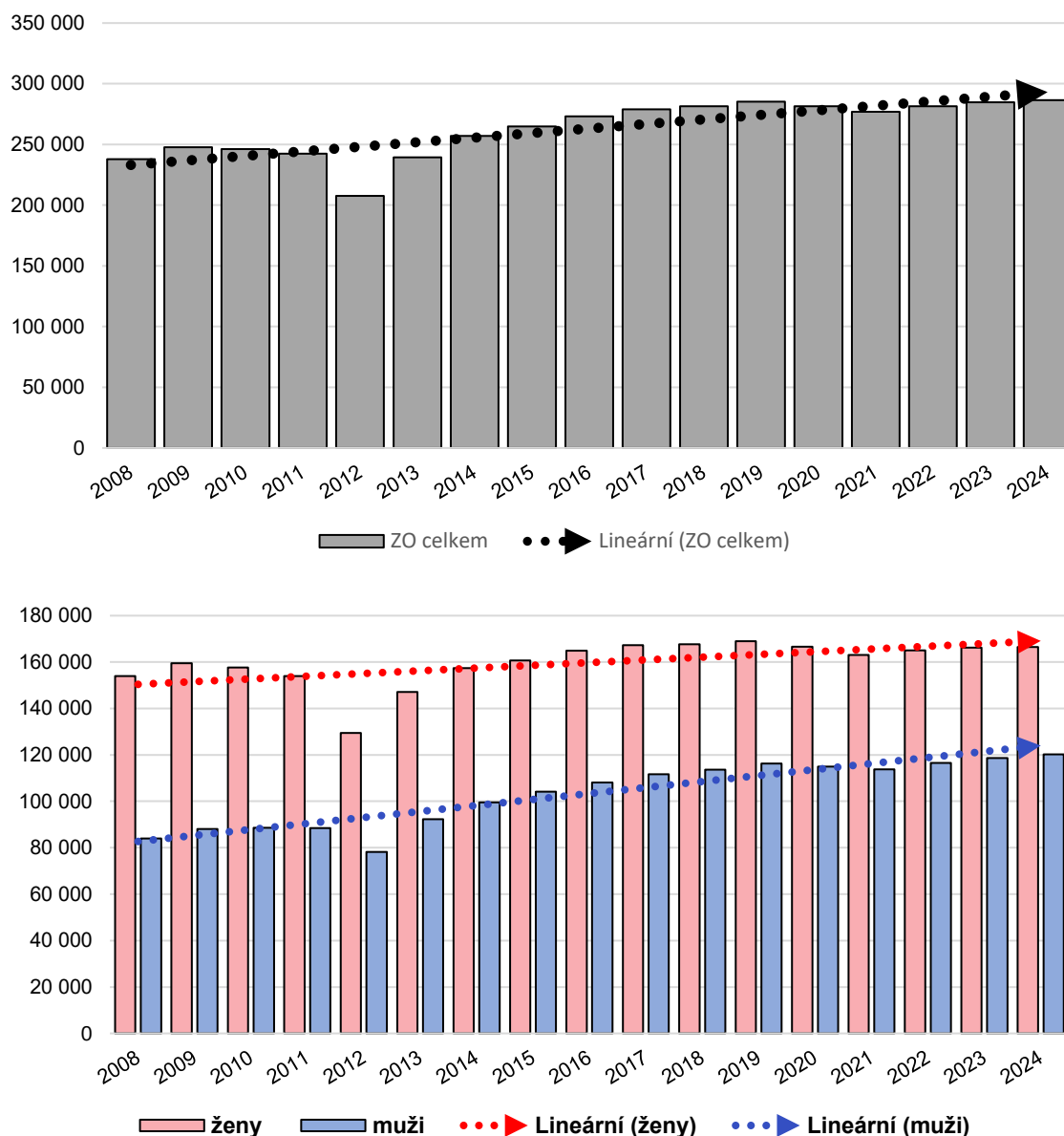
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Celkový počet závislých osob (= příjemců PnP) v ČR lze v dlouhodobém trendu označit jako mírně rostoucí. To se týká shodně mužů i žen, přičemž dynamika nárůstu je výrazně vyšší u mužů nežli u žen. Zmíněné vývojové trendy dokumentují také následující grafy. Poněkud specifická hodnota je patrná u let 2012 a 2013, kdy došlo ke změně v aplikaci používané k administraci PnP (viz výše schéma 1), se kterou souvisel i dílčí dočasný problém v migraci některých dat.

Graf 74 Vývoj počtu závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v ČR

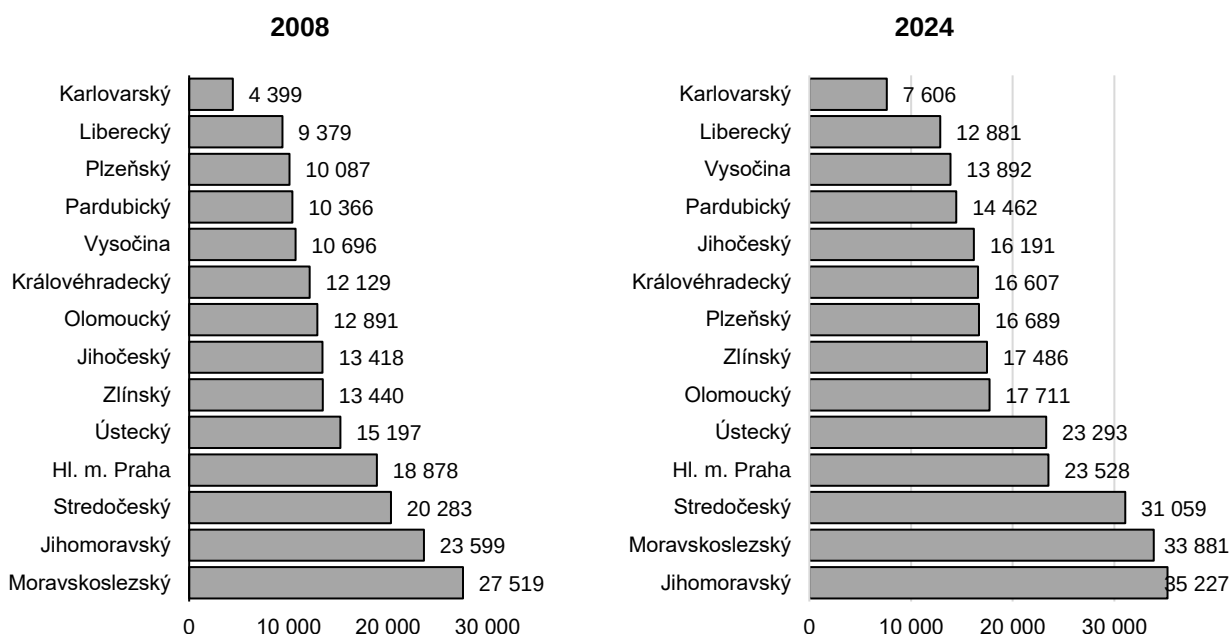
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Za účelem doplnění regionálního pohledu prezentujeme počet osob závislých na péči v členění podle krajů ČR, přičemž data jsou seřazena podle jejich absolutního počtu. Připomínáme, že při prosté komparaci počtu příjemců PnP je nutné brát v potaz mj. rozdílnou velikost jednotlivých krajů. Pořadí krajů dle počtu závislých osob se v mezidobí 2008 a 2024 změnilo jen mírně, nicméně ve všech krajích bez výjimky došlo k nárůstu počtu závislých osob, a to v řadě případů o vyšší desítky procent (např. Karlovarský kraj – nárůst o 73 %, Ústecký – nárůst o 53 % apod.).

Graf 75 Počet závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v krajích ČR *

* seříděno dle absolutního počtu závislých osob

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

4.1.1 Genderová struktura závislých osob

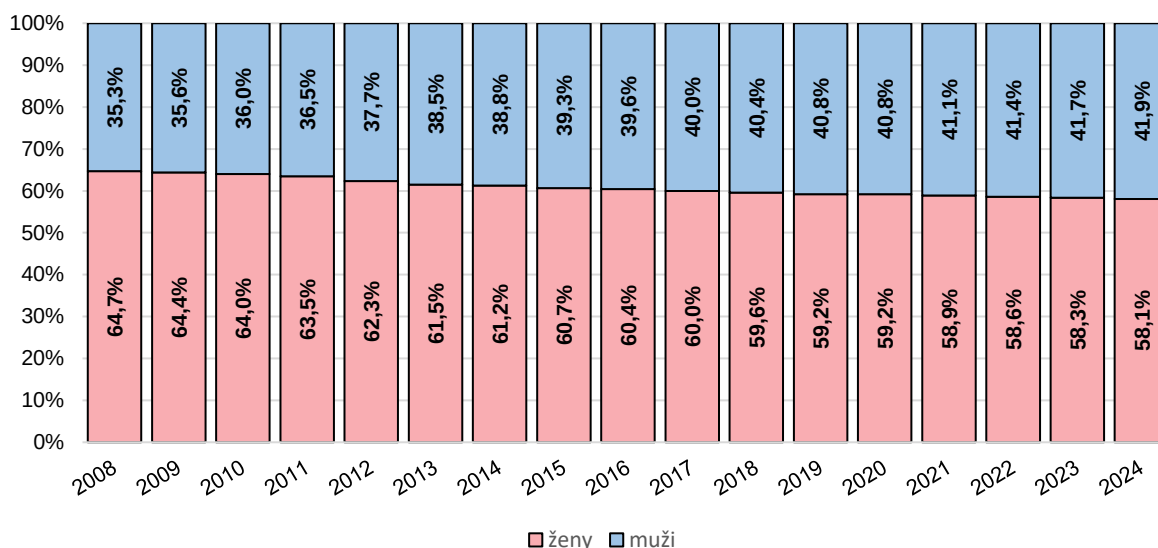
Pokud jde o genderovou strukturu závislých osob, již z výše uvedených absolutních počtů mužů a žen pobírajících PnP je zřejmé, že mezi nimi dominují ženy. Je ovšem relevantní ptát se, zda se jejich převaha, resp. podíl, nějak mění v čase. Data Informační základny dávají celkem jednoznačnou odpověď v tom smyslu, že podíl žen ve skupině závislých osob v čase klesá. Zatímco v roce 2008 byly bezmála 2/3 (64,7 %) závislých osob ženy, v roce 2024 to bylo už pouze 58,1 %. Obdobná situace je pozorovatelná také v krajích ČR – viz následující grafy. Ve všech krajích ČR bez výjimky platí, že podíl žen mezi příjemci

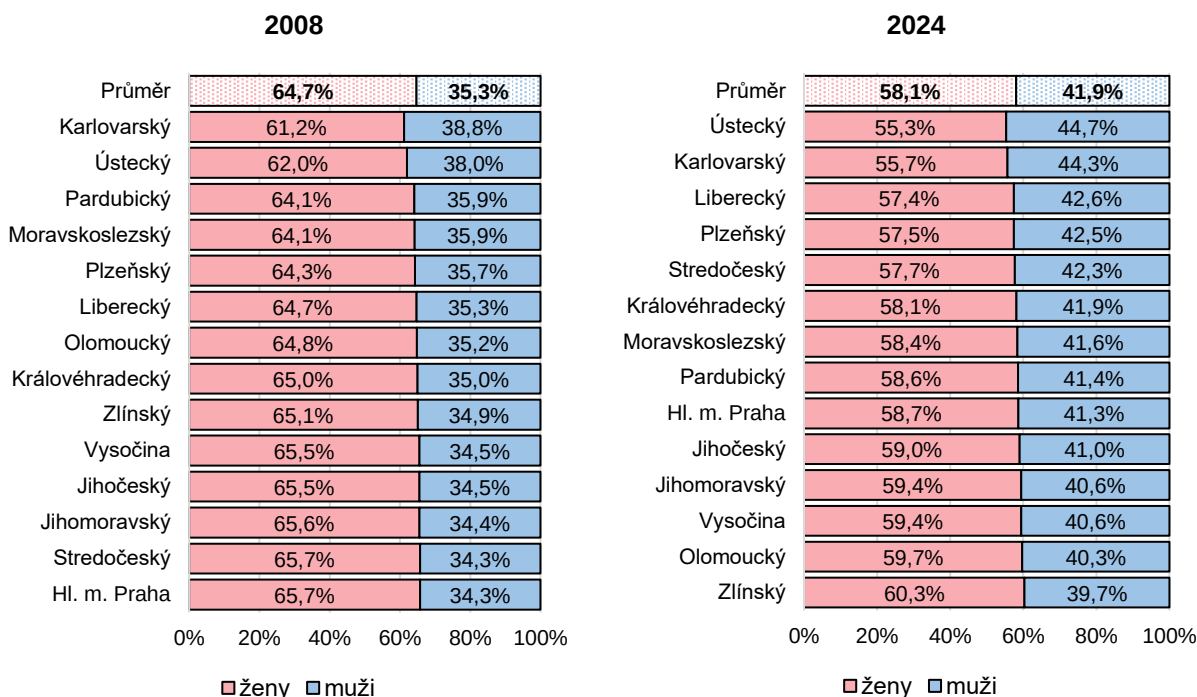
Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

PnP je výrazně nadpoloviční, nicméně zároveň jejich podíl mezi roky 2008 a 2024 ve všech krajích klesl podobně, jak už naznačily hodnoty za celou ČR.

Graf 76 Vývoj genderové struktury závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v ČR

Graf 77 Genderová struktura závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v krajích ČR *

* setříděno dle podílu žen

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

4.1.2 Věková struktura závislých osob

Dalším atributem, který lze vnímat jako jednu ze základních popisných charakteristik závislých osob (příjemců PnP) je jejich věk. Data Informační základny za sledované období 2008 až 2024 poskytují detailní informaci o věkové struktuře závislých osob.

Tabulka 48 Závislé osoby v ČR – vývoj věkové struktury v období 2008 až 2024

Stav k 31. 12.	Do 35 let	36–50 let	51–64 let	65–69 let	70–74 let	75–79 let	80–84 let	85+	Celkem
2008	13,6 %	4,6 %	10,9 %	5,8 %	7,6 %	14,0 %	20,9 %	22,6 %	100 %
2009	13,9 %	4,8 %	11,0 %	5,9 %	7,4 %	13,4 %	20,2 %	23,3 %	100 %
2010	14,6 %	5,1 %	11,0 %	6,0 %	7,3 %	12,4 %	19,5 %	24,0 %	100 %
2011	15,3 %	5,4 %	10,8 %	6,3 %	7,3 %	11,5 %	18,5 %	24,7 %	100 %
2012	18,4 %	6,3 %	11,5 %	6,8 %	7,5 %	10,5 %	17,1 %	21,9 %	100 %
2013	17,3 %	6,1 %	11,1 %	6,9 %	7,8 %	10,1 %	16,7 %	24,0 %	100 %
2014	17,2 %	6,1 %	10,8 %	6,9 %	8,1 %	10,0 %	16,3 %	24,6 %	100 %
2015	17,1 %	6,2 %	10,6 %	7,2 %	8,3 %	10,3 %	15,6 %	24,8 %	100 %
2016	17,0 %	6,2 %	10,3 %	7,1 %	8,8 %	10,5 %	15,0 %	25,1 %	100 %
2017	17,1 %	6,3 %	10,1 %	7,0 %	9,2 %	10,9 %	14,4 %	25,1 %	100 %
2018	17,2 %	6,4 %	9,9 %	6,9 %	9,4 %	11,3 %	14,1 %	25,0 %	100 %
2019	17,2 %	6,5 %	9,7 %	6,9 %	9,5 %	11,8 %	13,9 %	24,7 %	100 %
2020	17,6 %	6,6 %	9,5 %	6,7 %	9,7 %	11,7 %	13,9 %	24,2 %	100 %
2021	18,2 %	6,7 %	9,5 %	6,5 %	9,4 %	12,3 %	14,2 %	23,3 %	100 %
2022	18,2 %	6,7 %	9,2 %	6,3 %	9,2 %	13,0 %	14,8 %	22,6 %	100 %
2023	18,2 %	6,6 %	9,1 %	6,1 %	8,9 %	13,2 %	15,3 %	22,7 %	100 %
2024	18,3 %	6,5 %	9,1 %	5,7 %	8,8 %	13,0 %	15,8 %	22,8 %	100 %
Průměr 2008-2024	16,8 %	6,1 %	10,2 %	6,5 %	8,5 %	11,8 %	16,2 %	23,8 %	100,0 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

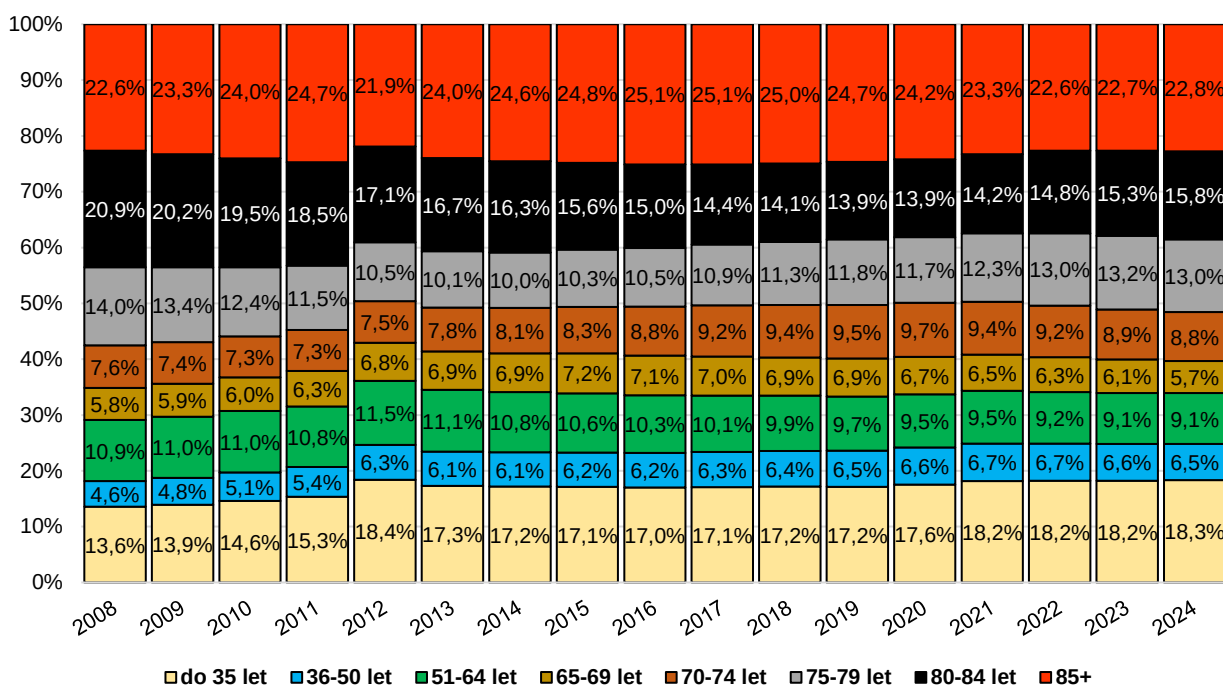
Ve skupině příjemců příspěvku na péči dominuje kategorie postproduktivního věku. V průměru se tato věková kategorie (tj. 65+) ve sledovaném podílela na všech závislých osobách 2/3 (resp. 66,8 %). Jen pro srovnání: v počátečním roce sledovaného období, tj. v roce 2008, se příjemci PnP ve skupině 65+ podíleli na všech závislých osobách 71 % a na jeho konci (rok 2024) to bylo 66,1 %. Některé věkové kohorty v trendu svůj podíl mírně posilují (např. kategorie do 35 let, 36–50 let, 70–74 let), zatímco jiné během sledovaného období svůj podíl mírně snížily (například kategorie 51–64 let). V ostatních případech

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Ize hovořit spíše o víceméně konstantním zastoupení předmětných věkových skupin. Zmiňované vývojové trendy jsou dobře patrné také z následujícího grafu.

Graf 78 Vývoj věkové struktury závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v ČR

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Věková struktura závislých osob v jednotlivých krajích České republiky víceméně odpovídá celorepublikovým hodnotám, bez výraznějších regionálních odchylek. Z tohoto důvodu zde detailní přehled věkové struktury podle krajů neuvádíme; je však dostupný v našich datových podkladech.

4.1.3 Struktura závislých osob dle stupně závislosti

V rámci analýzy segmentu příjemců příspěvku na péči je relevantní také jejich struktura z hlediska náročnosti poskytované péče, vyjádřená prostřednictvím přiznaného stupně závislosti. Tato struktura, včetně jejího vývoje v čase, je zřejmá z výše uvedeného grafu.

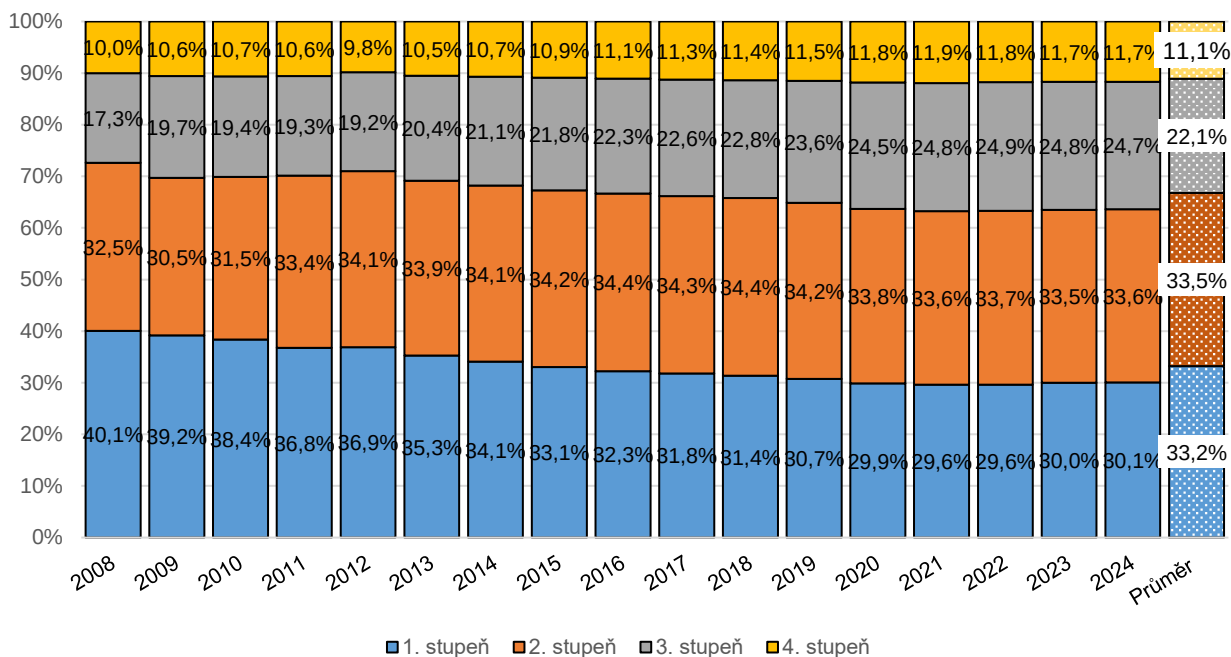
Zatímco na počátku sledovaného období byl podíl nižších stupňů závislosti (tj. stupeň I. a II.) nad hranicí 70 % (konkrétně 72,6 %), v průběhu sledovaného období je patrný pozvolný pokles podílu nižších stupňů závislosti až na 63,7 % v roce 2024.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Nejvýraznější je snížení podílu na všech závislých osobách v případě I. stupně závislosti. Ten v tomto případě poklesl přesně o 10 p. b., tj. ze 40,1 % v roce 2008 na 30,1 % v roce 2024. V případě II. stupně závislosti se dá hovořit spíše o stagnaci jeho podílu.

Graf 79 Vývoj struktury závislých osob (příjemců příspěvku na péči) v ČR dle stupně závislosti

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Nejvíce během sledovaného období narostl podíl závislých osob ve III. stupni závislosti, a to z 17,3 % na 24,7 %. Mírnější nárůst podílu vykazují také příjemci IV. stupně závislosti (úplná závislost), a to z 10,0 % na 11,7 %. Vyšší stupně závislosti (tj. III. a IV., resp. těžká a úplná závislost) během období 2008 až 2024 zvýšily své zastoupení v segmentu příjemců PnP z 27,3 % na 36,4 %.

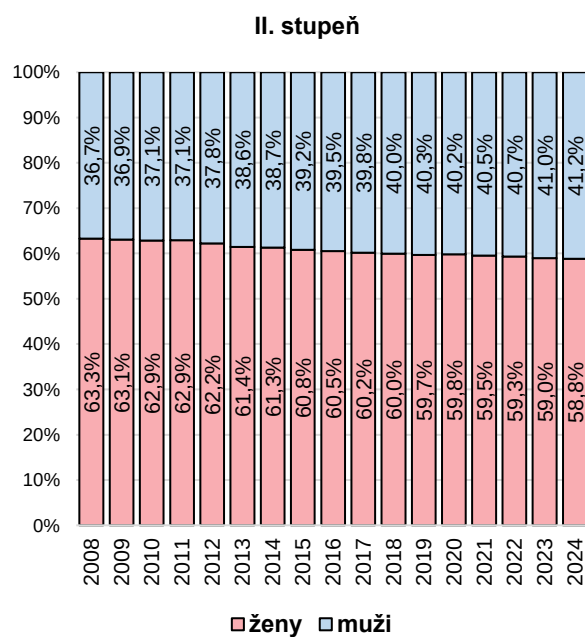
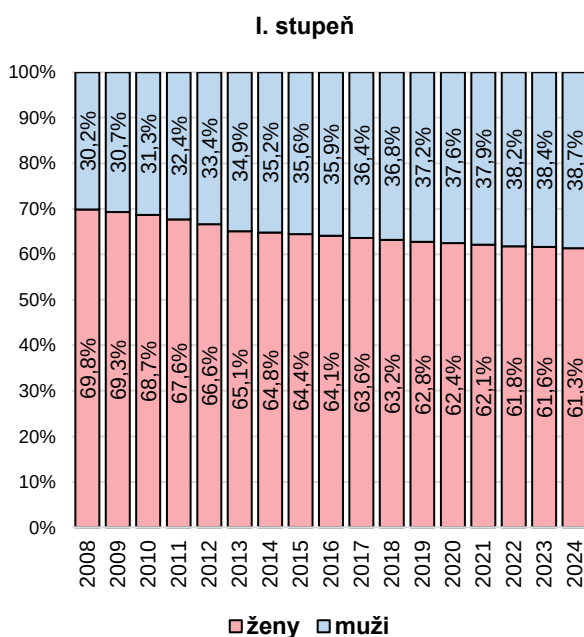
Zajímavou informaci poskytuje také bližší pohled na genderovou strukturu příjemců PnP v jednotlivých stupních závislosti. Ta je patrná z následujících tabulek a grafů. Podíl žen ve všech stupních závislosti se snižuje, zatímco podíl závislých mužů vykazuje rostoucí trend. Konkrétně se jedná o nárůst podílu závislých mužů v I. stupni závislosti o 8,5 p. b., ve II. stupni o 4,5 p. b., ve III. stupni o 3. p. b. a ve IV. stupni o 6,7 p. b. Recipročně adekvátně klesá podíl závislých žen. Detaily jsou patrné z následujících dat.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 49 Závislé osoby v ČR – vývoj genderové struktury v nižších stupních závislosti (I. a II.)

Stav k 31. 12.	I. stupeň					II. stupeň				
	osob			%		osob			%	
	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži
2008	66 590	28 745	95 335	69,8 %	30,2 %	49 000	28 423	77 423	63,3 %	36,7 %
2009	67 240	29 852	97 092	69,3 %	30,7 %	47 637	27 876	75 513	63,1 %	36,9 %
2010	64 838	29 607	94 445	68,7 %	31,3 %	48 825	28 834	77 659	62,9 %	37,1 %
2011	60 282	28 830	89 112	67,6 %	32,4 %	50 949	30 031	80 980	62,9 %	37,1 %
2012	50 976	25 526	76 502	66,6 %	33,4 %	44 090	26 782	70 872	62,2 %	37,8 %
2013	54 938	29 466	84 404	65,1 %	34,9 %	49 800	31 249	81 049	61,4 %	38,6 %
2014	56 795	30 877	87 672	64,8 %	35,2 %	53 699	33 904	87 603	61,3 %	38,7 %
2015	56 396	31 138	87 534	64,4 %	35,6 %	55 072	35 515	90 587	60,8 %	39,2 %
2016	56 439	31 631	88 070	64,1 %	35,9 %	56 829	37 117	93 946	60,5 %	39,5 %
2017	56 400	32 346	88 746	63,6 %	36,4 %	57 616	38 170	95 786	60,2 %	39,8 %
2018	55 772	32 524	88 296	63,2 %	36,8 %	58 049	38 780	96 829	60,0 %	40,0 %
2019	55 001	32 645	87 646	62,8 %	37,2 %	58 198	39 267	97 465	59,7 %	40,3 %
2020	52 496	31 599	84 095	62,4 %	37,6 %	57 001	38 279	95 280	59,8 %	40,2 %
2021	50 956	31 096	82 052	62,1 %	37,9 %	55 463	37 712	93 175	59,5 %	40,5 %
2022	51 514	31 883	83 397	61,8 %	38,2 %	56 269	38 580	94 849	59,3 %	40,7 %
2023	52 719	32 825	85 544	61,6 %	38,4 %	56 292	39 109	95 401	59,0 %	41,0 %
2024	52 839	33 308	86 147	61,3 %	38,7 %	56 636	39 634	96 270	58,8 %	41,2 %
Průměr	56 599	30 818	87 417	64,7 %	35,3 %	53 613	34 662	88 276	60,9 %	39,1 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

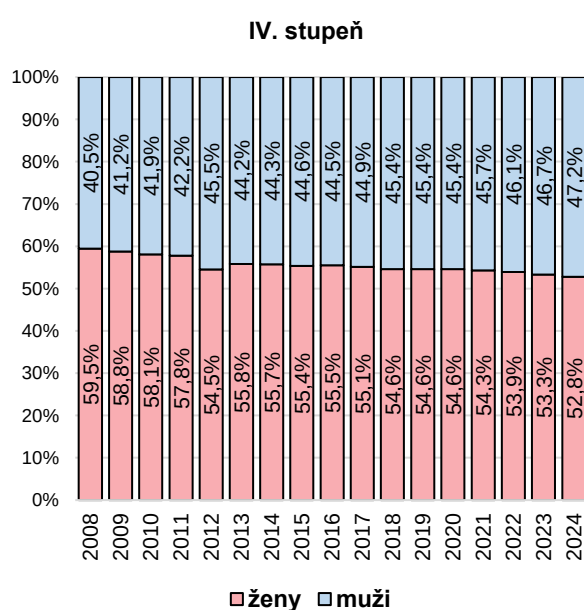
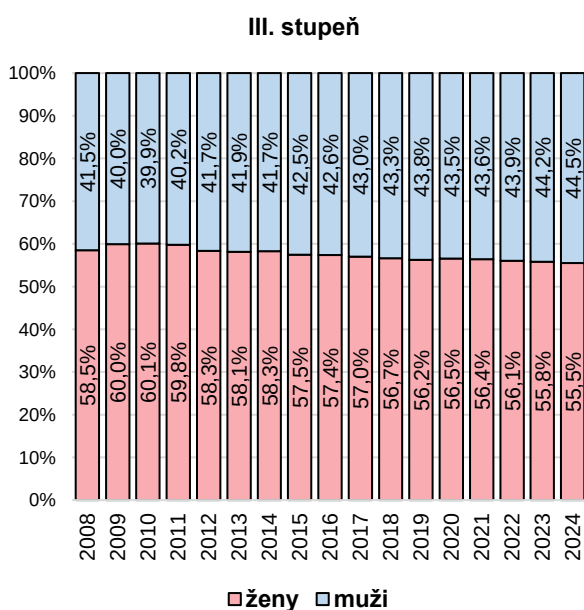

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Tabulka 50 Závislé osoby v ČR – vývoj genderové struktury ve vyšších stupních závislosti (III. a IV.)

Stav k 31. 12.	III. stupeň					IV. stupeň				
	osob			%		osob			%	
	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži	ženy	muži	CELKEM	ženy	muži
2008	24 144	17 137	41 281	58,5 %	41,5 %	14 218	9 690	23 908	59,5 %	40,5 %
2009	29 276	19 546	48 822	60,0 %	40,0 %	15 383	10 797	26 180	58,8 %	41,2 %
2010	28 747	19 120	47 867	60,1 %	39,9 %	15 236	10 997	26 233	58,1 %	41,9 %
2011	27 923	18 759	46 682	59,8 %	40,2 %	14 835	10 839	25 674	57,8 %	42,2 %
2012	23 224	16 582	39 806	58,3 %	41,7 %	11 110	9 260	20 370	54,5 %	45,5 %
2013	28 362	20 439	48 801	58,1 %	41,9 %	14 023	11 089	25 112	55,8 %	44,2 %
2014	31 634	22 670	54 304	58,3 %	41,7 %	15 303	12 152	27 455	55,7 %	44,3 %
2015	33 238	24 583	57 821	57,5 %	42,5 %	15 977	12 865	28 842	55,4 %	44,6 %
2016	34 887	25 909	60 796	57,4 %	42,6 %	16 798	13 460	30 258	55,5 %	44,5 %
2017	35 875	27 035	62 910	57,0 %	43,0 %	17 323	14 117	31 440	55,1 %	44,9 %
2018	36 396	27 849	64 245	56,7 %	43,3 %	17 470	14 528	31 998	54,6 %	45,4 %
2019	37 868	29 456	67 324	56,2 %	43,8 %	17 931	14 927	32 858	54,6 %	45,4 %
2020	38 935	29 928	68 863	56,5 %	43,5 %	18 178	15 135	33 313	54,6 %	45,4 %
2021	38 775	29 924	68 699	56,4 %	43,6 %	17 910	15 075	32 985	54,3 %	45,7 %
2022	39 349	30 854	70 203	56,1 %	43,9 %	17 847	15 240	33 087	53,9 %	46,1 %
2023	39 422	31 173	70 595	55,8 %	44,2 %	17 747	15 545	33 292	53,3 %	46,7 %
2024	39 280	31 440	70 720	55,5 %	44,5 %	17 689	15 806	33 495	52,8 %	47,2 %
Průměr	33 373	24 847	58 220	57,5 %	42,5 %	16 175	13 031	29 206	55,5 %	44,5 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

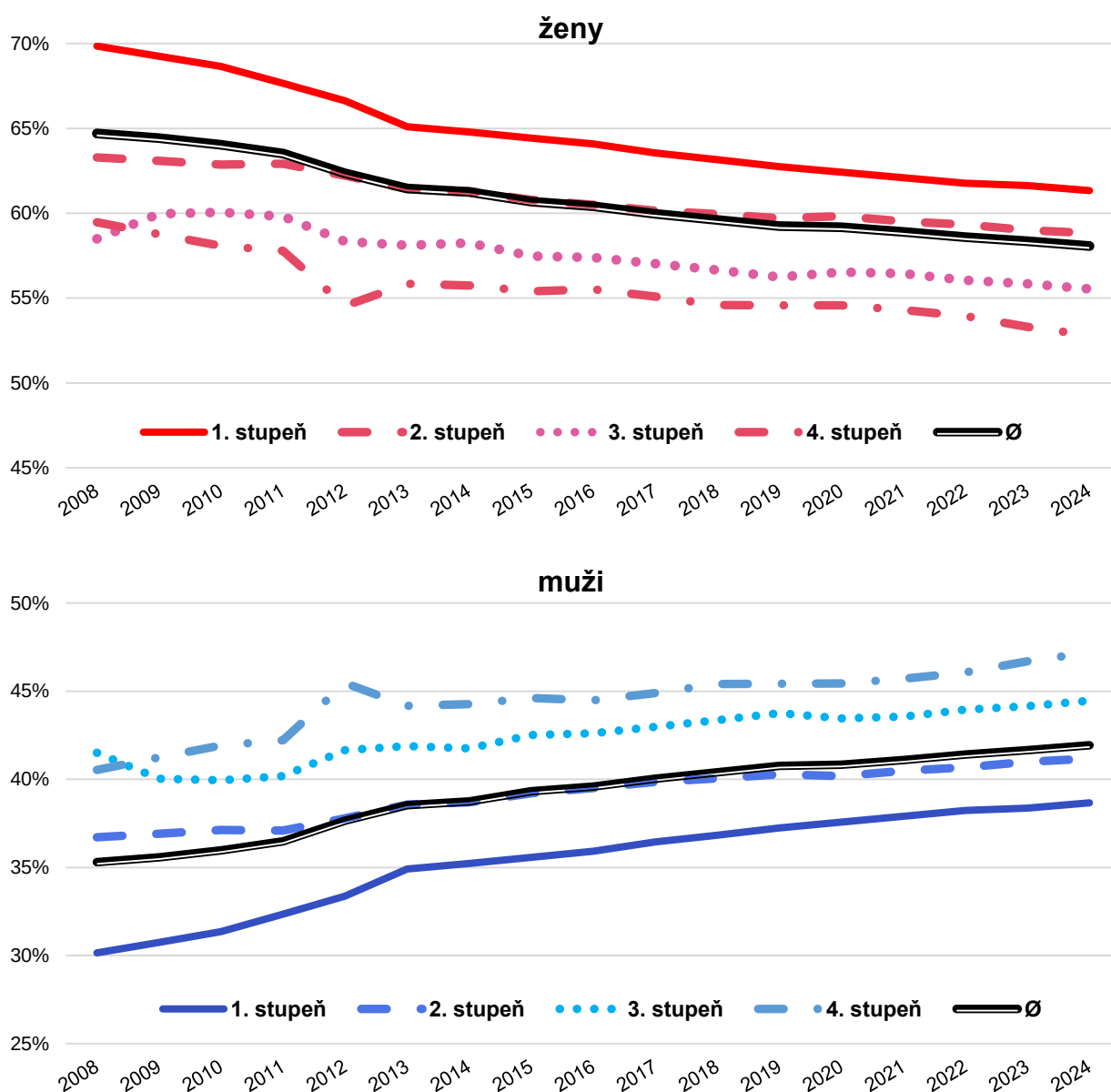
Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pro rychlejší a snadnější komparaci vývoje podílu závislých žen a mužů nabízíme také srovnání diskutovaných genderových trendů v následujících grafech. Z nich je zřejmý již zmíněný klesající trend podílu žen ve všech stupních závislosti, přičemž výrazně nejvyšší je podíl závislých žen v I. stupni. Naopak nejnižší a výrazně podprůměrné je zastoupení žen ve III. a IV. stupni závislosti. Lze tedy shrnout, že se zvyšujícím se stupněm závislosti klesá podíl žen a současně se naopak zvyšuje podíl mužů.

Graf 80 Vývoj podílu závislých žen a mužů (příjemců příspěvku na péči) v ČR dle stupně závislosti

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

V závěru této subkapitoly, zaměřené na specifika příjemců příspěvku na péči dle přiznaného stupně závislosti, jsou nastíněna specifika věkové struktury závislých osob ve vazbě na závažnost jejich hendikepu, resp. na přiznaný stupeň závislosti. Detailní přehled dle jednotlivých let a regionů by byl s ohledem na množství prezentovaných dat nad rámec stránkového limitu této studie, a proto se omezíme pouze na průměrné hodnoty za celé sledované období a za všechny kraje – tedy za celou ČR.

Tabulka 51 Průměrné hodnoty věkové struktury příjemců PnP dle stupně závislosti (celá ČR)

Závislost (stupeň PnP)	Do 35 let	36–50 let	51–64 let	65–69 let	70–74 let	75–79 let	80–84 let	85+	Celkem
I. stupeň	15,9 %	5,4 %	10,7 %	6,9 %	9,2 %	13,1 %	18,0 %	20,8 %	100 %
II. stupeň	13,9 %	6,3 %	11,0 %	7,0 %	8,8 %	12,0 %	16,6 %	24,4 %	100 %
III. stupeň	16,4 %	6,9 %	10,1 %	6,3 %	8,1 %	10,9 %	14,8 %	26,5 %	100 %
IV. stupeň	30,9 %	5,8 %	6,8 %	4,3 %	6,0 %	8,7 %	12,1 %	25,4 %	100 %
CELKEM	16,8 %	6,1 %	10,2 %	6,5 %	8,5 %	11,8 %	16,2 %	23,8 %	100 %

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky jsou zřejmá některá dílčí specifika konkrétních věkových kategorií závislých osob. Patrné je zejména vysoké zastoupení závislých osob v nejmladší věkové kategorii (tj. do 35 let) ve IV. stupni závislosti. Zatímco v I. až III. stupni závislosti je tato věková kategorie zastoupena cca na úrovni 15 %, ve IV. stupni závislosti je její podíl dvojnásobný, tj. na úrovni 31 %. Právě díky tomuto vysokému podílu se kategorie do 35 let stává ve IV. stupni závislosti nejvíce zastoupenou, zatímco v ostatních stupních závislosti (tj. I. až III.) vždy dominuje kategorie 85+.

Standardně nejméně zastoupenými věkovými kategoriemi jsou dlouhodobě ve všech stupních závislosti kategorie 36–50 let (v průměru za celé sledované období a za všechny stupně závislosti se podílela 6,1 %) a 65–69 let (průměrný podíl 6,5 %).

Z analytických tabulek, které máme díky Informační základně k dispozici, je zřejmé, že mezi jednotlivými kraji ČR nejsou v rámci věkové struktury závislých osob a jejího vývoje v čase žádné zcela zásadní rozdíly, které by byly analyticky zajímavé a naznačovaly nějaká regionální specifika.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

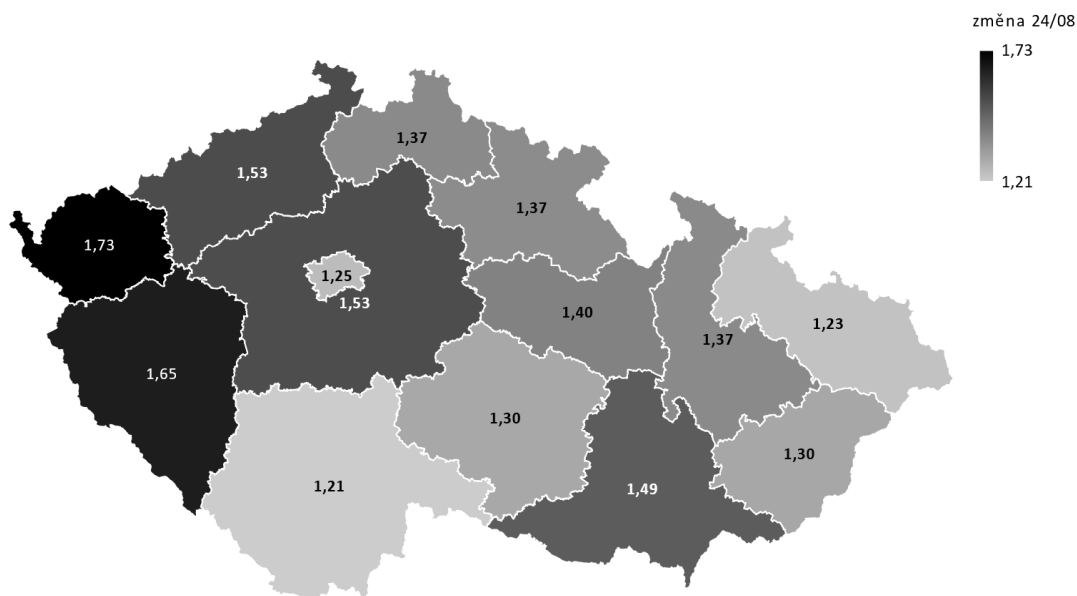
4.1.4 Regionální specifika – vývoj počtu závislých osob

Jednou ze základních charakteristik souboru závislých osob (příjemců PnP) je bezesporu jejich počet, potažmo také dynamika jeho změn. Z tohoto důvodu je zařazen na konec pasáže věnované závislým osobám v ČR také přehled základních dat charakterizujících změny počtu závislých osob v krajích ČR během sledovaného období let 2008 a 2024. Aby bylo možné tato data prezentovat prostřednictvím grafu, zvolili jsme poměrně jednoduchý a všeobecně srozumitelný **ukazatel poměru (indexu)**, kde v čitateli je počet závislých osob v každém kraji na konci sledovaného období (rok 2024) a ve jmenovateli počet závislých osob na začátku sledovaného období (rok 2008).

Hodnoty indexu změny počtu závislých osob (tj. stav 2024/2008) byly určeny za každý kraj jednak sumárně za všechny stupně závislosti (tj. celková množina závislých osob), ale také odděleně za jednotlivé stupně závislosti. Výsledky jsou patrné z následujících grafů. S ohledem na konstrukci indexu změny (viz výše) hodnoty nad 1,00 znamenají nárůst počtu závislých osob v mezidobí 2008 a 2024, zatímco hodnoty menší než 1,00 indikují pokles počtu závislých osob v příslušném kraji mezi lety 2008 a 2024.

Graf 81 Index změny celkového počtu závislých osob (za všechny stupně PnP) mezi lety 2024 a 2008

Celkový počet závislých osob

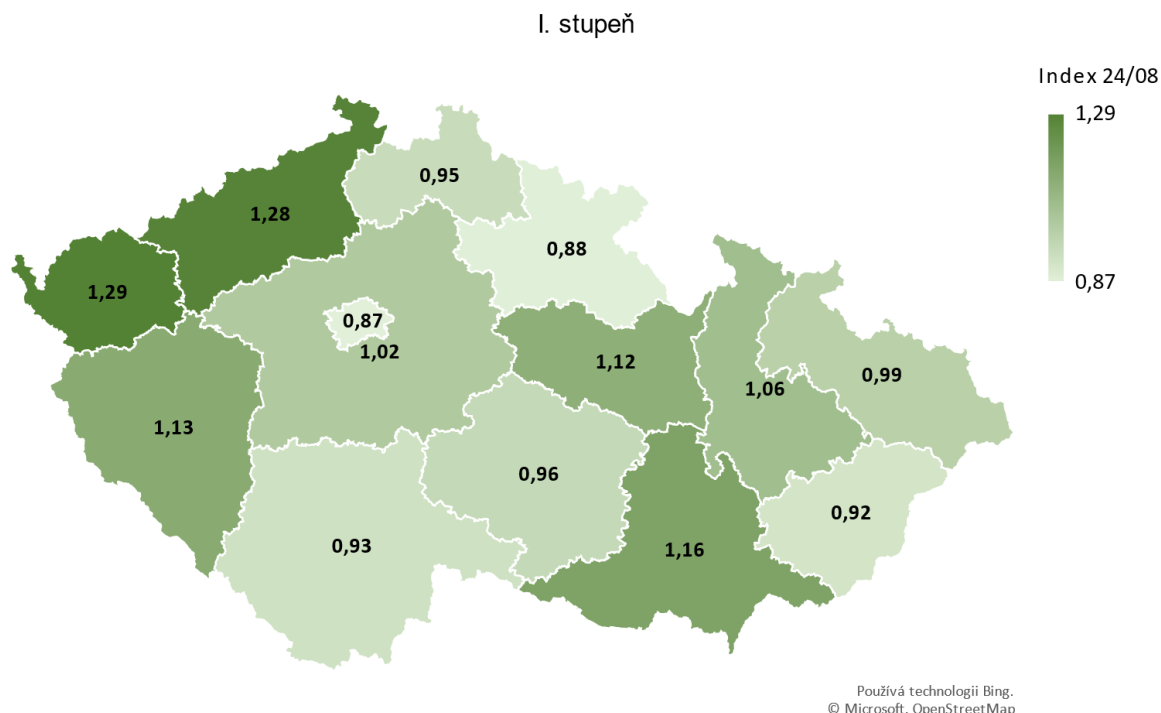
Používá technologii Bing.
© Microsoft, OpenStreetMap

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

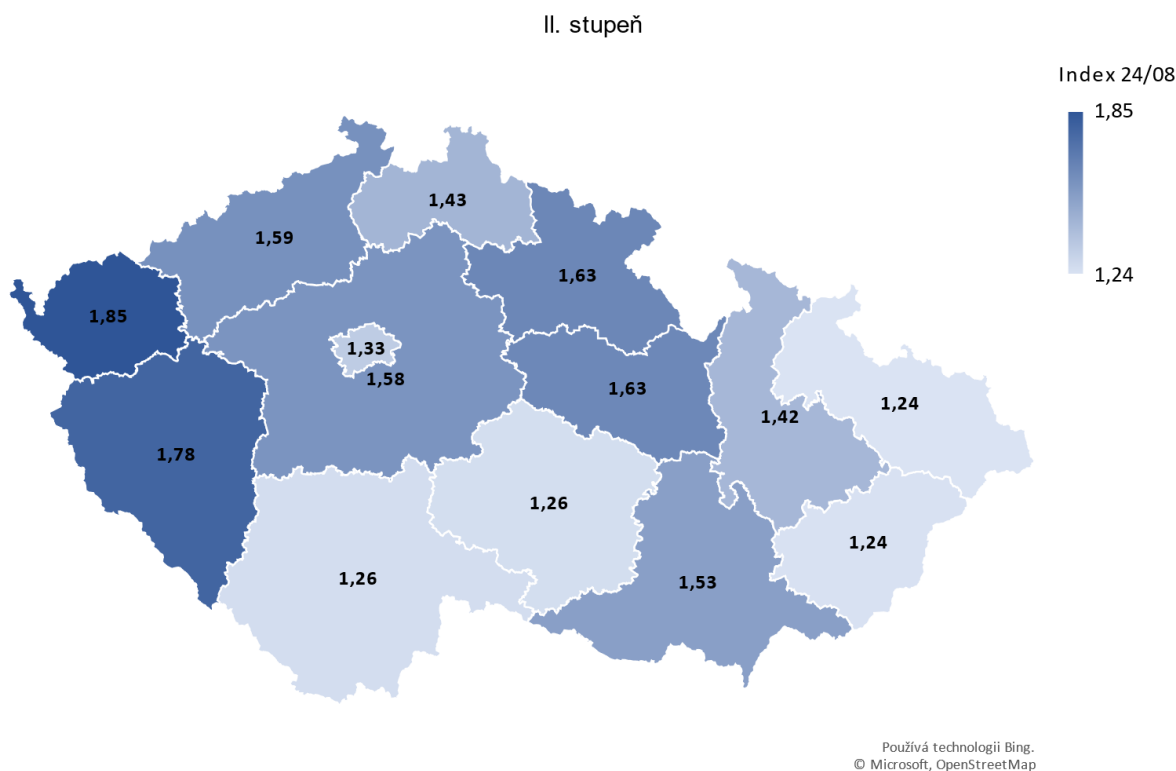

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 82 Index změny počtu závislých osob s nárokem na I. stupeň PnP mezi lety 2024 a 2008

Graf 83 Index změny počtu závislých osob s nárokem na II. stupeň PnP mezi lety 2024 a 2008

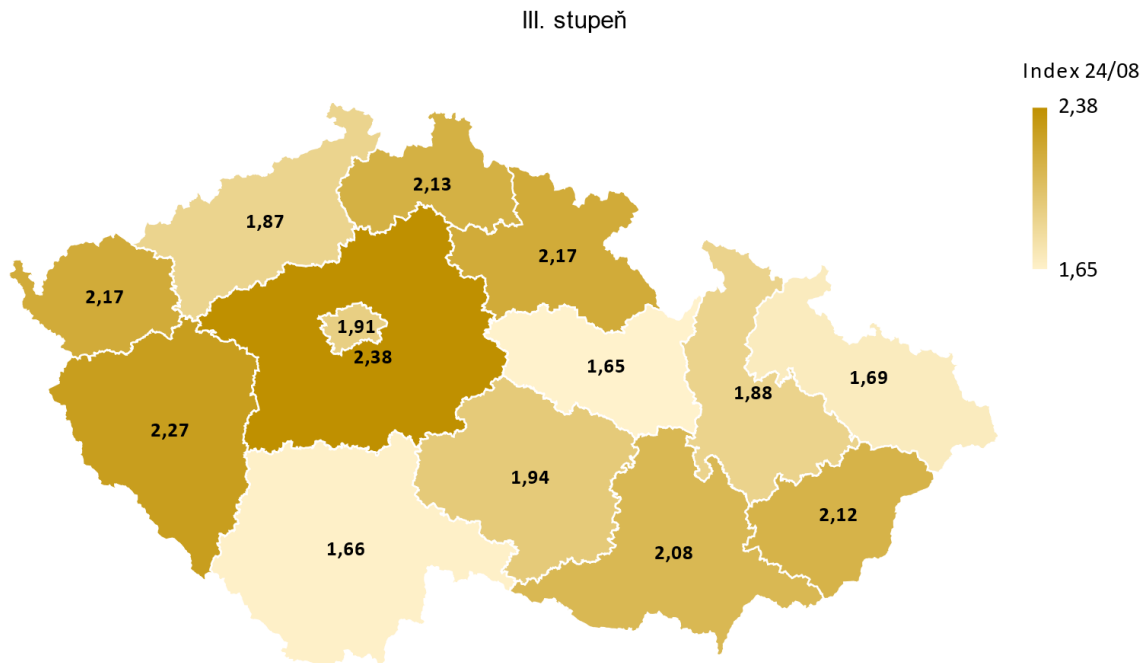

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

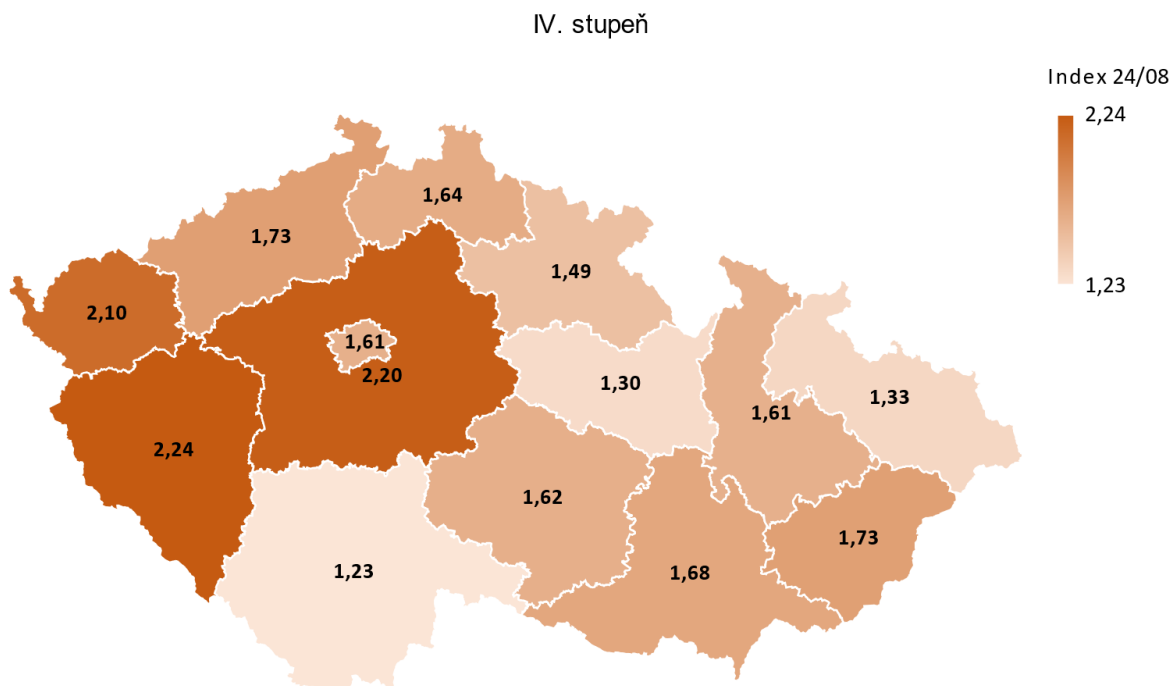

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Graf 84 Index změny počtu závislých osob s nárokem na III. stupeň PnP mezi lety 2024 a 2008

Graf 85 Index změny počtu závislých osob s nárokem na IV. stupeň PnP mezi lety 2024 a 2008

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Z prezentovaných kartogramů je patrné, že typickou změnou v počtu závislých osob (příjemců PnP) v mezidobí 2008 až 2024 je nárůst, a to v řadě krajů velmi výrazný. Největší nárůsty počtu závislých osob jsou patrné v nejvyšších stupních závislosti (tj. III. a IV.), kdy se počet příjemců PnP nezřídka více než zdvojnásobil. Nejmenší nárůsty počtu závislých osob jsou naopak patrné v I. stupni závislosti. U 7 krajů dokonce došlo k poklesu počtu příjemců PnP. Pro rychlejší orientaci v regionální dynamice změn uvádíme též seřazené hodnoty indexu změny v počtu závislých osob dle jednotlivých krajů a stupňů závislosti:

Tabulka 52 Změny v počtu závislých osob v krajích ČR dle stupně závislosti (index 2024/2008)

I. stupeň		II. stupeň		III. stupeň		IV. stupeň		Celkem všichni závislí	
kraj	Index 24/08	kraj	Index 24/08	kraj	Index 24/08	kraj	Index 24/08	Kraj	změna 24/08
Karlovarský	1,29	Karlovarský	1,85	Středočeský	2,38	Plzeňský	2,24	Karlovarský	1,73
Ústecký	1,28	Plzeňský	1,78	Plzeňský	2,27	Středočeský	2,20	Plzeňský	1,65
Jihomoravský	1,16	Královéhradecký	1,63	Karlovarský	2,17	Karlovarský	2,10	Ústecký	1,53
Plzeňský	1,13	Pardubický	1,63	Královéhradecký	2,17	Ústecký	1,73	Středočeský	1,53
Pardubický	1,12	Ústecký	1,59	Liberecký	2,13	Zlínský	1,73	Jihomoravský	1,49
Olomoucký	1,06	Středočeský	1,58	Zlínský	2,12	Průměr ČR	1,68	Průměr ČR	1,41
Průměr ČR	1,04	Jihomoravský	1,53	Jihomoravský	2,08	Jihomoravský	1,68	Pardubický	1,40
Středočeský	1,02	Průměr ČR	1,48	Průměr ČR	1,99	Liberecký	1,64	Olomoucký	1,37
Moravskoslezský	0,99	Liberecký	1,43	Vysočina	1,94	Vysočina	1,62	Liberecký	1,37
Vysočina	0,96	Olomoucký	1,42	Hl. m. Praha	1,91	Hl. m. Praha	1,61	Královéhradecký	1,37
Liberecký	0,95	Hl. m. Praha	1,33	Olomoucký	1,88	Olomoucký	1,61	Zlínský	1,30
Jihočeský	0,93	Jihočeský	1,26	Ústecký	1,87	Královéhradecký	1,49	Vysočina	1,30
Zlínský	0,92	Vysočina	1,26	Moravskoslezský	1,69	Moravskoslezský	1,33	Hl. m. Praha	1,25
Královéhradecký	0,88	Zlínský	1,24	Jihočeský	1,66	Pardubický	1,30	Moravskoslezský	1,23
Hl. m. Praha	0,87	Moravskoslezský	1,24	Pardubický	1,65	Jihočeský	1,23	Jihočeský	1,21

Zdroj: Informační základna (MPSV, červen 2025), vlastní zpracování

Nejvyšší nárůst počtu osob závislých na péči byl zaznamenán v Karlovarském kraji. Celkový počet závislých osob zde mezi lety 2008 a 2024 vzrostl o 73 %. V případě vyšších stupňů závislosti se jejich počet více než zdvojnásobil: ve III. stupni o 117 % a ve IV. stupni o 110 %. Naopak nejmenší změny v počtu závislých osob za všechny stupně závislosti vykazuje Jihočeský kraj. Uvedené může sloužit jako podklad pro analýzu, zda skutečně

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

dochází k tak výraznému zhoršení zdravotního stavu obyvatel ČR, nebo zda mají vliv i jiné faktory (legislativa, širší zastoupení domácí péče oproti péči institucionální apod.).

4.2 Sumarizace hlavních zjištění

Na základě provedené analýzy dat z Informační základny byly identifikovány následující poznatky a dílčí závěry týkající se závislých osob, resp. příjemců příspěvku na péči v ČR.

Počet a struktura závislých osob

- V průběhu sledovaného období se počet závislých osob v ČR zvýšil z 237 947 na 286 632, tj. o 20,5 % (tj. pouze za segment domácí – neformální – péče, tedy bez tzv. institucionální – formální – péče), přičemž podstatně výraznější byl nárůst v segmentu závislých mužů (nárůst o 43 %) nežli v segmentu žen (nárůst o 8 %).
- Mezi závislými osobami dominovaly ženy, nicméně jejich podíl v čase mírně klesal. Zatímco v roce 2008 byly bezmála dvě třetiny závislých osob ženy (64,7 %), v roce 2024 to již bylo „jen“ 58,1 %. Velmi podobná byla situace také ve všech krajích ČR.
- Ve skupině příjemců příspěvku na péči dominovala kategorie postproduktivního věku. V průměru se tato věková kategorie (tj. 65+) ve sledovaném období podílela na všech závislých osobách 2/3 (resp. 66,8 %). Některé věkové kohorty v trendu svůj podíl mírně posilovaly (např. kategorie do 35 let, 36–50 let, 70–74 let), zatímco jiné během sledovaného období svůj podíl mírně snížily, například kategorie 51–64 let.
- Z hlediska přiznaného stupně závislosti byli mezi závislými osobami nejčastěji zastoupeni příjemci I. a II. stupně. Průměrný podíl příjemců I. stupně PnP byl ve sledovaném období cca třetinový (33,2 %), podobně jako v případě příjemců II. stupně (33,5 %). Příjemci III. stupně PnP byli mezi závislými osobami zastoupeni v průměru 22,1 %, a nejméně typická byla úplná závislost (IV. stupeň PnP), která se týkala cca pouze desetiny závislých osob.
- V rámci sledovaného období je patrný pokles podílu I. stupně závislosti (z 40,1 % v roce 2008 na 30,1 % v roce 2024). Naproti tomu rostl podíl III. a IV. stupně závislosti (těžká a úplná závislost). Konkrétně z 17,3 % na 24,7 % v případě III. stupně závislosti,

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

resp. z 10,0 % na 11,7 % v případě IV. stupně závislosti. Podíl příjemců II. stupně PnP ve sledovaném období víceméně stagnoval na cca třetinovém podílu.

- Ve všech stupních závislosti klesal ve sledovaném období podíl žen, zatímco podíl závislých mužů rostl. Konkrétně se jednalo o nárůst podílu závislých mužů v I. stupni o 8,5 p. b., ve II. stupni o 4,5 p. b., ve III. stupni o 3. p. b. a ve IV. stupni o 6,7 p. b. Recipročně tedy adekvátně klesal podíl závislých žen.
- Lze též pozorovat dílčí rozdíly ve věkové struktuře závislých osob v jednotlivých stupních závislosti. Ten nejmarkantnější se týká věkové skupiny do 35 let, kde byl podíl IV. stupně (úplná závislost) v průměru zhruba dvojnásobný (30,9 %) oproti stupni I. až III. (13,9 % a až 16,4 %).

Regionální rozdíly

- Ve všech krajích ČR došlo ve sledovaném období 2008 až 2024 k nárůstu počtu závislých osob. Nejvyšší nárůst se týkal Karlovarského kraje (+ 73 %), Plzeňského kraje (+ 65 %), stejně jako Středočeského a Ústeckého kraje (+ 53 %). Naopak nejméně vzrostl počet závislých osob v Jihočeském kraji (+ 21 %), Moravskoslezském kraji (+ 23 %) a v Praze (+ 25 %).
- Nejvíce narůstaly počty závislých osob v nejvyšších stupních závislosti (III. a IV.), kde se jejich počet v řadě krajů více než zdvojnásobil. Jedná se zejména o Plzeňský, Středočeský a Karlovarský kraj.
- Pokles počtu závislých osob byl zaznamenán pouze v případě I. stupně závislosti, navíc jen v 7 krajích ČR. Největší pokles počtu osob závislých na péči v I. stupni byl zaznamenán v Praze, kde jejich počet klesl o 13 %.
- V ostatních sledovaných charakteristikách (genderová a věková struktura) nejsou rozdíly mezi jednotlivými kraji ČR nijak zásadní.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

5 Závěr

Výsledky provedené analýzy ukazují, že neformální péče v České republice představuje stabilní, avšak proměňující se pilíř dlouhodobé péče. Vývoj mezi lety 2008–2024 potvrzuje nejen absolutní růst počtu pečujících i závislých osob, ale také postupné a strukturální proměny jejich demografického, sociálního (osoby v evidenci úřadu práce, osoby pobírající sociální transfery) a ekonomického profilu (ekonomická aktivita pečujících osob).

Z hlediska pečujících osob byl potvrzen mírný, avšak konzistentní růst jejich celkového počtu, přičemž tempo nárůstu bylo obdobné u mužů i žen. Přetrvává však výrazně vyšší zastoupení žen mezi pečujícími, a to napříč regiony i věkovými kategoriemi. Struktura pečujících osob dle věku se v čase proměňuje. Ve sledovaném období docházelo zejména k úbytku pečujících v mladším produktivním věku a současně k růstu podílu pečujících starších 65 let. To naznačuje posun v povaze rodinné péče – péče je stále častěji vykonávána osobami v pokročilejším věku, což může mít dopady jak na zdraví a pracovní schopnosti těchto osob, tak na kapacitní potřeby systému.

Propojení pečovatelské role a ekonomické aktivity představuje jedno z klíčových témat studie. Ve sledovaném období došlo k významnému nárůstu zaměstnanosti mezi pečujícími ženami i muži. Ukazuje se, že významná část pečujících kombinuje neformální péči s ekonomickou aktivitou, což může zvyšovat jejich fyzickou i psychickou zátěž, avšak na druhé straně zlepšovat jejich ekonomickou situaci. Tyto trendy jsou přitom doprovázeny dílčí heterogenitou v úrovni výdělku, kdy výdělky pečujících žen částečně zaostávají za výdělky pečujících mužů. Regionální difference v míře zaměstnanosti, výši výdělku i nezaměstnanosti pečujících navíc ukazují, že situace na trhu práce hraje významnou roli v možnosti skloubit péči a práci.

Analýza závislých osob ukázala, že růst počtu příjemců příspěvku na péči, o které je pečováno v domácí, tj. neformální péči, není rovnoměrný napříč stupni závislosti ani pohlavím. Zatímco celkový počet závislých osob v neformální péči narostl ve sledovaném období 2008 až 2024 přibližně o pětinu, nejvýraznější nárůst byl patrný u mužů a ve vyšších stupních závislosti. Naopak u I. stupně byl zaznamenán v řadě krajů (7 ze 14) pokles počtu závislých osob. Vývoj genderových podílů potvrdil postupné

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

snižování dominance žen mezi závislými osobami. Tento posun může souviset jak s demografickým vývojem, tak se změnami zdravotního stavu populace.

Regionální analýza dále prokázala výrazné rozdíly v dynamice vývoje závislých i pečujících osob. V řadě krajů, zejména v Karlovarském, Plzeňském a Středočeském, dochází k mimořádně rychlému nárůstu počtu závislých osob v nejvyšších stupních. Roli zde mohou hrát socioekonomické faktory, dostupnost institucionální péče, odlišné věkové struktury nebo migrační pohyby, avšak detailnější vysvětlení přesahuje rámec této studie. Řada prezentovaných zjištění ovšem může otevírat prostor pro případné další analýzy zaměřené na tuto důležitou oblast, jejíž význam nejenom s ohledem na demografické trendy stále narůstá.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Zdroje

Datový set. *Informační základna (IZ) MPSV červen 2025.*

Zákon číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění

Zákon číslo 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

Zákon číslo 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Přílohy

Péče v kontextu legislativy

Vymezení účelu příspěvku na péči

„Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu“ (§ 7, odst. 1, z. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Z legislativního vymezení příspěvku na péči je zřejmé, že nárok na tuto dávku mají osoby, které nejsou zcela soběstačné a k zajištění svého důstojného sociálního fungování potřebují pomoc jiné osoby. V praxi se nejčastěji jedná o seniory (ti tvoří zhruba 2/3 příjemců), u kterých se plná soběstačnost zpravidla s věkem snižuje, ale často se může jednat také o osobu v produktivním či předproduktivním věku, která má nějaký zdravotní nebo mentální hendikep. Příspěvek na péči ovšem nemůže být dle platné legislativy přiznán dítěti mladšímu 1 roku (§ 7, odst. 3).

Příjemce příspěvku na péči může souběžně pobírat starobní nebo invalidní (případně i jiný) důchod, neboť filozofie důchodových dávek a příspěvku na péči je zcela odlišná. Zatímco důchod (typicky starobní nebo invalidní) má zajistit osobě, jejíž výdělečná činnost je omezena či zcela znemožněna, prostředky k zajištění řádného sociálního fungování (bydlení, jídlo apod.), příspěvek na péči je určen k úhradě péče, která má jeho příjemci zajistit úkony, které nezvládá bez pomoci další osoby (oblékání, obouvání, hygiena, výkon fyziologické potřeba apod.). Souběh pobírání obou typů dávek tedy nepředstavuje duplicitu ve smyslu výplaty různých dávek za stejným účelem.

Existující stupně závislosti

Míra závislosti na pomoci jiné fyzické osoby je v zákoně přesně vymezena (§ 8), a sice s ohledem na věk klienta (resp. závislé osoby) a na počet základních životních potřeb, které není tento hendikepovaný jedinec schopen zcela zvládat bez pomoci jiné osoby.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

V návaznosti na počet okruhů závislosti, které posuzovaný jedinec nezvládá, se určuje konkrétní stupeň závislosti, potažmo i měsíční výše příspěvku na péči. Tato kategorizace je zřejmá z následující tabulky:

Tabulka P1 *Stupně závislosti u příspěvku na péči*

Stupeň závislosti	Slovní označení stupně závislosti	Počet úkonů, které závislá osoba nezvládá sama	
		osoba starší 18 let	osoba mladší 18 let
stupeň 1	lehká závislost	3–4 úkony	3 úkony
stupeň 2	středně těžká závislost	5–6 úkonů	4–5 úkonů
stupeň 3	těžká závislost	7–8 úkonů	6–7 úkonů
stupeň 4	úplná závislost	9–10 úkonů	8–9 úkonů

Zdroj: vlastní zpracování dle z. č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách

Testované okruhy základních životních potřeb

Jak již bylo zmíněno, pro klasifikaci konkrétního stupně závislosti na péči jiné fyzické osoby se posuzuje počet základních životních potřeb (resp. úkonů nutných pro jejich provedení), které není závislá osoba schopna provést sama bez pomoci další osoby. V současné době je takových úkonů 10 a jsou specifikovány v § 9 zákona o sociálních službách. Jedná se konkrétně o tyto:

- mobilita,
- orientace,
- komunikace,
- stravování,
- oblékání a obouvání,
- tělesná hygiena,
- výkon fyziologické potřeby,
- péče o zdraví,

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/000/1225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

- osobní aktivity,
- péče o domácnost (*Poznámka: nehodnotí se u osob do 18 let věku*).

Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se řídí především instituce, pro které je způsob posuzování relevantní – tj. Úřad práce ČR (provádění sociálního šetření v rodině a vedení celého správního řízení ve věci příspěvku na péči) a také Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS), který je od 1. 1. 2024 součástí České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), a který pro Úřad práce ČR zajišťuje posouzení zdravotního stavu klienta, a to na základě zdravotnické dokumentace a výsledků sociálního šetření.

Výše příspěvku na péči

Z hlediska příjemců příspěvku na péči je bezesporu zásadní také výše měsíční částky, která je státem na posílení jejich sociálního fungování, resp. na nákup sociálních služeb, poskytována. Výše této částky samozřejmě závisí především na přiznaném stupni závislosti. Aktuální výši měsíční částky příspěvku na péči ukazuje následující tabulka. Z ní je zřejmé, že s ohledem na věk a zdravotní stav závislé osoby se může měsíční výše příspěvku na péči pohybovat od 1 300 Kč do 27 000 Kč měsíčně.

Tabulka P2 Měsíční výše příspěvku na péči

Stupeň závislosti	Slovní označení stupně závislosti	Měsíční částka příspěvku na péči	
		osoba starší 18 let	osoba mladší 18 let
stupeň 1	lehká závislost	1 300 Kč	4 900 Kč
stupeň 2	středně těžká závislost	5 400 Kč	8 200 Kč
stupeň 3	těžká závislost	14 800 Kč	16 100 Kč
stupeň 4	úplná závislost	27 000 Kč*	27 000 Kč*

* uvedená částka se ve 4. stupni závislosti poskytuje pouze v případě péče zajišťované osobou blízkou; pokud závislé osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48 až 52, činí výše PnP 23 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle z. č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Zvýšení příspěvku na péči

V rámci příspěvku na péči stát zohledňuje i další relevantní sociální situace, mimo jiné prostřednictvím možnosti navýšení základní měsíční částky uvedené v tabulce P2.

Příspěvek na péči může být zvýšen o částku 2 000 Kč měsíčně, a to v těchto případech:

- nezaopatřenému dítěti do 18 let věku, kterému náleží příspěvek, nebo
- rodiči, kterému náleží příspěvek, a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku.

V těchto případech ovšem musí být zároveň splněna podmínka, že příjem v rodině (resp. okruhu společně posuzovaných osob) je nižší než dvojnásobek životního minima. V tomto kontextu je pochopitelné, že stát se snaží více podpořit především jedince a rodiny s nižšími příjmy.

Nezaopatřené dítě je vymezeno zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v aktuálním znění, v § 11.

Řízení o příspěvku na péči

Proces přiznání příspěvku na péči lze stručně shrnout takto:

- řízení o přiznání příspěvku na péči se zahajuje na základě písemné žádosti podané na tiskopisu předepsaném ministerstvem práce a sociálních věcí; žádost se podává na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR, kdy příslušnost se určuje dle místa trvalého pobytu žadatele o příspěvek,
- příslušné kontaktní pracoviště úřadu práce (resp. jeho pověřený sociální pracovník) provádí pro účely rozhodování o příspěvku na péči nejprve sociální šetření, při kterém se zjišťuje především míra ne/samostatnosti osoby, na kterou je příspěvek žádán, a to v jejím přirozeném sociálním prostředí (tj. zpravidla v domácnosti),
- následně pracoviště úřadu práce zašle Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS) žádost o „lékařské“ posouzení stupně závislosti osoby, na kterou

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

je příspěvek žádán; při posuzování stupně závislosti vychází IPZS z objektivně zjištěného zdravotního stavu hendikepované (= „závislé“) osoby; ten je doložen zprávami ošetřujících lékařů spolu s podkladem ze sociálního šetření úřadu práce; lze vycházet též z výsledků dalších funkčních vyšetření nebo z výsledku vlastního vyšetření posudkového lékaře (ten si může, ale nemusí žadatele pozvat),

- na základě posudku IPZS pak příslušné kontaktní pracoviště úřadu práce vydá rozhodnutí, zda se příspěvek na péči přiznává a v jakém stupni závislosti, či zda tento příspěvek žadateli nenáleží; proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat, přičemž odvolacím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Kdo může být poskytovatelem pomoci závislé osobě

V souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., může péči o závislou osobu zajišťovat:

- poskytovatel sociálních služeb zapsaný v registru sociálních služeb (například pečovatelské, odlehčovací a asistenční služby, domovy seniorů apod.),
- pečující osoba blízká (tj. rodinní příslušníci: manžel/ka, rodič, dítě, další příbuzní, partner/ka,
- asistent sociální péče (v souladu s § 83 odst. 2 zákona o sociálních službách),
- hospic.

V případě potřeby lze kombinovat pomoc od více poskytovatelů, tedy například od rodinných příslušníků, ale zároveň také od registrovaných poskytovatelů sociálních služeb (třeba od pečovatelské služby) atp. V souladu s cíli tohoto textu se v jeho dalších částech zaměříme zejména na pomoc poskytovanou pečující fyzickou osobou (blízká osoba, případně asistent sociální péče viz výše). Jedná se tedy o pomoc poskytovanou v domácím (neformálním) prostředí osobou, která o osobu závislou na péči dle žádosti pečuje.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Podpora péče ze strany státu – nároky pečujících osob

Nejenom v kontextu společenského významu role pečující osoby je žádoucí, aby stát tyto osoby k péči o své blízké dostatečně motivoval, a péči legislativně zohledňoval v celé škále relevantních souvislostí. V tuto chvíli lze zdůraznit zejména tyto nástroje:

- **úhrada zdravotního pojištění.** Tento benefit je relevantní zejména pro osoby v produktivním věku, které se z důvodu péče o závislou osobu vzdají ekonomické aktivity, a tudíž nemají zdanitelné příjmy, ze kterých by bylo jejich zdravotní pojištění odváděno. Stát zdravotní pojišťovně takové osoby hradí pojištění coby takzvanému státnímu pojištěnci, ale pouze v případě, kdy se jedná o osobu pečující o závislou osobu ve stupni II, III anebo IV (viz předchozí text). Pouze v případě osoby pečující o dítě mladší 10 let je zdravotní pojištění za pečující osobu hrazeno také ve stupni I (lehká závislost),
- **doba péče o závislou osobu v rámci důchodové agendy je řešena z. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, a to i včetně významné novely z. č. 417/2024 Sb. (oblast tzv. fiktivních vyměřovacích základů pro účely vyměření důchodu pečující osoby).** Zohlednění péče v důchodové dávce není podmíněno tím, aby osoba závislá na péči pobírala předmětný příspěvek (viz rozsudek NSS čj. 2 Ads 209/2024-59 ze dne 26. 8. 2025. Závěr: *Pro vydání rozhodnutí o době péče podle § 85 odst. 2 z. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, není nezbytné, aby byl opečovávané osobě přiznán příspěvek na péči nebo aby u ní bylo provedeno sociální šetření.*).
- **zohlednění péče u osob evidovaných na Úřadu práce ČR.** V praxi se často stává, že je pečující osoba evidována na úřadu práce jakožto nezaměstnaná (status uchazeče o zaměstnání). Takovým osobám dává Zákon o zaměstnanosti možnost odmítnat i vhodná pracovní místa, neboť v § 5, písm. c), z. č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, se vážnými důvody odmítnutí vhodného místa mj. rozumí: „nezbytná osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou“. To umožňuje pečující osobě lépe sladit případnou ekonomickou aktivitu s péčí o závislou osobu bez hrozby jakékoliv sankce ze strany úřadu práce,

- **úprava pracovní doby pečujících osob.** Pokud zaměstnanec prokáže, že pečuje o osobu, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby v II., III. nebo IV. stupni závislosti, může v souladu s § 241 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, požádat o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby. Zaměstnavatel je povinen takové žádosti vyhovět, nebrání-li tomu na jeho straně vážné provozní důvody.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Obecné pojmy

Invalidní důchod (ID): invalidní důchod je jedním z druhů důchodů českého důchodového systému (*vedle důchodu starobního, vdovského, vdoveckého a sirotčího*). V závislosti na zjištěném stupni invalidity se invalidní důchod nyní rozlišuje na ID prvního, druhého a třetího stupně. Rozdíl mezi jednotlivými stupni invalidity spočívá v míře poklesu pracovní schopnosti občana (pokles o 35 % až 49 % znamená invaliditu prvního stupně, o 50 % až o 69 % invaliditu druhého stupně a o 70 % a více pak invaliditu třetího stupně). Pro nárok na ID je potřeba splnit podmínky zákona č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění. Ty se týkají jak zdravotního stavu, tak předchozí ekonomické aktivity, resp. doby pojištění.

Invalidní důchod transformovaný: je označení pro starobní důchod, který automaticky vznikne požiteli invalidního důchodu v momentě dosažení statutárního důchodového věku. Je to zákonný proces, který nevyžaduje žádnou žádost ze strany pojištěnce. Původní výše invalidního důchodu zůstává zachována (případně je možný přepočet) spolu s případným nárokem tzv. “výchovné”, o které se důchodová dávka navyšuje, pokud jsou splněny zákonem definované podmínky.

Invalidní důchod z mládí: jedná se o invalidní důchod přiznávaný dle zákona č. 155/1995 Sb. (zákon o důchodovém pojištění) osobám, které ne získaly potřebnou dobu pojištění kvůli závažnému zdravotnímu stavu vzniklému před 18. rokem života. Hlavní podmínkou je uznaná invalidita třetího stupně před dovršením 18. roku života a trvalý pobyt v ČR. V těchto případech se nezkoumá délka pojištění, protože osoba nebyla schopná studiem ani prací získat nutnou dobu pojištění.

Gender (pohlaví): v textu je reflektován tradiční pohled striktně binárního pojetí genderu, tedy rozdělení na muže a ženy – ať už v případě pečujících nebo závislých osob.

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Pečující osoba: jedná se o fyzickou osobu (osoba blízká, resp. asistent sociální péče), která pečuje o příjemce příspěvku na péči dle z. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

- **Osobou blízkou** rozumíme rodinné příslušníky, manžela, manželku, rodiče, děti a další příbuzné nebo partnery závislé osoby (tj. příjemce příspěvku na péči).
- **Asistent sociální péče** je jinou fyzickou osobou než osobou blízkou, která může poskytovat péči osobě závislé na péči jiné fyzické osoby. Může jím být pouze fyzická osoba, která je starší 18 let věku a je zdravotně způsobilá (§ 83 odst. 2 zákona o sociálních službách) a neposkytuje tuto péči jako podnikatel. Asistent sociální péče je povinen s osobou, které poskytuje pomoc, uzavřít písemnou smlouvu o poskytnutí pomoci. Nezbytnou součástí smlouvy je označení smluvních stran, rozsah pomoci, místo a čas poskytování pomoci a výše úhrady za pomoc.

Podpora v nezaměstnanosti (PvN): nárok na výplatu podpory v nezaměstnanosti může vzniknout uchazeči o zaměstnání (viz výše) evidovanému na Úřadu práce ČR, pakliže jsou splněny podmínky zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, § 39 a násl. Tou nejdůležitější je, aby evidovaný uchazeč o zaměstnání splnil podmínku účasti na důchodovém pojištění v rozsahu alespoň 12 měsíců v posledních dvou letech před zaevidováním na ÚP ČR. V některých případech ovšem ani tato podmínka sama o sobě k nároku na PvN nepostačuje, například je-li předchozí zaměstnání ukončeno z důvodu porušení povinností zaměstnance zvlášť hrubým způsobem, nebo pokud má uchazeč nárok na výsluhový příspěvek (např. vojáci, policisté, hasiči) v částce vyšší, než by činila přiznaná PvN, případně pokud je UoZ poživatelem starobního důchodu apod.

Region: v rámci regionálních analýz jsou rozlišovány vyšší územní samosprávné celky ČR – tj. kraje, a to v souladu se zákonem 347/1997 Sb., ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (účinnost od 1. 1. 2000). Jedná se celkem o 14 krajů:

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

1. Hlavní město Praha,
2. Středočeský kraj se sídlem v Praze,
3. Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích,
4. Plzeňský kraj se sídlem v Plzni,
5. Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem,
6. Karlovarský kraj se sídlem v Karlových Varech,
7. Liberecký kraj se sídlem v Liberci,
8. Královéhradecký kraj se sídlem v Hradci Králové,
9. Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích,
10. Kraj Vysočina se sídlem v Jihlavě,
11. Jihomoravský kraj se sídlem v Brně,
12. Olomoucký kraj se sídlem v Olomouci,
13. Moravskoslezský kraj se sídlem v Ostravě,
14. Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně.

Z pohledu Eurostatu a ČSÚ odpovídají kraje jednotkám NUTS 3.

Starobní důchod (SD): starobní důchod je jedním ze čtyř existujících druhů důchodů v rámci českého důchodového systému (*vedle důchodu invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího*). Pro nárok na starobní důchod je třeba splnit dvě podmínky, a to dosáhnout stanoveného důchodového věku a získat potřebnou dobu důchodového pojištění. Před dosažením důchodového věku lze přiznat tzv. předčasný starobní důchod s tím, že je třeba získat potřebnou dobu účasti na důchodovém pojištění, která aktuálně (rok 2025) činí minimálně 40 let. Přiznání předčasného starobního důchodu je nevratné a vylučuje nárok na řádný starobní důchod. Doba, o kterou se odchází do důchodu dříve, výši důchodu sníží (dojde k tzv. krácení). Tato srážka (krácení) za odchod do předčasného starobního důchodu je trvalá. Podrobné podmínky definuje zákon č. 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění.

Starobní důchod poměrný: jde o další formu starobního důchodu, kterou upravuje zákon o důchodovém pojištění (z. č. 155/1995 Sb.). Nárok na něj vzniká při splnění dvou

Výstup je zpracován v rámci projektu Zkvalitnění informační základny zajišťující dostupnost genderově specifických dat pro analytickou činnost v oblasti sociálního pojištění: CZ.03.01.02/00/22_013/0001225, spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

podmínek: 1) dosažení důchodového věku, 2) získání potřebné doby důchodového pojištění, která činí alespoň 15 let.

Starobní důchod trvale krácený: trvale krácený starobní důchod je předčasný starobní důchod přiznávaný při splnění zákonných podmínek. Jeho výše je trvale snížena podle zákona o důchodovém pojištění v závislosti na délce předčasného odchodu do starobního důchodu. Přiznání tohoto důchodu vylučuje možnost pozdějšího nároku na řádný starobní důchod.

Uchazeč o zaměstnání (UoZ): status uchazeče o zaměstnání je přesně vymezen v zákoně č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, § 24 a násl. Jedná se o fyzickou osobu, která není zaměstnána ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, a evidenci na Úřadu práce ČR v zásadě deklaruje, že by jeho prostřednictvím nebo s jeho podporou nějaké zaměstnání ráda našla, případně zahájila výkon samostatné výdělečné činnosti. Uchazeč o zaměstnání je státním pojištěncem, a při splnění zákonných podmínek mu může vzniknout nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Závislá osoba: jedná se o fyzickou osobu, která je příjemcem příspěvku na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Pro více informací o této dávce a podmínkách nároku na ni viz text této přílohy výše. Existují celkem čtyři stupně závislosti: lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. Jednotlivým stupňům závislosti stejně jako věku závislé osoby odpovídají také částky vypláceného příspěvku na péči. Ten vyplácí Úřad práce ČR měsíčně, po celou dobu trvání nároku na tuto dávku. Přiznaný stupeň závislosti se může měnit dle vývoje zdravotního stavu závislé osoby.